Št. 5 (1384) Leto XXVI
NOVO MESTO, četrtek, 29. januarja 1976
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

Sodelovanje na „meji"

Bučka: dostojno proslavo prvega partizanskega napada

Minuli četrtek so se na pobudo sveta krajevne skupnosti sestali na Bučki predstavniki sevniške in novomeške občine ter KS Bučka in Škocjan. Letos konec oktobra bo poteklo namreč 35 let od prvega partizanskega napada na Dolenjskem na sovražno postojanko na Bučki. Predsedstvo častnega odbora je že na zadnji proslavi prevzel Miha Marinko, član sveta federacije.

Domačini želijo prirediti dostojno proslavo te prve večje partizanske borbe. Bučenska krajevna skupnost, ki ji med vojno ni ušlo niti izseljevanje, bo deležna pri pripravi proslave podpore obeh občinskih skupščin. Z družbenopolitičnimi organizacijami bodo pretehtali odločitev, ali ne bi ob tej priložnosti morda na Bučko prenesli proslavljanja občinskih praznikov sevniške in novomeške občine.

Kot krajevna skupnost je bila Bučka doslej močno odmaknjena od razvoja. Domačini želijo predvsem sodobnejšo cestno povezavo. Gre za asfaltiranje ceste Škocjan-Stara Bučka-Bučka-Dolnje Radulje (Vejer), kar naj bi po lanskih cenah veljalo nad 8 milijonov dinarjev. V gradivu republiške skupnosti za ceste za naslednje srednjeročno obdobje modernizacije te ceste ni zaslediti. Sevniški izvršni svet je to povezavo vnesel v pripombe na ta program. Predstavniki novomeške in sevniške občine bodo pri republiški skupnosti za ceste podpirali predlog, da ti kraji v tem programu ne bodo prezrti. Ob tem bodo kar največ bremena prevzeli nase tudi občani te krajevne skupnosti.

A. Ž.

MIRENSKA IMV: DELAVCE ŠOLAJO

Računajo, da je mirenska TOZD Tovarna opreme v zadnjih letih pomagala do kruha 150 vajencem različnih kovinskih poklicev. Samo lani je šlo skozi seminarje o varstvu pri delu nad 300 delavcev. Za strokovni kader lahko v glavnem računajo le na domačine. Trenutno imajo osem štipendistov. Dosti delavk se zanima za šolanje v okviru Centra za izobraževanje in kulturo v Trebnjem. V administrativno in ekonomsko šolo hodi 15 delavk.

Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak je minuli četrtek najprej obiskal novomeško tovarno zdravil Krko (na sliki zgoraj), nato pa si je v Krškem ogledal gradbišče jedrske elektrarne (slika spodaj). (Foto: M. Bauer in J. Teppey)

Skrbi zaradi zamude

Z obiska Mike Špiljka v jedrski elektrarni v Krškem

V Krškem se je predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak sešel s predstavniki družbenopolitičnih organizacij jedrske elektrarne v izgradnji. Zanimal se je za probleme, s katerimi se spopadajo pri uresničevanju tega velikega projekta.

Pojasnili so mu, da je rok za dokončanje elektrarne zelo kratek in da zamujajo. Trenutno so v zamudi za štiri mesece.

Dva meseca so izgubili po krivdi Westinghousa zaradi zamude pri načrtih, dva pa zaradi domačih, sistemskih ovir. Na težave doma še računajo in boje se, da naša industrija zaradi restrikcijskih ukrepov pri uvozu ne bo pravočasno dobila potrebne mehanizacije in materiala. To se ne bi smelo dogajati.

Razen tega jim v Krškem primanjkuje strokovnjakov. Ti prihajajo večinoma iz Zagreba, medtem ko se Ljubljančani in Mariborčani branijo priti. Predvsem zaradi tega, ker prejemki niso bistveno boljši. Živeti bi morali ločeno od svojih družin, Zagrebčani pa imajo zaradi bližine to prednost, da se lahko vsak dan vozijo domov.

Ob tem je Mika Špiljak poudaril, da je nujna boljša stimulacija ljudi za tako odgovorno delo, ki terja posebne napore. Vedno gradi najceneje tisti, ki hitro gradi.

Graditeljem povzročajo težave tudi banke, ki ne dovolijo, da bi namesto barak gradili trdnejše objekte, take, ki jih po dograditvi elektrarne ne bi bilo treba podreti. Preuredili bi jih lahko za stanovanja stalno zaposlenih. V bližini gradbišča so do sedaj postavili vrsto barak, v katerih stanuje okoli 800 delavcev, za naslednjih 800 pa želijo zgraditi bloke. Stanovanj zelo primanjkuje, zlasti za tuje strokovnjake. Ob vsem tem pa denarja ne morejo porabiti za graditev solidnejših zgradb in zato tudi strokovnjaki iz ZDA z zamudo prihajajo sem. Kot kaže, pa zamude nikogar ne ganejo.

JOŽICA TEPPEY

VREME

V prvi polovici tedna je bilo suho in hladno vreme, ki se bo nadaljevalo tudi v drugi polovici; le proti koncu tedna bodo rahle otoplitve.

Delavca sta zagorela kot bakli

Huda nesreča na delovišču atomske elektrarne v Krškem

20. januarja okrog 17. ure popoldne so na gradbišču nuklearne elektrarne v osem metrov globokem jašku betonirali temelje za odvodni jašek. Zaradi nizkih temperatur, ki betoniranju škodijo, so imeli jašek pokrit s ponjavo, spodaj pa so ogrevali prostor z grelcem na motorno olje, pa še z električnimi infra pečmi.

Pri teh napravah je moral biti stalno prisoten eden od delavcev, da je meril naprave. Ta dan je dolžnost merjenja doletela Stojka Gabriča, delavca podjetja Hidroelektra iz Zagreba. Opazil je, da se je grelec vnel in brž vrgel čezenj svoj suknjič. Ko to ni zaleglo in je ogenj še plamtel, je stekel v barako po gasilni aparat. Z njim se je približal kraju požara, takrat pa je vanj brizgnilo goreče gorivo. Ves je zagorel in je bil takoj mrtev.

Poškodovanemu sta potem priskočila na pomoč dva delavca. Eden je izključil elektriko, drugi je prišel v bližino grelca, pa je ta tudi vanj brizgnil žgoče gorivo. Marko Barič je zagorel kot bakla, tekel je do bližnje mlake in se vrgel vanjo, kljub temu pa je dobil hude opekline. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico, kjer mu skušajo na vse načine pomagati.

Tudi za delavca, ne le za stroje

Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak obiskal novomeško občino — Pogovori v Novolesu, IMV in Krki — „Moralna spodbuda ni edina spodbuda!"

„Iz novomeške občine nosim izredno ugodne vtise. Obiskal sem nekaj delovnih kolektivov, ki so v nekaj letih dosegli silen razmah, tudi v jugoslovanskem merilu. Med vojno sem se skupaj s slovenskimi partizani bojeval na žumberškem območju, zato vem, kako nerazvita je bila pred vojno in po vojni Dolenjska. Predvsem pa me navdušuje, da novomeški delovni kolektivi, ki sem jih obiskal, prav tako tisti, o katerih so mi podrobno pripovedovali, natančno poznajo svojo pot tudi v prihodnje," je v posebni izjavi za Dolenjski list povedal Mika Špiljak, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije.

V sredo, 21. januarja, je Mika Špiljak obiskal Novoles in IMV, popoldne pa je bil na Otočcu pogovor z družbenopolitičnimi in vodilnimi delavci novomeške občine. Dan kasneje je delegacija, v kateri so bili med drugimi predsednik Zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič, predsednik zveznega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Jugoslavije Jože Marolt in generalna sekretarka RS ZSS Ivanka Vrhovščak, obiskala tovarno „Krka".

Mika Špiljak se je v vseh treh delovnih organizacijah zanimal predvsem za poslovne in tehnološke uspehe, produktivnost, načrtovanje, povezovanje s sorodnimi podjetji doma in v tujini, njihov delež pri razvoju splošnega družbenega standarda, zelo pogosto, lahko rečemo celo največkrat, pa sta bila v ospredju pogovorov in izmenjav mnenj nagrajevanje in skrb za delavca.

„Doslej smo veliko storili za stroje, zanje nam ni bilo žal denarja. Zadnji čas pa je, da več storimo tudi za delavca-človeka," je med drugim poudaril predsednik jugoslovanskih sindikatov in nadaljeval, da smo se doslej pri nagrajevanju preveč zanašali le na moralne spodbude.

„Če ne bomo rešili problema razdelitve dohodka," je rekel Špiljak, „ne bomo mogli nikoli resno tekmovati s kapitalističnimi državami. To, kar nam manjka, je stimulacija (tudi denarna) ustvarjalca. Če kdo lenari, se zanj nihče ne zmeni, če pa je treba komu zaradi izuma inovacije ali dobrega dela izplačati milijon, pa vsi planejo pokonci. Seveda je težko narediti pravična merila, komu zaradi boljšega dela več denarja. Vendar je ta merila potrebno, predvsem pa ne nemogoče narediti. Če ste v Novem mestu iz malo večjega trga," se je spodbudno pošalil Mika Špiljak, „naredili v nekaj letih tudi v jugoslovanskem merilu pomembno industrijsko središče, najbrž ni nemogoče narediti tudi nov, pravičnejši in bolj spodbudni sistem nagrajevanja. Seveda nimam v mislih samo Novega mesta, ampak vso Jugoslavijo."

M. B.

OB PRVEM SNEGU 14 NESREČ

21. januarja je na Dolenjskem in v Beli krajini začelo snežiti. Na cestah so zaradi snega nastali zastoji, čeravno je bila bela odeja tanka in se je sneg hitro topil. Ta dan je bilo v štirih dolenjskih občinah 14 prometnih nesreč, od tega se jih je 8 zgodilo na magistrali med Ljubljano in Bregano. Gmotne škode na vozilih je bilo za 93.000 dinarjev, tri osebe pa so bile ranjene.

Avto trčil v vlak

Na železniškem prelazu pri Dobravicah je bila nesreča

22. januarja popoldne je star avto tebi nič, meni nič, zapeljal na nezavarovan železniški prelaz. Tako ga je zadel potniški vlak, ki je prav takrat pripeljal iz postaje Gradac. Vlak je odbil osebni avto nekaj metrov daleč, tam pa se je voznik Martin Hudorovac iz Dol. Dobravice takorekoč nepoškodovan skobacal iz vozila. Potožil je le, da ga malo boli rama in je menil, da zdravnik lahko počaka do naslednjega dne. Sicer pa je bilo škode za 15.000 dinarjev.

Tako poceni je sicer Hudorovac ne bo odnesel s kraja nesreče, ki jo je povzročil s svojo malomarnostjo in drznostjo. Vozil je star avto, ki sploh ni bil več registriran, sam ni imel vozniškega izpita, vrh vsega pa sploh ni pogledal, če so tiri prosti, ko je zapeljal na prelaz. O tem se bo moral pomeniti s sodnikom.

„Zaupanje v Zvezo komunistov je treba vsak dan znova upravičiti," je na pogovoru s političnim aktivom črnomaljske občine dejal Franc Šetinc. (Foto: A. Bartelj)

POVEJTE NAM!

V torek, 3. februarja, bo uredništvo Dolenjskega lista gostovalo

V PREDGRADU

Od 17. ure naprej se bodo v prostorih gostilne Hace naši novinarji pogovarjali z občani kočevskega dela Poljanske doline in okolice vse od Nemške loke, Spodnjega loga in Bilpe do Dola. K pogovorom so vabljeni vsi, ki lahko karkoli zanimivega sporoče o zadevah, pomembnih za vse ali le za skupino občanov. Naši novinarji bodo to zapisali in objavili, da bo širši krog ljudi zvedel, kako živijo in s kakšnimi težavami se ubadajo prebivalci tega območja kočevske občine in kakšne načrte imajo.

„Brez sramu pred ljudmi!"

Franc Šetinc se je v Črnomlju pogovarjal z ožjim političnim aktivom občine

23. januarja je bil na obisku v Črnomlju sekretar IK predsedstva CK ZK Slovenije Franc Šetinc.

Najprej se je sestal z ožjim političnim aktivom občine, kjer ga je sekretar komiteja občinske konference ZK Črnomelj Jure Perko izčrpno seznanil z dejavnostjo komunistov po 5. seji CK. Z gospodarskega sta-

(Nadaljevanje na 4. str.)

KOMU SOLIDARNOSTNA STANOVANJA

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Novo mesto objavlja na 7. in 8. strani današnje številke Dolenjskega lista prednostno listo upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih. Listo je izvršni odbor skupnosti sprejel na seji 23. januarja letos.

Lisca podprla Jugotanin

Posnemanja vreden zgled solidarnosti v sevniški občini

V okviru razvojnih načrtov sevniškega „Jugotanina", ki se je zaradi razhajanja v proizvodnih programih odcepil od „Konusa", potekajo med delovnimi ljudmi „Jutranjke" „Lisce" in „Kopitarne" razgovori o posojilih 4 milijonov dinarjev, potrebnih za soudeležbo pri naložbi. Po ključu, ki ga je pripravila komisija občinskega izvršnega sveta „Jugotanina" naj bi po samoupravnem sporazumu tozdi „Lisce" v sevniški občini prispevali 2 milijona, tozdi „Jutranjke" 1,5 milijona in „Kopitarna" 500.000 din. Zbori delovnih ljudi tozdov „Lisce" so akcijo minuli teden že podprli. Razprava v „Kopitarni" je bila včeraj, o osnutku samoupravnega sporazuma pa bodo razpravljali v „Jutranjki" te dni.

Pričujoča solidarnost delovnih organizacij v občini ni le pomoč delavcem „Jugotanina", temveč vsej skupnosti, saj je le trdnejše gospodarstvo v občini boljši obet za razvoj.

Novi zakon o ocenjevanju v šoli je prinesel spremembe tudi za prvošolčke. Tako slednji ob koncu prvega polletja niso prejeli spričeval, ampak so staršem pokazali, kaj so se naučili. Na posnetku je prizor z zaključne slovesnosti, ko so v četrtek po skupnem roditeljskem sestanku učenci 1. a in 1. b razreda OŠ Katja Rupena iz Novega mesta staršem med drugim pokazali likovne izdelke. (Foto: Smiljan Pavišič, foto krožek OŠ Katja Rupena)

tedenski mozaik

V Angliji in Wellsu se je lani rodilo samo 602.000 otrok, in to je najmanjši prirastek prebivalstva, zabeležen v obeh deželah po drugi svetovni vojni. Strokovnjaki menijo, da je padec natalitete v Veliki Britaniji pogojen z inflacijo in željo, ohraniti doseženi standard . . zakaj prav na račun otrok . . .

Blizu Ćuan Ćeuja v jugozahodni Kitajski so odkrili ladjo iz časa kitajske dinastije Song (960-980). Ladjo, dolgo 24 in široko 9,5 metra, so odkrili pod 2 metra debelim slojem blata. Ladja ima 13 kabin in je bila izdelana iz borovega lesa. Kot menijo arheologi, je mogla nositi 200 ton tovora. Potopljena ladja je vozila dišave, zdravila, porcelan in predmete iz bakra in železa, bambusa in lesa . . . razviti trgovinski odnosi Ćuan Ćeuja z drugimi državami . . .

Evropski severozahodni obali, od Nizozemske do Danske, se obeta novo obdobje neurja, napovedujejo zahodnonemški vremenoslovci. Po rušilnem neurju, ki je 3. januarja letos povzročilo velike poplave v Zahodni Nemčiji in na Danskem, so meteorologi preučili podatke o podobnih prejšnjih neurjih. Njihova opazovanja so usmerjena predvsem v točke, kjer trčijo druga ob drugo tople in hladne zračne gmote . . . programirana neurja . . .

Od lansiranja prvega umetnega satelita – sovjetskega „Sputnika 1" leta 1957 – je osem držav in ena mednarodna organizacija izstrelila v vesolje vsega 8529 objektov. Ameriška uprava za vesolje, ki ima sedež v Coloradu Springsu, je sporočila, da so v preteklem letu zabeležili 929 novih objektov v vesolju, od katerih jih je samo 151 nosilo „koristen" tovor. Ostalih 778 predmetov so, bodisi ostanki raket, ki so jih v orbito ponesli sateliti, ali pa so deli satelitov, ki so razpadli. Odkar so začeli izstreljevati umetne satelite, je bilo lansko leto rekordno po številu „odpadkov", ki plavajo po vesolju . . . bomo onesnažili tudi vesolje? . . .

Le obveščen lahko odloča

Ob nedavnem posvetovanju o pomenu informiranja

V zadnjem času lahko zasledimo vse več razprav, ki pomenijo pomemben prispevek k dograjevanju našega sistema obveščanja, saj je dobra informiranost ena od osnovnih podlag za odločanje in za krepitev družbenoekonomskih odnosov, ki jih zahteva ustava. To predvsem pomeni, da morajo postati družbene odločitve na vseh ravneh predvsem najširši dogovor vseh, ki morajo odločati.

Na nedavnem posvetu o obveščanju v glavnih mestih republik in pokrajin, ki se je dotaknilo tudi najširših aktualnih vprašanj informiranja, je bilo jasno ugotovljeno, da imamo materialnih sredstev, možnosti in oblik te dejavnosti resnično na pretek, toda njihova učinkovitost je še daleč od tistega, kar bi potrebovali. Informacije se nemalokrat kopičijo v nedogled, posebej delegati dobivajo prave gore gradiva, ki ga pogosto ne morejo niti pozorneje prebrati. Roki med predanim gradivom in odločitvami so marsikdaj zelo kratki in ne dajejo možnosti za temeljite posvete, kar je osnova delegatskega sistema, in tako naprej.

Vse te slabosti se nujno kažejo tudi v vseh sredstvih obveščanja. Bistvena ugotovitev je namreč v tem, da sredstva javnega informiranja poročajo najpogosteje šele o odločitvah, kar je še najbolj očitno v glasilih delovnih organizacij. Ti lističi, ki glede na skupno naklado pomenijo izreden psihološki dejavnik, zagotovo niso namenjeni predvsem reportažam, opisovanju nekaterih dogodkov, visokodonečim strokovnim razpravam in razlagam, niti ni njihov namen v tem, da bi morali biti sredstvo v rokah vodilnih sestavov, niti ne samo formalna zadostitev neki ideji ali celo nekakšen reklamni prospekt, ki mora vse prikazati v najlepši luči in se izogniti slehernemu problemu, ki bi lahko „politično škodoval" ugledu delovne organizacije. Glasilo delovnih organizacij, kot tudi krajevnih skupnosti in občin, naj bi zlasti opozarjalo na vse tiste zadeve, o katerih bodo morali delegati in ljudje odločati.

Vsakdo od nas ima nedvomno dolžnost in pravico biti obveščen o vseh pomembnih vprašanjih. Na pretekli seji centralnega komiteja ZKS je bilo posebej poudarjeno, da morajo zlasti vodilni vedno in redno celovito in objektivno obveščati osnovne organizacije ZK o vseh pomembnejših zadevah, kar moramo v našem sistemu razširiti na celotno družbo. In zato morajo biti, če tega ne delajo, politično, moralno in tudi materialno odgovorni, še posebej takrat, ko se zaradi njihovega napačnega informiranja sprejemajo tudi neustrezne odločitve.

Zato je resnično nujno, da na vseh ravneh skušamo organizirati vse oblike obveščanja v samoupravne interesne skupnosti za informiranje in se zavedamo, da moramo uresničiti zamisel o informativno-dokumentacijskih centrih. Ti INDOK centri naj bi predvsem zbirali vse informacije, ki so nujne za delegatsko odločanje, jih usklajevali in medsebojno dopolnjevali, hkrati pa bi morali biti sposobni hitro zadovoljevati potrebe po informacijah ter dajati strokovne, tehnične, organizacijske in druge usluge delegacijam in drugim. Hkrati s tem bi preko biltenov in drugih sredstev javnega obveščanja objavljali vse, kar bi moralo zanimati delovne ljudi in občane, in se skupno povezovati v usklajeni INDOK sistem v okviru Slovenije.

JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

KAIRO – Na Sinaj je prispela druga skupina ameriških strokovnjakov, ki bo skrbela za elektronske alarmne naprave. Tretja skupina bo pripotovala verjetno prihodnji teden in tedaj bo s tehniškega stališča vse nared za nadzorstvo izvajanja sporazuma o drugi umiritvi položaja na Sinaju.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

– Fantje, gremo na sestanek!
– A že spet? Ja, madona, kdaj bomo pa delali!?

MOSKVA – Sovjetski zunanji minister Gromiko in ameriški državni sekretar Henry Kissinger na moskovskem letališču po zaključenih pogovorih, ki so se nanašali predvsem na omejevanje strateškega oboroževanja in izboljšanje medsebojnih odnosov med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

V Atenah se je v ponedeljek v samostanu Evgenidis pričela medbalkanska konferenca strokovnjakov za gospodarsko in tehnično sodelovanje ob udeležbi delegacij Grčije, Jugoslavije, Romunije, Bolgarije in Turčije.

Premier Konstantin Karamanlis, ki je sprejel šefe delegacij, je poudaril, da sklic konference, četudi je le-ta gospodarskega in tehničnega značaja, ustreza zgodovinski nujnosti. Medbalkanska konferenca lahko postane zgled praktične uporabe helsinškega duha, je dejal. Karamanlis je tudi podčrtal, da utegne konferenca postati dejavnik stabilizacije z ugodnim vplivom tudi na druga območja sveta in da lahko s pomočjo ozračja, ki ga bo ustvarila, zmanjša sedanje razlike.

Pozdravni govor jugoslovanskega delegata Kazimira Vidasa, ki je posebej poudaril, da je Jugoslavija kot neuvrščena socialistična dežela še posebej zainteresirana za uspeh konference in da je pripravljena aktivno in tvorno delovati v smeri nadaljnjega izboljšanja sodelovanja na Balkanu ter v širših evropskih in mednarodnih okvirih, so ob koncu pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

„Sklic te konference odraža želje balkanskih ljudstev za enakopravno sodelovanje brez vmešavanja od zunaj," je dejal Vidas. „Konferenca istočasno pomeni prispevek k procesu popuščanja napetosti v Evropi in k medsebojnemu razumevanju, zaupanju in sodelovanju med balkanskimi državami, kar je osnovni pogoj za nemoten notranji razvoj, varnost in napredek dežel na tem območju."

KLERIDES PREKLICAL ODSTOP

Glafkos Klerides je preklical odstop s položaja grško-ciprskega pogajalca v medkomunalnem dialogu, vendar duhovi s tem še niso pomirjeni. Štiridnevno krizo so na hitro potlačili, vendar ta še nadalje tli.

Ko je sporočil, da umika odstop, je Klerides govoril o veliki škodi, ki bi nastala, če bi objavil razloge, zaradi katerih je hotel odstopiti. Vse je naenkrat postalo velika skrivnost, v katero ne sme nihče dregati in s čimer je Klerides seznanil samo predsednika Makariosa in predsednika grške vlade Karamanlisa.

Kleridesa obtožujejo, da je z molkom podprl špekulacije skrajne desnice o nekakšnem prisluškovanju in zasledovanju, ničesar pa tudi ni povedal o drugih nasprotjih. Kaže, da je Klerides ostal osamljen. Ciprska KP je zavzela sporočilo, v katerem pravi, da nihče, tudi člani političnega vrha, ne vedo za kaj gre. Zaradi tega stranka zahteva od Kleridesa, naj objavi svoje razloge, da se pogajanja s predstavniki turške narodne skupnosti ne bi obnovila „v ozračju nezaupanja".

BEJRUT SPET ŽIVAHEN

Premirje v Libanonu se vedno bolj utrjuje. Ves včerajšnji dan je bilo samo nekaj manjših

Medbalkanska konferenca

incidentov v Bejrutu in Tripolisu, vendar niso ogrozili najnovejšega premirja, ki so ga dosegli s sirskim posredovanjem.

Na ulicah libanonskega glavnega mesta je spet videti na tisoče ljudi. V središču mesta in ob morju je občasno prihajalo do zastoja v prometu. Celo v nekaterih četrtih, kjer so prej živeli v glavnem po kleteh, so ljudje obiskovali znance in prijatelje v bližnjih ulicah.

V Kuvajtu so uradno sporočili, da je kuvajtska vlada odločena, da bo „državo očistila protipalestinskih in falangističnih elementov". Kuvajtski ministrski svet je „ukazal vsem oblastem v deželi, da identificirajo elemente, katerih dejavnost je v nasprotju z nacionalno stabilnostjo Libanona, ki jo podpira Kuvajt."

TELEGRAMI

MANILA – V glavnem mestu Filipinov se je začel sestanek „skupine 77", na katerem se bodo predstavniki 106 držav v razvoju dogovorili o skupnih stališčih na četrtem zasedanju konference OZN za trgovino in razvoj – UNCTAD. Zasedanje UNCTAD bo maja letos v Nairobiju.

BERLIN – Okrožno sodišče v Vzhodnem Berlinu je obsodilo na 15 let strogega zapora Reinerja Schuberta iz Zahodnega Berlina. Schuberta so obtožili zaradi zapeljevanja k pobegu in ilegalnega prevažanja državljanov Vzhodne Nemčije na Zahod.

NEW DELHI – Kljub nasprotovanju mnogih držav ob Indijskem oceanu so ZDA sklenile, da bodo na otoku Diego Garcia ustanovile novo vojno oporišče. To je v indijskem parlamentu izjavil indijski zunanji minister J. B. Cavan.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Pomembna kadrovska vprašanja

Mnogokatera kadrovska vprašanja občutimo tudi v naši republiki – čeravno velja za najbolj razvito v državi – že kar nekaj časa, posebno pa zadnjih nekaj let, tako da nikakor ni naključje, da je to pomembno družbeno vprašanje (ki je bilo že doslej večkrat predmet poglobljenih razprav) prišlo na dnevni red tokratnega zasedanja zborov republiške skupščine prejšnji teden. Med razpravo so poudarili, da bo vpliv delovnega človeka tudi pri oblikovanju in uresničevanju kadrovske politike odločilen tedaj, ko bodo delovni ljudje dejansko in v celoti postali nosilci odločanja o rezultatih svojega dela, o reprodukciji in o splošnih družbenih vprašanjih.

Delegati v republiški skupščini so v svoji razpravi zelo kritično osvetljevali podatke, po katerih je Slovenija sicer gospodarsko najrazvitejša republika – že več let pa prav glede kadra občutno zaostaja za drugimi deli naše države. To velja za trenutno kvalifikacijsko strukturo pri nas zaposlenih delavcev, kot tudi za skrb za strokovno in usmerjeno izobraževanje. Med drugim so v razpravi načeli tudi vprašanje moralnopolitičnih in strokovnih kvalitet za vodilna delovna mesta pri nas – ter so poudarili, da bi bilo treba merila glede tega vsekakor zaostriti. Tako imenovanim „pticam selivkam" med strokovnjaki bi bilo treba vsekakor stopiti na prste, so menili, treba bi bilo torej preprečiti, da bi vodilni kadri po neuspehu v eni delovni organizaciji ali na določenem delovnem mestu neovirano prehajali drugam ter potem začeli spet znova, kot da se ni prej nič zgodilo.

Kot je v svojem ekspozeju na skupni seji vseh skupščinskih zborov poudaril Jože Božič, pomenijo družbeni dogovori glede kadrovske politike na ravni republike in občin vendarle že pomembno oporo za uresničevanje takšne kadrovske politike, kot smo si jo začrtali. Omenimo še, da je v načrtih republiškega srednjeročnega načrta predvideno, da se bo do leta 1980 povečal odstotek tistega aktivnega prebivalstva, ki se izobražuje, od dosedanjih 57,7 odstotka na 67,1 odstotek, kar bo vendarle korak naprej v primerjavi z dosedanjim stanjem.

V začetku prejšnjega tedna je tekla beseda o aktivnem idejnopolitičnem angažiranju delovnih ljudi in občanov pri nadaljnjem razvijanju samoupravnih odnosov ter pri boju zoper sovražno delovanje tudi na predsedstvu zvezne konference SZDLJ. Predsednik ZK SZDLJ Dušan Petrović-Šane je v uvodnih besedah poudaril, da je paleta sovražne dejavnosti in nosilcev nam nasprotnih dejanj zelo široka ter mnogovrstna – od ekstremne emigracije do notranjih birokratskih in drugih elementov, ki se skušajo organizirati. Čeprav se nam sovražne skupine medsebojno razlikujejo, imajo vendar tudi mnogo skupnega – predvsem to, da spričo premajhne opore za svojo dejavnost med našimi ljudmi iščejo podporo sil iz tujine.

Ko je o tem spregovoril tudi predsednik RK SZDL Slovenije Mitja Ribičič, je dejal, da je politična akcija organiziranih socialističnih sil proti tem sovražnim elementom predvsem odvisna od širšega in bolj neposrednega udejstvovanja vseh plasti delovnih ljudi v našem družbenem razvoju ter od nadaljnjega razvijanja in poglabljanja samoupravnih socialističnih odnosov. Ni naključno, je dejal Ribičič, da pritiski proti nam naraščajo prav sedaj; dokler je bilo naše samoupravljanje šele šibko, so naši nasprotniki menili, da bo pač samo prešlo – sedaj pa, ko imamo novo ustavo in kongresne sklepe ter tudi oboje že uresničujemo, so pritiski vse močnejši.

Republiški izvršni svet je prejšnji teden obširno razpravljal o gradnji energetskih objektov v naši republiki – pri čemer je kritično ugotovil, da pri večini teh objektov zamujamo z roki graditve. Vzrokov za zamude je več – vsaj prizadeti jih navajajo – vendar je izvršni svet posebej poudaril, da morajo investitorji elektrogospodarstva ravnati bolj odgovorno in racionalno s sredstvi kot doslej. IS bo sistematično spremljal dogajanja pri gradnji novih elektroenergetskih objektov ter bo tudi zaostril odnos do vsakršnih prekoračitev – tako do finančnih kot do časovnih.

Tudi ZIS je imel prejšnji teden več vprašanj na dnevnem redu svojih sej – med drugim je sprejel osnutek zakona o ukrepih, s katerimi naj bi preprečevali rušenje enotnosti jugoslovanskega trga na področju trgovine, blaga in storitev. Na seji ZIS so preučili tudi informacijo o izgubah posameznih TOZD v prvih devetih mesecih lanskega leta – poudarili so, da je treba podrobno ugotoviti, koliko gre pri tem res za dejanske izgube ter da je treba sredstva rezerv TOZD uporabiti predvsem za pokrivanje izgub, ki bodo zares ugotovljene.

Samo še na kratko omenimo, da je bil prejšnji teden v zvezni konferenci SZDLJ tudi sestanek v zvezi z uresničevanjem ustavnih določil, ki govorijo o položaju in delovanju verskih skupnosti v naši družbi. Poudarili so, da je vsekakor potreben poseben dokument, ki bi glede tega služil kot politični temelj socialistične samoupravne družbe – in ta dokument naj bi bil širši temelj za zbiranje vseh demokratičnih sil naše družbe. Priprave zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v republikah in pokrajinah se sedaj že zaključujejo.

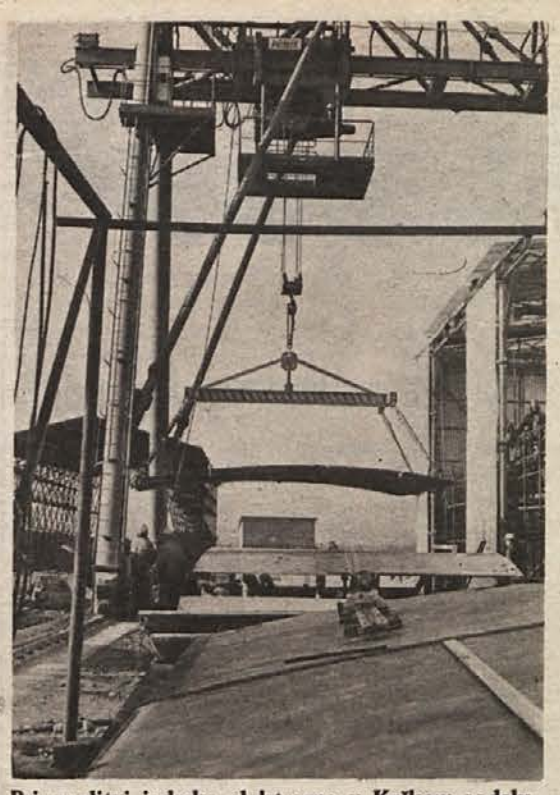

Pri graditvi jedrske elektrarne v Krškem sodelujejo slovenska in hrvaška podjetja. Trenutno delajo tam delavci našega Gradisa in Hidroelektre iz Zagreba, montažo pa bosta prevzela hrvaško podjetje „Djuro Djaković" in Hidroelektra iz Maribora. (Foto: J. Teppey)

TAP – Trebnje nova TOZD – Na zboru delavcev, ki je bil 22. januarja, so delavci Tovarne akrilnih proizvodov v Trebnjem pristopili k samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo Novoles. Tako je nova trebanjska tovarna postala osma TOZD Novolesa. (Foto: I. Krasko)

Medobčinski svet ZSMS je minulo soboto in nedeljo pripravil na Otočcu za 50 članov svojega predavateljskega aktiva zanimiva predavanja. Na sliki: bodoči predavatelji iz črnomaljske, metliške, novomeške in trebanjske občine med poslušanjem (Foto: Janez Pezelj)

Društvo za vzgojo in varstvo ptic iz Kočevja je v soboto v avli osnovne šole pripravilo že peto razstavo ptic. V imenu pokrovitelja TOZD Rog in Pugled je zanimivo razstavo odprl inž. Marko Figar. (Foto: France Brus)

MED PRVIMI V SLOVENIJI

Ugodna klima in marsikaj drugega so bili pogoji, ki so ob dolgotrajnem delu pripeljali krške sadjarje med pomembnejše v naši republiki. Začetek sodobne proizvodnje v družbenem sektorju sega že v 1952. leto, danes pa ima domači „Agrokombinat" že 238 ha površin, na katerih z 42 odstotki prevladujejo jablane, sledijo pa jim hruške in breskve. Ob uspešni uveljavitvi na trgu načrtujejo krški sadjarji že razširitev nasadov. V okviru tega načrta je bila najprej na vrsti Kostanjevica s 30 ha jablan, za njo pa bo Brestanica z obnovo 50 ha. Končni cilj je povečati sadne površine od 238 na 450 do 500 hektarjev.

Čim manj razlik pri kmečkih davkih

Misel na usklajevanje davčne politike v Posavju ni nova, zato se tega lotevajo že nekaj let ne le v Posavju, ampak tudi na širšem območju celjske regije. Razlike zato niso prevelike, torej ne bo prehudih težav pri uresničevanju dogovora o splošni porabi v občinah, po katerem so dolžne poenotiti stopnje in merila za morebitne davčne oprostitve ali olajšave.

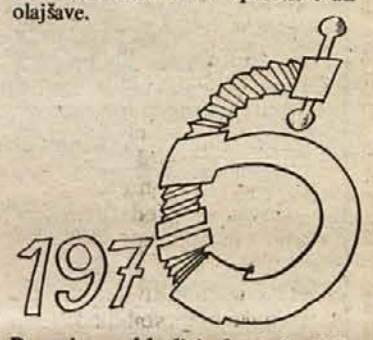

Posavje: uskladiti davčni vijak

Predlog družbenega dogovora o splošni porabi za leto 1976 vsebuje okvirne stopnje obremenitve za posamezne skupine katastrskih občin. Davčne uprave v Posavju so te stopnje uskladile v dovoljenih okvirih in predlagale stopnjo 26 za drugo skupino k.o. stopnjo 22 za tretjo skupino k.o., stopnjo 17 za tretjo b skupino in stopnjo 12 za četrto skupino katastrskih občin.

Uskladile so tudi olajšave. Za vse kmetijske zavezance, ki preusmerjajo svoja gospodarstva za turistične namene znaša olajšava 50 odst. katastrskega dohodka ali najmanj 2 tisoč dinarjev. Olajšave so razen tega deležni vsi kmetje, ki kupujejo novo mehanizacijo, le da imajo v Brežicah in Krškem pravico do olajšave vsi zavezanci davka od kmetijstva, v Sevnici pa le tisti, ki jim je kmetijstvo edini vir preživljanja. Letošnji predlog vsebuje tudi olajšave za člane strojnih skupnosti.

Usklajena je olajšava za šolanje otrok. Do nje imajo pravico le tisti, ki jim je kmetijstvo edini vir preživljanja. Brežiška in krška občina morata uskladiti tudi stopnjo davka na vino, medtem ko ima Sevnica že vpeljano novo stopnjo. Zaradi enotnega obračunavanja posebnih davkov pa morajo vse tri občine uskladiti davek na naravno žganje od dosedanje stopnje 4,50 po litru na 15 odst. vrednosti. Tu gre za uskladitev s temeljnim zakonom o prometnem davku. O predlogih bodo izrekli dokončno besedo delegati na sejah občinskih skupščin.

J. T.

Kot svetilniki

Kalce-Naklo. Naselje kot toliko drugih. A vendar bo nekaj posebnega, če bodo tam – prvič v krški občini in med prvimi v naši republiki – na pobudo kmetov zložili, komasirali zemljo z namenom, da bi jo laže, širokopotezneje obdelovali. Želeli bi, da bi bil to svetilnik, zgleden primer ne le v krški občini, ki ima silno razdrobljena kmetijska zemljišča, temveč tudi v širni Dolenjski, ki glede tega ni dosti na boljšem. Prižgal naj bi se ob Plešivici v Beli krajini (zložba vinogradov v organizaciji KZ Metlika) in še nekaterih redkih zgledih, ki kažejo, kaj je treba storiti.

Mamca, po čem je?

Letošnje premije, ki jih bodo prejemali živinorejci za prirejeno meso in namolzeno mleko, ne bodo večje od lanskih, stvarno gledano pa bodo zaradi inflacije celo manjše. Ko so sporočali odločitve o premijah, v Beogradu niso pozabili pribiti, da je tudi kmetijstvo samo dolžno storiti kaj več – predvsem v delovni storilnosti in v iskanju drugih notranjih rezerv. Nepopularno je žugati kmetijcem, ki delajo od jutra do mraka in zato neradi sprejemajo take nasvete, toda roko na srce: rezerve so v kmetijstvu resnično velike, če upoštevamo le, kaj vse je prinesel razvoj kmetijske znanosti in agrotehnike.

Danes dosegajo kmetijski stroji že neverjetne zmogljivosti. Petbrazdni plug, ki je ponekod že v splošni rabi, zorje 1,5 ha zemlje na uro, z združenim orodjem (enim!) je mogoče pripraviti za setev 4 ha, z 12-vrstno koruzno sejalnico lahko na uro zasejemo 5 ha veliko njivo, z večvrstnimi okopalniki je mogoče okopati do 12 ha posevkov v eni uri, s kombajnom je mogoče požeti 2 ha žita v eni uri itd., itd. Številke, o katerih lahko govorijo na naših družbenih posestvih in o katerih lahko naši kmetje le – sanjarijo, saj taki stroji na slovenskih razdrobljenih, povprečno komaj 3,7 ha velikih kmetijah ne morejo biti prav izkoriščeni.

Zato tako velik pomen pobude, ki se imenuje Kalce-Naklo.

M. LEGAN

Moje stranke so ljudje, ki prijavljajo davek na svoj dohodek.

Rok se že izteka

Še danes in jutri imajo zamudniki čas, da izpolnijo svojo državljansko dolžnost: 31. januarja se bo iztekel rok, ko je treba vložiti davčne prijave.

Pisali smo že, a naj vseeno ponovimo. Po novem bo znašal neobdavčeni del dohodka od skupnega dohodka občanov 50.000 din, kar je 10.000 din več kot poprej. Povečane so tudi olajšave, tako da bodo znašale za otroke po 20.000 din, za druge vzdrževalne člane družine pa 16.000 din.

Po novem je tudi predvideno, da bodo priznali več stroškov, ki so povezani z avtorskimi honorarji. Doslej so davčni organi priznali 30 odstotne stroške, novi osnutek zakona davka občanov pa predvideva 40 odstotkov. Vendar bo to, kot razlagajo, mogoče uveljaviti za letošnje avtorske honorarje, ne pa za lanske.

In še nekaj navodil, kako je s prijavo davkov. Plačniki davka od samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti dajo davčne napovedi v občini, kjer imajo poslovni prostor. Plačniki davkov od osebnega dohodka iz avtorskih pravic, tehničnih izboljšav, patentov dajo napoved v občini, kjer prebivajo. Prav tako morajo storiti zavezanci davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic.

Zanimivo je še, kako republiški sekretariat za finance upošteva odpravnine in jubilejne nagrade. Pravi, da osnutek zakona o davkih občanov predvideva, da bodo odpravnine pred upokojitvijo in jubilejne nagrade upoštevali kot olajšave pri odmeri davka za leto 1975.

„Mladi novinar"

Predsedstvo republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije in uredništvo revije „Mladina" razpisujeta akcijo „mladi novinar". Prvi namen akcije, ki je nadaljevanje nekdanje akcije „novinar m" je, da bi mlade družbenopolitične delavce spodbudila k aktivnemu delovanju na področju informativnih dejavnosti, kajti od učinkovitega in dobrega pretoka informacij je odvisna tudi učinkovitost delegatskega sistema. Zavoljo tega naj bi tudi časopisi in radijske postaje več in bolj poglobljeno poročali o delu in prizadevanjih mladih.

Razen tega naj bi se akcije z vso resnostjo lotili mladi informatorji po občinskih konferencah ZSMS, s svojim delom izboljšali kvaliteto in vsebinsko usmeritev mladinskih glasil, to je glasil osnovnih organizacij ZSMS, občinskih konferenc ZSMS, družbenih organizacij in društev, ki vključujejo mladino, regionalnih študentskih glasil in drugih medijev, še posebej osrednjih glasil Zveze socialistične mladine (Informacije AŽ in revija Mladina).

vredno je zapisati...

Precej vode je že preteklo, odkar je 24 republiških družbenopolitičnih organizacij in ustanov ter družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov črnomaljske, kočevske in novomeške občine v Dolenjskih Toplicah podpisalo družbeni dogovor o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi spomenikov NOB na Rogu, dogovor, v katerem bo posebna skrb veljala ureditvi Baze 20.

Medena usta

Še enkrat lahko poudarimo, da podpisniki ugotavljajo, da je potrebno spomenike NOB na Rogu v še večji meri približati delovnim ljudem, posebno mladini ter tako ohranjevati našo skupno zgodovino in njene pridobitve, zapisane v zvezni in republiški ustavi.

Vsi vemo, kaj je pomenil za našo revolucijo in NOB partizanski Rog, ta trdnjava svobode sredi okupirane Evrope. Ko bo spomeniški kompleks urejen – ne bodo poskrbeli samo za spomenike NOB, ampak tudi za naravne in kulturnozgodovinske spomenike – bo to območje postalo slovenski spomenik, šola in izletišče.

Mladina na partizanskem Rogu

Zapisal sem: vsi vemo, kaj je pomenil Rog med NOB in kaj danes. Mar res? Družbeni dogovor je bil podpisan oktobra lani, zdaj pa smo v januarju. Ob podpisu so predstavniki marsikatere dolenjske delovne organizacije podpisnikom nekako užaljeno namigovali: „Zakaj nas niste pravočasno obvestili? Tudi mi bi podpisali." Takrat je bilo rečeno, da je za podpise v dogovoru še veliko prostora.

Danes je število podpisnikov še vedno le začetno (24). Kje so torej tisti, ki so imeli toliko „medu v ustih"?

M. BAUER

Sejmišča

NOVO MESTO: 26. januarja so rejci pripeljali na sejem 298 prašičev, starih od 6 do 12 tednov, in 29 prašičev, starih od 3 do 6 mesecev. Skupno so prodali 188 živali; mlajši prašiči so stali 490 do 680 din, starejši pa 690 do 850 din. Kupci so bili predvsem iz domače občine, promet pa zaradi mraza ni bil nič izjemnega, pa še cena mlajšim prašičem je nekoliko poskočila.

BREŽICE: Na tedenski sejem so rejci 24. januarja pripeljali 582 prašičev, starih do 3 mesece, in le 25 prašičev, starih nad 3 mesece. Prvih so prodali 473 po 30 din 1 kg žive teže, drugih pa 21, po 20 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Spet višnje? Zakaj pa ne!

Tvegano je priporočati napravo višnjevih nasadov, preveč grenkih izkušenj je že bilo z njimi. Naj spomnimo na „akcijo višnje" pred približno dvema desetletjema, ki si je tudi na dolenjskih tleh postavila nekaj klavrnih spomenikov. Takrat pač strokovno nismo bili kos – zmotno so priporočali nasade na revnih, kraških tleh – pa tudi dovolj velikega povpraševanja po višnjah še ni bilo.

Zdaj je drugače; imamo že močno sadno predelovalno industrijo, ki potrebuje vse več višnjevih plodov. Povpraševanje narašča, pravega zanimanja sadjarjev pa ni. Neuspehi so vsejali nezaupanje, pa tudi vse dražje človeške roke preprečujejo večjo rentabilnost nasadov. Veliko dela je namreč z obiranjem plodov, ki pa dandanes ni več njuno ročno (strojno obiranje se v svetu že uveljavlja).

Strokovni tisk zadnji čas priporoča večji pogum, ko gre za višnje, pa tudi za češnje, pri katerih smo v Sloveniji naredili v zadnjem desetletju neverjetno velik korak nazaj. Spodbudne so zlasti nekatere tehnološke novosti in uvajanje strojnega obiranja, bolje rečeno stresanja, ki postaja na dovolj velikih plantažah že donosno. No, tudi za manjše pridelovalce ali vrtnarje – ljubitelje so višnje priporočljiva sadna vrsta in jim ne bo na odmet nekaj novejših strokovnih ugotovitev.

Višnja uspeva v malo hladnejših legah, godi ji dobro odcedna, globoka zemlja, ki ni kisla. Kot podlaga se uporablja češnja, rešeljika in višnja in priporočljiva, selekcionirana podlaga, ki ima zaenkrat oznako F 12/I. Za ročno obiranje plodov je priporočena vzgoja, ki daje kakih 60 cm visoko deblo, čim nižjo razprostrto krono in poševne veje. Rez naj bo zmerna, gnojenje pa predvsem organsko.

Nujna je zaščita pred boleznimi, viroz pa se ubranimo tako, da sadimo le brezvirusne sadike. V nasadu je bolje imeti več sort, ki naj cvetijo približno istočasno. Dobre rezultate so naši pridelovalci zadnje čase dosegli s sorto gortemška, ki bi jo kazalo razširiti.

Inž. M. L.

Ma, kakšnih devet zadetkov! To so moje polletne ocene!

(Karikatura: Požeški list)

Mika Špiljak se je med obiskom na Dolenjskem mudil tudi v Novolesu, največjem proizvajalcu gugalnikov na svetu.

SPREJET PROGRAM AKCIJ ZA MDA 76

Center za mladinske delovne akcije pri predsedstvu Republiške konference ZSMS je minulo soboto pripravil sejo, na kateri so razpravljali in sprejeli program mladinskih delovnih akcij za letošnje leto. Tako kot lani, se bodo mladinci in mladinke tudi letos spoznavali z brigadirskim delom na Kozjanskem, v Brkinih, Slovenskih goricah, v Suhi krajini in Kočbani, udeležili pa se bodo nekaterih zveznih akcij v drugih republikah. Na sestanku so se pogovorili še o lokalnih delovnih akcijah, poslušali so informacijo o poteku dela za podpis družbenega dogovora o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1976-1980, v okviru centra za mladinske delovne akcije so imenovali delovne skupine in vodje skupin in se pogovarjali o angažiranju študentov in kolektivnih članov za mladinske delovne brigade.

„Brez sramu pred ljudmi!"

(Nadaljevanje s 1. str.)

lišča je občino predstavil predsednik IS Jože Vajs.

Tovariš Šetinc je pohvalil povečanje števila članov Zveze komunistov v Črnomlju (po 7. kongresu ZKS so v občini sprejeli v ZK 135 novih članov) in med drugim dejal: „Zveza komunistov mora vedno ustvarjati pogoje za to, da bo prišla do veljave beseda delavcev in da bodo prišla do izraza vsa stališča in pogledi. Pravilno razumljena vloga ZK je eksistenčno vprašanje našega sistema in naše prihodnosti!"

Po zelo koristnem pogovoru se je Franc Šetinc popoldne pogovarjal s komunisti Belta, kjer so mu povedali, da je Belt lani dosegel dobre poslovne rezultate in da se je podjetje v glavnem z lastnimi silami izkopalo iz hudih težav, ki so jih pretresale v preteklosti. Veliko vlogo pri tem imajo prav komunisti. „Ko je bil Belt v najhujši krizi, so nekateri govorili, da je vzrok za tako stanje anarhija. Tako so govorili tisti, ki so hoteli speljati odgovornost na napačen tir, da bi lahko kazali: tak je vaš delavski razred in vaše samoupravljanje. Te krivce je treba poiskati in kaznovati, saj nekateri še vedno mečejo polena pod noge našim prizadevanjem za socialistične samoupravne odnose," je dejal Franc Šetinc. „To je bila trda šola, ki vas je stala marsikatero žrtev in veliko samoodpovedovanja. Toda pot je bila pravilna, dosegali ste res lepe uspehe. Vztrajajte na tej poti, ne dovolite, da se vrne preteklost! V imenu izvršnega komiteja vam izrekam priznanje za vaše uspehe. Danes lahko brez sramu date svoj obračun pred delovnimi ljudmi in komunisti. Na to ste lahko ponosni."

Na koncu so Francu Šetincu podarili statuo Beltovega livarja in poudarili, da danes že trdno stoji na svojih nogah.

A. BARTELJ

SEVNICA: VSI NOSILCI NAČRTOVANJA SKUPAJ

Danes se bodo v sevniški dvorani TVD „Partizan" že drugič sestali vsi nosilci načrtovanja v občini. Izdelava predlogov srednjeročnih načrtov organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti je v občini v zaključni fazi. Organizacije združenega dela in tozdi predvidevajo za naslednjih pet let 356,48 milijonov naložb, skupne naložbe v gospodarstvo in infrastrukturo naj bi znašale 442,25 milijonov dinarjev. V negospodarstvo naj bi bilo vloženo nad 182 milijonov dinarjev. Programi krajevnih skupnosti so ocenjeni na 62,68 milijonov dinarjev.

NOVA ORGANIZIRANOST KLUBOV OZN

Republiška konferenca ZSMS je pripravila minuli ponedeljek v Ljubljani razširjeno sejo sekretariata predsedstva, na kateri so razpravljali o novi organiziranosti in dejavnosti klubov OZN, o programski usmerjenosti, internacionalistični vzgoji in delovnem programu in akcijskem načrtu za letošnje leto. Iz rokovnika akcij za prvo polletno obdobje je razvidno, da bodo v kratkem pripravili za mentorje klubov in za vodstvene kadre izobraževalne seminarje, organizirali bodo vrsto kviz tekmovanj, obiskovali posamezne klube, izdajali informacije in biltene itd.

Razpis Tomšičevih nagrad in nagrad sklada Toneta Tomšiča

Letos maja bo na dan smrti narodnega heroja, politika, publicista in novinarja Toneta Tomšiča Društvo novinarjev Slovenije podelilo spet tradicionalne Tomšičeve nagrade in nagrade sklada Toneta Tomšiča za posebne novinarske dosežke svojih članov. Pri tem bo v prvi vrsti upoštevalo tista dela, ki še posebno prispevajo k hitrejšemu razvoju naše socialistične skupnosti in našega samoupravnega sistema.

Za Tomšičevo nagrado lahko konkurirajo pomembni novinarski prispevki in dosežki pri urejanju časnikov ter radijskih in televizijskih oddaj.

Predloge za nagrade lahko pošljejo družbenopolitične organizacije, aktivi in sekcije DNS, uredništva in posamezni člani DNS, vsebovati pa morajo utemeljitev in dokazno gradivo.

Predloge je treba poslati na naslov: Društvo novinarjev Slovenije, komisija za Tomšičeve nagrade, 61000 Ljubljana, Vošnjakova 8/VII.

Člani komisije so: Tita Škerlj, Dušan Benko, Slavko Fras (predsednik), Igor Gruden, Marjan Legan, Branko Senica in Stane Škrabar ter kot predstavnika javnosti Savin Jogan in Emil Rojc.

Obdobje, za katero bodo podeljene Tomšičeve nagrade in nagrade sklada Toneta Tomšiča, je čas med zadnjim in novim razpisom, to je od 1. februarja 1975 do 30. januarja 1976.

Rok za oddajo predlogov je 1. marec 1976.

Po tem datumu komisija ne bo sprejemala ne predlogov ne dokaznega gradiva.

UPRAVNI ODBOR DRUŠTVA NOVINARJEV SLOVENIJE

Usmerjeno izobraževanje po slovensko

Po predlogu Zavoda za šolstvo SRS naj bi se usmerjeno izobraževanje v naši republiki začelo v 10. letu šolanja

„Usmerjeno izobraževanje je vsako izobraževanje po obveznosti. Vse govorice, da se bo osnovna šola zdaj podaljšala za leto ali dve, so zmotne in neosnovane, razširjajo pa jih ljudje, ki se niso dovolj poglobili v pripravljajočo se preobrazbo srednjega šolstva," je poudaril Karel Kos iz Zavoda za šolstvo SRS 24. januarja v Dolenjskih Toplicah, kjer je članom republiškega odbora sindikata delavcev vzgojno-izobraževalnih dejavnosti pojasnjeval novosti v konceptu usmerjenega izobraževanja v Sloveniji.

Karel Kos je podčrtal, da je zasnovo usmerjenega izobraževanja, kot jo je pripravil Zavod za šolstvo, narekovala vsebina, saj bi bilo nevzdržno najprej nekaj določiti (npr. organizacijsko obliko), potem pa to zamašiti z vsebino, ki je slučajno „pri roki".

Novost najnovejšega predloga je v tem, da bo usmeritev izvedena že v desetem letu šolanja. V tem se slovenska zasnova razlikuje od tega, kako so se usmerjenega izobraževanja lotili v drugih republikah in pokrajinah. Sistem bi bil popolnejši, če bi se posrečilo primerno rešiti vsa vprašanja – od izobraževanja na delovnem mestu do, denimo, fakultetnega študija. Kot je poudaril Kos, gre pri usmerjenem izobraževanju za opredelitev in upoštevanje naslednjih štirih vrst izobraževanja: za delo, iz dela, ob delu in na delu, temu pa bodo morali biti prilagojeni tudi učni načrti.

Usmerjeno izobraževanje bo odpravilo srednješolske ustanove, kakor smo jih do zdaj poznali in pojmovali. Poslej se ne bo več reklo, da je ta in ta končal to ali ono srednjo šolo, marveč, da je uspešno končal ta ali oni izobraževalni program. Šolski nazivi se bodo spremenili, dobili bomo tako imenovane centre, ki bodo združevali več dosedanjih srednjih šol.

Prehodi med posameznimi izobraževalnimi stopnjami naj bi bili poslej milejši, razmišljajo celo o tem, da bi po končani srednji stopnji odpravili mature. Vmesni zrelostni izpiti naj bi ne bili potrebni zavoljo tega, ker se bo usmerjeno izobraževanje „vleklo" do konca študija, vendar s tem, da se snov ne bo ponavljala, ampak vedno dodajala nova. I. Z.

„Usmerjeno izobraževanje bo še bolj kot do zdaj omogočalo izobraževanje za delo, iz dela, ob delu in na delu," je med drugim poudaril Karel Kos, strokovni sodelavec Zavoda za šolstvo SRS, ko je v soboto v Dolenjskih Toplicah razlagal najnovejši predlog za preobrazbo srednjega šolstva v naši republiki. (Foto: I. Zoran)

rekli so

Mitja Ribičič:

Začetek bolj agresivne propagande

V zadnjem času veliko govorimo o razraščanju dogmatskih sil. Zdi se mi povsem naravno, da so se v zadnjem času, zlasti pa po 21. seji predsedstva in po X. kongresu ter sprejetju nove ustave, povečali zunanji pritiski dogmatskih sil v mednarodnem komunističnem in delavskem gibanju, saj razvoj naše jugoslovanske avtentične revolucije neposredno ogroža vse tisto v tem gibanju, kar zaostaja, kar stagnira, kar ne ustreza sodobnim gibanjem. Vse dokler je bilo naše samoupravljanje v težavah, so mnogi govorili: kaj nam mar tisto vaše samoupravljanje, naj se v praksi potrdi tisti sistem, ki je boljši. Mislim, da po X. kongresu in sprejetju novih ustav ni več takšne tolerance, dejal bi, ideološke tolerance nasproti našemu sistemu, začela se je agresivna protisamoupravna, protijugoslovanska propaganda.

(Iz razprave predsednika republiške konference SZDL)

Dušan Petrović:

Kot instrument družbene kontrole

Socialistična zveza postaja širok in učinkovit instrument družbene kontrole, kjer ne gre samo za preverjanje, kako nekatere ustanove ali posamezniki izpolnjujejo svoje naloge, temveč tudi, v kolikšni meri so zagotovljeni pogoji za takšno široko kontrolo, ki jo izvajajo delovni ljudje in občani sami. Pred Socialistično zvezo stopa naloga, da se bojuje za ohranitev ustvarjenih pridobitev naše revolucije in za njihovo nadaljnje razvijanje v skladu s potrebami socialistične družbe in možnostmi njenega napredovanja. Samo s tem, da bomo nenehno utrjevali nove družbene vrednote, kot so samoupravljanje, vesten odnos do dela, odgovornost, solidarnost, humanost, pripravljenost za družbeno samoobrambo in samozaščito, bomo hkrati krepili našo socialistično družbo in uspešno kljubovali tujim sovražnim pritiskom ter raznim odklonom in zmotam, ki jih prinaša s seboj naš razvoj. Socialistična zveza mora nenehno delovati tako, da delovni človek ne bo čutil družbene dejavnosti in odgovornosti kot breme, temveč da mu bo to osebna potreba, da bo v tem videl pogoj za potrjevanje svoje politične in človeške osebnosti.

(Predsednik zvezne konference SZDL na zadnji seji predsedstva SZDL)

Marjan Rožič:

„Zavihati rokave" še ni prav vse

Produktivnosti ne moremo soditi le po tem, ali je delavec dovolj zavihal rokave, temveč predvsem, ali smo vsi skupaj izkoristili sodobne metode in tehnologijo, kaj smo storili za boljšo organizacijo dela. Zavzemati se moramo za večjo produktivnost, doseči pa tudi, da proizvodi ne bodo ostajali v skladiščih. Doslej smo imeli – in marsikje še imamo – gospodarski sistem, ki pomeni delovanje in tudi jačenje državnega aparata. S srednjeročnimi načrti, ki jih bomo sprejemali v naslednjih mesecih, bo naša ekonomska politika prešla v novo kvaliteto: vloga države bo omejena, manj bo administrativnih ukrepov, več pa bo dohodkovnega in ustvarjalnega vpliva ter vpliva tržišča. Ta sistem bo ustrezal združenemu delu v celoti, nekaterim posameznim organizacijam pa najbrž ne.

(Sekretar zvezne konference SZDL ob obisku v kamniškem „Stolu")

Alkoholizem

14

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

Iz tega prikaza okoliščin in možnosti za sodobno zdravljenje družinskega alkoholizma vidimo, da je na današnji stopnji razvoja človeške solidarnosti možno pomagati komaj kakšni družini. Če je družina tako uničena, da v sebi ne najde dovolj moči, da bi se začela reševati, potem bo v okolju težko našla dovolj spodbud in pomoči. Iz vsega tega pa je tudi razviden izjemen pomen, ki ga ima družina za vsa obdobja našega življenja.

ALKOHOLIZEM MED MLADINO

Ker je alkoholizma med odraslimi čedalje več, ga „mora" biti tudi med mladimi. V naravi same alkoholne bolezni je, da poskrbi vedno sproti za nove generacije alkoholikov. Alkoholik pa sploh nerad pije sam, slehernega v svojem okolju poskuša spraviti med pivce (da ni sam edini zaznamovan in v nevarnosti, da bi ga klicali na odgovor). Tudi alkoholični starši s ponujanjem alkohola otrokom in s svojim „dobrim zgledom" uvajajo otroke v alkoholizem. In še kako uspešno! Medtem ko pri nas med celotnim prebivalstvom pričakujemo „samo" okoli 5 % alkoholikov, pa se do 40 % otrok iz družin alkoholikov vda alkoholizmu.

STARŠI NAVAJAJO SVOJE OTROKE NA ALKOHOL

Tudi tisti starši, ki so „zmerni" pivci, „poskrbijo", da njihovi otroci čimprej poskusijo alkohol. Pred kratkim smo na neki osnovni šoli med 200 učenci od 5. do 8. razreda napravili anketo, ki je pokazala:

- samo 4 učenci še niso poskusili alkohola,
- 37 jih je poskusilo samo pivo,
- 19 jih je pilo samo vino,
- 140 jih je poskusilo že tudi druge alkoholne pijače,
- doma nima nobenih alkoholnih pijač 1 družina (oče je zdravljen alkoholik),
- praznike prežive brez alkohola 3 družine,
- iz rok staršev je dobilo prvi kozarec alkohola 196 učencev
- opilo se je že 31 učencev
- svojih očetov še ni videlo pijanih 100 učencev.

Tisto, kar dobi otrok iz rok staršev, ima poseben čustven pomen in se zato ustrezna izkušnja usidra globoko v otrokovo zavest, tako trdno in globoko, da je to komaj mogoče še kdaj spremeniti. To okoliščino je treba vedno upoštevati, če se z različnimi akcijami v smislu preprečevanja alkoholizma (tu mislimo predvsem na prosvetljevanje) nadejamo spremeniti omenjeni problematičen čustveni odnos do alkohola, ko so ga otrokom vcepili starši.

Skoraj pri vsakem alkoholiku, ki ga obravnavamo, ugotovimo, da se je njegov alkoholizem začel že v mladosti. Ob tem moramo spet ponoviti dejstvo, da traja alkoholna bolezen povprečno 10 do 20 in več let, preden pride alkoholik v takšno zagato, da začne razmišljati o zdravljenju. Kot smo že rekli, je pri nas okolje tako strpno do alkoholičnega obnašanja, da komaj vsakega stotega alkoholika usmeri v zdravljenje.

VZROK ALKOHOLIZMA PRI MLADIH JE RAZRVANA DRUŽINA

„Pretirano" popivanje pri mladih (kar običajno pomeni pospešen razvoj alkoholizma) je samo zunanji izraz motenih odnosov v družini mladostnika. Družinski odnosi so pa še posebej razrvani tam, kjer gre za mladoletno prestopništvo. Francozi navajajo, da do 75 odstotkov mladih prestopnikov izhaja iz družin alkoholikov.

Strokovnjaki iz naših vzgojnih zavodov pa poročajo, da ima blizu 70 odstotkov njihovih oskrbovancev enega ali pa oba starša alkoholika. (Mimogrede: namesto da bi starše vključili v skupinsko družinsko zdravljenje skupaj z mladoletnim prestopnikom, da bi se vsi skupaj, se pravi vsa družina, uredili, pustimo starše propadati, otroke pa damo v vzgojne zavode, kjer obravnavamo same in zanemarimo načelo družinskega skupinskega obravnavanja, brez katerega si sploh ne moremo zamisliti ureditev omenjenih razmer.) In ti mladoletniki, ki se zaradi čustvenih raztrvanosti niso mogli učiti, ki si niso pridobili delovnih navad, ki so se zaradi zdolgočasenosti navadili na pohajanje, se ponavadi zelo zgodaj srečajo z alkoholom. To pomeni, da zgodaj spoznajo, da je mogoče stisko, praznoto, žalost, brezperspektivnost itd. pregnati z alkoholno omamo. In ker se z nobeno omamo nič ne reši, temveč se težave samo prelagajo, je prizadeti in na omamo že navajeni mladenič nekako „prisiljen" svojo stisko ponovno presegati z alkoholom. Pogosto opijanje pa ni več samo pogoj za nastanek alkoholizma, temveč je zanesljivo znamenje, da je tisti človek že alkoholik, čeprav morda še v začetnem obdobju.

ALKOHOLIZEM PRI MLADIH JE ŠE POSEBEJ USODEN

Vdajanje alkoholni omami onemogoča normalno zorenje mladega človeka, ki si zaradi tega ne pridobi dovolj znanja in izkušenj za življenje, ki postaja zanj čedalje bolj težavno tudi zaradi posledic alkoholizma. Tako si mlad človek, ki postaja alkoholik, ne pridobi niti delovnih navad, nima čustvene zrelosti, na kateri bi lahko gradil poznejše življenje.

Pri zdravljenju gre predvsem za prevzgojo alkoholične osebnosti. To je zahtevno delo, ki ne daje vedno pričakovanih rezultatov, pa vendar se pri alkoholiku, ki je star 40 let, ki je bil nekoč priden in vzoren človek, vsaj nekdanje delovne navade razmeroma hitro povrnejo in tudi obnašanje postane sčasoma sprejemljivo. Mladega alkoholika pa je treba šele vzgojiti, saj ni imel nikoli delovnih navad in se ni nikoli v redu obnašal. Kako vzgojiti mladeniča, če je celo otroka včasih težko vzgajati? Kdo bo opravil to zahtevno nalogo, če to ni uspelo ne staršem ne šoli? Kje najti tako prizadevne ljudi, ki bi se s srcem in zgledom lotili vzgoje in prevzgoje mladih alkoholikov? Izkušnje kažejo, da je to težko. Zaradi tega opažamo, da smo mladim alkoholikom komaj zmožni pomagati. Brez skupinskega družinskega zdravljenja pod vodstvom izkušenega terapevta za družinsko terapijo si danes sploh ne moremo predstavljati, da bi lahko mladega alkoholika res uspešno zdravili. Ker sedaj v pripravljenem postopku za zdravljenje nismo znali vsake družine mladega alkoholika pripraviti in vključiti v terapevtski proces, so naši rezultati zdravljenja mladih alkoholikov zelo slabi.

Tudi to spoznanje je dragoceno, ker bomo, kadar bo rešena žnana kriza v slovenski alkohologiji, znali poskušati delati drugače. Tradicionalna psihiatrija je namreč brez dovolj utemeljenih strokovnih razlogov prepovedala zdraviti mlade alkoholike skupaj z odraslimi alkoholiki, tako da smo jih za zdaj prisiljeni pustiti propadati.

KAKO SPLOH USTVARITI POGOJE ZA USPEŠNO ZDRAVLJENJE MLADIH ALKOHOLIKOV?

Brez zdravljenja družinskega in delovnega okolja – o tem smo že veliko govorili – sploh ne moremo govoriti o pravem zdravljenju alkoholika. Ta zahteva velja še posebej za mlade alkoholike. Resno in poglobljeno je treba zdraviti vso družino, ki je zanesljivo zelo bolna, sicer se njen mladi družinski član ne bi vdal alkoholizmu. Družina pa se običajno takšnim zahtevam upira, svojega mladeniča bi hitro rada nekam oddala, da bi ga „trdno prijeli in čim dlje zadržali v zavodu, da bi se ja poboljšal", medtem ko zlepa ne uvidi, da so problemi in vzroki za sinov alkoholizem na primer v starših samih. (Samo mimogrede: omenjen odpor je zlasti izrazit v družinah, kjer so se mladi vdali narkomaniji. Ker pa pri zdravljenju narkomanov praviloma ne zahtevajo, da bi se vsa družina morala brezpogojno zdraviti, tudi še ni omembe vrednih uspehov pri rehabilitaciji narkomanov.)

Ko pa dozorijo pogoji, da kakšnega mladega alkoholika z njegovo družino le vključimo v zdravljenje, se pojavijo nove težave . . .

Filatelistični kotiček

Zbiralci znamk, predvsem tematiki, ki zbirajo znamke zimskošportnih zvrsti, posebno olimpiade, bodo z zadovoljstvom sprejeli novo serijo, ki jo bo izdal biro JPTT. Za zimsko olimpiado v Innsbrucku, avstrijskem zimskošportnem centru, so razne države že izdale znamke. Jugoslovanska priložnostna serija bo dana v obtok 4. februarja. To bosta dve znamki v skupni vrednosti 11,20 din, tiskani pa bosta v malih polah po 9 kosov. Izdani bodo tudi ovitki prvega dne.

BODO ZNAMKE IZHAJALE TOČNO?

Biro za izdajo znamk pri Skupnosti jugoslovanskih PTT je sprejel sklep o programu in časovnem razporedu izdaj priložnostnih in rednih frankovnih znamk v letu 1976. Tako bo letos izšlo v serijah 14 priložnostnih znamk, posamezno pa 36 znamk v skupni nominalni vrednosti 141,90 din. 14 posameznih znamk rednih frankovnih vrednosti bo nominalno vrednih 15,30 din. Torej bodo naši zbiralci znamk letos lahko izpopolnili zbirke s 50 različnimi znamkami, za katere bodo morali odšteti 157,20 din. Pri vseh priložnostnih izdajah bodo v prodaji tudi ovitki (FDC) iz prvega dne izdaje. Filatelistom ostane zdaj le upanje, da se bo biro točno držal programa izdaj, kar prejšnja leta ni bilo v navadi, zato tudi ni bilo malo negodovanja.

A. A.

ODSLEJ DVE ORGANIZACIJI

Po skrbnih pripravah vodstva in aktiva ZK je bil 22. januarja občni zbor osnovne organizacije ZRVS Majde Šilc v Novem mestu. V poročilu dotedanjega predsednika Jožeta Brodarja je bila podčrtana potreba po še večji učinkovitosti, dasi je bilo dosedanje delo uspešno, saj je imela organizacija več strokovnih predavanj o splošni vojaški in družbenopolitični vzgoji, za praktično usposabljanje vojaških starešin pa je bilo opravljenih več sestavljenih orientacijskih pohodov. Člani so se udeležili tudi tekmovanja v občinskem okviru. Ker je bilo do zdaj v organizaciji nad 200 članov, kar je pri nekaterih akcijah oviralo uspešno delo, so jo na občnem zboru razdelili, tako da sta zdaj osnovni organizaciji ZRVS Majde Šilc in Žabja vas. Izvoljeni pa sta bili tudi novi vodstvi. Po obsežni razpravi je občnemu zboru sledilo še predavanje o družbeni samozaščiti in vidikih varnostne situacije.

MARJAN PUREBER

PRIPRAVLJA SE XI. POHOD NA STOL

V počastitev velike partizanske bitke na Stolu in 35-letnice vstaje bo letošnji XI. zimski pohod na Stol v soboto in nedeljo, 21. in 22. februarja. Tako bo v soboto v karavli nad Valvasorjevim domom krajši kulturni program v počastitev dveh padlih graničarjev, v nedeljo dopoldne pa bo spominska svečanost pri Prešernovi koči na Stolu. Na pohod so vabljeni planinci, borci, pripadniki JLA in TO, taborniki,

Mile zime so krive, da triletni otroci v Novem mestu še niso videli sneženega moža. Tale dva, narejena v soboto iz prvega snega, sta na Prisojni poti vzbujala vsaj toliko občudovanja kot kakšna draga igrača.

Dragi naš Marinčkov Tone!

Prišli smo: delegacija krajevne skupnosti Cerklje ob Krki in delegacija občinske skupščine Brežice ter njenih družbenopolitičnih organizacij, da se poklonimo tvojemu spominu, se od tebe poslednjič poslovimo. Od tebe, dragi Marinčkov Tone, ki si bil čisto naš. Naš, odkar si se rodil pa skoz šolske počitnice v tvojih otroških letih. Posebno pa si postal naš, ko je minila vojna vihra, ko smo se vrnili v naše zapuščene, toda svobodne Cerklje.

Čeprav si bil v Beogradu na visoki službeni dolžnosti, si vsak prosti čas izkoristil in se oglasil pri nas, se pogovoril z nami tako, kot si se znal samo ti pogovoriti s preprostim človekom – delavcem in kmetom. Topla, preprosta, razumevajoča in razumljiva je bila tvoja beseda, ki je pri nas vedno našla pravo mesto.

Ko si odšel v pokoj, si postal še bolj naš, še bolj si se nam približal, še bolj smo te spoznali. Na Piroškem vrhu, lepem, sončnem, vinskem gričku si z lastnimi in žuljavimi rokami zasadil žlahtno vinsko trto, jo zalival z lastnim znojem in tako pridelal cviček, na katerega si bil upravičeno ponosen. Ponosni smo bili tudi mi, ker si postal iz generala – finančnega strokovnjaka naš mejaš, sosed in dober vinogradnik. V začetku te ni bilo sram vprašati, kako se sadi vinska trta, kako se obrezuje, gnoji in škropi, kajti tega se nikoli prej nisi učil. Tvoje veselje in volja do zemlje in vinske trte ter ustvarjanja te je pripeljala tako daleč, da smo se začeli tudi mi učiti pri tebi.

Naučili smo se marsikaj lepega in dobrega, posebno ljubezni do svoje zemlje, svojega domačega kraja, do domovine, do dela in svojih sosedov in prijateljev.

Tvoja ljubezen do človeka in prijateljev te je žal pripeljala v mnogo prezgoden grob. Ko si se vračal iz družbe prijateljev, si se srečal s smrtjo, ki si se ji v mnogih mnogo težjih situacijah izognil. Tokrat pa tega nisi zmogel. Kruta smrt, ki ne pozna izbire, te nam je vzela, ko smo te najbolj vzljubili. V nas je zapustila boleč spomin na najboljšega prijatelja.

Ko smo še danes šli mimo tvojega hrama, so bila vrata zaprta. Zaman smo pričakovali tvoj klic: „Sosed – mejaš pridi, ga bova pokusila glaž ali dva!“ S težkim, žalostnim srcem smo vzeli trtno mladiko in peščico zemlje iz tvojega vinograda, oblito s tvojim znojem, da ti jo prinesemo sem, v tvoj zadnji dom. Peščico zemlje, tvoje zemlje, naše zemlje, ki si jo nežno ljubil in boš v njej večno in mirno počival.

Dragi Tone, naši krajani, kmetje in vinogradniki, tvoji užaloščeni mejaši ne bodo nikoli pozabili tvojih dobrih in klenih besed in tebe. Dokler bodo živeli, bo v njih živel vedno lep, drag spomin na borca, generala, vinogradnika, mejaša, dragega prijatelja, ki je bil čisto njihov.

Ko se danes pri tvojem grobu s težkim, bolečim srcem poslavljamo od tebe, dragi Tone, izrekam v imenu občinske skupščine Brežice ter njenih družbenopolitičnih organizacij, posebno pa še v imenu vseh krajanov cerkljanske krajevne skupnosti globoko, iskreno sožalje tvoji nad vse ljubljeni mami, družini, sestrama in bratom.

Trtna mladika in peščica zemlje s Piroškega vrha ter poklon prapora gasilskega društva iz Cerkelj, ki si mu ti botroval ob razvitju, naj ti bo poslednji naš pozdrav.

Ne bomo te pozabili, za nas nisi mrtev, v nas živiš še naprej!

TVOJI ZNANCI IN PRIJATELJI

Gledališki jazz

V napovedi televizijskega programa za ponedeljek, 26. januarja, smo lahko prebrali, da bo ob 20. uri na sporedu Ivana Cankarja „Za narodov blagor“ v izvedbi SSG Trst. V kratkem zapisu smo lahko prebrali tudi te besede: „Od tedaj je v slovenskih repertoarjih besedilo te komedije postalo preizkusni kamen za preverjanje stopnje gledališkega izraza . . .“

„Za narodov blagor“ smo videli in slišali. Ne bi se spuščali v moderne gledališke prijeme in domislice režiserja, niti v umestnost spreminjanja zaporedja prizorov, scene, a lepo po pravici moramo povedati, da to, kar smo slišali in videli, resnično ni bilo drugega kot preizkušanje. Četrtina izvirnega Cankarjevega teksta je bila namerno ali nenamerno izpuščena, velik del ostalega pa so igralci sproti spreminjali, mu dodajali svoje, ga predelovali po trenutnem navdihu (ali pa se ga morda niso niti dobro naučili). Naravnost zabolelo je v uho, ko so ob vsem „posodobljanju“ Cankarjevega jezika ohranili tisto ubogo besedico „ženijalen“. Pa menda ne zato, da bi do gledalcev priplaval dih nekdanjega izraza? Upajmo, da ne zato, da bi ujeli čar Cankarjevih besed!

Možno je seveda tudi, da nam DZS in naši literarni zgodovinarji v Zbranih delih slovenskih pesnikov in pisateljev ponujajo nekaj, kar je Cankar namenil le branju, medtem ko je gledališču dostopen nek drugi, skrivnostni tekst, kakršnega smo lahko slišali na „nepozabni“ ponedeljkov večer.

M. MARKELJ

HVALEŽNI SMO DEDKU MRAZU

Tudi pionirji osnovne šole Škocjan smo imeli praznovanje ob novoletni jelki. Člani dramskega krožka so zaigrali igrico „Mojca Pokrajculja“, kratek prizor pa so uprizorili še učenci 4.a razreda. Tudi malčki naše krajevne skupnosti so se lahko razveselili, saj so jim lutkarji zaigrali „Dva ježa“. Po programu je prišel med nas dedek Mraz, ki smo ga pionirji počakali v razredih. Za vsakega je imel darilo, zaželel pa nam je tudi lepe ocene. Pozanimali smo se, kdo mu je omogočil za vsakega nakup darila v vrednosti 30 din, in zvedeli, da mu je dal 7000 din naš pokrovitelj Trgovsko podjetje Dolenjka, KS Škocjan je prispevala 3000 din, ORK Škocjan 500 din, občinska zveza DPM pa 2000 din.

Pionirji OŠ Škocjan

Pregnano nezaupanje in pomisleki

Prve, zelo spodbudne izkušnje o celodnevni osnovni šoli v Semiču

Minilo je prvo polletje v naši na novo organizirani šoli. To je sorazmeroma kratek čas, ki pa je vendarle že prinesel nekatere izkušnje.

Šolski razredi so v celodnevni šoli bolj enotni, raven znanja je bolj izenačena, saj imajo učenci bolj izenačene možnosti za učenje. Postali so bolj delavni in ne kažejo odpora do učenja. Učitelji več časa preživé z njimi, zato jih bolje poznajo in laže prilagodijo oblike učenja. Razdalja med učenci in učitelji se je zmanjšala, saj na primer pri kosilu sedimo pri isti mizi. Prosti čas se načrtneje uporabi za sprostitev. Trikrat na teden so na urniku interesne dejavnosti oziroma krožki. Teh je na šoli kar 16. Izboljšala se je kakovost šolskih proslav in prireditev ipd.

Tudi učenci so med seboj bolj tovariški, k čemur jih spodbuja tudi skupinsko delo. Posledica tega je večje znanje in boljše ocene. Ugotavljamo tudi, da so disciplinski prekrški postali bolj redki. Eno z drugim: učitelji smo spoznali, da je celodnevna osnovna šola velika pridobitev za učence in starše, za nas prosvetne delavce pa dodatna obremenitev. Dokončne ocene pa bo mogoče dati šele po končanem osmem razredu osnovne šole.

Seveda obstajajo tudi težave: učitelji porabijo mnogo časa za sestavljanje vaj in delovnih nalog, učbeniki so pomanjkljivi, kabinetov nimamo, manjka lastna kuhinja, telovadnica in večnamenski prostor. Razen enoizmenskega pouka, ki je osnovni pogoj za prehod na celodnevno osnovno šolo, nismo imeli kakih posebnih ugodnosti. Za dosežene uspehe so bili potem potrebni še večji napori in trdnejša volja. Največ zaslug za uspešen start ima učiteljski kolektiv in kolektiv tovarne Iskra. Naj za konec še povemo, da celodnevno osnovno šolo krajani in organizacije podpirajo in spremljajo njeno delo, saj je v Semiču malo sestankov, na katerih ne bi govorili tudi o celodnevni osnovni šoli. Brez izrednega sodelovanja celodnevne osnovne šole v Semiču sploh ne bi bilo.

SLAVKO PAVLAKOVIČ
Štrekljevec 2

OGLEDALI SMO SI DANO

Pred kratkim smo se učenci 4. razreda pripeljali na Mirno, da bi si ogledali tovarno Dana. Prišli smo prezgodaj, zato smo si ogledali najprej mirenski spomenik padlim borcem in Mirno z okolico. Tovarišica, ki nas je vodila po tovarni, nam je pokazala majhno stavbo, v kateri je živel mož, ki je kuhal žganje. Sosedje so ga prosili, naj kuha še zanje, ker pa vsega dela ni zmogel sam, je zaposlil delavce. Tako se je začela razvijati tovarna. Zatem smo si z zanimanjem ogledali delo na tekočih trakovih.

ALENKA KOTAR
novinarski krožek
OŠ Šentrupert

Zakaj so mu mačke napoti?

Brezvestni šmihelski lovec kljub opozorilom strelja mačke – Morala bi ga kaznovati njegova lovska družina

Že dvakrat sem v Dolenjskem listu prebrala, kako brezvestni lovci streljajo mačke: enkrat je vaša bralka pisala o tem iz krške občine, drugič pa iz Šmihela pri Novem mestu. Ker gre v šmihelskem primeru verjetno za istega lovca, ki ga prebivalci Šmihela in okoliških vasi dobro poznamo kot tistega, ki strelja mačke, sem se odločila, da tudi jaz napišem, kako je pred kakimi tremi tedni ustrelil našo mačko.

Ta lovec, za katerega pa dvomim, če zasluži to ime, saj so lovci znani kot ljubitelji živali in narave, ta lovec je hodil po Škrjančah in po vasi gledal, kje je kakšna mačka. Eno je zagledal in že nameril puško, pa ga je vaščan, tudi lovec, opozoril, da mačke nikomur ne delajo škode in da so tudi na sestanku lovske družine opozorili svoje člane, naj jih ne streljajo. Vendar se tega lovca ne to opozorilo ne besede njegovega kolega niso prijele. Tisto mačko je sicer pustil pri miru, zato pa je nekaj sto metrov naprej na njivi ustrelil našo. Rada bi povedala, da je bila naša mačka res koristna: vedno je hodila po njivah, lovila voluharje in miši.

Spominjam se še časov, ko so Italijani streljali mačke zato, da so jih spekli in pojedli, zakaj jih ta šmihelski lovec, pa res ne vem. Verjetno le iz strasti po ubijanju. To pa bi mu morali na kakršen koli način preprečiti.

M. J.
Škrjanče

TUDI V BREŽICAH IMAJO DRUŠTVO INVALIDOV

S pomočjo občinske konference SZDL Brežice oziroma njenega sekretarja Vinka Jurkasa so ob koncu lanskega leta tudi v Brežicah ustanovili društvo invalidov. Novo društvo si bo prizadevalo, da bo združilo v svojih vrstah vse invalide z območja brežiške občine. Pomagalo jim bo urejati probleme, s katerimi se srečujejo vsak dan. Tistim, ki so še sposobni delati, bo društvo pomagalo pri iskanju primerne zaposlitve. Posebna skrb bo posvečena invalidni mladini. V programu ima društvo še več drugih dejavnosti. Na ustanovnem občnem zboru so sprejeli društvena pravila. Vsi, ki bi hoteli postati člani novega društva ali si želijo kakršnakoli pojasnila, naj se zglasijo na začasnem sedežu društva v Brežicah, Cesta prvih borcev 8.

IVAN GRABAR

DIVJE RACE IZ LAHINJE JEDO Z ROKE. Ali je premalo hrane v vodi ali je rac preveč v skupini ali pa so tako navajene, dejstvo je, da vsako jutro priracajo divje race na dvorišče Vojka Kvasa. Tam čakajo – tudi do 70 rac hkrati – dokler jim gospodinja Marica ne postreže, kot prikazuje fotografija. Lani so vložili v Lahinjo in Dobličico večje število rac in ljudje so zadovoljni, da so tako domače. (Foto: F. Klevišar)

Zdomec je zrcalo domovine

O delovanju SPD „Triglav“ iz Švice smo se menili s predsednikom Gustljem Teropšičem

Gustelj Teropšič je doma iz Harinje vasi pri Otočcu. Vrtnarski mojster je po poklicu in že pred devetimi leti se je znašel v Meilenu pri Zuerichu. Sprva se je kajpak posvetil le delu, ko pa se je navadil na tuje okolje in spoznal precej Slovencev, se mu je utrnila misel, čemu bi ne imeli kakršen koli kotiček, kjer bi se lahko srečevali, gojili domače običaje in podobno, še posebno pa si je želel, da bi lahko v družbi zapel tiste čudovite slovenske narodne.

Najprej je ostalo pri tem, da se je s tovariši občasno poveselil ob glasovih harmonike. Pa je bilo tudi to zadostna spodbuda, da ni ugasnila misel na samostojno društvo. „Ravnal sem se po nasvetu predpostavljenega domačina. Takole mi je rekel: ‚Ne nalagaj si preveč dela, kajti meje uspeha niso neskončne!‘ Zato sem dal le pobudo za vzpon zdomcev na Triglav. Očaka smo osvojili leta 1970, pozimi pa smo začeli prirejati že družabne večere. Po naključju smo dobili v oskrbo dvorano z bifejem pri slovenski katoliški misiji. Skupaj nas je prihajalo čedalje več zdomcev in želja po društvu se je začela uresničevati. Za nami je bil uspešen vzpon na Triglav, zato smo menili, da bi bilo društvo na začetku bolj planinskega značaja.“

Sedem jih je bilo v pripravljalnem odboru. Da bi zadostili švicarskim civilnopravnim zadevam, jim je priskočil na pomoč neki odvetnik, nasvete pa so dobili tudi pri tamkajšnjem alpinističnem klubu. Slovensko planinsko društvo „Triglav“ je imelo ustanovni občni zbor 3. junija 1971 v Meilenu. „V Švici živi okoli dva tisoč Slovencev, ustanovitve društva pa se jih je proti pričakovanju udeležilo kar 70. Sprva le iz zueriškega kantona, novembra istega leta pa nas je bilo na prvem rednem občnem zboru društva že okoli sto dvajset, in to iz cele Švice. Dandanes šteje društvo precej nad dvesto članov, v bližnjem Winterthuru pa ima tudi podružnico, kjer strnjeno deluje okoli sedemdeset zdomcev.“

Gustelj Teropšič: „Tujcem moramo vselej kazati, da smo ljudje, doma iz kulturne dežele.“

Že peto leto zapored deluje edino tovrstno slovensko društvo v Švici, ki mu od začetka naprej predseduje Teropšič, po naprej začrtanem letnem programu, v katerega so zajete tiste dejavnosti, ki jih zmorejo člani.

„Nismo ostali zgolj pri planinstvu in družabnih srečanjih. Gotovo je največjega pomena to, da nam je uspelo razvejiti slovenske dopolnilne šole, ki jih je trenutno v Švici že devet. S pobudo o šolah smo presenetili celo naša diplomatska predstavništva. Slednja zastopajo predvsem splošne interese države, zdomci pa imamo pogosto tudi zahteve, ki se nekako križajo z njihovimi domala ustaljenimi težnjami. Tako je bilo tudi pri šolah. Naši ljudje, ki so v društvu našli domačnost, zabavo, so hoteli, da bi se njihovi otroci šolali v materinem jeziku. Na začetku so vse breme šolanja nosili starši in društvo; pa smo vendarle zgladili vsa navzkrižja in zdaj skrbi za pouk v materinščini matična domovina.“

Nekakšen podaljšek dopolnilnih šol je društvena prireditev „Otroci vabijo“, ki jo pripravijo na nedeljo, ki je najbližja dnevu mladosti. „Otroci tako počastijo ta veliki dan, hkrati pa pokažejo tudi, kaj so se naučili v šoli. Lani je prireditev snemala ljubljanska televizija za ‚Veseli tobogan‘ in letos, ko bodo otroci vabili že v tretje, pričakujemo, da bo sodelovalo nad dvesto otrok. V načrtu imamo, da bi se otroci v manjših skupinah sešli tudi večkrat na leto.“

Med velike prireditve „Triglava“ sodi vsakoletni „Slovenski veleslalom“. Letos bo že peti in to 29. februarja v Unterbergu. Od cicibanov do odraslih tekmuje veliko zdomcev iz vseh jugoslovanskih društev v tujini. Lanskega veleslaloma, ki je bil po običaju združen z družabnim srečanjem, se je udeležilo 170 zdomcev iz tridesetih društev. Tudi po tisoč zdomcev pa je že prišlo na društveni „Slovenski planinski ples“, ki ga priredijo meseca junija, letos pa bo izjemoma 1. maja. Ob družabnih izletih pripravi društvo tudi precej tur v švicarske gore, vsako leto pa se povzpnejo kajpak na Triglav. Ob pomoči Slovenske izseljenske matice bodo letos izvedli pohod „Sto ‚triglavanov‘ na Triglav“. Ob tej priliki bi se radi srečali s slovenskimi planinci.

„Velike težave imamo s prostori, zato moramo še kako verno delovati po naprej začrtanem programu. Za celo leto pa ni lahko datumsko določati prireditve in posledica tega je, da še ni zaživelo sodelovanje s slovenskimi društvi iz sosednjih držav. Nikakor ne moremo spraviti skupaj dramske skupine, pa tudi moja želja po pevskem zboru se še ni uresničila. Nimamo veščih in šolanih vaditeljev za take dejavnosti, omejuje pa nas tudi čas. Vsa društvena dejavnost je omejena le na prosti čas, tega pa zdomci nimajo na pretek. Tudi precej vsaksebi smo, zato ne bi bilo mogoče pogosto hoditi na vaje.“

Teropšič pravi, da že po malem čuti težo petletnega predsednikovanja društvu, ki deluje v dokaj težavnih razmerah. „Še ne pomišljam na vrnitev domov, zato bom še vztrajal, saj je delovanje v društvu velika moralna podpora za življenje daleč od domovine. Nič koliko prilik sem imel videti, da naši ljudje, ki se znajdejo sami v tujini, pogosto padejo pod vpliv sumljivih družb; osamljeni se ne znajdejo in ni malo primerov, da celo zasovražijo domovino. Naše društvo pa skrbi, da bi zdomcem nudilo kar najbolj pristno domače okolje, da bi zdomce spodbujalo k dejavnostim, s katerimi bi jih približalo domovini in odtegnilo morebitnim zablodam. Da bi, denimo, Slovenec v Švici bil vzor poštenega in delovnega človeka, saj skušnja uči, da je vsak zdomec v tujini zrcalo domovine. Tujcem moramo vselej kazati, da smo ljudje, doma iz kulturne dežele. Tudi to je eden od smotrov dejavnosti našega društva, zato bi radi navezali čim tesnejše stike z domovino, z Dolenjsko pa še posebej, saj Dolenjcev v Švici ni tako malo.“

D. RUSTJA

PREDNOSTNA LISTA

UPRAVIČENCEV ZA PRIDOBITEV STANOVANJSKE PRAVICE V SOLIDARNOSTNIH STANOVANJIH

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE NOVO MESTO
Novo mesto, Prešernov trg št. 8

Številka: 493/1-1
Datum: 23. 1. 1976

Na podlagi 1. člena statutarnega sklepa o oblikovanju, nalogah in pristojnostih izvršilnega odbora skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto (SDL št. 15/75), je izvršilni odbor, v skladu z določili 13. in 14. člena pravilnika o pogojih in merilih za določanje vrstnega reda upravičencev za pridobitev ter o dodeljevanju stanovanjske pravice v družbenih stanovanjih, zgrajenih ali kupljenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu (SDL št. 26/75), sprejel na svoji seji dne 23. januarja 1976 naslednjo

PREDNOSTNO LISTO

upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice v solidarnostnih stanovanjih

I. DRUŽINE Z NIZKIMI DOHODKI

Zap. št. Priimek in ime	Bivališče	Št. druž. čl.	Štev. dose. točk	Upravičen do stanovanja
a. za Novo mesto				
1. ŠKEDELJ Marija	Straža, Hruševec 9	5	813	3-s.
2. ŽIVKOVIČ Živko	Nm-Zalog 1	5	755	2 1/2-s.
3. KONČINA Viktor	Nm-C. kom. Staneta 11	4	750	2-s.
4. PALČAR Marjan	Nm-Lobetova 7	5	748	3-s.
5. JADRIČ Marta	Nm-Partizasnka 11	5	746	2 1/2-s.
6. IRT Miha	Nm-Foersterjeva 11	5	735	3-s.
7. GORNIK Janez	Nm-Cesta herojev 9	5	730	3-s.
8. PERKO Ivanka	Nm-Regerča vas 18	5	701	3-s.
9. KOPINA Franc	Otočec-Dol. Grčevje 5	4	701	2-s.
10. KERMC Vida	Šm. Top.-Gorenja vas 47	5	700	3-s.
11. ČRNEC Ana	Nm-Novi trg 9	3	688	1 1/2-s.
12. ŠUŠTARŠIČ Marija	Nm-Brod 20	2	661	1-s.
13. KORASA Franc	Nm-Majde Šilc 2	4	630	2 1/2-s.
14. KOLESAR Fani	Nm-Mala Bučna vas 2	4	628	2-s.
15. MESIČ Sifet	Nm-Glavni trg 8	3	626	1 1/2-s.
16. GORENC Alojzija	Nm-Partizanska 16	4	623	2 1/2-s.
17. ZORAN Julijan	Nm-Šmihelska 5	3	623	1-s.
18. BOŽIČ Marija	Brusnice-D. Suhadol 14	3	614	1-s.
19. ŽAGAR Marija	Nm-C. kom. Staneta 28	4	612	2 1/2-s.
20. REBA Miha	Nm-Bršlin 11	4	612	2-s.
21. BERGINS Marija	Nm-Kolodvorska 2	4	606	2-s.
22. MARTINI Angelca	Nm-Mačkovec 14	3	603	1-s.
23. ZUPANČIČ Marija	Nm-Bršlin 17	2	600	1-s.
24. ŠKULJ Mihaela	Nm-Gotna vas 70	2	597	1-s.
25. KRAŠEVEC Terezija	Nm-Mej vrti 5	3	582	2-s.
26. FINK Marija	Nm-Koštialova 2	3	569	1-s.
27. TROGRLIČ Joža	Nm-Velika Cikava 6	3	566	1-s.
28. MIKEC Ivanka	Nm-Gubčeva 35	2	565	1-s.
29. STANIŠA Milena	Stopiče, Vel. Cerovec 28	2	554	gars.
30. MIKEC Slavka	Nm-Bršlin 44	2	553	gars.
31. LOVRENČIČ Darinka	Nm-Irča vas 24	2	553	gars.
32. KOS Marina	Nm-Kristanova 14	2	552	gars.
33. ZAJC Breda	Škocjan-Dobruška vas 24	2	551	gars.
34. ŠTUPAR Antonija	Straža-Sela 10	3	549	1-s.
35. ILJAŽ Kristina	Nm-Brod 31	2	547	gars.
36. HORVAT Ana	Nm-Partizanska 8	2	540	1-s.
37. CIMERMANČIČ Ana	Nm-Regerča vas 6	2	539	1-s.
38. ERŠTE Cvetka	Otočec-Črešnjice 12	2	537	gars.
39. POVŠE Zdenka	Nm-Mačkovec 14	2	531	gars.
40. BUCALO Ljubica	Nm-Lobetova 38	2	529	gars.
41. FINK Martina	Nm-K Roku 4	2	528	gars.
42. PIRNAT Ivanka	Nm-Nad mlini 17	3	527	2-s.
43. HLIŠČ Stjepan	Nm-Slakova 7	3	520	2-s.
44. MASTNAK Franc	Nm-Milana Majcna 1	3	518	1 1/2-s.
45. VIRC Jožica	Nm-G. Kamenje 6	3	518	1-s.
46. MARLIN Antonija	Nm-Partizanska 11	2	518	1-s.
47. ŠEGA Frančiška	Nm-Nad mlini 20	3	517	2-s.
48. PESTNER Emil	Nm-Glavni trg 16	2	517	1-s.
49. LAKOVNIK Irena	Nm-Foersterjeva 11	2	510	1-s.
50. GAŠPER Tatjana	Urš. sela-Uršna sela 59	3	505	1-s.
51. POTOČAR Jožica	Nm-Mej vrti 6	2	502	gars.
52. ČARGONJA Draga	Nm-Paderšičeva 24	3	500	1-s.
53. PERŠE Amalija	Nm-Germova 3	2	498	1-s.
54. KRALJ Andreja	Stopiče-Dolž 28	2	496	gars.
55. NARED Nada	Nm-Gotna vas 22	2	494	1-s.
56. STIPIČ Gusta	Nm-Jerebova 3	3	493	1-s.
57. POLANC Vida	Nm-Ragovska 20	2	493	gars.
58. PAKAR Stanka	Nm-Jedinščica 13	2	472	gars.
59. SOKOL Vera	Nm-Žabja vas 2	2	462	1-s.
60. GOJKOVIČ Živko	Nm-Irča vas 19	2	460	1-s.
61. ŠKETA Marija	Stopiče-Podgrad 10	2	446	gars.
62. KASTREVC Martina	Stopiče-Hrušica 16	2	444	gars.
63. KORASA Darinka	Nm-Bršlin 18	2	438	gars.
64. DŽINIĆ Abdulah	Nm-Zalog 22	4	430	2 1/2-s.
65. SITAR Rozi	Nm-Strojarska pot 3	2	430	1-s.
66. BOŽIČ Marija	Nm-Smolenja vas 25	2	421	gars.
67. LEGAN Zora	Nm-Pot na Gorjance 26	2	404	gars.
68. BUBALO Dušanka	Nm-Trubarjeva 3	2	403	1-s.
69. LAMUT Marija	Nm-Dilančeva 1	3	393	2-s.
70. KUČINIČ Romana	Nm-Partizanska 14	2	393	gars.
71. GORŠIN Ivanka	Stopiče-Verdun 3	2	391	gars.
72. SAJE Jožica	Nm-Gubčeva 19	3	378	1-s.
73. STIPANOVIČ Nevenka	Nm-Bršlin 18	2	378	gars.
74. PLEVNIK Marjanka	Nm-Ljubljanska 9	2	378	gars.
75. BOGOJEVIČ Biserka	Nm-Trdinova 5	2	378	gars.
76. PEZDERŠEK Breda	Nm-Nad mlini 25	2	363	gars.
77. ARSENIJEVIĆ Janica	Nm-Zagrebška 12	2	349	gars.
78. ŠNIDARŠIČ Jasminka	Nm-Gotna vas 18	2	346	1-s.
79. LOKAR Nada	Mirna peč-G. Kartaljevo 7	2	336	gars.
80. GRM Marija	Uršna sela 72	2	307	1-s.
81. MARZEL Silva	Stopiče, Stopiče 14	2	307	gars.
82. DIMEC Irena	Nm-Majde Šilc 19	2	294	gars.
83. VRANEŠIČ Ruža	Nm-Zagrebška 14	2	280	1-s.
84. ULČNIK Brigita	Nm-Ragovo 7	2	269	1-s.
b. za Dolenjske Toplice				
1. BERTOLE Anton	Dolenjske Toplice 25/b	7	841	3-s.
2. VOVK Cvetka	Dolenjske Toplice 25	3	712	2-s.
3. VOHAR Marija	Dolenjske Toplice 25	2	494	1-s.
4. HENIGMAN Vera	Dolenjske Toplice 33	2	477	gars.
5. JAKLIČ Marija	Dolenjske Toplice 25	2	476	gars.
6. MARKOVIČ Alojzija	Dolenjske Toplice 46	2	398	1-s.
c. za Stražo				
1. KOBE Karolina	Gor. Straža 33	3	710	1 1/2-s.
2. ŽUPEVEC Marija	Gor. Straža 33	3	585	1 1/2-s.
3. VITASOVIČ Terezija	Gor. Straža 75	2	388	1-s.
d. za Šentjernej				
1. OGOREVC Jože	Štj-Roje 10	5	797	2-s.
2. ŽUPAN Ivanka	Štj-Brezje 1	3	698	1 1/2-s.
3. RODIČ Marija	Štj-Drama 3	4	683	2-s.
4. KRHIN Marija	Šentjernej 122	2	665	1-s.
5. BUČAR Antonija	Šmalčja vas 9	3	610	1 1/2-s.
6. DULAR Antonija	Štj-Dol. Stara vas 40	3	602	1 1/2-s.
7. SLAK Martina	Šentjernej 85	2	580	gars.
8. VOVKO Marija	Šentjernej 4	3	552	2-s.
9. KRHIN Antonija	Šentjernej 5	2	541	gars.
10. ZORKO Marija	Šentjernej 61	3	535	1-s.
e. za Škocjan				
1. NOVAK Jožefa	Škocjan 35	2	458	1-s.
2. ČRNIČ Marija	Škocjan 35	4	431	2-s.
f. za Žužemberk				
1. HOČEVAR Slavka	Žužemberk 74	5	769	2-s.
2. ŠIŠKA Marija	Stavča vas 32	4	693	2-s.
3. ZAMAN Marija	Žužemberk 63	4	627	2-s.
4. FILIPIČ Vladimir	Žužemberk 12/a	4	600	2-s.
5. MRVAR Vida	Budganja vas 28	3	580	1 1/2-s.
6. RIFELJ Štefka	Dvor 44	3	551	1 1/2-s.
7. KUHELJ Angela	Žužemberk 128	5	537	2-s.
8. ROJC Jožefa	Drašča vas 28	2	534	1-s.
9. KOŽELJ Kristina	Drašča vas 15	2	531	1 1/2-s.
10. PODOLSKI Drago	Žužemberk 26	4	518	2-s.
11. PLANTAN Nada	Žužemberk 28	2	507	1-s.
12. VEHOVEC Olga	Žužemberk 12	3	495	1 1/2-s.
13. KOŽELJ Marija	Dvor 44	4	480	2-s.
14. VREČKO Terezija	Jama 38	3	466	1 1/2-s.

II. MLADE DRUŽINE

Zap. št. Priimek in ime	Bivališče	Štev. druž. čl.	Štev. dosež. točk	Upravičen do stan.	Izjava del. org., da bo najkasneje v 5 letih rešila stan. vpraš. upr.	Varčuje za stanov.
a. za Novo mesto						
1. VUJIČ Olga	Nm-Regerča v.27	3	702	1 1/2-s.	„Iskra" TOZD „Ela" Nm	–
2. DŽUKIĆ Brane	Nm-Breg 10	4	695	1 1/2-s.	–	da
3. TURK Ignac	Nm-Partizanska 21	4	684	1 1/2-s.	IMV Novo mesto	–
4. FERLIČ Majda	Nm-Na Lazu 23	4	680	1 1/2-s.	Splošna bolnišnica	–
5. RADOŠ Ivan	Nm-Glavni trg 1	5	669	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
6. ARSENOVIĆ Ljubomir	Nm-Na tratah 19	4	668	1 1/2-s.	„Novoles" Straža	–
7. POLANKO Viktorija	Nm-Mačkovec 14	4	662	1 1/2-s.	SGP „Pionir"-TOZD SPO	–
8. MELAHER Ana	Brus.-Vel. Brus. 28	3	648	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
9. GREGORČIČ Andrej	Nm-Paderšičeva 32	3	646	1-s.	„Iskra"-TOZD Nap. Nm	da
10. BOŠKOVIĆ Blaženka	Straža-Vavta v. 31 I	4	645	1 1/2-s.	„Novoles" Straža	–
11. ŽAGAR Metod	Nm-Regerča vas 72	3	644	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
12. ČERČEK Marica	Nm-Irča vas 19	4	642	1 1/2-s.	„Iskra"-TOZD „Ela" Nm	–
13. LINDIČ Angelca	Nm-Regerča v. 104	3	640	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
14. ĐURNIĆ Franjo	Nm-Kosova 5	3	636	1-s.	SGP „Pionir"-TOZD Grad.s.	
15. DRKUŠIČ Marko	Nm-Regerča v. 6	4	635	1 1/2-s.	IMV Novo mesto	–
16. KOŠČAK Marija	Nm-Regerča v. n.h.	3	631	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
17. ČERNE Majda	Nm-Irča vas 5	3	623	1-s.	ZSMS Novo mesto	–
18. LJUBI Stane	Nm-Šmihelska 6	3	618	1-s.	„Iskra"-TOZD Nap.	–
19. PUNGARTNIK Zvone	Nm-Šolska 6	4	616	1 1/2-s.	„Krka" far., kem., zdr. Novoteks	–
20. MLAKAR Marjan	Nm-Kett. drev. 32	3	615	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
21. KLEMENČIČ Ema	Nm-Žabja vas 1	3	610	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
22. POVŠE Aleksander	Nm-Brod 52	3	610	1-s.	GP „Novograd"	da
23. KOŽELJ Boris	Nm-Detelova 4	3	610	1-s.	„Iskra"-TOZD „Ela"	–
24. KMET Dušan	Str.-Potok 34	4	608	1 1/2-s.	„GNovoles" Straža	–
25. PETRIČ Cvetka	Urš.s.-Urš. sela 86	3	608	1-s.	„Iskra"-TOZD „Ela"	–
26. MAJES Jože	Nm-Zagrebška 13	4	602	1 1/2-s.	IMV Novo mesto	–
27. JOVIČ Terezija	Nm-Na tratah 14	3	601	1-s.	„Krka" farm., kem.,zdrav.	–
28. RAJŠELJ Alojz	M.peč-Mali vrh 15	3	599	1 1/2-s.	„Iskra"-TOZD „Ela"	–
29. ZUPANČIČ Silvo	Dol.Toplice 37	4	599	1 1/2-s.	„Krka" farm.,kem.,zdrav.	–
30. MIŠKOVIĆ Mato	Nm-Smol. vas 53	4	597	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
31. JARC Jože	Nm-V.Buč. vas 32	4	596	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
32. SINRAJH Erika	Otočec-Trška g. 44	4	593	1 1/2-s.	„Iskra"-TOZD „Ela"	–
33. MILOJEVIĆ Antonija	Nm-C. herojev 4	3	591	1-s.	Sob Novo m. – Izvršs.svet	–
34. KIKELJ Janez	Nm-Srebrniče 9	3	587	1-s.	IMV-TOZD Tov.avtom.Nm	
35. VIDIC Martin	Nm-Gotna v. 50/a	3	587	1-s.	IMV-TOZD Tov.avtom.Nm	
36. DOLINAR Zdravko	Urš.sela-Laze 4	4	586	1 1/2-s.	„Krka", „Novoteks"	–
37. GODLER Marjan	Nm-Lamutova 34	3	583	1-s.	„Krka" Novo m.	–
38. BAGARI Vida	Nm-Hladnikova 1	3	582	1 1/2-s.	SOb Nm – Izvršni svet	–
39. DŽUDOVIĆ Bernarda	Nm-Šmihel 37	3	580	1-s.	ZGP MK-TOZD Trgovina	–
40. KONDA Zvonko	Straža-Jurka v. 17	4	579	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
41. ZAJC Boris	Nm-Birčna vas 11	3	578	1-s.	„Krka" Novo m.	–
42. KRAJAČIČ Cvetka	Nm-Brod 2	4	578	1 1/2-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
43. ŽIDAN Črtomir	Nm-Kurirska pot 11	3	577	1-s.	„Krka" Novo m.	–
44. STOJANOVIČ Radoslav	Nm-Mest. njive 10	3	574	1-s.	IMV Novo mesto	–
45. HAJNŠEK Franc	Nm-Ilke Vaštetove 19	3	574	1-s.	„Iskra"-TOZD Napaj.	–
46. PUCELJ Jožica	Nm-V Brez. log 1	3	572	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
47. POVŠE Tončka	Nm-Irča vas n.h.	3	571	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
48. BRINEC Vladimir	Nm-Brod 45	3	570	1-s.	„Krka", „Novoteks"	–
49. SAVKOV Dušan	Nm-Dol. Kamence 68	3	568	1-s.	„Krka" Novo m.	–
50. DUJMOVIĆ Damir	Nm-Strojar.pot 3	4	567	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
51. ŽUČAK Drago	Nm-Got. vas 39/c	3	564	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	–
52. JURŠAK Nada	Nm-C.kom.Stan. 26/a	3	562	1-s.	„Krka" Novo m.	–
53. DEŽELAN Rudi	Nm-Strojar.pot 3	3	561	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
54. LUZAR Ivan	Nm-Lamutova 32	3	561	1-s.	IMV-TOZD Tov. avtom.	–
55. KOSTADINOVSKA Zdenka	Nm-Kett. drev. 36	3	560	1-s.	„Novoteks" Novo m.	
56. KARAPANDŽIĆ Milovan	Nm-Zagrebška 29	3	558	1 1/2-s.	IMV-TOZD Tov. avtom.	–
57. PERAŠIN Marijan	Nm-Lobetova 40	3	557	1-s.	„Krka" Novo m.	–
58. BORSE Ida	Nm-Lobetova 13	4	553	1 1/2-s.	–	da
59. VOVKO Anton	Nm-Kristanova 63	4	551	1 1/2-s.	–	da
60. MEŽNAR Stane	Nm-Ivana Robba 33	3	549	1-s.	„Krka" Novo m.	–
61. FLEK Jožica	Nm-Zagrebška 16	4	548	1 1/2-s.	„Mercator"-TOZD Standard	
62. DABILIČ Anton	Nm-Birčna vas 8	3	548	1-s.	„Iskra"-TOZD Napajanja	
63. PAVLIN Zvonko	Nm-Šolska 6	3	547	1-s.	IMV TOZD Tov.avtom.	–
64. OBRSTAR Nada	Nm-Dilančeva 13	3	547	1-s.	„Krka" Novo m.	–
65. JARC Stanislav	Nm-Koštialova 3	4	547	1 1/2-s.	„Krka" Novo m.	–
66. AJDIŠEK Franc	Nm-Volčičeva 41	3	544	1-s.	„Mercator"-TOZD Standard	
67. KUMER Jožica	Otočec-Sevno 11	3	543	1-s.	Industrija obutve	da
68. SIMIČ Nedo	Nm-Bršlin 17	3	542	1-s.	SGP „Pionir" TOZD Grad.	sek.
69. ROMIH Rihard	Otočec 11	4	539	1 1/2-s.	SGP „Pionir"-TOZD Meh.k.ob.	
70. ERAK Boro	Šmar.t.-Brezovica 1	3	538	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
71. ČAVIĆ Zdravko	Nm-Zagrebška 29	2	536	gars.	IMV-TOZD Tov.avtom.	–
72. BRAKOČEVIĆ Nikola	Nm-Zagrebška 29	3	535	1-s.	IMV Novo mesto	–
73. TRIFKOVIĆ Borivoj	G. Straža 1	3	535	1-s.	„Novoles" Straža	–
74. STOJIČIČ Dragomir	Nm-Kett.dr. 35	4	534	1 1/2-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
75. ŽABKAR Anica	Nm-Milke Šobar 3	3	533	1-s.	„Dolenjka" Novo m.	–
76. POLJAKOVIĆ Jusuf	G. Straža 1	3	533	1-s.	„Novoles" Straža	–
77. BANČOV Marta	Nm-Brod 24	3	533	1-s.	–	da
78. RAJKOVAČA Marko	Nm-Drejčetova p. 11	3	533	1-s.	IMV-TOZD Tov.avtom.	–
79. ŽIDANIK Bojan	Nm-Bučna vas 35	2	528	1-s.	„Labod"-DS Skupne službe	
80. GORENC Jožica	Nm-Volčičeva 14	3	525	1-s.	Kmet.zadruga „Krka"	–
81. DŽANANOVIĆ Avdo	Nm-V. Bučna vas 7	2	524	gars.	SGP „Pionir"-TOZD Grad.	sek.
82. KOVAČEVIĆ Renata	Nm-Regerča vas 83/b	3	522	1-s.	„Krka", „Novoteks"	–
83. GORIŠEK Antonija	Nm-Češča vas 2	3	521	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
84. ROZMAN Jože	Nm-Mala Cikava 6	3	521	1-s.	„Novoles" Straža	–
85. BOBNAR Franc	Stopiče-Koroška v.8	3	521	1-s.	SGP „Pionir"-TOZD Meh.	kov. o
86. ZATUROVSKI Dimitrij	Nm-Irča vas 28/a	3	519	1-s.	GP „Novograd" Novo m.	da
87. DRKUŠIČ Nikola	Nm-Gotna vas 40	3	517	1-s.	IMV Novo mesto	–
88. MATKOVSKI Miroslav	Nm-Drejčetova p.6	2	517	gars.	„Iskra"-TOZD Napajanja	–
89. MIŠURA Marta	Nm-Cegelnica 75	3	509	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–

90. RONČEVIČ Nikola	Nm-Bršlin 17	3	509	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
91. KRAKOV Herman	Straža-Potok 18	2	495	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
92. BELE Milan	Nm-Gubčeva 29/a	3	493	1-s.	Podj.za PTT prom. Nm.	–
93. PUST Jože	Mirna peč 56	3	489	1-s.	IMV Novo mesto	–
94. DRAGAN Franc	Nm-Na Lazu 28	3	488	1-s.	IMV-TOZD Tovarna avtom.	
95. ŠMAJDEK Marija	Nm-Regerča v. 42	3	487	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
96. VRABEC Vinko	Nm-Bršlin 48	3	486	1-s.	„Novoteks" Novo mesto	–
97. DOLJAK Edvard	Nm-Vrhovčeva 18	3	485	1-s.	SOb Novo m.-Izvrš. svet	–
98. NOVAK Branka	Nm-Majde Šilc 6	3	485	1-s.	LB-podr. Novo mesto	da
99. IVANDIČ Ana	Nm-Partizanska 29	3	482	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
100. RIFELJ Ludvik	Otoč.-Črešnjice 19/a	3	478	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
101. FILIPAS Branko	Nm-Ulica talcev 10	3	477	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
102. ČERČEK Pavel	Nm-Partizanska 4	3	476	1-s.	IMV-TOZD Tov. avtom.	–
103. ŠIMUNIČ Ivan	D.Top.-Podhosta 18	3	475	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
104. ŠUŠTARŠIČ Alojz	Nm-Koštialova 23	4	475	1 1/2-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
105. MARIJAN Mato	Nm-Šmihel 68	3	474	1-s.	ŽTP-Sekcija za vzdr.prog	–
106. KOVAČEC Janez	Straža-Vavta v. 78	3	473	1-s.	„Novoles" Straža	–
107. ŠIMUNOVIČ Majda	Nm-Kristanova 24	3	471	1-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
108. ROMIH Zlatko	Nm-Kett.drev. 39	4	470	1 1/2-s.	UJV Novo mesto	–
109. MURN Milica	Nm-Adamičeva 33	2	469	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
110. HERENDIČ Đuro	Nm-G.Karteljevo 14	3	464	1 1/2-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
111. KLANČAR Jože	Nm-V.Bučna vas 4	3	463	1-s.	IMV Novo mesto	–
112. BURSAČ Vladimir	Nm-Lobetova 7	3	461	1-s.	IMV Novo mesto	–
113. KOVAČIČ Bruno	Nm-naselje Žabjek	3	460	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
114. PREŠIČEK Ivana	Stop.-Črmošnjice 5/a	3	460	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
115. OPARA Stane	Nm-Glavni trg 14	3	459	1-s.	„Knjigotisk" Novo m.	–
116. PANIJAN Ivan	Nm-V Brezov log 50	3	458	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
117. SMREKAR Jože	Brus.-Gumberk 9	3	458	1-s.	UJV Novo mesto	–
118. ADAMLJE Janez	Nm-Slakova 7	3	458	1-s.	„Novoles" Straža	–
119. MIŠMAŠ Jože	Nm-Volčičeva 8	3	453	1-s.	„Novoteks" Novo m.	da
120. PUŠ Jože	Nm-Ob Težki vodi 10	3	453	1-s.	„Novomontaža" Novo m.	
121. ZUANOVIĆ Ante	Nm-Lamutova 2	3	451	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
122. MESARKO Peter	Nm-Prešernov trg 5	3	450	1-s.	IMV Novo mesto	–
123. ŠPEHAR Marjeta	Nm-Gubčeva 7	2	449	gars.	„Novoteks" Novo m.	–
124. JUVAN Peter	Nm-Partizanska 29	3	443	1-s.	„Krka" Novo m.	–
125. ŽIBERT Marjana	Nm-Majde Šilc 6	3	443	1 1/2-s.	„Iskra"-TOZD Napajanja	–
126. KASTELIC Franc	Nm-Potočna vas 14	2	443	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
127. DAROVEC Vida	Nm-Lamutova 32	2	442	gars.	„Krka" Novo m.	–
128. VUK Nikola	Nm-Ločna 13	3	442	1-s.	„Krka" Novo m.	–
129. VOJNOVIČ Zdravko	Nm-Gotna vas 66/a	3	439	1-s.	„Krka" Novo m.	–
130. POTOČAR Franc	Nm-Dol. Kamence 55	2	433	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
131. STANKOVIČ Nada	Nm-Kristanova 32	4	432	1 1/2-s.	„Iskra"–TOZD Ela	–
132. KOTAR Vilma	Nm-Brod 17	3	431	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
133. ČERNELIČ Antonija	Nm-Cankarjeva 9	3	426	1-s.	„Novoteks" Novo m.	da
134. LUŽIJA Jovan	Nm-Gotna vas 42	2	426	1-s.	SGP „Pionir"-TOZD Str.pr.o.	
135. STRAJNAR Vinko	Nm-Na Loko 1	3	425	1-s.	Komunalno podjetje	da
136. KOLENC Ciril	Nm-Vrhovčeva 18	3	425	1-s.	SOb Novo m. – Izvrš.svet	–
137. ŽELEZNIK Jože	Nm-Šolska 4	3	420	1-s.	„Labod" Novo m.	–
138. KAPLAN Tanja	Nm-Nad mlini 26	3	420	1-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
139. KOLARIČ Josip	Nm-Trdinova 44	3	420	1-s.	„Novoles" Straža	–
140. JAVORŠEK Kristina	Nm-Cesta herojev 21	3	416	gars.	„Mercator"-TOZD Standard	
141. ROZMAN Ciril	Nm-Gotna vas 64	3	415	1-s.	„Krka" Novo m.	–
142. LAMPRET Emilija	Nm-Majde Šilc 7	2	412	gars.	SGP „Pionir" Novo m.	da
143. HAJNIČ Vjekoslav	Nm-Kett.drev. 48	3	411	1-s.	SGP „Pionir" Novo m.	–
144. ZUPAN Adolf	Nm-Vrhovčeva 18	2	410	gars.	UJV Novo mesto	–
145. STOJANOVIČ Anica	Nm-Glavni trg 20	3	409	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
146. AMBROŽIČ Milena	Otoč.-Luterš.selo 3	3	409	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
147. BELAVIČ Matija	Nm-Ljubljanska 18	3	404	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
148. OSTANEK Marjan	Stopiče 37	3	402	1-s.	„Iskra"-TOZD Ela	–
149. MIKŠA Vladimir	Nm-Ločna 8	2	402	gars.	„Krka" Novo m.	–
150. STRUGAR Irena	Nm-Šmihelska 3	2	402	gars.	Podjetje za PTT prom.	–
151. ŠMALC Jože	Nm-Glavni trg 27	3	401	1-s.	„Krka" Novo m.	–
152. NEGOVANOVIČ Darja	Nm-Zagrebška 18	3	398	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
153. JAKLIČ Florjan	M.peč-Malen.vas 25	3	396	1-s.	„Krka" Novo m	–
154. LOVRINOVIČ Ante	Nm-Ragovska 31	2	394	gars.	GG Novo m.	–
155. BAJEC Mirko	Nm-Smol.vas 62	3	393	1-s.	„Novoteks" Novo m.	da
156. HLAČA Alojz	Nm-Pod Trš.goro 25	3	392	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
157. MEDVEŠEK Neža	Nm-Bršlin 61	2	391	gars.	„Mercator"-TOZD Standard	
158. JAKŠE Zdenka	Nm-Ob Tež vodi 17/a	3	389	1-s.	OŠ Vavta vas	–
159. KLEMENČIČ Franc	Nm-Pod Trš. goro 8	2	389	gars.	„Krka" Novo m.	–
160. TASIČ Anton	Nm-Nad mlini 42	3	388	1-s.	„Iskra"-TOZD Ela	–
161. BARTOLJ Janez	Nm-Irča vas 44	3	387	1-s.	Petr.-TOZD Bl.pr.PE Brež.	
162. BERTONCELJ Danica	Nm-Stran.vas 39	2	383	1-s.	„Labod"-TOZD Ločna	–
163. RAJER Martina	Šmar.t.,Bela c. 6	3	381	1-s.	Splošna bolnišnica Nm	–
164. PAJK Jernej	Nm-Volčičeva 19	3	379	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
165. OSMOKROVIČ Goran	Nm-Šmihel 59	3	369	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
166. PUNGERČIČ Evgen	Nm-Zagrebška 14	3	367	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
167. ZEMLJIČ Štefka	Nm-Lebanova 4	2	366	gars.	ZGP MK-TOZD Trgovina	–
168. TURK Darko	Nm-Majde Šilc 9	3	362	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
169. AMF Jožica	Š.t.-Družin. vas 18	2	361	gars.	„Krka" Novo mesto	–
170. VALENČIČ Dušan	Nm-Ljubljanska 18	3	360	1-s.	SOb Novo m.-Izvršni svet	–
171. GORENC Alojz	Nm-Prečna 2	2	359	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
172. TASIČ Marija	Nm-V Brezov log 4	2	357	gars.	„Novoteks" Novo m.	–
173. VIDMAR Slavko	Nm-Pod Trško g. 78	2	357	gars.	„Krka" Novo mesto	da
174. BLAŽIČ Jože	Nm-Šmihelska 6	2	351	gars.	„Iskra"-TOZD Napajanja	–
175. PAVČEK Slavko	Nm-Daljni vrh 5	2	347	gars.	„Iskra"-TOZD Napajanja	da
176. HES Slavica	Nm-Ivana Robba 37	2	342	gars.	„Krka" Novo mesto	–
177. CAJNER Mihael	Nm-Mala Bučna v. 22	2	342	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
178. JARC Ivan	Nm-Prečna 36	2	341	gars.	„Labod"-TOZD Ločna	–
179. BUNJEVAC Zvone	Nm-Šegova 11	3	338	1-s.	ŽTP-Promet.sekcija Nm	–
180. SMERDU Franc	Nm-Prešernov trg 2	3	338	1-s.	„Krka" Novo mesto	–
181. PIRNAR Irena	Nm-Volčičeva 44	2	336	gars.	„Krka" Novo mesto	–
182. MORAVEC Ivo	Nm-Glavni trg 21	2	336	gars.	„Krka" Novo mesto	–
183. PLESAC Jože	Nm-C.kom.Staneta 34	2	332	gars.	KZ „Krka" Novo m.	–
184. ŠPAN Jože	Nm-Kandijska 6	3	328	1 1/2-s.	„Novoteks" Novo m.	da
185. ZAGRLJAČA Stanija	Nm-Ragovska 10	3	323	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
186. UREKAR Miran	Nm-Ljubljanska 18	3	314	1 1/2-s.	„Iskra"-TOZD Napajanja	da
187. GRABIČ Mirjana	Nm-Ragovska 21	2	313	gars.	„Iskra"-TOZD Ela	–
188. CETINA Jovan	Nm-Cegelnica 65	2	312	gars.	„Krka" Novo mesto	–
189. SEVER Ana	Nm-Zagrebška 18	3	308	1-s.	VVZ Novo mesto	–
190. MORAVEC Pavel	Nm-Nad mlini 20	2	306	gars.	UJV Novo mesto	–
191. JERIN Zora	Nm-Mirana Jarca 20	2	301	gars.	„Krka" Novo m.	–
192. STEFANOVSKI Srečko	Nm-V Brezov log 53	2	297	1-s.	„Novoteks" Novo m	–
193. BABNIK Igor	Nm-Majde Šilc 6	2	292	gars.	SGP „Pionir" Novo m.	–
194. OSTOJIČ Seka	Nm-Brod 23	2	250	gars.	„Novoles" Novo m.	–
195. KUMER Srečko	Nm-Mestne nj. 11	2	242	gars.	„Krka" Novo mesto	–
196. MAJCEN Martina	Otočec 22	3	224	1-s.	„Novoteks" Novo m.	–
197. MUTIĆ Darko	Nm-Irča vas n.h.	2	158	gars.	„Krka" Novo mesto	–

b. za Dolenjske Toplice

1. SVAŠNIK Dragica	Dol. Toplice 79	3	551	1-s.	„Krka"-TOZD Term.zdrav.Nm	
2. KRAŠEVEC Dušan	Podturn 51/a	3	519	1-s.	UJV Novo mesto	–
3. ZUPANČIČ Anica	Dol. Toplice 25	3	462	1-s.	„Krka"-SOZD Term.zdrav.Nm	
4. MORAVEC Anton	Dol. Toplice 20	3	281	1-s.	UJV Novo mesto	–

c. za Otočec

1. BOŽIČ Branko	Otočec 54	2	490	gars.	„Krka" tov. farm. in k. iz.	–

d. za Stražo

1. JURŠIČ Marija	Dol. Straža 8	4	756	1 1/2-s.	„Novoles" Straža	–
2. DUGA Dragan	Dol. Toplice 137	4	463	1 1/2-s.	„Novoles" Straža	–
3. HROVAT Trivna	Nm-Bršlin 39	2	460	gars.	„Novoles" Straža	–
4. ERŽEN Milan	Vavta vas 30	3	452	1-s.	„Novoles" Straža	–
5. STOJAKOVIČ Rukija	G.Str.-Kreg.hrib	3	407	1-s.	„Novoles" Straža	da

e. za Šentjernej

1. ŠKRBEC Jože	Šentjernej 46	6	675	1 1/2-s.	IMV Novo mesto	–
2. DROBEŽ Štefka	Dol. Brezovica 10	4	668	1 1/2-s.	„Iskra" Šentjernej	–
3. KOS Martina	Šentjernej 105	4	634	1 1/2-s.	„Iskra" Šentjernej	da
4. PAVLIN Jože	Dobruška vas 1	3	602	1-s.	„Iskra" Šentjernej	–
5. LUZAR Ljubica	Šentjernej 4	3	564	1-s.	„Iskra" Šentjernej	da
6. ŽULIČ Terezija	Šentjernej 60	3	557	1-s.	„Iskra" Šentjernej	–
7. KROMAR Breda	Šentj.-Roje 9	41	540	1 1/2-s.	„Iskra" Šentjernej	–
8. ŽAGAR Martin	Šentjernej 159	4	503	1 1/2-s.	„Iskra" Šentjernej	–
9. BERZIN Polona	Šentjernej 56	3	468	1-s.	„Iskra" Šentjernej	–
10. ZORKO Jožica	Groblje 15	2	424	gars.	„Iskra" Šentjernej	–
11. GORENC Olga	Šentjernej 40	3	403	1-s.	„Iskra" Šentjernej	–

f. za Škocjan

1. PAVLIN Alojz	Škocjan 7	3	556	1-s.	„Labod" Novo mesto	–
2. POVŠE Tončka	Škocjan 35	4	460	1 1/2-s.	Osnovna šola Škocjan	–
3. AVSEC Tončka	Hrastulje 19	4	410	1 1/2-s.	Osnovna šola Škocjan	–
4. ČELESNIK Jožica	Škocjan 53	4	326	1 1/2-s.	Osnovna šola Škocjan	–

g. za Šmarješke Toplice

1. GOMIZELJ Anica	Brezovica 1	4	679	1 1/2-s.	„Krka" Novo mesto	–
2. PAVLIN Marija	Brezovica 2	4	564	1 1/2-s.	„Krka" Novo mesto	–
3. DURIČ Nada	Brezovica 1	2	480	gars.	„Krka" Novo mesto	–

h. za Žužemberk

1. ŠTRAVS Milena	Žužemberk 84	4	763	1 1/2-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
2. MOHORČIČ Anica	Žužemberk 163	4	643	1 1/2-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
3. BRADAČ Zvonka	Žužemberk 163	4	594	1 1/1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
4. LONGAR Jožica	Žužemberk 32	3	568	1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
5. ROJC Jaka	Žužemberk 32	3	545	1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
6. LAVRIČ Jožica	Žužemberk 48	3	525	1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
7. JAKLIČ Jože	Žužemberk 90	3	395	1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
8. BAŠA Jože	Žužemberk 162	3	344	1-s.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	
9. PERKO Jože	Žužemberk 164	2	260	gars.	„Iskra" TOZD KEKO Žbk	

III. UPOKOJENI OBČANI

a. za Novo mesto

1. VERŠČAJ Marija	Nm-Kristanova 58	2	435	1-s.
2. BURGER Ivan	Nm-Kettejev drevored 36	2	401	1-s.
3. KOŠČAK Bogomir	Nm-Kristanova 12	2	400	1-s.
4. KNEZ Ljudmila	Nm-Ragovo 7	1	380	gars.
5. HENIGMAN Karolina	Nm-Partizanska 14	1	375	gars.
6. MILOJKOVIČ Ivana	Nm-Partizanska 8	2	375	1-s.
7. HRASTAR Marija	Nm-Jedinščica 9	2	320	1-s.
8. MACEDONI Terezija	Nm-Prisojna pot 18	1	320	gars.
9. PLANKAR Slavka	Nm-Cvelbarjeva 5	1	315	gars.
10. MOŽE Jožefa	Uršna sela 16	1	305	gars.
11. ŠPORAR Ana	Nm-C.kom.Staneta 30	1	298	gars.
12. MOŽE Frančiška	Š.t.-Breška vas 1	1	285	gars.
13. ROZMAN Antonija	Dol. Toplice 64	1	275	gars.
14. JERMAN Marija	Nm-Foersterjeva 12	1	263	gars.
15. KOBE Alojzija	Nm-Mali Slatnik 16	1	255	gars.
16. KRISTEN Marija	Nm-Vrhovčeva 1	1	243	gars.
17. BELE Martina	Nm-Foersterjeva 12	1	193	gars.
18. NOVAK Josipina	Nm-Žabja vas 25	1	178	gars.

b. za Šentjernej

1. MRAK Bronislava	Šentjernej 4	1	153	gars.

c. za Škocjan

1. NOVAK Jože	Škocjan 32	1	265	gars.
2. KOŠČAK Alojzija	Škocjan 32	1	151	gars.

d. za Žužemberk

1. BRODNIK Minka	Žužemberk 38	1	175	gars.

Zoper razvrstitev upravičencev na prednostne liste imajo pravico do pritožbe v roku 15 dni po javni objavi, to je do 12. 2. 1976, vsi prizadeti in neprizadeti občani ter organizacije z območja občine Novo mesto za Zbor delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto.
Po preteku časa javne objave prednostnih list upravičencev, bo zbor delegatov sprejel dokončno prednostne liste, na podlagi katerih se bo upravičencem dodeljevala stanovanjska pravica v razpoložljivih solidarnostnih stanovanjih.

Predsednik
izvršilnega odbora
CIRIL MIRTIČ, l.r.

PROSTA DELOVNA MESTA

ljubljanska banka

podružnica NOVO MESTO

Kadrovska komisija pri Ljubljanski banki podružnici Novo mesto objavlja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom naslednja prosta delovna mesta:

Za osrednjo enoto Novo mesto

1. VIŠJEGA REFERENTA V ODSEKU RAČUNOVODSTVA
2. REFERENTA V REFERATU PLAČILNEGA PROMETA
3. DVA REFERENTA V ODDELKU KRATKOROČNIH KREDITOV
4. REFERENTA V ODDELKU BLAGAJNE, LIKVIDATURE IN TREZORJA
5. DVA REFERENTA V AGENCIJI IMV NOVO MESTO
6. DVA REFERENTA ZA EKSPOZITURO NOVO MESTO
7. DVA REFERENTA ZA EKSPOZITURO BRŠLIN
8. DVA REFERENTA V ENOTI ZA STANOVANJSKO KREDITIRANJE

Za ekspozituro Metlika
9. REFERENTA – BLAGAJNIKA

Za ekspozituro Trebnje
10. REFERENTA – BLAGAJNIKA
11. REFERENTA ZA STANOVANJSKO KREDITIRANJE
12. REFERENTA ZA DINARSKO POSLOVANJE S PREBIVALSTVOM

Pogoji za delovna mesta:
Pod štev. 1, višja šolaska izobrazba – ekonomska smer in 4 leta delovnih izkušenj
Pod štev. 2, 3, 4, 6, 12 se zahteva srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj (ESŠ ali gimnazija)
Pod štev. 5, 7, 8, 9, 10, 11 se zahteva srednja šola in 3 leta delovnih izkušenj (ESŠ ali gimnazija)
Pod štev. 4 je delo v izmenah

Kandidati morajo prošnji priložiti kratek življenjepis z opisom dosedanje zaposlitve in dokaz o šolski izobrazbi. Rok prijave je 15 dni po objavi.
Prijave sprejema Kadrovska komisija Ljubljanske banke podružnice Novo mesto.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

UREDNI/ /ŠTVO V GOSTEH

ZEMLJA NE ROJEVA ASFALTA

DOBRNIČ

Franc Jaklič

Sabina Kužnik

Lojze Lazar

Jože Legan

Tone Livk

Jože Ilnikar

Dobrnič, kjer se je prejšnji teden za nekaj večernih ur ustavilo naše „leteče uredništvo", so v preteklosti različno pisali. Preden je obveljalo sedanje ime, se je na hišnih tablicah, v knjigah in na zemljevidih bralo tudi Dobernič, Doberniče in Dobrniče. Podpisana pa morava takoj pristaviti, da je ta opazka le za mimogrede, saj navsezadnje nisva prišla gledat, kaj piše na krajevnih tablah in tablicah, ampak je bila najina naloga povedati kaj več o kraju oziroma krajih Dobrniške doline, tenkočutno prisluhniti ljudem in to srečanje z njimi kar najbolj verno popisati.

Franc Kic

Alojz Podboj

Preden napiševa karkoli o tem delu trebanjske občine, naj spomniva, da so pred tisočletji tu živeli Iliri in kasneje Rimljani. V neposredni okolici Dobrniča in več drugih vaseh so še vidne halštatske gomile. Tako grobišče v Dobravi (okoli 50 gomil) je že v prejšnjem stoletju prekopal Jernej Pečnik in najdenine poslal delno ljubljanskemu, še več pa dunajskemu muzeju. Večja skupina halštatskih gomil pri Dobrniču je pripadala ilirski naselbini na Gradišču (Cvinger), nad vasjo Korita. Skozi Dobrnič je šla menda rimska cesta, zanesljiv pa je podatek, da so tu našli rimske novce, rimske grobove in depo rimskih novcev pa so odkrili v Koritih. Franc Kic iz Zagorice je pravil, da je njegov bratranec med oranjem na domači njivi v Koritih našel tri sulice, ki se jih še ni prijela rja. Vse to dokazuje, da je bil Dobrnič, ki je zdaj na zemljevidih označen kot križišče za cestno povezavo s Trebnjim, Žužemberkom in Novim mestom, že od nekdaj vabljiv za naselitev.

Dobrnič, danes tudi središče krajevne skupnosti, leži sredi Dobrniškega polja, ki so mu geografi dali oznako kraško. Da je to res pravo kraško polje, se vidi po številnih bruhalnikih, rupah, jamah in breznih. Edini stalni izvir ima ponikalnica Žibrščica, ki priteče na dan izpod Trebnega vrha. Ob deževju bruha voda na dan pod Vavpčo vasjo, pri Knežji vasi in na sosednjem Zagoriškem polju izpod Hrastovca pri Preski. Ker voda v močnem deževju poplavlja nižje dele Dobrniškega polja, so izkopali strugo Žibrščice proti Podlipi v obzidano Mišnico in tako pospešili njen tok. Rup je veliko število; ko bruhne voda, se poplave začno pri Gorenji vasi in sežejo do Vrbovca. Včasih stoji voda tri tedne, potem pa odteče pod zemljo v Globodol ter Temenico.

Ljudje so se poplav navadili in pravijo, da jih to pri kmetovanju ne ovira dosti. Prst na Dobrniškem polju je rodovitna, poleg žita je glavni pridelek krompir. Lojze Lazar iz Lokev (med NOB je bil odposlanec na kočevskem zboru in organizator 1. kongresa Slovenske protifašistične zveze žensk v Dobrniču oktobra 1943) je prepričan, da daje krompir tudi največ dohodka ljudem: „Če upoštevamo," pravi, „da proda vsakdo od približno 300 gospodarstev v tej dolini na leto po 3 tone krompirja (največ trebanjski zadrugi, katere kooperanti so kmetje, in Kolinski na Mirni), ljudje res ne morejo tarnati, da živijo slabo. Od tod gre vsako leto tudi okoli 100 ton mesa, saj ima vsak gospodar tudi po 3 do 4 pitance. Žita se tudi precej pridela, saj se Dobrniškega polja v preteklosti ni kar tako oprijelo ime suhokrajinski Banat."

Primerjava z minulimi desetletji pokaže marsikaj. Najprej to, da prebivalci zdaj mnogo bolje živijo. O tem se je precej razgovorila Sabina Kužnik iz Preske: „Na njivah so vprežno živino zamenjali traktorji. Ni redko videti, kako ženske sedejo za krmilo. O hladilnih skrinjah, televizorjih se nam včasih še sanjalo ni, zdaj pa jih imamo. Kajpak je to tudi zasluga NOB, o čemer pričajo spomeniki tudi v tem kraju. Sama ta napredek bolj vidim, ker se dobro spominjam, kako smo morali tolči revščino."

Brez muje se še čevelj ne obuje. Tega Dobrničanom ni treba razlagati, saj vse, kar hoče povedati ta stari ljudski pregovor, občutijo dan za dnem na svoji koži. Ali pa samo pridne roke lahko zadržijo človeka na tej zemlji? Franc Blatnik iz Šahovca, ki mu zmanjkuje delovne sile za obdelavo 25-hektarskega posestva, je pribil, da volja in pridne roke niso vse, potrebno je razumevanje. „Pri tem mislim težave, ki jih imamo kmetje, če se odločamo za mehanizacijo. Obresti za stroje, kupljene s posojili, so prehude in odvrnejo marsikoga, ki se je že odločil pridelovati in kmetovati po novem."

Ljudje pa ne želijo napredka vsak v svoji hiši, na domačiji in v svojem kraju. Nadaljnji obstoj, veselje do dela in življenja navezujejo na splošen napredek območja: na to, da je potrebno v vaseh in med vasmi posodobiti ceste, uvesti avtobusne zveze, napeljati vodovod in podobno. Dobro je, da so pred dvema letoma prenovili osnovno šolo v Dobrniču, nimajo pa prostora za klepet ob kozarčku. Nekdanjega gostilničarja Škerjanca spodbuja kar vsa dolina, naj bi kmalu spet odprl gostilno, v kateri so se lahko še pred petimi leti zbirali. In iz kulturnega doma bi morali pregnati mrtvilo. Lojze Lazar si želi le to, da bi kultura cvetela vsaj tako kot v časih njegove mladosti, ko je mladina nenehno kaj pripravljala v precej slabši dvorani, kot je na voljo danes.

Razred v pritličju dobrniške šole, kjer sva imela „leteče uredništvo", je bil oni večer natrpan z novicami kot čebelji panj pred rojem. Izjave triindvajseterice sva še lahko „ujela", drugih ne več; čim bolj sva „zadevo" približevala koncu, tem bolj je prihajala na dan tudi tista človeška plat, ki ne sodi k naštevanju uradnih podatkov. Čisto osebnih prebliskov zato ni manjkalo, od tega, kako se ta in ta ne more poročiti, češ da punce nerade gredo na grunt, do tega, kako bodo tega ali onega ljudje bolj spoštovali, ko bo v časopisu. To pa je navsezadnje tudi človeško.

In kaj še razveseljuje, žalosti in pekli ljudi Dobrniškega polja?

Francu Kazlicu iz Dobrniča žre živce slabo vzdrževana cesta do Trebnjega, Sabina Kužnik iz Preske ima kup pritožb čez malomarnost sovaščanov, ki nočejo popraviti mostu, čeprav je material na kupu; Ivana Smoliča iz Dobrave bolijo različne cene za krompir, poln dvomov pa je tudi v zvezi z gradnjo transformatorja, za katerega so ljudje prispevali 30.000 din, Elektro pa da se malo zanima za to. Franc Jaklič iz Šahovca spet hvali vaščane za razumevanje pri nabavi motorne gasilske črpalke, obenem pa je ves vnet za vaški vodovod, ki naj bi si ga v prihodnje uredili. Jožeta Ilnikarja, upokojenega čevljarja iz Dobrniča, skrbi, ali mu bo kdaj družbeno priznano, da je bil kot interniranec v Padovi, Reniciju in drugod. Alojz Podboj, kotličar iz Preske, bi spet rad hodil po lepih poteh in da bi mu ljudje še dolgo dajali cinat kotle in lonce ter plest košare.

Drugi pa spet takole:

Alojz Mežan, predsednik KS Knežja vas in predsednik gradbenega odbora za vodovod Velika Loka–Dobrnič: „Vodovod je naša velika želja in potreba. Prve metre cevi smo na temelju občinske solidarnosti, svojih prispevkov in dela začeli polagati pred slabim letom. Zdaj je nared 3,5 kilometra glavnega voda; do Dobrniča manjka še 3,5 kilometra. Ko bodo nared tudi stranski priključki, bodo imeli vodo Gorenje in Dolenje Selce, Gorenje in Dolenje Kamenje, Roženpel, Občine, Luža, Pluska, Korenitka, Gorenja vas, Vavpča vas, Dobrava, Lokve, Šahovec, Artmanja vas in Vrbovec."

Pomanjkanje vode – to vprašanje bo v splošno zadovoljstvo kmalu rešeno, čeprav so o prvem vodovodu v tej krški dolini razmišljali že tik pred drugo svetovno vojno, a je nato vojna vihra prekrižala vse načrte in obete – pa je samo ena od ujm, s katero se vsak dan srečuje okoli 1600 prebivalcev te doline (KS Dobrnič, Knežja vas in Svetinje), ki je, kar je tudi zanimiv podatek, še pred 10 leti, če lahko tako rečemo, štela 1700 duš.

Tone Livk, matičar pri krajevnem uradu Dobrnič, je posebej opozoril na pomanjkanje kakršne koli avtobusne zveze s svetom, če seveda izvzamemo delavske avtobuse, ki pa zaradi predpisov navadnih potnikov ne smejo jemati. In zares se nihče ne čudi, da se za avtobusno progo Dobrnič–Trebnje ne zmeni prav noben prevoznik. Cesta je tako podobna Luninemu površju, da so odgovorni njeno asfaltiranje predvideli komaj za leto 2000. Šele na pritisk občanov je bilo kasneje odločeno, da bo kolikor toliko sodobna cesta nared do leta 1980.

Avguštin Smolič je povedal, da je zaradi nikakršnih avtobusnih zvez do Trebnjega po najkrajši bližnjici celih 5 kilometrov, kar pomeni za starega človeka, ki mora k zdravniku, poldrugo do drugo uro hoda.

Poleg relativnega splošnega napredka, ki ga nihče ne more zanikati, je šola ena od redkih stvari, s katero so prebivalci tega koščka dolenjskega krasa resnično zadovoljni. Vse najboljše smo slišali o tej pomembni ustanovi. Ko smo že pri rečeh, prepotrebnih za civilizacijo, ni odveč omeniti, da dobi Dobrnič in okolica svež kruh samo trikrat na teden; podobno je z mesom. Tudi zdravnika ni po sili razmer prepogosto na spregled, čeprav ga vsi hvalijo, do občinskega središča pa je, kot smo že zapisali, po bližnjici debelo uro hoda.

In vendar ljudje v tej dolini niso obupali. Vide Petek, elektrotehnik ljubljanske Iskre, pove, da se na delo v ljubljanski Litostroj, novomeško IMV, žužemberško Iskro in še kam drugam vsak dan vozi kar 250 ljudi. Nekateri s svojimi avtomobili (motorizacija je segla tudi v ta kraj bogu za hrbtom) ali pa z delavskimi avtobusi. Nekateri morajo vstati že ob 3.30, domov pa pridejo ob štirih popoldne. Silvo Prpar, predsednik ZSM v Dobrniču, je dodal, da najbrž vemo, da povprečen delavec s tem ni opravil vsega „šihta" za tisti dan. Doma ga čaka še zemlja, od katere se ne da živeti, če ne združiš službe in poljedelstva.

Celo Lojze Zupančič, železničar, ki dela v Ljubljani, je pošteno in brez zavisti priznal (železničarji so ponavadi cestarjem nekoliko nevoščljivi), da bi morali za cesto Dobrnič–Trebnje poskrbeti še pred letom 1980.

Tone Pekolj, poslovodja Mercatorja v Dobrniču, je dejal, da se ne čudi, če ljudje s trgovsko oskrbo niso zadovoljni. Blago dovažajo enkrat na teden, razen tega pa kupec pogosto tistega, kar je naročil, ne more dobiti. Če tako pove trgovec, bo najbrž že držalo.

O slovečem krompirju, ki raste v tej dolini, je govoril Tone Zaletel, vodja proizvodnega okoliša KZ Trebnje, Franc Zupančič, mlad kmet iz Železnega, pa je povedal, da je slovečemu krompirju navkljub vražje težko dobiti nevesto, ki bi se hotela ukvarjati s kmetijstvom, in to kljub temu da so pri hiši stroji. Francu je pritegnil vrstnik Janez Majde, ki bo tudi ostal na zemlji.

Saj res, kmetijstvo. Parcele so tako razdrobljene, pove Tone Zaletel, da je specializacija dejansko nemogoča. Če bi bili ekonomski pogoji, bi se dalo kolikor toliko dostojno prebijati samo z živinorejo.

Že omenjeni Tone Livk in Jože Petek, mehanik PTT iz Dobrniča, sta nekako v isti sapi poudarila, da marljivi ljudje te doline, v kateri moraš na vsakem travniku vedeti za vsak kamen, da ne bi zlomil kose, ne pričakujejo nemogočega. Cesta bo, vodovod praktično že je, največja želja, o kateri govorijo potihem, skorajda pobožno, pa je obrat, ki bi ga morebiti v tem okolišu odprlo kakšno podjetje. Pa kaj, ko tako podjetje zve, kako slaba cesta pelje v njihov kraj, je takoj konec pogovorov.

Milan Smolič je v ilustracijo povedal, da mora biti mleko, ki ga ponujajo v odkup, pred domačijo že ob pol štirih zjutraj, kar je zelo zgodaj, kot se je pošalil, tudi za kmeta; kmet Jože Legan iz Šahovca je dodal, da je po vseh vaseh električna napetost tako slaba, da so pralni stroji in zmrzovalne skrinje pogosto omrtvičene; Feliks Pekolj, predsednik zbora delegatov krajevne skupnosti, pa je mimogrede navrgel, da so bile v Dobrniču nekoč tri gostilne, danes ni niti ene. Pa ne da bi bili domačini vdani dobri kapljici, za kraj se pač nekako spodobi, da ima tudi oštirja in vse, kar gre zraven. Da ljudje te doline niso zahtevni, je še enkrat potrdil tudi Jože Pekolj iz Vrtovca, ki dela v IMV. Na pot gre ob pol petih, vrne pa se ob treh popoldne. V modri kuverti je ob mesecu od 2.500 do 2.800 din.

„Saj se ne pritožujemo," je rekel Jože, „vendar bi, preprosto, radi sledili civilizaciji, če je to izraz za željo do boljšega življenja. Rok je dovolj, naj nam jih kdo pomaga zaposliti."

M. BAUER
I. ZORAN

Avguštin Smolič

Ivan Smolič

Feliks Pekolj

Franc Blatnik

Franc Kazlic

Janez Majde

Alojz Mežan

Lojze Zupančič

Franc Zupančič

Jože Pekolj

Tone Pekolj

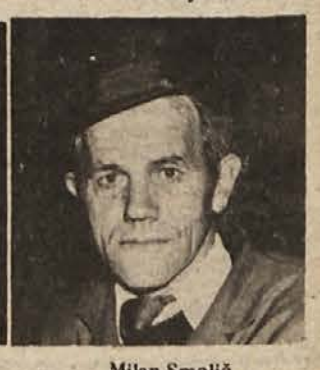
Milan Smolič

kultura in izobraževanje

„Mandragola"

Iz nekaterih razlogov nam gre stežka od rok tale zapis o predstavi Machiavellijeve „Mandragole", ki jo je prejšnji torek v Novem mestu pripravilo amatersko gledališče „DPD Svoboda – Dušan Jereb".

Najprej zategadelj, ker je omenjeno gledališče doslej postavilo na oder tako malo dramskih del, da iz njih domala ni moč določiti ustreznega kvalitetnega razpona, ki bi bil očiten od predstave do predstave. Glede na prejšnje je treba soditi o vsaki posebej.

Dalje zategadelj, ker moramo ob spremljanju amaterske gledališke dejavnosti odmisliti skušnjo, do katere smo prišli pri nič koliko predstavah poklicnih gledališč. Vrednostno primerjati poklicne in amaterske uprizoritve bi bilo kajpak krivično do slednjih. Pa vseeno ne kaže pozabiti, da se za oceno umetniškosti gledališke predstave, ki jo pripravijo amaterji, pač ne da izmišljati posebnih kritiških prijemov, četudi je nujno jemati v obzir razmere, v katerih taka predstava nastaja.

Še bi lahko navedli kakšen razlog, ki nam veže roke. Pa kaj bi, Niccolo Machiavelli, ki z „Mandragolo" preseneča že od petnajstega stoletja naprej, jo je tokrat nekoliko zagodel tudi Novomeščanom. Režiser je hotel na statičnem odru posodobiti delo, ki predstavlja vrh renesančne komedije.

Delo, ki biča človeško neumnost, lahkovernost ob nenavadno življenjski resnici, ljubezni; delo, ki v končni posledici postavlja v sredo dogajanja človeka z nič koliko nravnimi slabostmi; delo, ki kaže in obtožuje grešnike; delo, hkrati tako lahkotno in še dandanes polno učinkujoče, je bilo na novomeškem odru podano vse preveč po obrokih.

Prolog, interludije in epilog, ki so bili napisani posebej za tokratno uprizoritev in so mestoma mejili že na opolzkost, so predstavo domala razdrobili. Igralci so se potrudili po svojih močeh in znanju; razen nekaj izjem jim ni moč očitati neznanja osnovnih igralskih veščin.

Glede na novomeške razmere pa je bil odziv pri nabito polni dvorani gledalcev presenetljivo ugoden, kar povedano z drugimi besedami pomeni, da je predstava uspela. Z določenimi pomanjkljivostmi kajpak, leteh pa se gotovo najbolj zavedajo prizadeti. Tako tvorci uprizoritve kot gledalci!

D. RUSTJA

Ivan Generalić: SVATBA, olje na steklu, 1961.

Dvojni praznik s tremi knjigami

V Črnomlju slavnost ob izidu Lovšinove knjige „Rod in mladost Otona Župančiča", Župančičevih besedil o Beli krajini „Mlado brezje v mesečini" in pesniške zbirke Lojzeta Krakarja

Pred kratkim je poslala Mladinska knjiga iz Ljubljane slovenskemu bralstvu v prebiranje troje del, katerih avtorji so Belokranjci, vsebina dveh pa izključno belokranjska. Gre za Evgena Lovšina biografsko zasnovano knjigo „Rod in mladost Otona Župančiča", izbor Župančičevih besedil o Beli krajini „Mlado brezje v mesečini" (knjigo je uredil Janez Mušič) in za najnovejšo pesniško zbirko belokranjskega rojaka Lojzeta Krakarja „Nekje tam, čisto na robu".

Izidu teh knjig, rojstnemu dnevu Otona Župančiča in slovenskemu kulturnemu prazniku je bila posvečena tiskovna konferenca s srečanjem belokranjskih kulturnih delavcev, ki so jo 22. januarja priredile v Črnomlju založnica in izdajateljica Mladinska knjiga in obe belokranjski kulturni skupnosti.

Osrednja pozornost je veljala knjigama Evgena Lovšina in Otona Župančiča v redakciji Janeza Mušiča, ki ju je Janez Kramarič v uvodni besedi na srečanju označil kot pomemben prispevek k osvetljevanju osebnosti in oddolževanju spomina na pesnika Otona Župančiča, viniškega rojaka.

O obeh delih je podrobno spregovoril Janez Mušič (Evgen Lovšin zaradi bolezni ni mogel priti v Črnomelj), poudarjajoč pri tem, da prinaša zlasti Lovšinovo delo prenekateri nov podatek in novo dejstvo, ki do zdaj javnosti sploh ni bilo znano.

Kako natančno je Lovšin opravil to delo, je poudaril tudi Jože Dular, ki je dejal, da bi brez poznavanja Lovšinovih člankov o Župančiču in njegovih viniških rojakih tudi sam manj popolno sestavil drobno knjižico o Vinici, ki je izšla pred tedni kot kulturnozgodovinski vodnik.

Knjiga „Mlado brezje v mesečini" z Župančičevimi teksti o Beli krajini je imela še enega sodelavca, tudi belokranjskega rojaka. To je Mirko Kambič, prvi magister zgodovine fotografije pri nas, ki je prispeval številne fotografske motive iz Bele krajine za opremo in ilustracije tega dela.

I. ZORAN

Belokranjski navdihi

Janez Mušič: „Pesnik Šali me je nagovoril, naj napravim izbor Župančičevih del z belokranjsimi motivi."

Bela krajina je bila Otonu Župančiču vir navdiha vse življenje, čeprav je v njej živel le v rosni mladosti. Običaje, pokrajino, ljudi in njihovo sočno govorico je vpletal v mnoge ubesedene stvaritve – v pesmi, črtice in dramska besedila. Med pesmimi je prav gotovo najbolj znana „Duma", v kateri je Župančič obdelal boleče vprašanje belokranjskega oziroma slovenskega izseljenstva. Belokranjsko motiviko imajo najlepše Župančičeve otroške oziroma mladinske pesmi, med dramskimi besedili pa je najbolj znana njegova „Noč na verne duše".

„Belokranjskih" literarnih del je Župančiču nastalo veliko, mnoga so bila objavljena, nikoli poprej pa niso izšla v samostojni knjigi. Te dni pa je prišla iz tiskarne knjiga, ki je zapolnila to vrzel in izpolnila še en dolg Otonu Župančiču. Knjigo z naslovom „Mlado brezje v mesečini" je izdala Mladinska knjiga, uredil pa jo je Janez Mušič, belokranjski rojak, ki je – preden je končal univerzitetni študij – kot učitelj nekaj časa poučeval v Dragatušu, kraju, kjer je Župančič preživel mladost.

„V knjigi, ki je dobila naslov po istoimenski Župančičevi pesmi, so prvič zbrana vsa dela, ki jih je pesniku spodbudila Bela krajina. Gre za stvaritve, nastale v velikem časovnem obdobju med 1894. in 1948. letom, kar dokazuje tudi, da je bil Župančič svoji rodni deželici zvest do smrti," pravi urednik Janez Mušič. Po motiviki je Mušič knjigo razdelil v cikle.

„Kako sem dobil pobudo, da se lotim Župančiča? Že pred leti mi je pesnik Severin Šali dejal, da bi bilo dobro pripraviti izbor Župančičevih tekstov o Beli krajini, nato pa je brž dodal, naj bi se tega lotil jaz, češ da sem kot Belokranjec za to najbolj primeren. Okleval sem," se spominja Mušič, „potem pa le začel obračati liste in se poglabljati v pesnika. Počasi je šlo, saj zahteva tak izbor studiozno delo, ki ga ni moči opraviti na mah. Najprej sem se moral dokopati do celovite podobe vsega Župančičevega pisanja, nato pa poiskati poti k

Janez Mušič

virom, iz katerih je pesnik zajemal." K Mušič meni, da je Župančič nedvomno taka osebnost, ki bo še dolgo spodbujala pisce, da bodo o pesniku zastavljali pero ter osvetljevali ne le njegovo delo, ampak tudi njegovo življenje. Sam je dal pomemben prispevek s poetičnim esejem, ki je tudi objavljen v knjigi „Mlado brezje v mesečini". Ob 100-letnici Župančičevega rojstva, ki bo čez dve leti, pa naj bi izšlo še kakšno delo Otona Župančiča ali knjiga o njem. Janez Mušič pravi: „Če ne zavoljo drugega je pesnik že s svojo otroško poezijo trajno zavezal Mladinsko knjigo, da se takih dejanj še loteva."

I. ZORAN

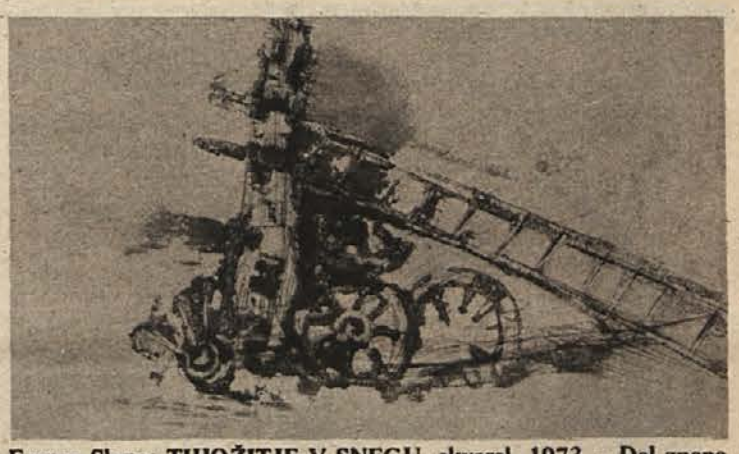

France Slana: TIHOŽITJE V SNEGU, akvarel, 1973 – Del znane retrospektivne razstave akvarelov slovenskega slikarja Franceta Slane so pred kratkim odprli v Gradcu v Avstriji. Otvoritve so se med drugimi udeležili dr. Hans Koren, predsednik deželnega parlamenta Štajerske, jugoslovanski konzul Rajko Kramberger, številni umetniki iz sosednjih držav in nekdanji avstrijski konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld, ki je tudi govoril in drugi del govora končal v slovenščini. Del Slanove retrospektivne razstave so ta teden odprli še v Celovcu – v Auli slovenici.

podčrtano

O tem, kaj da je kultura in kaj umetnost kot njena najplemenitejša oblika, je malone toliko razlag kot ljudi, ki o teh vprašanjih razmišljajo. Vsaka hoče biti avtoritativna, vsaka prisega na svoj prav. In katera je prava? Ali tista, ki še priznava elitno kulturo kot nujno dediščino preživelih manir in odnosov, ali ona, ki vztrajno trdi, da je kultura nadgradnja človekove zavesti? Marksistična razlaga pravi drugače, namreč da sta kultura in umetnost le taki obliki dejavnosti, ki služita kot sredstvo za preseganje trenutnega stanja na poti k boljšemu, da sta, bi rekli po domače, oblika dela. Tako – je menil v nedavni TV oddaji pisatelj in podpredsednik slovenske skupščine Beno Zupančič – bi morali pojmovati kulturo tudi pod vso skupno streho, ki se ji danes pri nas (po novi ustavi) pravi združeno delo.

Kakšno kulturo

Prav gotovo je kultura mnogo bolj razvejena in pomembna dejavnost, kot je razvidno iz predstav o njej. Začenja se, kar se morda malce smešno sliši, že pri lepem vedenju občana, konča pa, denimo, pri visokem C kakega Maria Lanze. Med tema „skrajnostima" sta tako imenovana profesionalna kultura in amaterizem ter se razpenja množična kultura, čemur bi lahko rekli tudi kultura za delovnega človeka.

Pri takem pojmovanju, še posebno če ni do dna sedlo v zavest najširšega kroga tako kulturnih ustvarjalcev kot organizatorjev kulturnega življenja, kaj lahko pride do špekulacij in sicer v tem smislu, da se za množično, delavsko kulturo proglaša čisto navaden kič ali prireditev, ki je po svojem namenu za ožji krog, za elito. Samo po sebi to ni hudo, problemi nastopijo šele tedaj, ko je treba take stvari plačati. Vprašljivo je, ali bo (prvič) združeno delo verificiralo programe, ki bodo vse to vključevali, in (drugič) ali bo take „zvrsti" še pripravljeno plačevati. Zato razmišljanje o tem ni nepomembno.

I. ZORAN

Razstave in izkopavanja

Posavski muzej je imel tudi lani več pomembnih akcij. Z denarjem brežiške kulturne skupnosti je obnovil južno in zahodno pročelje brežiškega gradu in stolp med pročeljema, restavriral stopnišče v slavnostni dvorani in opravil več arheoloških raziskav na Libni, v Levakovi jami in v Drnovem. Muzej je izdal strokovno publikacijo „Varia archaeologica" in ponatis brošure „Posavje v letu 1941" prof. Stanka Škalerja. Iz lanske dejavnosti velja omeniti še razstavo ob 50-letnici pisane partijske besede. Lani je Posavski muzej obiskalo 13.500 domačih in tujih gostov.

Podobno dejavnost imajo v načrtu tudi letos. Nekatera dela bodo podredili republiški hortikulturni razstavi, ki bo junija v Brežicah, glavne prireditve pa bodo v grajskem poslopju. Do tedaj bodo obnovili dvoriščni del fasade, zasadili dvorišče z zelenjem in uredili okolje, v prvem nadstropju gradu pa pridobili troje prostorov za galerijsko dejavnost in predavalnico v stolpu. Muzej pripravlja razstavo kmečke in baročne plastike, likovno razstavo, prikaz sanitete v NOB, uredil pa bo tudi zbirko o kmečkih uporih. Z denarjem republiške raziskovalne skupnosti bodo opravili arheološka izkopavanja na Sv. Gorah in pri Sv. Marjeti pri Orešju.

V. P.

Razpust godbe?

V zadnjem času se je v Brežicah spet začela razprava o oživitvi mladinske godbe na pihala. Kmalu bo mimo dvajset let, kar so delovni kolektivi omogočili nakup instrumentov in oblek. Orkester je sprva zadovoljivo vadil in tudi nastopal, po mnogih kadrovskih menjavah pa je godba pred letom in pol utihnila.

Pri glasbeni šoli, kjer je godba delovala, ne premorejo sredstev za obnovo dotrajanih instrumentov in ureditev vadbenih prostorov. Zato so nekateri menili, naj bi se godba ali osamosvojila ali pa postala sekcija kulturno prosvetnega društva in delovala pod pokroviteljstvom kake delovne organizacije.

Ob dejstvu, da ni čutiti širšega zanimanja za to godbo v Brežicah, je slišati, da bi bilo prav podpirati samo kvalitetno godbo iz Kapel. Tradicijo mladinske godbe naj bi gojil manjši orkester, ki bi še nadalje deloval pri brežiški glasbeni šoli. Ali je prav tako ali drugače, bo treba še razčistiti tako v ZKPO kot v sami kulturni skupnosti.

Kajpak se ob takih in drugačnih razpravah zastavlja vprašanje nadaljnjega razvoja glasbene dejavnosti sploh, še posebej, ker se ni mogoče neprizadeto sprijazniti z ugotovitvijo, da eden redkih ansamblov, ki je črpal kader izključno iz vrst podmladka, na lepem preneha delovati.

Nezadostna samouprava

Republiški odbor sindikata delavcev v kulturi, ki je bil ustanovljen po osmem slovenskem sindikalnem kongresu, je prejšnji teden sprejel delovni načrt za letos. Ob tem je ugotovil, da so organizacijske in druge težave ovirale ta sindikat tako, da ni mogel uveljaviti delegatskih razmerij. Povečalo pa se je število osnovnih organizacij in članstva v tem sindikatu.

Letos bodo srednjo skrb posvečali samoupravljanju v kulturi, družbenem načrtovanju, izobraževanju in štipendijski politiki ter reševali vprašanja, od katerih je odvisen kulturni napredek. Taka vprašanja so v zvezi s stanovanjsko politiko, naložbami za kulturo, samozaščito v kulturi, obveščanjem in tudi z ustreznejšim vrednotenjem kulturnega dela. V sindikatu se bodo še posebej zavzemali za večjo enotnost v razporejanju dohodkov in osebnih dohodkov na kulturnem področju, saj ugotavljajo, da je nemalokrat enako ali vsaj podobno delo v Sloveniji različno plačevano.

Mali kulturni barometer

USPEL NASTOP – Prejšnji teden je v ljubljanski Drami gostoval znani zagrebški filmski in gledališki igralec Rade Serbedžija. Pred polno dvorano gledalcev je v okviru „Teatra itd." iz Zagreba predstavil recital „Krležin obračun s nama". Enourni recital, ki je obsegal odlomke iz znanih Krleževih literarnih in publicističnih del, v katerih je v ospredju človek, je docela navdušil gledalce, kar kaže, da je tovrstnih predstav odločno premalo. Tudi v Novem mestu!

ZBOR „PARTIZANSKIH PEVCEV" – Po treh letih je imel Partizanski pevski zbor spet redni občni zbor, ki je bil dokaj buren, saj se je v treh letih nabralo precej odprtih vprašanj, ki zadevajo položaj zborovskega petja in še posebej Partizanskega pevskega zbora. Slednji je bil očitno preobremenjen, saj je imel od zadnjega občnega zbora do zdaj kar 119 nastopov in 211 pevskih vaj, poprečno 60 pevcev pa je opravilo 39.600 ur ali 4950 delovnih dni. Dirigent zbora Radovan Gobec je ob tej priliki poudaril: „Ljubiteljstvo je lepo in vabljivo le dotlej, dokler nudi pevcu možnost za resnično duhovno izživljanje . . . Ko doseže zbor še visoko kvaliteto, je tudi družabnost na višji stopnji in zadovoljstvo večje, prav tako pripravljenost še več žrtvovati za ljubiteljstvo. Z vsem tem pa ni v skladu zahtevati od ljubiteljev pogoje, ki so značilni za poklicne skupine."

DARE ULAGA V KOČEVJU

Kočevske šolarje je 22. januarja obiskal znani igralec Dare Ulaga. Učenci višje stopnje osemletke so mu zastavili nekaj vprašanj predvsem o nadaljevanki „Erazem in potepuh", v kateri je igral Grajskega Oskarja. Igralec priljubljene nadaljevanke, ki smo jo pred kratkim že drugič gledali na malih zaslonih, je šolarjem z veseljem odgovarjal.

T. P.

PEDAGOŠKI KOTIČEK

OTROK IN DENARNA KAZEN

Prvo in osnovno pravilo pri vsakem kaznovanju je, da *mora biti kazen ustrezna in pravična.* Otroka kaznujemo zato, da bi popravil tisto, kar je zagrešil. Če je poslabšal svoj učni uspeh, mora povečati svojo prizadevnost pri učenju; če si je neupravičeno podaljšal svoj prosti čas, bo drugič manj prost; in če je napravil kako škodo, jo bo moral z lastnim denarjem plačati . . .

Dosledno izvajanje pravila, da mora otrok nadomestiti škodo, ki jo napravi, se največkrat zatakne pri vprašanju, ali ima otrok svoj denar, s katerim bi lahko plačal napravljeno škodo. Če ga nima, je onemogočeno izvajanje tega pravila, kar je seveda velika vzgojna pomanjkljivost. Tudi to vprašanje nam dokazuje, kako pomembno je, da ima otrok lasten denar: bodisi prihranke, bodisi žepnino in druge priložnostne dohodke. Pa še eno napako staršev lahko ob tem ponovno poudarimo: to, da prihranjeni denar ne sme biti za otroka „mrtev", ker ga bo tako kaj malo prizadelo, če bo moral povrniti kako škodo. Čisto drugače je, če lahko otrok svoj denar uporablja. Za takega otroka je lahko to, da mora plačati svoj prekršek, že kazen, kajti s tem se mora vsaj za nekaj časa odpovedati kaki svoji želji, ker mu bo zmanjkalo denarja za njeno uresničitev.

Možnosti za denarno kazen so torej zelo povezane z vprašanjem, kako starši v celoti skrbijo za vzgojo otrokovega odnosa do denarnih in lastninskih vprašanj.

Zoran Jelenc: Otrok in denar, str. 60, 61

KATERA IGRAČA JE PRIMERNA ZA OTROKA

Ko kupujemo starši igračke za otroka, moramo vedno upoštevati *njegovo starost.* Kupimo torej igračko, ki ustreza otrokovi telesni in duševni starosti.

Slavica Pogačnik – Toličič: Otrok in igra, str. 55

Za „ohcetnega" moraš imeti vročo kri

„Od Bizeljskega do Bele krajine sem na 275 ohcetih vlekel svoj meh," je šegavo izjavil Alojz Frančič, sicer kmet iz Čadraž pod Belo cerkvijo. Da je eden ljudskih originalov, ki so nepogrešljivi v večjih družbah, je lahko ugotoviti že po tem, da sploh ne more mirovati. Z rokami, z mimiko na obrazu in sploh, kot da vse na njem migota, je videti, kadar pripoveduje.

Frajnšča, kakor mu rečejo po domače, poznajo po podeželju, saj je po njem tako povpraševanje, da bi komaj zmogel, če bi imel dvojnika. Radi ga imajo za glavnega muzikanta na ohcetih, hkrati pa je tudi vodja vsega ceremoniala. Tako rekoč ohcetni direktor.

„Za ohcetno veselje moraš imeti vročo kri. Ni vsak rojen za te stvari," je rekel Frančič, zraven pa se je krohotal in žena mu je pri tem pomagala. „Da ljudje ne poznajo običajev na današnji kmečki ohceti?" To se jima je tako čudno zdelo in komaj ju je bilo pripraviti, da sta prišla z besedo na dan.

Kakšne so poroke dandanes po vaseh, od začetka do konca, izvemo iz Frančičevih ust.

„Še zmeraj traja ohcet vsaj tri dni. Navadno je v petek zvečer na nevestinem domu dekliščina, na ženinovem pa fantovščina. Vsak povabita kakih 20 do 30 vrstnikov. Jedo in pijejo ter se zabavajo tja do 5. ure naslednjega dne. Za tri ure gredo potem spat, medtem drugi pospravijo po hiši, potem se začne glavni ohcetni dan.

V soboto okrog 9. ure pride ženinov starešina po muzikanta, to sem jaz; potem gremo na ‚fruštik' k ženinu domov. Malce podkrepljeni z jedačo, pa tudi s pijačo za korajžo gremo vsi skupaj s pričami vred po nevesto. Seveda se takle sprevod danes odvija z avtomobili. Običaj je, da na nevestinem domu ni videti, da bi nas čakali. Vsaj delajo se tako. Nevesto zapro v hišo, nam pa, ki smo prišli ponjo, ponujajo druge punce. Več mladih in namaškaranih se pokaže na vrata. Mi vpijemo, da ni prava, dokler ni heca dovolj in se nevesta le prikaže. Povabi nas v hišo, kjer je kajpak že vse nared za drugo južino. Preden se spet z avtomobili odpeljemo do matičnega urada, zapojemo v slovo. Takrat se vsi jokajo. Potem se zvrsti svatovski sprevod takole: v prvem avtu starešina, v drugem nevesta, v tretjem ženin, za njim pa avtomobilski sprevod drugih svatov, vendar so prvi trije obvezni, ker se ženin in nevesta ne smeta peljati skupaj.

Neveste so zadnje čase spet v dolgih oblekah in nališpane, ženini navadno v temni obliki. Pred matičnim uradom moram spet dajati ohcetnim korajžo z nekaj poskočnimi vižami. Malce zaukamo, potem je mir, dokler traja obred.

Večina kmečkih parov gre še v cerkev, kamor se peljejo po istem razporedu. Po vseh končanih ceremonijah gre sprevod do gostilne na uradno malico, potem pa k fotografu. Če ni poroka v Novem mestu, se vsaj potem obvezno zapeljemo tja na fotografiranje. Šele potem, ko se še dokaj trezni slikajo, se lahko začno postaje z veseljačenjem. Po gostilnah se ustavlja

sprevod, ko se vozimo na domačo ohcet. Ta je spet na dveh krajih, na nevestinem in ženinovem domu, konča pa se tam, kjer bosta mlada dva stanovala. Vsakič celo noč.

Povabijo vso žlahto, prijatelje in sosede, tako da je zbranih okrog 30 ljudi. Ti so večinoma starejši. Ko se zberemo v hiši, prevzamem komando jaz, moram pa upoštevati želje kuharice, medtem ko gospodar tako rekoč nima besede. Muzikant igra, muzikant drži družbo pokonci, daje komando za razne igre, največkrat začenja zdravljice, zbija šale in skrbi, da je pravno razpoloženje.

Domači servirajo najprej toplo kosilo z več vrstami mesa in prikuh, solat, cele vrste tort imajo, razne kompote, pijače pa v potokih. Poleg domače kapljice je zadnje čase na ponudbo še viski pa šampanjec. Mize se dobesedno šibijo.

Ko je toplo kosilo v kraj, nanosijo na mizo nove krožnike z mesom in raznimi dobrotami. Potem si vzame vsak, kolikor hoče in kadar hoče. Dokler so gostje v hiši, morajo biti mize polne. In tudi so.

Ko so svatje utrujeni od poskočnega plesa in ko tudi mene že prsti bolijo od igranja na harmoniko, se za odmor igramo razne igre: lovimo veverice in podgane ali pa se gremo kralja Matjaža. Enega od gostov posadimo na stol sredi sobe, mu nadenemo dežni plašč in na glavo star klobuk, kakih šest mož pa gre ven. Ti so vojska. Potem pridejo možje v sobo. Muzikant vpraša: „Se podaš"? Oni pa, da ne. Tako gremo dvakrat okrog njega, tretjič pa rečem: „Hura, naš je!" Takrat kralja Matjaža ošpricajo z vodo, s katero so si vojščaki napolnili usta.

Na vsako ohcet pridejo tudi maškare. Te se pomešajo med svate, plešejo z njimi in se pačijo na vse mogoče načine. Bolj se kdo zvira, bolj ga upoštevajo. Potem pridejo fantje s kamelo. Fantje se skrijejo pod odeje, pridejo v sobo, kot bi hodila kamela, in eden se pogaja, da bi jo prodal. Ne za denar, ampak za vino. Precej časa traja, preden se zmenijo, potem pa se še scukajo kamelarji in svatje in vlečejo za odejo, ki ji pravijo kožica. Tudi pri tem se vsi krohotajo, čeprav so kamelo in običaj že stokrat videli.

Redni gostje na kmečkih ohcetih so tudi oglarji. Ti pridejo zapet v slovo na dekliščino ter na oba ohcetna dneva, na ženinov in nevestin dom. Dajo jim jedače in pijače, potem se navadno poslovijo in gredo po svoje.

Kljub vsem tem običajem pa je ples le glavna vaba in točka na gostiji."

Kamor Frančiča kličejo, imajo najraje njegovo domačo vižo „Poskočno paradiško polko", radi imajo dunajske valčke in stare melodije. „Če bi poizkusil s kakšnim beat komadom, bi me pretepli in tudi ozvočenja ne pustijo," je zatrdil muzikant.

Na diatonično harmoniko se je naučil igrati sam, na ohcetih pa „špila" že od 16. leta starosti. Brez not igra, ampak tako, da je spravil plesat že marsikaterega možaka ali priletno žensko, ki je s palico prišla med svate. Kjer je „stari maček" Franjšič, tam tudi muce in miške norijo pa vsi se imajo radi.

RIA BAČER

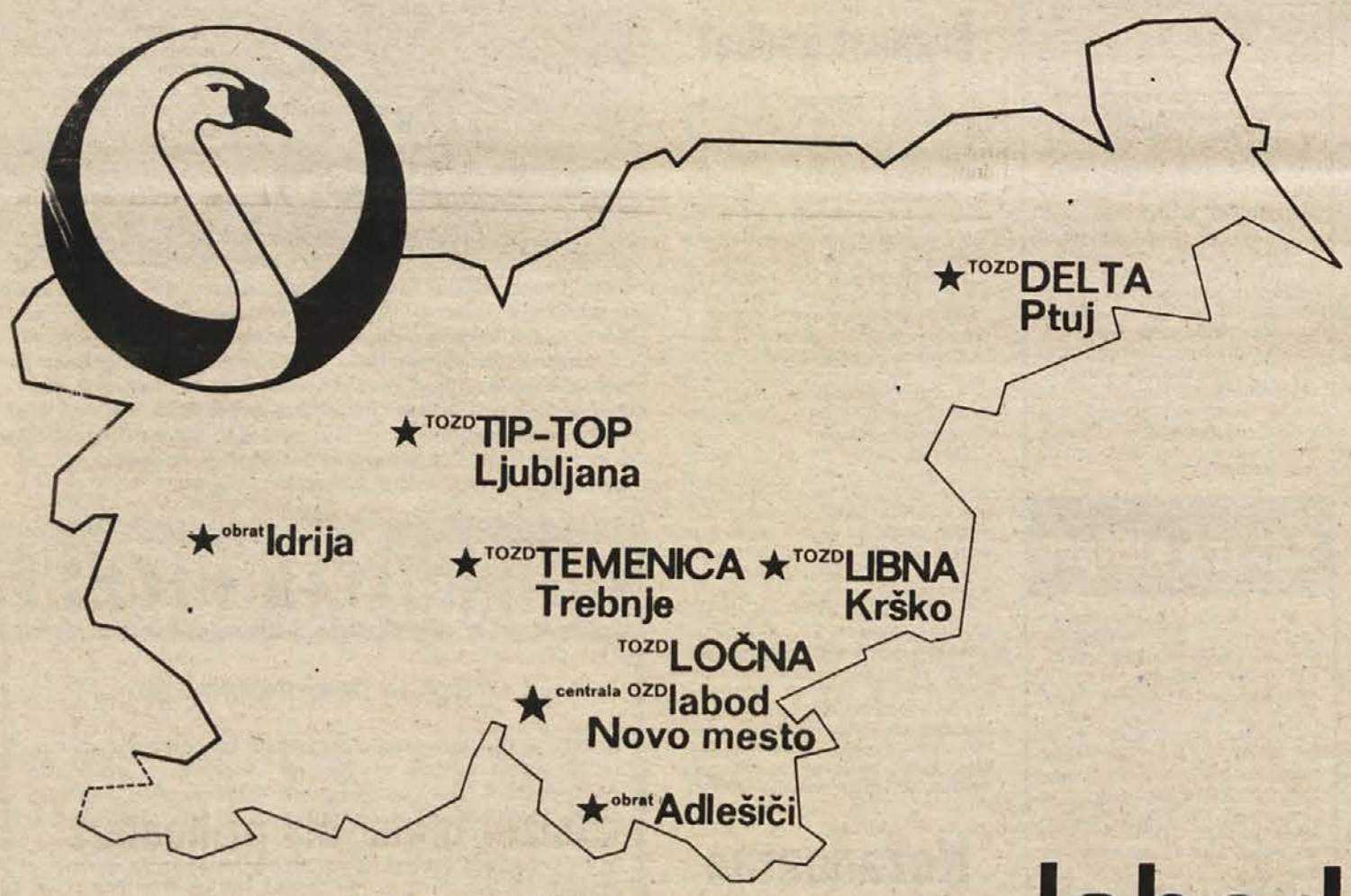

sodobno oblečeni v izdelkih **labod** *NOVO MESTO*

Dragocen podatek za zgodovino atletike

Prvi atletski miting je pripravil v Črmošnjicah Milutin Vesel — Nastopilo 60 tekmovalcev

Konec minulega decembra so v Velenju podelili zaslužnim telesnokulturnim delavcem Bloudkova priznanja. Med nagrajenci sta bila tudi Novomeščan Marjan Špilar (priznanje je dobil za neutrudno delo z novomeškimi atleti in pionirji) in Milutin Vesel iz Kopra, ki je kot partizan 1944 organiziral v Črmošnjicah atletski miting; po mnenju številnih športnih strokovnjakov je bilo to prvo atletsko tekmovanje v času narodnoosvobodilnega boja.

Milutin Vesel je takrat s pomočjo Bojana Stritarja pripravil vse, kar je bilo potrebno, da se je lahko kar 60 tekmovalcev udeležilo mitinga. Atleti, večinoma kuriri s točke 21, so se že v Rogu in ostalih postojankah pripravljali na nastop, zato se je obetala mikavna predstava. Na tekmovanje so prišli tudi predstavniki zavezniške misije in načelniki generalnega štaba.

Partizani so se pomerili na travniku, kjer so uredili skakališči za skok v daljavo in višino in prostor za met krogle in kopja. Štafetni tek 4 x 100 m so opravili kar na cesti. Ker si je prve atletske tekme ogledalo precej gledalcev, so pripravili tudi točko za razvedrilo, tek v vreči.

In kakšni so bili rezultati? V višino je najboljši skočil 1,50 m, organizator tekmovanja Milutin Vesel je bil drugi. Najboljši v skoku v daljavo je dosegel 5,80 m. Za kopje so uporabili navadno fižolovko, ki je poletela 38 metrov daleč. Ker organizatorji niso imeli krogle, so metali tekmovalci kar kamen ustrezne teže. Žal rezultati tega in ostalih disciplin niso znani.

Tekmovalci so nastopili kar bosi, za zagrizene boje pa so zmagovalci dobili hlebec kruha in kozarec vina. Prizadevni organizatorji so pripravili tudi nogometno tekmo, žal pa jim je žoga (podarili so jim jo člani zavezniške misije) še pred tekmo počila.

Prav gotovo je zgornji zapis za zgodovino novomeške atletike dragocen podatek, saj je le malokdo vedel, da so partizani že v času bojev pripravili atletski miting.

J. GLONAR

Igralke novomeške „Krke" se vestno pripravljajo na nadaljevanje tekmovanj v ljubljanski conski rokometni ligi, kjer so po prvem delu na prvem mestu. Pod vodstvom trenerja Janeza Štruklja vadijo dvakrat na teden v telovadnici bršlinske osnovne šole, dokaj uspešno pa nastopajo tudi na tradicionalnem zimskem rokometnem prvenstvu SRS. Na sliki: prizor s ponedeljkovega treninga.

Prve točke za Lisco in Krko

V nadaljevanju zimske rokometne lige SRS za ženske so Brežičanke zmagale in igrale neodločeno ter imajo po štirih kolih pet točk — Šentjernejke izgubile

Minulo nedeljo so v nadaljevanju zimske rokometne lige SRS v dvorani na Kodeljevem v Ljubljani dekleta odigrala tretje in četrto kolo. V skupini A igrajo Brežičanke, Krkine igralke in Lisca, v drugi kvalitetni skupini pa Šentjernejke in Grosupeljčanke.

Kot kaže, bodo v prvi skupini naslov zimskih prvakinj osvojile Olimpijine igralke, saj so premagale najhujše tekmice, vrstnice Slovana. Dolenjske ekipe so v nadaljevanju igrale sorazmerno dobro. Brežičanke so osvojile tri točke, Krka in Lisca pa dve. Omeniti velja, da vse naše ekipe na prvenstvu ne igrajo toliko na zmage, temveč se uigravajo in trenirajo. To velja zlasti za Strukljevo ekipo, novomeške igralke, ki doma v glavnem nabirajo telesne moči, se seznanjajo z novimi elementi igre in podobno. Kljub temu so Novomeščanke premagale vrsto Šmartnega in s tem dokazale, da zaslužijo nastop v najkvalitetnejši ženski ligi.

Rezultati 3. in 4. kola: Brežice — Eta 9:9 (4:4), Sava — Krka 11:8 (6:3), Alples — Lisca 16:7 (6:3), Brežice — Velenje 8:3 (4:2), Krka — Šmartno 12:9 (7:2), Lisca — Sava 15:7 (8:55).

V drugi skupini nastopajo rokometašice iz Šentjerneja in Grosupljega. Medtem ko so Šentjernejke v prvih dveh kolih z zmagama napovedale boj za vrh, so v nadaljevanju igrale precej slabše in izgubile obe nedeljski tekmi. Kot kaže, bodo Šentjernejke končale zimsko prvenstvo na petem ali šestem mestu. Grosupeljčanke so v 3. in 4. kolu imele lepe priložnosti, da premagajo kandidatinje za vrh, vendar jih je ob koncu tekem športna sreča zapustila, tako da so izgubile tekme, točke in upanje na boljšo uvrstitev.

Rezultati 3. in 4. kola: Borec — Grosuplje 14:13 (8:5), Šentjernej — Olimpija B 5:9 (2:5), Steklar — Grosuplje 19: 12 (12:6) in Šentjernej — Borec 7:20 (3:11).

OBČNI ZBOR LESKOVŠKEGA PARTIZANA

V soboto se bodo ob 18.30 zbrali v leskovškem Zadružnem domu člani in prijatelji društva Partizan Leskovec. Minulo leto je bilo za njihovo društvo zelo razgibano, saj so se člani udeleževali mnogih tekmovanj in na vseh dosegli spodbudne uspehe in rezultate. Na zboru se bodo športniki in člani društva pogovorili o dokončni ureditvi razsvetljave na rokometnem igrišču, zelo zanimiva točka dnevnega reda pa bo tudi sprejetje novega društvenega pravilnika.

L. Š.

JANUARSKI TURNIR OSVOJIL DRSTVENŠEK

Sevniški šahovski klub „Milan Majcen" je prejšnji teden pripravil hitropotezni turnir za januar, na katerem je nastopilo deset igralcev iz Sevnice, Radeč in Krmelja.

Vrstni red: 1. Derstvenšek (Sevnica) 8 točk, 2. Prosenik (Krmelj) 7, 3. Maurer 6,5, 4. Hočevar 5,5, 5. Blas (vsi Sevnica) 4,5, 6. do 7. Knez (Sevnica) in Šoper

Kočevje: več prvakov meri moči

Na „Turnirju prijateljstva" v Kočevju sodelujejo tudi pionirski šahovski prvaki iz Avstrije, Romunije, Madžarske, Jugoslavije in Slovenije

24. januarja se je začel v Kočevju „Turnir prijateljstva" in bo trajal do 31. januarja. Na njem nastopa 12 pionirjev-šahistov, in sicer prvak Madžarske Szidon, prvak Romunije Negulescu, prvak Avstrije Gerger, prvak Jugoslavije Nikolić, prvak Slovenije Kirasič in še Jugoslovani Dimovski (Prilep), Keser (ZG), Gazarek (ZG), Tancer (MB), ter Žilevski, Malnar in Terbuc iz Kočevja.

Na svečani otvoritvi, ki je bila v soboto, je spregovoril Alojz Hočevar, predstavnik krajevne skupnosti Kočevje, ki je pokrovitelj turnirja. Pevska skupina DOREMI je zapela nekaj pesmi. Posebna zanimivost pa je bila, da so vsem šahistom-pionirjem spregovorili na otvoritvi v njihovem materinem jeziku. Zmagovalec turnirja bo prejel pokal, razen tega bodo udeleženci dobili razne druge nagrade, ki so jih darovale kočevske delovne in druge organizacije ter Šahovska zveza Slovenije.

To je drugi „Turnir prijateljstva". Prvi je bil tudi v Kočevju pred dvema letoma. Na njem so nastopili najboljši pionirji-šahisti iz vse Jugoslavije, zmagal pa je Popovič, medtem ko je bil sedanji prvak Jugoslavije Nikolić drugi.

ČRNOMELJ: REDNI TRENINGI

Črnomaljski rokometaši — po jesenskem delu so v ljubljanski conski rokometni ligi na tretjem mestu — so se te dni pričeli pripravljati na spomladanski del prvenstva. Na trening redno prihaja okoli 14 igralcev, med njimi veliko mladincev, tako da se za rokometno prihodnost ni bati. V klubu pravijo, da bi bili ob koncu lige zadovoljni, če bi osvojili mesto pri vrhu. Zavedajo se, da za prvo ligo še niso dovolj močni, upajo pa, da bodo v novi tekmovalni sezoni med kandidati za prvo mesto in s tem tudi za prvo slovensko ligo.

V VIŠJO LIGO?

Donitovi rokometaši iz Sodražice nastopajo letos v dolenjski rokometni ligi in so po prvem delu prvenstva neporaženi. Ker se na spomladanski del prvenstva pripravljajo že sedaj, bodo tudi v drugem delu prav gotovo najmočnejši in tako jim gotovo ne uide nastopanje v kvalitetnejši conski rokometni ligi.

Po ulicah Novega mesta

Novomeško kolesarsko društvo „Novoteks" bo v nedeljo, 8. februarja, pripravilo krožno kolesarsko kros tekmovanje po novomeških ulicah. Tekmovalci se bodo pomerili v konkurenci posameznikov in ekip, nastopili pa bodo pionirji, mlajši in starejši mladinci ter člani. Društvo bo poskrbelo tudi za nagrade, in sicer jih bodo dobili prvi trije v vsaki konkurenci.

Pionirji bodo prevozili 2680 m dolgo progo, mlajši mladinci 6700 m, starejši mladinci 10720 m in člani 13400 m. Nastopijo lahko pionirji, rojeni 1961 in mlajši, mlajši mladinci, rojeni 1960 in mlajši, starejši mladinci, rojeni 1959 in 1958, in v konkurenci članov ostali. Vsi zainteresirani morajo biti zdravstveno pregledani, prijavijo pa se lahko pri kolesarskem društvu Novoteks od vključno 5. februarja.

Organizatorji so start pripravili na Ulici Marjana Kozine. Kolesarji bodo vozili po makadamski cesti proti Žabji vasi, kjer bodo obrnili in peljali na start, kjer bo tudi cilj.

Šport na novih poteh

Delegati osnovnih telesnokulturnih organizacij v ribniški občini so na nedavni skupščini preimenovali občinsko organizacijo v Zvezo telesnokulturnih organizacij občine Ribnica. Na skupščini so sprejeli nov statut in izvolili novo vodstvo. Predsednik zveze je Lojze Marolt, tajnik pa Franc Levstek.

Razpravljali so tudi o prednostih športnih panog in tekmovalnih sistemih. Pri tem so menili, da ima lahko vsak kraj svoj prednostni šport, se pravi tisti, ki ga pač najbolj gojijo že 20 ali več let. Za tak šport imajo namreč že povsod objekte in kadre.

Sklenjeno je bilo, da je treba javnost obveščati o delu telesnokulturnih organizacij, pa tudi o težavah, na katere nalete pri delu. Vsi strokovni delavci, ki delajo v telesni kulturi, so morali v teh dneh odpreti žiro račune, da bodo lahko dobili izplačane honorarje za svoje delo. Vse osnovne telesnokulturne organizacije pa morajo sestaviti stabilizacijske programe.

Po skupščini je bila že prva seja novega predsedstva. Sklenili so, da bo sekretariat zveze sestavljal predsednik zveze in trije podpredsedniki (za šolski šport, za rekreacijo in za tehnični šport). Seje sekretariata bodo vsak torek, predsedstva vsak mesec, delegatska skupščina pa bo zasedala dvakrat na leto.

M. GLAVONJIĆ

RIBNICA: IGRALCI NAMIZNEGA TENISA VADIJO

Ribniški igralci namiznega tenisa v minulem letu niso dosegli vidnih razultatov, kar je popolnoma jasno, saj je njihovo društvo sorazmerno mlado. Klub zasluži prav gotovo pohvalo, saj ima organizirano pionirsko šolo, iz katere bo kmalu izšlo nekaj dobrih igralcev.

Minulo soboto se je v Kočevju pričel drugi šahovski „Turnir prijateljstva", na katerem nastopajo najboljši jugoslovanski pionirji in predstavniki iz Madžarske, Romunije in Avstrije. Turnir se bo zaključil 31. januarja, organizirala ga je temeljna telesna kulturna skupnost, pokrovitelj pionirskega srečanja pa je krajevna skupnost Kočevje — mesto. Na sliki: nastopajoči pionirji med slavnostno otvoritvijo. (Foto: F. Brus)

Šport

Sevnica in Kočevje

Minulo soboto se je v dvorani na Kodeljevem končalo tradicionalno rokometno zimsko prvenstvo za pionirje v obeh skupinah. Pionirji iz Novega mesta, Ribnice in Sevnice so igrali dokaj dobro in so bili med najboljšimi ekipami.

Rezultati v zadnjih dveh kolih v A skupini: Škofljica — Krka 13:24 (3:9), Slovan I — Krka 15:11 (8:7).

Skupina B: Prule — Inles 9:15 (5:7), Inles — Sevnica 10:19 (3:11), Sevnica — Slovan II 16:9 (8:6).

Vrstni red — A skupina: 1. Slovan I 6 točk, 2. Krka (Novo mesto) 4, 3. Šoštanj 4 itd; skupina B: 1. Sevnica 8, 2. Olimpija 5, 3. Slovan II 4. 4. Inles 2 itd.

Pionirke — nastopajo v dvorani v Tivoliju — so v soboto igrale 3. in 4. kolo. Najzanimivejša tekma zimskega rokometnega prvenstva je bila prav gotovo med Novomeščankami in igralkami iz Kočevja. Prvi polčas se je končal neodločeno, tudi v nadaljevanju je bila tekma izenačena, ob koncu pa so zmagale z zadetkom prednosti Kočevarke. Kot kaže, bodo najmlajše rokometašice, če bodo tudi naprej igrale tako dobro, osvojile pokal Olimpije. V nadaljevanju rokometnega prvenstva so igrale tudi pionirke iz Sevnice, ki so se do sedaj izkazale z dobrimi igrami.

Rezultati: Kočevje — Borec 10:9 (5:4), Krka — Slovan 8:6 (2:2), Lisca — Eta 11:5 (3:2), Krka — Kočevje 8:9 (5:5) in Slovan — Lisca 4:7 (2:3).

Pero in šesto kolo bodo ekipe odigrale 7. februarja.

PIONIRJI OBETAJO

Igralci namiznega tenisa iz Sodražice že več let igrajo v II. namiznoteniški ligi in so se vedno uvrstili tik pod vrhom. V letošnjem letu so nekoliko razočarali, toda Mrgole, Lovrenčič in Gašparič obljubljajo, da bodo v nadaljevanju lige igrali bolje. V klubu vodijo pametno kadrovsko politiko in v pionirski namiznoteniški šoli se kali nekaj dobrih igralcev, ki bodo lahko z rednimi in dobrimi treningi postali obetavni igralci.

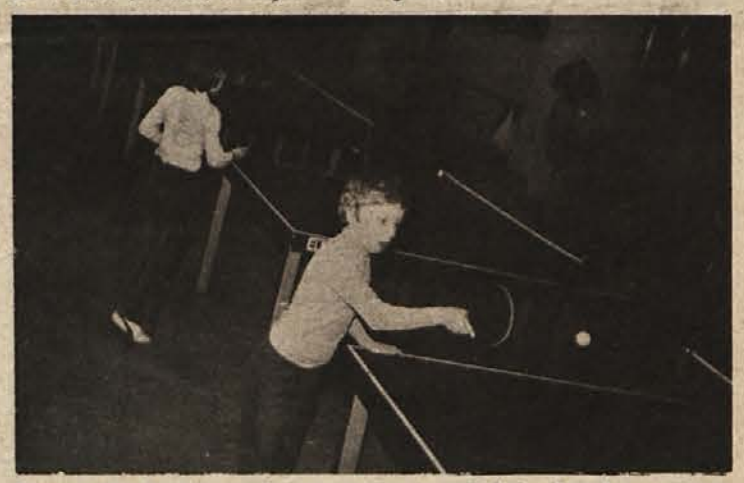

Novomeški igralci namiznega tenisa so bili dolga leta brez primernih prostorov, kjer bi lahko trenirali. Od novega leta sem pa imajo na voljo zgornjo dvorano v novem novomeškem športnem objektu, kjer trenirajo štirikrat na teden. Razen tega je vodstvo NTK organiziralo pionirsko namiznoteniško šolo, ki je za zeleno mizico pritegnila kar 70 osnovnošolcev in osnovnošolk. Na sliki: prizor s treninga. (Foto: Janez Pezelj)

Namizni tenis ima prihodnost

Novomeški igralci namiznega tenisa lahko trenirajo štirikrat na teden — Kljub izpadu iz I. lige uspeli

Novomeški namiznoteniški klub je v minulem letu kljub številnim težavam dosegel nekaj lepih uspehov. Pri delu ga ni oviralo niti to, da so njegovi člani morali trenirati v različnih dvoranah. Razen s prostorskimi se je klub boril tudi s finančnimi težavami. Tako so člani delali za klub brezplačno, prav tako trener.

NTK Novo mesto je v minulem letu nastopil na različnih tekmovanjih. Na prvenstvu Dolenjske je pomlajena ekipa zavzela tretje do četrto mesto, med člani je zmagal dolgoletni prvak Marjan Somrak, med mladinci Marjan Lukšič, Tomo Žigante pa je bil tretji do četrti. Novomeščani so se udeležili tudi medrepubliškega turnirja v okviru zleta bratstva in enotnosti in zasedli odlično drugo mesto. V minulem letu je klub izpadel iz I. slovenske lige in se zaradi velikih težav usmeril na nastopanje v II. ligi, kjer je dosegel naslednje rezultate: Bežigrad — Novo mesto 2:5, Olimpija II — Novo mesto 5:1, Gorica — Novo mesto 2:5, Novo mesto — Zvezda 5:0, Prestranek — Novo mesto 0:5, Novo mesto — P klub 1:5, Sodražica — Novo mesto 4:5, Salonit (Anhovo) — Novo mesto 2:5 in Novo mesto — Jesenice 5:4.

Novomeščani so po jesenskem delu prvenstva na drugem mestu in imajo lepe možnosti, da se uvrstijo nazaj v najkvalitetnejšo slovensko ligo. Poslej bodo imeli namreč novomeški igralci namiznega tenisa za delo precej boljše možnosti, saj so dobili v novi športni dvorani svoj prostor, kjer lahko trenirajo štirikrat na teden.

TEČAJ ZA NOGOMETNE SODNIKE

Temeljna zveza ljubljanskih nogometnih sodnikov bo pripravila tečaj za nogometne sodnike, in sicer 2. februarja v prostorih ljubljanske pravne fakultete. Vsi zainteresirani — zveza vabi tudi mladince — naj se oglasijo v ponedeljek, 2. februarja, ob 16. uri v prostorih fakultete, kjer bodo dobili o tečaju podrobne podatke.

Dr. JOSIP PAVLOVIĆ

Pregled pred zaposlitvijo

Da bi zdravnik lahko v tem smislu ocenjeval delazmožnost, mora seveda razpolagati z ustreznimi podatki glede kvalitete in kvantitete obremenitev pri predlaganem delu. Te podatke pa lahko posreduje le ustrezno kvalificiran varnostni strokovnjak delovne organizacije na podlagi strokovne ocene delovnega mesta. Dejansko stanje pa je tako, da v nekaterih delovnih organizacijah ob zaposlovanju te podatke posreduje (ali pa jih sploh ne posreduje!) zdravniku administrativna služba, ki v večini primerov označi pavšalno enake pogoje, neglede na to, ali gre za kurirja, telefonista, transportnega delavca, varilca, za delavca, ki bo delal v optimalnem okolju glede ropota, mikroklime, koncentracije kemičnih substanc, ali pa za delavca, ki bo delal v okolju s povečano nevarnostjo.

Za normalno funkcioniranje zdravstvene varstvene službe je nujen pogoj tudi njena ustrezna kadrovska in tehnična zmogljivost. Definirane zahteve glede delazmožnosti zahtevajo tudi definiran natančen odgovor, tega pa ni mogoče podati brez strokovnega kadra in ustrezne, sodobne, medicinsko-tehnične opremljenosti, ki omogoča eksaktno diagnostiko in funkcionalno testiranje. V tem pogledu je naša služba preventivnega zdravstvenega varstva še na zelo šibkih nogah. Zato smatram, da ne bo zadostovalo, če se na nivoju regije samo deklarativno strinjamo, da nam je preventivna zdravstvena zaščita delavcev nujno potrebna.

KONEC

Prihodnjič: zapis ginekologinje o mladini v odraščanju

PO SVETU OKOLI

SUMLJIVI JEDILNIK – Naš turizem z veliko upanja čaka na letošnjo turistično sezono, ko bodo množice tujcev navalile na naše obale. Turisti pri nas ne bodo samo pregrevali kosti, ampak tudi kaj pojedli, zato bi bilo dobro, pripominjajo jugoslovanski prevajalci, ko bi na jedilnikih nekaterih naših hotelov z malo več pazljivosti pisali francoska imena za jedi. Da se ne bi ponovila sumljiva napaka: hoteli so na jedilnikih ponujali ribe (poissons), a v francoščino prevedli ribe kot „poison", kar pomeni strup.

NABIRA POGUM – George Foreman, bivši svetovni boksarski prvak, ki ga je Ali Muhammed temeljito zmikastil, ima manjši živalski vrt na svojem ranču, kjer tudi trenira. Boksar je povedal, da divjih živali nima samo iz ljubezni do divjadi, ampak se od njih uči koristnih stvari, poguma, bojevitosti ipd. Če se bosta Ali in Foreman še kdaj srečala v ringu, lahko pričakujemo, da se ne bosta samo boksala, ampak tudi grizla in praskala.

MODNI KRIK – Zelo težko je biti izviren pri oblikovanju kopalnih oblek, vendar Rudi Gernreich dokazuje, da je še mogoče ujeti kanček povsem novega. Na modni reviji v New Yorku je Gernreich prikazal svoj model ženskih in moških kopalnih oblek. Kopalke so resnično nenavadne, saj niso sešite iz blaga, ampak sestavljene iz delov starih koles. Kreator v njih še ni poskusil plavati, kar lahko dokažemo s tem, da še živi. V svoji genialni stvaritvi bi namreč kaj hitro potonil.

USPEŠNA OBRAMBA – Draguljar iz San Francisca je dobival že sive lase, ker so roparji tako radi obiskovali njegovo prodajalno draguljev. Poskušal je z alarmnimi napravami, z najetimi detektivi, a nič ni pomagalo. Še naprej so se vrstili vlomi. Potem pa je najel tarantelo (zelo strupen pajek), jo ponoči dajal v izložbo in napisal, da dragocenosti čuva ta pajek. Vlomi so prenehali. Žal ne moremo povedati, ali ni pajek, naveličan čuvajske službe, pičil tudi domiselnega draguljarja.

Ko moški čuti, da je ženska

V svetu le s težavo pada eden zadnjih tabujev: transeksualizem (spreminjanje s pola). V preteklosti so ljudi, ki so jim žleze in geni ponagajali ter so se rodili bodisi kot moški ali ženska, čutili in želeli pa so biti nasproten spol, preprosto zaprli v norišnice. Danes se s tem vprašanjem znanost in medicina resno spopadata in dosegata že lepe uspehe.

Širša javnost o reševanju teh vprašanj ni skoraj ničesar vedela, čeravno so kirurgi prvo uspešno operacijo, s katero so spremenili spol, opravili že leta 1930. Zanimanje je naraslo šele po letu 1952, ko je nek ameriški vojak s hormonsko terapijo in operacijo spremenil svoj spol in postal slovita Christine Jorgensen. Od takrat je podobno operacijo prestalo že več tisoč ljudi, njihovo število pa iz leta v leto raste.

Psihologi, ki se s transeksualizmom ukvarjajo v mejah svojega področja, opozarjajo, da ne gre zamenjavati duševno motenih transvestitov (ljudje, ki se oblačijo v obleke nasprotnega spola) z ljudmi, ki jim je narava onemogočila istovetnost telesa in duševnosti. Prav tako se zavedajo, da s psihološkimi terapijami transeksualizma ne morejo ozdraviti, saj pomeni ozdravljenje le resnična sprememba spola.

Zanimivo je dejstvo, da vsem trditvam navkljub, češ da je ta svet ustvarjen za moške, statistika beleži mnogo številnejše primere, ko žele in menjajo moški svoj spol v ženskega in ne obratno.

V mnogih državah sveta predstavlja zdravljenje transeksualizma še vedno družbeni tabu in so vsi operativni posegi te vrste prepovedani.

Eno od letal, ki nosijo laserske naprave.

Svetloba, ki lahko ubija

V nekem stripu Ala Cappa ima glavni junak tako moč v pogledu, da lahko z njim zvija železo. To je seveda čista domišljija, vendar pa izraža človekovo željo po posedovanju tako močnega in preprostega orožja. Današnji velesili, ZDA in SZ, takega orožja ne premoreta, se pa trudita, da bi ga izdelali. Zadnja poročila o iskanjih novih oblik orožja govore, da v vojaških raziskovalnih centrih obeh velesil že nastaja orožje, ki je bilo dosedaj le stvar domišljije. Gre predvsem za laser, zagoščen svetlobni žarek, ki ima uničujočo moč.

Prvi laserski žarek so znanstveniki uspeli ustvariti že leta 1960 in od takrat ga s pridom uporabljajo v medicini pri operacijah očesne mrežnice in za uničevanje izrastlin. Za zelo uporabnega se je izkazal tudi pri varjenju in rezanju jekla ter drugih kovin. Žal pa je kmalu stopil tudi na področje orožja. Že v Vietnamu so Američani uporabljali laserski žarek kot vodilo za „pametne bombe", ki so z veliko točnostjo zadevale cilje, označene z laserskim žarkom.

Nobena skrivnost ni več, da je bil to samo začetek uporabe laserja v vojaške namene. Intenzivne raziskave v SZ in ZDA so pokazale, da se da laser uporabiti tudi kot vodilo za protiletalske rakete in protiraketne izstrelke. Še več: laser se da uporabiti ne samo kot pomoč pri napadu, ampak tudi v obrambi. Že sedaj letajo prototipi letal, ki v svojem trupu nosijo laserske naprave, s katerimi lahko „oslepe" in onemogočijo nasprotnikovo napadalno orožje. Od tu do uporabe laserja kot uničevalnega sredstva za vse vrste izstrelkov ni več daleč.

Kako živali slutijo potres

Fazani in podgane so zanesljivi „napovedovalci"

Pred velikim potresom, ki je leta 1906 razrušil San Francisco, psi niso mogli spati. Žalobno so tulili in zavijali. Meščani niso vedeli, čemu psi tako zavijajo, dokler ni ob jutru močan sunek zamajal nebotičnikov.

Ta pojav ni osamljen. Znanstveniki se že lep čas ukvarjajo z vprašanjem, kako morejo živali zaslutiti, da bo potres. Kitajci, ki so prav v napovedovanju potresov prišli že daleč, so mnogočem pri opazovanjih uporabili živali. Tudi ameriški in sovjetski strokovnjaki za potrese in vulkanske izbruhe poročajo o spremembah v obnašanju, ki jih je pri nekaterih živalih opaziti pred potresom.

Noč pred potresom v San Franciscu 1906. leta so bili vznemirjeni samo psi.

Japonski znanstvenik F. Omori je ugotovil, da so od vseh živali najbolj zanesljivi „napovedovalci" potresov fazani. Delal je poskuse s temi pticami; izpostavil jih je močnemu hrupu kamionov, kar pa fazanov ni prevarilo, vznemirili so se šele pred pravim potresom.

Tudi sodobne elektronske naprave, ki so imitirale razne spremembe v zračnem pritisku in visoko ter nizkofrekvenčne tone, niso mogle prevariti živali. Tako teorija, da živali začutijo spremembo zračnega tlaka ali za človeka neslišne zvoke pred potresom, ni vzdržala temeljitega pretresa. Zanimivo je, da so podgane, te najbolj cenjene preizkusne živali, pokazale izredno zanesljiv čut za bližajoči se potres, čeprav je znano, da podgane visokofrekvenčnih tonov ne morejo prenesti.

Rešitev prejšnje križanke

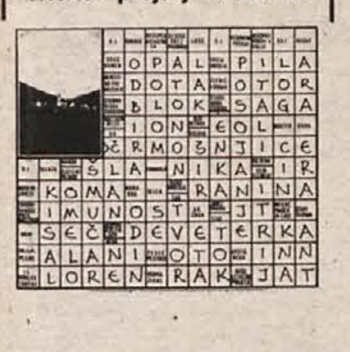

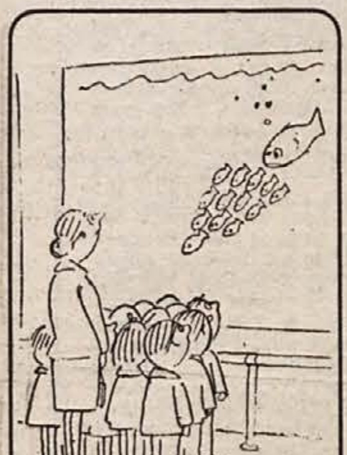

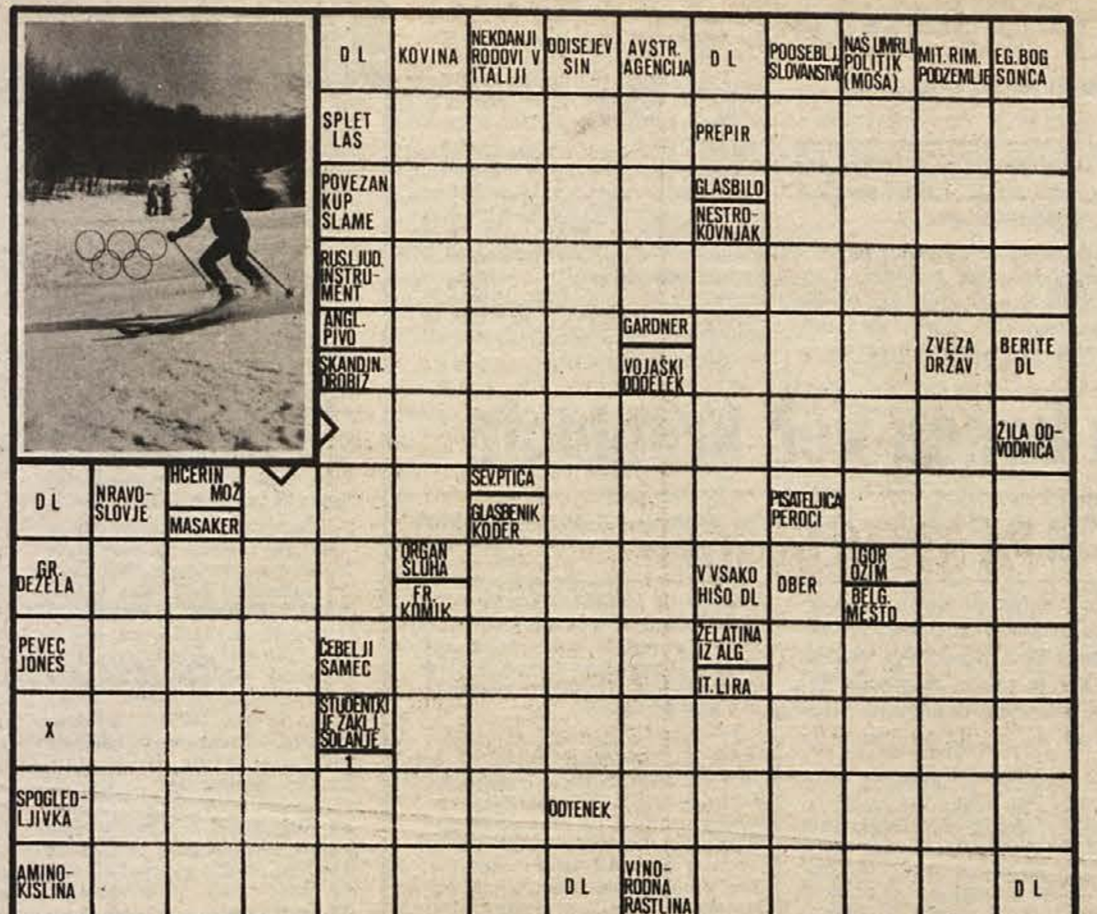

BOJAN BUDJA **2**

AMERIKA PO AMERIŠKO

Časopisov, ki izhajajo čez dan, v Ameriki skorajda ni. Vzrok temu je tudi dejstvo, da je novica zjutraj najbolj sveža, poleg tega pa časopis v poznejših urah v obveščevalni tekmi z radiom in televizijo ne bi vzdržal.

Zanimivo bo mogoče, da časopisje tudi ob nedeljah in praznikih redno izhaja, ponavadi še obogateno z najrazličnejšimi dodatnimi brošurami in stripi.

PRISRČNOST IN FAMILIARNOST

Posebna odlika ameriške družine je prisrčnost in neposrednost, kar je pravzaprav presenetljivo. Povsem vsakdanja stvar je, da prijatelj ali družina, ki se zadrži malo dlje na klepetu, tudi večerja z gostitelji ali tudi pri njih prespi. Drugič pač družina tega prijatelja s povabilom na kosilo ali večerjo vrne gostoljubje. Na tesno povezovanje med družinami opozarjajo tudi poroke. To ni le praznik obeh srečnežev, ampak največkrat vse soseske. Zelo pogosta so tudi daljša potovanja dveh ali več družin. Še pogosteje pa se zgodi, da družina na svoj počitniški izlet, ali kot ga imenujejo, holiday trip, povabi katerega od svojih prijateljev.

S temi primeri seveda ne bi rad trdil, da v Ameriki ni meddružinskih vojn. O, so, pa včasih še prav hude in – smešne. Bodisi zaradi različnih verskih prepričanj, bodisi da je sosed avtokrat, ti pa demokrat . . .

Ta poseben slog meddružinskega življenja pa ni edina značilnost ameriške vsakdanjosti. O ostalih bomo spregovorili pozneje.

CESTE – PONOS AMERIČANOV

Zakaj so Američani tako ponosni na svoje ceste, sploh ni težko razumeti. Kar predstavljajmo si cestišče, katerega polovica je vsaj tako široka kot tri naše avtoceste skupaj. Ta dvanajststezni cestni „čudež" ti kaj kmalu razblini vse predstave o modernih cestah v Evropi. Zračni posnetek kake ameriške višinske (hinghway) ali proste ceste (freeway) včasih bolj spominja na betonsko formo vivo kot pa na cesto. Videti je, da tukajšnji inženirji in arhitekti kar uživajo v gradnji najrazličnejših podvozov, nadvozov, „osmic" in drugih cestnih mojstrovin, ki krasijo osrednjo avtocesto in ji dajejo skoraj spektakularni videz. Seveda je v vsej Ameriki težko povsod najti prostor za dvanajststezno cestišče, zato se morajo ameriški vozniki v glavnem zadovoljiti „le" s tremi ali štirimi stezami na vsaki strani. Sicer pa se lahko brez bojazni pred kakšnim skritim radarjem in neprostovoljnim olajšanjem denarnice za nekaj zelenih bankovcev poženeš po taki cesti tudi z zadnjo zalogo plina, seveda če so živci dovolj močni, zamuda pa velika.

Ameriškim voznikom se prav tako ni potrebno bati, da bi morali pritisniti na plin in zavore s praznim želodcem in suhim grlom. Vsaj na vsakih sto metrov se prikaže kak kričeč napis, ki vabi na okusno pojedino, vse pa lahko zalijete s hladno colo, kar je povsem razumljivo.

Bencinske črpalke konkurenčnih družb, ki z najrazličnejšimi ugodnostmi, kričečimi reklamami in lepimi uslužbenkami privabljajo voznika, ogromni opozorilni in reklamni panoji, vabljivo oblečene stoparke – vse to izpolnjuje značilni videz ameriške ceste.

OD ZNAMKE DO AVTOMOBILA

V nasprotju z večjimi mesti so manjši kraji in mesteca prav enolični. Tisto, kar te na zunanjem videzu manjših mest najbolj preseneti, je neverjetna enoličnost ulic. Na vsaki strani ceste so dolge vrste hiš in po njihovi podobi bi lahko sklepali, da so Američani brez arhitektonske domiselnosti. Nizka enonadstropna stavba z veliko garažo, verando in skromnim vrtičkom (seveda se nekatere hiše ponašajo s pravimi cvetličnjaki), včasih še z domačo delavnico – to je značilna kalifornijska hiša, ki se v neskončnih vrstah ponavlja v pravem labirintu ulic in uličic. Trgovine so ponavadi združene v velikem trgovskem centru, ki je pravo mesto v mestu. Tam lahko kupite vse: od poštne znamke do avtomobila in poljedelskega stroja. Neločljiv del take trgovske hiše je seveda velik parkirni prostor, ki se včasih nadaljuje tudi v kletnih prostorih stavbe.

Osnovna šola, gimnazija in največkrat protestantska cerkev so poleg nekaterih restavracij pogosto edine preostale javne stavbe v mestecu.

AVTOBUS JE PRAVA REDKOST

Javnega prevoza v Ameriki praktično ne poznajo. Mestnih avtobusov namreč skorajda ni, prav tako ne tramvajev ali podzemnih železnic. Res, da skrajne konce mesta ponavadi povezuje nekaj avtobusov, a že postajo je nemogoče najti, kaj šele avtobus sam, ki vozi v presledku dveh ali treh ur. V glavnem ostaneta torej dve možnosti: pešačiti ali si kupiti avto. Američani dajejo prednost seveda drugemu.

Zakaj je za množičen prevoz v Združenih državah in še posebej v Kaliforniji tako slabo poskrbljeno, tega verjetno še Američani sami ne vedo. Vsakomur se pač zdi samo po sebi umevno, da je pred hišo parkirani buick ali ford najboljše in najudobnejše prevozno sredstvo, pa še čakati ni treba nanj. Misel, da bi vsako jutro bilo treba v vrsti čakati na avtobus, ki ima povrhu še zamudo, se nato med potjo prerivati s someščani po zadušljivi avtobusni kabini in pri tem še posebej paziti na to, da ne bi izstopili na napačni postaji – taka misel se zdi mnogim prav nemogoča. In tako Američan avtobusa ne pogreša kaj preveč in je zadovoljen s stvarmi, kot so.

San Francisco je eno redkih ameriških mest, ki se lahko ponaša z odlično organiziranim množičnim prevozom. Mnogo je takih, ki raje znamenitosti Frisca občudujejo iz starega škripajočega tramvaja, ki pa kljub častitljivi starosti (prvi tramvaji so se v San Franciscu pojavili okoli leta 1920) še dandanes doseže solidno hitrost. Sicer pa smo že omenili, da je San Francisco izjema, saj v velemestih na vzhodu avtobusi ne opravljajo pomembnejše vloge, za tramvaje pa na ulicah ni prostora.

(se nadaljuje)

Dolenjski list pred 20 leti

Bolj borba za zvišanje plač

KAZNO JE, DA SO POSAMEZNA podjetja sestavljala predloge družbenega plana za letos kar v pisarni, brez sodelovanja delavskega sveta in kolektiva, in kot kaže, tudi brez razumevanja osnovne linije naše gospodarske politike. Očitno je tudi, da tehnična vodstva, sindikalne in druge organizacije ne razpravljajo dovolj v kolektivih o družbeni problematiki, zato tako nerazumevanje, neutemeljena in škodljiva kritika ter negodovanje. Zaradi tega prihaja bolj do borbe za zvišanje plač, kot za zvišanje storilnosti, ki pa je prav pri nas zelo problematična. Za nepoznavanje družbene problematike so delno krivi tudi odborniki zbora proizvajalcev, prav tako kot posamezne osnovne politične organizacije.

PRED DNEVI SO PREBIVALCI Škrajnika in okoliških vasi v kočevskem okraju svečano proslavili pomemben dogodek. V njihovih vaseh je zasvetila elektrika, ki so jo že dolgo časa pričakovali. Prebivalci so pri elektrifikacijskih delih precej sami pomagali.

KOLIKO JE SPET BILO v Suhi krajini nepotrebnih in dragih tožb za prazen nič, koliko pretepov, obrekovanj, laži in pod.! Kolikokrat je moral k nam rešilni avtomobil po poškodovance med pretepom, koliko napornega dela so imeli organi LM, koliko zdravniki in kirurgi! Koliko težko prisluženega denarja je šlo za alkoholne pijače, koliko žena je bilo tepenih, koliko otrok lačnih in raztrganih, koliko joka pri starših zaradi izgubljenih otrok, koliko strahu itd. Zdaj pa roko na srce in povejmo, iz katerih vrst izhajajo ljudje, ki vse to delajo in povzročajo? Ali so morda to komunisti? Prosimo vse poštene ljudi, naj odgovore na to vprašanje. (J. Č.)

PRITOŽITI SE MORAMO ČEZ naše „nočne junake" iz Dolnjega vrha pri Dobrniču, 16-letne fante, ki kažejo korajžo v nočnem in zjutrajšnjem razgrajanju. Zbere se skupinica takihle mlečnozobih hlačarjev in moti ljudem nočni počitek z „aufbiksanjem" in drugim vpitjem.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 27. januarja 1956)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Uničena domovina vinogradnikov

(Bela) Krajina je tedaj domovina vinogradov; žal, da moramo pristaviti: domovina bivših vinogradov. Metliški sodni okraj s farami Metlika, Radovica in Suhor je popolnoma uničen, če izvzamem male ostanke na posameznih parcelah, kakor spomin, da so v teh krajih nekdaj bili cvetoči vinogradi. V črnomaljskem sodnem okraju je nekoliko bolje, je pa tudi tam dobra polovica opustošena in v par letih tudi tam ne bo več trtja. Če pomislimo, kako rapidno se širi trtna uš, lahko rečemo, da danes po preteku jednega leta stvar tako stoji, da so najbrž redke one parcele, ki bi bile popolnoma zdrave.

(Pomisliti) moramo, da naše ljudstvo premalo bere, in da v raznih zadevah le toliko izve, kar se mu pove iz prižnic ali pa po občinskem slugi pred cerkvijo. V bodoče bo treba tudi na to stran nekoliko bolj skrbeti za našega kmeta. Kmetijska podružnica bi rada vplivala tudi v drugih krajih s popotnim podukom, a nedostaje ji primernih sredstev za to.

(Most) čez Krko na Gmajni bo z današnjim dnevom zopet javnemu prometu odprt.

(Tedni) se je v madžarski zbornici razpravljalo o zloglasni volitvi v Stopavi. Nečloveško ravnanje volilne komisije je obsojal vsakdo, kdor ima še količkaj čuta pravice v sebi, a mažarski minister se je delal, kakor da vse to ne bi bilo res. Ni čuda, ker je bil ves tisti škandal najet.

(V isterskem) deželnem zboru se laški poslanci upirajo na vse moči, da bi hrvaški poslanci v zbornici ne govorili hrvaško. Vlada sama želi ustreži slovanskim poslancem, a je premalo odločna. Kaj znajo Lahi, pokazali so 10. januarja v Piranu, ko so šli hrvaški poslanci skozi mesto. Zagrizeni Lahi so jih napadli s psovkami in kamenjem.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. februarja 1896)

V krčmi

„Hej, Martin, pridi no bliže," me je klical Krpačev Ciril iz Mišjega dola, ki je stal na pragu krčme.

Kajpak, žabe ni treba siliti v vodo, zato sem tudi sam zavil za njim in se ustavil pri točilni mizi. Človek mora nagniti nekaj poličev, da si ogreje premražene ude, obenem pa ne sme biti drugačen od drugih. V Mišjem dolu le Žabarjev Cene ne hodi v krčmo in zanj menijo, da pri hiši kura poje, kot pravijo tistim ženskam, ki imajo može preveč pod copato.

„No, Martin, si prišel zdajle prav iz Notranjske?" so me vprašali.

„Kajpak," odgovorim, „menite, da sem po juhi priplaval?"

Omizje in tisti pri točilni mizi so bili prav dobre volje, zato so govorili drug čez drugega. Tedaj eden od njih vstane, dvigne roko nad glavo pa zavpije: „Fantje, tukaj imamo Notranjca, pa naj pove, kako mu je Dolenjec pomagal."

„Tega še ne vemo," so zavpili vsevprek in me preglasili.

„To je bilo takrat," je začel odvijati nit navihanec, „ko sta se Dolenjec in Gorenjec odpravila iz Ljubljane v Trst. Gorenjcu je bil gorak Ribničan Urban, ki ga je dvakrat jezdil čez most, pa se je hotel maščevati nad Dolenjcem. Ta je to vedel, pa je pametno molčal. Tako sta prišla pred Postojno blizu Ravbarkomande, ko je Dolenjec nalašč izgubil nekaj novcev med kamenjem. Gorenjec je požrešen na novce in največji skopuh med Slovenci, zato si brž izmisli, da mora za grm na potrebo. Komaj Dolenjec izgine za ovinkom, začne Gorenjec kopati med grmovjem in kamenjem. Tako so nastale Postojnska in vse druge jame, ki so v bližini."

„Na to se pije," so si nazdravili in nadaljevali s tem početjem še dolgo v noč.

MARTIN KRPAN

Pošasti in njih raziskovalci

Kaj počno člani „Akademije uporabnih znanosti"? – Kaj je na fotografijah, ki so jih posneli v škotskem jezeru Loch Ness? – Je bitje, ki so ga dobili v nekem cirkusu, samo plešasti šimpanz?

Ljudje se nikakor nočejo in ne morejo sprijazniti z dejstvom, da smo svoje okolje že tako temeljito preiskali, da velike prebivalce našega planeta že toliko poznamo, da ostaja resnično malo možnosti odkriti kaj res novega. Kljub temu iščejo in želijo odkriti nepoznane pošasti. Leto za letom se „znanstvene" odprave mudijo ob bregovih slovitega škotskega jezera Loch Ness, da bi jim uspelo zaslediti pošast z ljubkim imenom Nessy. Ena planinska ekspedicija a drugo stika po gorskih grebenih Himalaje za snežnim človekom Jetijem, pa tudi tistih, ki na vsak način hočejo najti bitje v severozahodnih predelih Pacifika, nekakšnega človečnjaka, ki ga imenujejo Saskoč ali Velika noga, ni malo.

To naj bi bilo skrivnostno bitje Saskoč. Od šimpanza se loči po tem, da ima golo glavo in izrazito dvignjena ušesa.

In kakšni so uspehi? Slavno škotsko pošast Nessy so predvsem „videli". Prvi je o nji poročal že leta 565 Columba, potem pa so jo videvali razni izletniki in nepoklicna zijala. Zadnje mesece prejšnjega leta naj bi Robert Rines s podvodnimi kamerami posnel pošast. Posnetki so vse prej kot jasni: le z dobro mero domišljije lahko v meglenih fotografijah zasledimo jezersko pošast Nessy.

O snežnem človeku Jetiju iz Himalaje še takih fotografij ni. V arhivih Akademije uporabnih znanosti, ki so jo ustanovili iskalci pošasti, sicer hranijo fotografije stopinj snežnega človeka, a stopinje so pač stopinje in jih ni težko ponarediti.

Nekaj več upanja imajo lovci na pošasti s Saskočem, človečnjakom iz Pacifiških predelov. Newyorški advokat Michael Miller je za vsoto 10.000 dolarjev od nekega cirkusa odkupil živalsko bitje, za katerega verjamejo, da bi prav lahko bil Saskoč. Žival je močno podobna šimpanzu, vendar ima glavo golo.

Starost ne krati uma

Neutemeljeno prepričanje je znanstveno ovrženo

Nič koliko šolanim ljudem, ki so si že nadeli četrti križ ali več, še dandanes kroji nadaljnjo usodo na delovnem mestu dokaj razširjeno prepričanje, da po štiridesetem letu življenja znatno slabijo duševne sposobnosti ljudi. In to prepričanje, h kateremu so pred desetletji pripomogli psihologi in zdravniki, v zadnjem času izgublja pod nogami tla, ki niso bila nikoli znanstveno trdna.

Tezo o pešanju intelekta z leti je med prvimi ovrgel anatom Herbert Haug iz Luebecka. Proučil je 8000 možganov in dognal, da so od 20. do 60. leta življenja ljudi možgani glede na težo v stanju mirovanja, do manjšanja števila možganskih celic pa ne prihaja tja do 70. leta.

Tudi psihologi so že prišli stvari do dna. Že nekaj let se kar vrstijo razprave, ki znanstveno dokazujejo, da inteligenčna moč z leti ne le, da ne upada, ampak se celo stopnjuje.

Ni bolj zanesljivega merila od različnih testov, ki so zajeli širok krog ljudi. In vsem skupen imenovalec je, da se na starost okrepijo delovno in strokovno izkustvo, moč razsojanja, umevanje logičnih odnosov, samostojnost in sposobnost načrtnega razmišljanja in podobno, kar marsikje oporekajo starajočemu se delavcu, katerega sodijo zgolj po tem, da slabi telesno. Slabši vid, počasnost ali okornost pa umski delavec v letih, tako trdijo psihologi, nadoknadi s temeljitostjo. Nikakor telesna oslabelost ne more biti hkrati tudi vzrok pešanja inteligence, saj so, denimo, obseg znanja, pozornost in sposobnost koncentriranja ali znanje jezika docela neodvisni od starosti.

Riše in piše: Marjan Bregar

NA SUROVEM DIVJEM ZAHODU

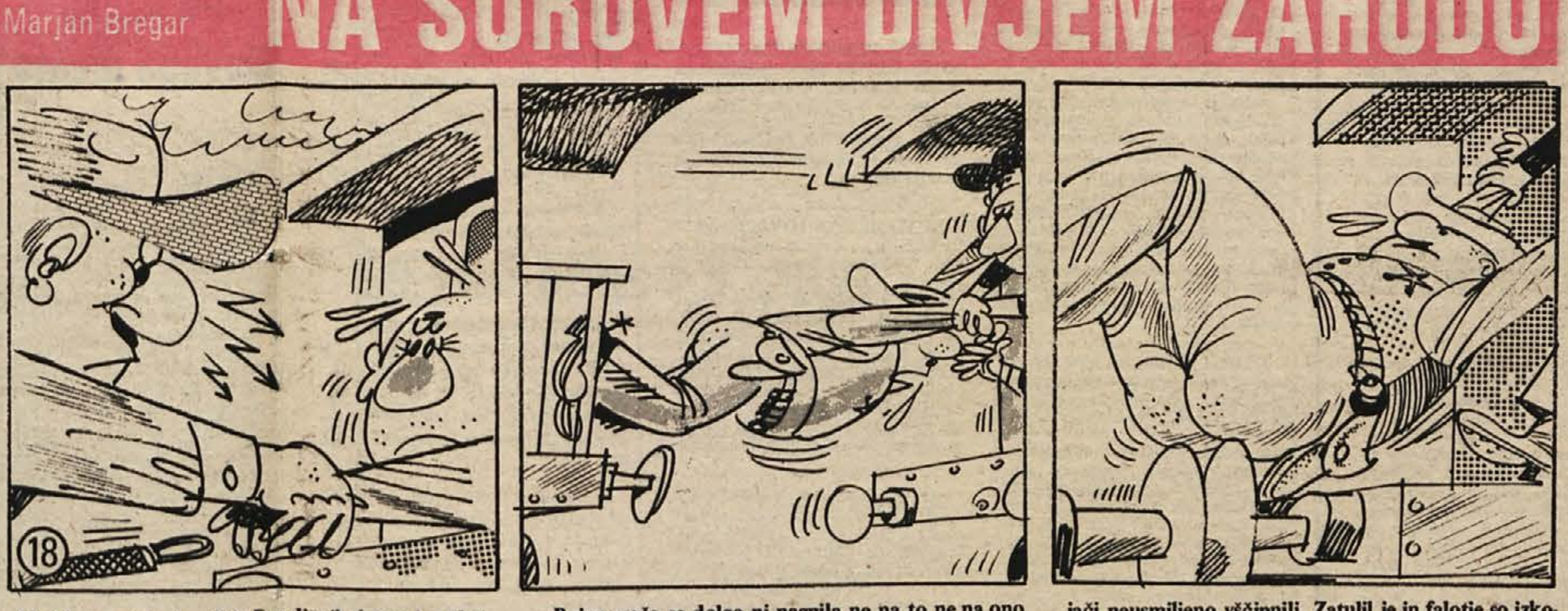

18. V eni sami sekundi je Paradižnik doumel, za kaj gre, in v taisti sekundi je tudi že ukrepal. Z jeklenimi prsti je zgrabil za roko, ki je še vedno držala pilo.

Možakarja sta se zazrla iz oči v oči in vlak je od tega trenutka dalje „visel" na njunih rokah. Silovit, zagrizen boj se je vnel med vagoni, boj na življenje in smrt. Dva krepka dedca sta skušala drug drugega potegniti v svoj voz.

Bojna sreča se dolgo ni nagnila ne na to ne na ono stran. Le razdalja med vagonoma je nevarno rasla, in ko je slednjič lokomotiva pričela puhati navkreber, je Paradižnik visel na kompoziciji le še s konicami škornjev. Ta hip so poprijeli še Jackovi pajdaši in mož bi bil omagal – ko bi se vlak prav v tem trenutku ne bil zapodil po bregu navzdol!

Vagoni so zdaj pritisnili na zavrto lokomotivo. Paradižnik se je zvil v klobčič. V zadnjo plat so ga odbijači neusmiljeno vščipnili. Zatulil je in falotje so izkoristili trenutek slabosti. Šerif je bil v poštnem vozu . . .

No, s tem pa še ni bilo opravljeno, še malo ne! Kujoni so poduhali smodnik iz šerifovega kotla. Kot čmrlji so švigale svinčenke po zatohlem vagonu, se zarivale v vreče zlatih palic, zelenih dolarjev in ganljivih pisem, ki so jih Happyendovci pošiljali v „stari kraj".

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

PLAMEN NA ZIDANICI – 20. januarja okrog poldne je začela goreti zidanica na Stražnjem vrhu, last Jožeta Štrbenca iz Črnomlja. Ogenj je zajel ostrešje, vaščani in gasilci iz mesta pa so priskočili na pomoč. Zidanica je ostala brez strehe, tako da je škode za 10.000 dinarjev. Ugotovili so, da se je ogenj pojavil zato, ker sta dva neprevidneža zažigala suho travo. Tega dne sta orala v bližini 25-letni Jože Brulc in 18-letni Jože Štajdohar; zažgala sta travo, veter pa je plamen pomagal razširiti tudi na vinogradniško kolje in zidanico.

V RAGOVEM LOGU DVAKRAT GORELO – 20. januarja popoldne so novomeški gasilci kar dvakrat prihiteli reševat novomeški Ragov log. Ugotovili so, da je nekdo na petih krajih zažigal suho listje, ker pa je precej pihalo, se je na dveh krajih ogenj širil. Le hitremu gašenju gre zahvala, da ni nastala velika škoda in da ni mesto ob edino gozdnato sprehajališče.

PEPEL NA PODSTREŠJU – V noči na 21. januar je gorelo v menzi kanižarskega rudnika. Ogenj je nastal na podstrešju, delavci rudnika in gasilci pa so požar omejili, da je škode le za 2.000 dinarjev. Ugotovili so, da je delavka prejšnji večer, kot je v navadi, odnesla pepel na podstrešje in ga stresla v pločevinasto posodo, kaže pa, da je še tleča žerjavica padla tudi na tla med staro kramo in tako je nastal ogenj.

SPRAVILI SO SE ŠE NAD MILIČNIKE – 25. januarja so v gostilni Badovinac pop21-letni Cvijan Lukič, 22-letni Cvijan Jakovljevič, 23-letni Pero Andrič, delavci iz Kanižarice. Opiti so začeli razgrajati in razbijati steklenino, ko pa so prišli na pomoč miličniki, so se lotili še njih. Miličniki so razgrajače ukrotili in odpeljali na hladno, kjer jim je do jutra pogum splahnel. Morali pa bodo še pred sodnika za prekrške.

PREHITRO NA LED

26. januarja dopoldne je Alojz Zoretič iz Javorovice vozil avtobus Gorjanci na progi Orehovica-Dol. Mokro polje. Pri Pristavi je prehitro pripeljal v nepregledni ovinek, naproti pa je prav tako prehitro pripeljal avtomobilist Jože Zagorc iz Pristave. Ker je bila cesta poledenela in sta oba zavrla, sta čelno trčila. Pri nesreči je bil ranjen voznik osebnega avtomobila, gmotne škode pa je za 10.000 dinarjev.

NA SNEGU GA JE ZASUKALO

22. januarja dopoldne je Ivan Kastelic vozil tovornjak iz Drnovega po cesti Krško-Zdole. Vozilo je peljalo počasi ob desnem robu, pri Pleterjah pa je naproti pripeljal avtomobilist Pavel Cerjak iz Zagreba in zavrl, zato ga je zaneslo v cestni kamion. Škode je za 10.000 dinarjev.

Pešec čez cesto – dva mrtva

Dva mrtva, 5 težko poškodovanih in 90.000 dinarjev škode

30-letni Ivan Stupar iz Jesenic na Dolenjskem je z življenjem plačal neprevidnost in drznost. Ko je v noči na 22. januar prečkal cesto Ljubljana-Zagreb pri vasi Obrežje, je pripeljal avto.

Pešec je bil na cestišču, ko je iz zagrebške smeri pripeljal avtomobilist Petar Niskrič iz okolice Slavonskega Broda. Ko je Stuparja na cesti zadel, ga je odbilo 45 metrov daleč na travnik in je bil takoj mrtev. Avtomobilist je ustavil, postavil varnostni trikotnik in čakal, medtem pa je za njim pripeljal z avtom Stanko Medvedec, star 24 let, doma iz Brežic. Ta je obvozil trikotnik na cesti in prišlo je do čelnega trčenja z naproti vozečim avtom Vitoslava Pavčkega iz okolice Zrenjanina. Nesrečnih trkov s tem še ni bilo konec, kajti za Pavčkim je pripeljal še Milan Stanič iz Bjelovara in se zaletel v Pavčkov avto, ki je po trku poprek stal na cesti.

Posledice te nesreče so zelo hude. Razen mrtvega pešca je karambol na cesti terjal še življenje 42-letne Rozalije Somer iz Zrenjanina, ki je umrla med prevozom v bolnišnico, s hudimi poškodbami in v kritičnem stanju, pa so še: voznika Pavčki in Medvedec, sopotnica Ana Kršak iz Brežic in še dva sopotnika v avtu zrenjaninske registracije.

V posavskem koncu več kriminala

V občinah Brežice, Krško in Sevnica je bilo lani s kaznivimi dejanji in gospodarskim kriminalom povzročene za 14,188.752 dinarjev škode

Kot so na tiskovni konferenci na UJV v Celju povedali novinarjem za dobrih 5 odstotkov naraslo število kaznivih dejanj na območju UJV v preteklem letu ne pomeni zaskrbljujočega stanja. Več kriminala je bilo predvsem zato, ker je precej migracije delovne sile, razen tega sodobni storilci kaznivih dejanj na hitro obiščejo to področje in izginejo. Važno pa je, da so vsa težja kazniva dejanja raziskana.

Pod območje UJV Celje spadajo tudi tri posavske občine: Brežice, Krško in Sevnica, kjer so v minulem letu zabeležili 1102 kaznivi dejanji ali 137 več kot leta 1974. Največ je k temu porastu prispevala občina Sevnica, kjer je šlo lani za 78 takih primerov več, v Krškem je bilo 64 kaznivih dejanj s področja kriminala več, medtem ko so jih imeli v Brežicah samo 6 več. Prav tako se je v brežiški občini izboljšalo stanje glede gospodarskega kriminala, če upoštevamo padec takih primerov od 73 v letu 1974 na 35 v lanskem letu.

Vsega skupaj je v teh treh občinah ostalo neraziskanih 22,5 odst. kaznivih dejanj, poudariti pa velja, da bi bila slika veliko ugodnejša, če ne bi bilo vštetih tako imenovanih značilnih dobovskih primerov. Tatvine v javnem prometu so v brežiški občini zastopane s 30 primeri; v glavnem se vse zgodijo na mednarodnih vlakih, oškodovanci pa krajo prijavijo na prvi postaji in to je Dobova. Na ta račun gre tudi največ neraziskanih primerov, ker je storilce – dostikrat so to lopovi mednarodnega slovesa – na vlaku težko dobiti.

Sicer pa so se v teh treh občinah lani zgodili 3 uboji, od katerih sta dva pojasnjena; imeli so 5 poskusov ubojev, pri katerih so storilci znani; imeli so 29 hudih telesnih poškodb in 78 lahkih poškodb, pri katerih je samo 1 primer še zavit v meglo. Pač pa je bilo samomorov kar 328 v brežiški občini jih je bilo 16, v krški 11 in v sevniški 5!

Pri kaznivih dejanjih, ki sodijo v okvir splošne kriminalitete, je na primer v brežiški občini zaznati več poskusov uboja in ogrožanja z nevarnim orodjem pri pretepu ali prepiru, nekaj več žalitev države in več tatvin iz avtomobilov in objektov. Več je bilo vlomov, več goljufij, prikrivanja in požarov iz malomarnosti ter požarov, ki so jih zagrešili otroci.

Tudi v Krškem so pri porastu kaznivih dejanj s tega področja na prvem mestu uboji in poskusi ubojev, hude in lažje telesne poškodbe, zatem pa tatvine delov motornih vozil, tatvine iz stanovanj, odvzemi motornih vozil in požigi, ki so jih povzročili otroci.

Sevniški konec pa ima na prvem mestu lahke poškodbe, nato pa spolno občevanje ali nečistovanje z mladoletno osebo, zanemarjanje mladoletnika, tatvine koles in ponyjev, rope, krive ovadbe itd.

Ker je med organi pregona in občani vedno boljše sodelovanje, posebno odkar je družbena samozaščita dobila tako veljavo, se po besedah predstavnikov UJV Celje ni bati, da bi se kriminal v letošnjem letu razmahnil v družbi nevaren obseg. Posebno še zato, ker tudi preventivi posvečajo veliko skrb.

R. B.

Čez 300 prijav zaradi zamude

V novomeški občini so začeli dosledno uresničevati zakon, ki nalaga kazen zamudnikom pri registraciji vozil

Doslej je bilo bolj po domače, če je kdo zamudil rok za registracijo vozila in se je lahko izgovoril, če le ni predolgo odlašal. Zdaj pa je na referatu za promet pri občinski skupščini v Novem mestu zapihal ostrejši veter.

To se krepko pozna pri sodnikih za prekrške, ki imajo v mapah že več kot 300 prijav za postopek zoper lastnike motornih vozil, ki niso pred iztekom roka za registracijo le-te uradno podaljšali. Prav tako je med prijavljenimi cela vrsta lastnikov starih vozil, ki jih niso več registrirali, ker so bila pač vozila nevozna. Tudi takim gre kazen, kajti lastnik vozila je dolžan na uradu za promet javiti, da je vozilo zanič in za odpis. Javiti mora tudi, če je avto pri ličenju dobil novo barvo, javiti mora, če je vozilo predelal iz osebnega v tovorno in podobno, pa tudi če je spremenil bivališče.

Skratka: vsako spremembo na vozilu ali pri lastniku vozila je potrebno javiti v 15 dneh, registracijo vozila pa je potrebno opraviti raje kak dan prej kot kasneje.

Če bo to zakonsko določilo res tako spoštovano kot zdajle kaže, potem jih bo moralo veliko poseči v denarnico. Predvidena kazen znaša od 100 do 500 dinarjev, lahko pa tudi zapor do 30 dni.

PO SKOKU IZ VLAKA V BOLNICO

21. januarja je bilo nekaj očividcev na sevniški železniški postaji priča nenavadnemu dogodku. Ko je elektrovlak že odpeljal s postaje, so se nenadoma odprla vrata in ven je skočil moški. Obležal je na tleh s hudo poškodovano glavo in roko, nakar so ga odpeljali v celjsko bolnišnico. Kasneje so ugotovili, da je poškodovanec 19-letni Zvonko Keber iz Gomile. Pripeljal se je z vlakom, ki je prišel iz smeri Zidani most, verjetno pa je prepozno opazil, da bi moral izstopiti in je tvegal skok iz vozečega vlaka.

IZSILITI JE HOTEL

26. januarja okrog 14. ure se je na križišču cest Brežice-Čatež-Krška vas zgodila prometna nesreča, ki je terjala tri hude telesne poškodbe in za 25.000 dinarjev gmotne škode. Stanko Savnik iz Mosteca je vozil avto po prednostni cesti iz Brežic, iz smeri Čateških Toplic pa je prihajal v križišče z neprednostne ceste Željko Bausovac iz Brežic. Prišlo je do bočnega trčenja, pri čemer je avto Bausovca vrglo v jarek. Razen obeh voznikov je bila ranjena še Štefka Savnik. Vsi trije so v bolnišnici.

Brezsrčna mati na sodišču

Dveletna deklica je vekala sama v stanovanju, njena mati pa je pohajkovala naokrog – Za tak primer je kazen

25-letna Dragica Jurič, doma s Sanskega mosta, bivala pa je v Straži, se je morala na občinskem sodišču v Novem mestu zagovarjati zaradi grdega ravnanja z mladoletnikom.

Juričeva se je hudo pregrešila zoper svoje dolžnosti do lastnega 2-letnega otroka. Od maja 1974 dalje je svojo hčerkico Novko večkrat puščala samo v stanovanju v Dergančevi ulici v Straži, čeravno je bil otrok slaboten in večkrat bolan. Ženska se je klatila okrog, nekaj časa še občasno prihajala domov, končno pa kar šla.

Brezsrčnost je Juričeva pokazala še na več načinov. Če so ji znanci in sosedje prigovarjali, naj vendar otroka nese k zdravniku, je to že nekako na prisilo naredila, vendar otroku ni dajala predpisanih zdravil, zgodilo pa se je celo, da je recept kar raztrgala ali vrgla v peč, češ da otrok ne potrebuje nobenih zdravil.

Sosedje so se zgražali nad grdim ravnanjem Juričeve, saj so nekateri videli, da je za večerjo včasih dala otroku kar malo sladkane tople vode. Dalje je dokazano, da je Juričeva novembra 1974, ko se je z možem skregala, pustila otroka v mrzlem stanovanju, vse dokler ni ponj prišla soseda. Kar 14 dni so drugi ljudje hranili in skrbeli za malo Novko, in njena mati, čeprav je bila v Straži, se sploh ni zanimala zanjo.

K sreči je bila starejša 4-letna hčerka Juričeve pri moževih starših blizu Siska, sicer bi se njej najbrž ne godilo nič bolje. Ta primer je že prej obravnaval Center za socialno delo, ki je sodišču predložil tudi poročilo, s katerim podpira pričevanje sosedov o grdem ravnanju Dragice Jurič. Obtoženka je skušala krivdo zanikati, spoznali pa so jo za krivo in jo obsodili na 3 mesece zapora, pogojno za dve leti. Senat, ki mu je predsedovala Marija Kastelic, meni, da se bo v Juričevi le zganil materinski čut, ker se je z možem medtem pobotala in ker za starejšo hčerko že skrbi. Moralnega madeža pa ženska ne bo tako hitro oprala, kajti ljudje ne zamerijo nobene stvari bolj, kot če v materinih prsih bije kamen namesto srca.

Oškodovanec v kazenskem postopku

Pri kaznivih dejanjih, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti (to so vsa kazniva dejanja, za katera se storilec ne preganja po zasebni tožbi ali na predlog) in ki jih preganja javni tožilec, pa oškodovanec sodeluje v kazenskem postopku v svojstvu subsidiarnega tožilca, če javni tožilec spozna, da ni razlogov za pregon za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. To svojo odločitev javni tožilec sporoči oškodovancu v osmih dneh in ga pouči, da lahko začne oziroma nadaljuje pregon sam. Tako ravna tudi sodišče, če izda sklep o ustavitvi postopka, ker je javni tožilec odstopil od pregona. Oškodovanec ima v takem primeru pravico začeti oziroma nadaljevati pregon v osmih dneh po sprejemu prej navedenega sporočila. Če v tem roku ne začne ali ne nadaljuje pregona, ali če oškodovanec kot tožilec (subsidiarni tožilec) ne pride na glavno obravnavo, čeprav je bil v redu povabljen, se šteje, da je odstopil od pregona (isto velja tudi za zasebnega tožilca). Če je oškodovanec mladoleten ali oseba, ki ji je popolnoma odvzeta opravilna sposobnost, je njegov zakoniti zastopnik upravičen podati vse izjave in opravljati vsa dejanja, ki jih je sicer upravičen podajati oziroma opravljati oškodovanec. Oškodovanec, ki je dopolnil 16 let pa je upravičen že sam podati izjave in opraviti procesna dejanja.

Oškodovanec ima pravico, da v kazenskem postopku uveljavlja premoženjskopravni zahtevek, ki je nastal zaradi storitve kaznivega dejanja, to je, če je zaradi tega dejanja bila poškodovana ali ogrožena kakšna (najpogosteje) premoženjska pravica oškodovanca. Razen oškodovanca ima pravico uveljavljati premoženjskopravni zahtevek tudi druga oseba, ki ima pravico uveljavljati tak zahtevek v pravdi.

Da bi lahko oseba, ki se smatra za oškodovanca, izkoristila svoje pravice, je treba predhodno ugotoviti, ali je s storitvijo kaznivega dejanja ta oseba (fizična ali pravna) res oškodovana za kakšno svojo osebno ali premoženjsko pravico. To pa je pristojnost sodišča. Oškodovanec je torej oseba, ki jo sodišče prizna za oškodovanca.

Pod osebnimi pravicami razumemo predvsem pravice kot: pravico do življenja, telesno integriteto, svobodo, čast ipd. Med osebne pravice pa spadajo tudi pravica do družine, pravice, ki izhajajo iz roditeljskih odnosov, zakonske zveze ipd. V primeru, ko je na primer smrt neke osebe posledica kaznivega dejanja, se najožjim svojcem pokojnika prizna svojstvo oškodovanca. To pa so: zakonec, krvni sorodnik v ravni vrsti, posvojenec, posvojitelj, brat, sestra, hranitelj.

Sodišče lahko prisodi v sodbi, s katero spozna obdolženca za krivega, oškodovancu premoženjskopravni zahtevek v celoti ali deloma in ga s presežkom napoti na pravdo, lahko pa ga napoti na pravdo s celotnim zahtevkom, kar zavisi od tega, ali podatki kazenskega postopka dajejo zanesljivo podlago za popolno ali za delno razsojo oziroma, če take podlage sploh ne dajejo. Vedno pa napoti sodišče oškodovanca s premoženjsko pravnim zahtevkom na pravdo, če izda sodbo, s katero obdolženca oprosti obtožbe, ali z njo obtožbo zavrne.

JANEZ KRAMARIČ

Ljudje zgrabili vlomilca

11. januarja zvečer so ljudje pri vlomu v gostilno Franca Cetina v Mostecu pri Dobovi sami zgrabili dva mlajša moška, eden pa jim je nato v temi pobegnil in ga še iščejo. S tem je bila razkrita dolga veriga vlomov, ki so se zadnje čase vrstili na posavskem koncu.

27-letni Branko Špoljar in njegov tri leta mlajši brat Franjo, doma iz okolice Klanjca, sta se brez dela klatila naokrog, zaenkrat pa je znano, da imata na vesti blizu 50 vlomov in poskusov vlomov, pa tudi nevaren rop. Nista se ustrašila nikogar, zato je toliko bolj vredna pohvale prisebnost občanov, ki so s praktično družbeno samozaščito izročili varnostnim organom vsaj enega nevarnih ptičkov.

Vlomi so bili njuna obrt. Tako sta delovali na posavskem koncu vse od avgusta lani, ko je bil zabeležen prvi vlom v hišo Sandija Runovca v Krškem. V presledku nekaj dni sta potem na veliko vlamljala in kradla ter ponekod odnesla tudi velike vsote denarja in razno vredno blago. Iz hiše Terezije in Marije Bogovič v Brezini sta odnesla vse prihranke (okrog 30500 din). Branko Špoljar ima na vesti še vlome pri Jožici Žmavc in Slavku Rozmanu v Dobovi, v olimpijsko restavracijo Čateške Toplice, na silo je prišel ali skušal priti v celo vrsto vikendov okrog Bizeljskega, vlomil je pri Jožetu Volčjaku v Gor. Lenartu, zadišali so mu vikendi v okolici Čateža. 6. januarja letos je Branko Špoljar vdrl še v počitniško hišo Albine Klanjšek na Libni in v vikend Zagrebčana, 11. januarja pa se je „prizadevna nočna dejavnost" nehala na Mostecu.

Razen tega je konec decembra lani Branko Špoljar napadel zaljubljen parček v parkiranem avtomobilu. Z nogavico na obrazu in bajonetom v roki je zahteval denar od moškega, potem pa hotel na silo denar še od ženske. Ta je malce oklevala, nakar jo je Špoljar z bajonetom sunil in ji poškodoval obraz. Branko Špoljar je po prvih podatkih zagrešil 18 vlomov in poskusov vlomov ter rop na našem območju, kakih 32 vlomov in rop pa ima na vesti še v bližnjih hrvaških krajih. Branka Špoljarja so predali preiskovalnemu sodniku, medtem ko njegovega pajdaša in brata Franja miličniki še iščejo. Če bi ga kdo videl ali o njem kaj slišal, naj to sporoči najbližji postaji milice, kajti dokler je na svobodi, premoženje ljudi ni varno.

Prijeti Branko Špoljar, ki ima na vesti okrog 50 vlomov

Franjo Špoljar je še na begu, ker se mu je v temi posrečilo izmuzniti

KRONIKA NESREČ

BIČ: ZAVORE SO ODREKLE – Stane Kukovičič iz Krškega je 19. januarja dopoldne vozil kombi za kolono vozil iz Ljubljane proti domu, pri Biču pa bi moral zmanjšati hitrost kot druga vozila pred njim. Ker je imel na zavornem mehanizmu okvaro, ni mogel pravočasno zmanjšati hitrosti in je trčil v avto Bogomira Galiča iz Gotne vasi, ki je vozil pred njim. Gmotno škodo cenijo na 12.000 dinarjev.

BRŠLIN: ZAVIRANJE NA MOKREM – Stane Colarič iz Cegelnice je 21. januarja popoldne vozil osebni avto proti domu, v ovinku pri tovarni Iskra pa je naproti pripeljal avtomobilist Ciril Zupančič iz Šentjurja. Med srečanjem je Zupančičev avto na mokri cesti zaneslo v Colaričevega. Gmotne škode je za 9.000 dinarjev.

GRADAC: ZAPELJAL NA POLEDICO – Anton Berkopec iz Praproti je 21. januarja vozil osebni avto od Stranske vasi proti Gradcu, na delu ceste skozi gozd pa je bila poledica in avto je začelo zanašati. Naenkrat je avto zdrknil s ceste in trčil v hlode ob cesti. Voznik je dobil nekaj prask, gmotno škodo pa cenijo na 15.000 dinarjev.

NOVO MESTO: PODRL OGRAJO IN ODPELJAL – 21. januarja zvečer je neznan voznik osebnega avtomobila v ovinku med Trdinovo in Paderšičevo ulico trčil v betonski steber ograje pri hiši Zvoneta Čargonje. Podrl je del žične ograje, potem pa odpeljal.

NOVO MESTO: TOVORNJAK V DEKLETI – Delavki podjetja Labod, 19-letna Antonija Blažič in 16-letna Alenka Bregant, sta 20. januarja popoldne šli peš od Ločne proti mestu ob desnem robu ceste. Za njima je pripeljal tovornjak Franc Kalin iz Mihovice in zaviral, ker je naproti prihajal kombi. Zaradi okvare na zavorah pa je tovornjak zaneslo v desno, da je zbil obe ženski na tla. Pri tem sta se poškodovali in so jima pomoč nudili v bolnišnici.

NOVO MESTO: NENADOMA ČEZ CESTO – Novomeščan Ciril Atelšek je 21. januarja zjutraj peljal z avtom od Mačkovca proti mestu. Pri bencinski črpalki je stal avtobus, za njim pa je nenadoma stekla čez cesto 19-letna Justina Cvetan z Gor. Kamenc. Avto jo je zadel in zbil na tla, nato pa jo je voznik sam odpeljal v bolnišnico.

ČRNOMELJ: TUDI PEŠAKINJA NA TLEH – Anton Prhne iz Vinice je 21. januarja zvečer vozil avto od železniške postaje proti mestu, v križišču Kolodvorske in Župančičeve ulice je zavil v levo, tedaj pa je cesto prečkala Zofija Jevnršek iz Črnomlja. Voznik jo je zbil na tla, pri tem pa se je ženska na srečo le lažje poškodovala.

Koliko si pa star, poba?

Naj ne pade srce v hlače fantiču na kolesu, če ga bo kdaj ustavil miličnik in ga vprašal: „Že hodiš v šolo? Koliko si star?" Nova zakonska določila namreč zahtevajo, da sme kolo voziti v cestnem prometu – torej po ulicah in javnih cestah – samo otrok, ki je že dopolnil sedem let. Zakon postavlja še ta pogoj: otrok se mora v šoli seznaniti s cestnoprometnimi predpisi, da sme sam s kolesom na ulico. Če prometnih znakov in cestnih predpisov ne pozna, potem sme s kolesom na ulico le v spremstvu odrasle osebe.

Starostno omejitev za kolesarje postavlja novi zakon o varnosti cestnega prometa zato, ker je toliko nesreč, pri katerih so udeleženi otroci in ker razigran fantič ali deklič na kolesu preskuša svoje vozniške sposobnosti in vragolije dostikrat na dokaj prometni ulici, s tem pa spravlja v nevarnost še druge.

Dokazilo o usposobljenosti otrok za vožnjo v cestnem prometu sicer ni predpisano, vsekakor pa bo potrebno, da bodo šole nadaljevale s prometno vzgojo otrok in jim izdajale tudi izkaznice, če so se usposobili za vožnjo na kolesu na javnih cestah.

Teden se je začel za otroke z dvojnim veseljem: začele so se – sicer kratke – zimske počitnice, breg in dol pa je pobelil tudi prvi letošnji sneg. V novomeškem naselju Nad mlini so se otroci sankali na rebri za bloki. (Foto: A. Bartelj)

Šolstvo šepa za razcvetom

Ob po vsej Jugoslaviji opevani industrijski eksploziji premore novomeška občina samo tri osnovne šole, ki po opremljenosti zaslužijo svoje ime – Današnji šolar je jutrišnji delavec

Otroško varstvo in osnovno šolstvo sta iz leta v leto relativno bolj skeleča rana, ki zavira sicer tolikokrat opevani novomeški razvoj, zato ni naključje, da je novomeška izobraževalna skupnost pripravila v okviru programa s področja vzgoje in izobraževanja za leto 1976 o tem podrobno poročilo.

Vzgojnovarstveni zavod Novo mesto skrbi za okoli 800 malčkov v 37 oddelkih; pod upravo tega zavoda spadajo tudi vrtci v Šentjerneju, Straži, Dolenjskih Toplicah, Žužemberku in Škocjanu. Omenjeni otroški vrtci varujejo v desetih oddelkih 185 otrok. Če zapišemo, da bi otroci zaposlenih občanov novomeške občine v trenutku napolnili še enkrat do dvakrat toliko vrtcev kot jih imamo, ponavljamo samo pobožno željo, ki bržkone ne bo tako kmalu izpolnjena.

V 15 osnovnih šolah novomeške občine (šole imajo tudi 12 podružnic) se šola 7.687 učencev. Učiteljev je skupaj 345; že zdaj lahko zapišemo, da jih samo za letos manjka več kot 50. Največja „suša" je za matematiko in fiziko, telesno kulturo in glasbo.

Sodobnemu pouku ustrezajo le šole, zgrajene v zadnjih petih letih, torej: osnovne šole Dolenjske Toplice, Bršlin ter Grm. Ostale popolne osnovne šole le deloma ustrezajo zahtevam. V Brusnicah imajo za 10 oddelkov le 3 učilnice. Kot je znano, je v načrtu nova gradnja. V Mirni peči je šola tako rekoč nova, je pa brez kabinetov in telovadnice. Novomeški OŠ Katja Rupena nagajajo – zgradili so jo pred vojno – nefunkcionalni prostori. Brez pravih kabinetov in telovadnice je tudi OŠ Milka Šobar–Nataša; v načrtu imajo dozidavo šestih učilnic in telovadnice. Čeprav je bila osnovna šola na Prevolah sezidana po vojni, nima telovadnice in kabinetov. Učitelji se vsako leto menjavajo, ker je šola zelo oddaljena od večjih središč. Kako to vpliva na kakovost pouka, je vsakomur jasno.

Brez kabinetov in telovadnice so tudi osnovne šole na Otočcu, Stopičah, Šentjerneju (to obiskuje kar 931 učencev), Škocjanu, Vavti vasi in Žužemberku, osnovna šola v Šmarjeti (zgrajena v letu 1969) pa je „samo" brez telovadnice.

Se slabše je na podružniških šolah. Vseh dvanajst jih dela vza današnji čas docela neustreznih razmerah, da o primerni oskrbi z učili in opremo niti ne govorimo. Čeprav vključujejo podružniške šole le učence do 4. razreda, znese to še vedno 717 nadobudnežev ali blizu 10 odstotkov vseh šolarjev v novomeški občini. Zlobneži trdijo, da se bodo podružniške šole kmalu „pozdravile" same od sebe. Zaradi vse bolj pičlega števila učencev kaže, da v prihodnjih letih skorajda nimajo obetov za življenje šole v Gabrju, na Lazah, v Zameškem in na Drči.

Žebelj na glavo je zadel Mika Špiljak, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije, ko je v Novem mestu rekel, da smo doslej preveč mislili na stroje in premalo na človeka. Špiljak s tem seveda ni odkril Amerike, vsekakor pa je dejstvo, da je v zelo kratkem času zaslutil eno najbolj perečih novomeških težav. Današnji šolar je bodoči delavec, ki bo tak, kakršnega bomo vzgojili.

M. B.

ODVZEM KRVI V ŠENTJERNEJU

Občinski odbor Rdečega križa Novo mesto obvešča občane, da v torek, 3. februarja, na novomeški transfuzijski postaji ne bo odvzema krvi, ker bo šla ekipa v Šentjernej. Torej so tokrat posebej vabljeni krvodajalci iz Šentjerneja in okolice.

KMALU MLADINSKI BILTEN

Predsedstvo občinske konference ZSMS Novo mesto je na enem zadnjih sestankov razpravljalo o obiskih osnovnih organizacij po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Zavoljo tega so člani centra za obveščanje in propagando v prvi polovici tedna obiskali tri osnovne organizacije ZSMS in sicer v Straži, Dolenjskih Toplicah in Praprečah. Z mladimi so se pogovarjali o njihovem delu in se dogovorili, da bo osnovna organizacija poslej na center za obveščanje in propagando pošiljala vse važne vesti. Člani centra bodo namreč po obiskih sestavili bilten o delu osnovnih organizacij.

Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak je med dvodnevnim bivanjem v novomeški občini obiskal tudi Industrijo motornih vozil. Na sliki: Mika Špiljak in generalni direktor Jurij Levičnik s sodelavci med obhodom po novi proizvodni dvorani.

„PO KOROŠKI IN BENEČIJI"

Hortikulturno društvo Novo mesto prireja v torek, 3. februarja, ob 17. uri predavanje, na katerem bo profesor Ciril Hubad iz Ljubljane poslušalce z besedo in 270 barvnimi diapozitivi popeljal med slovenske rojake, ki žive v Avstriji in Italiji. Predavanje, ki bo v sindikalnem domu, ima naslov „Po Koroški in Benečiji".

ŠE ENKRAT „KAJ MIMO CARINE"

Pred dnevi smo v zapisu „Kaj mimo carine" zapisali, da tisti zdomci, ki so prebili v tujini več kot 5 let lahko kupijo pred odhodom v domovino nov ali star avto. Računa se jim polna carina, manj odbitek na rabljenost. Slednje ne drži. Torej samo pravica uvoza novega ali starega avtomobila ter polna carina – odbitka na rabljenost pa sedanji carinski predpisi ne predvidevajo.

?

ALI VESTE:

. . . da je Novo mesto do pozidave Karlovca (leta 1580) stalo na meji krščanskega in muslimanskega sveta? S preselitvijo skladišč in vojakov v Karlovac so opustele nalašč za vojake prostovoljne hiše, rokodelci so odpustili svoje pomočnike, gostilničarji so se zastonj ozirali po gostih, trgovci so pozaprli prodajalne ter se oprijeli poljedelstva, skratka: odhod vojakov v Karlovac je iz Novega mesta kot vihar pometel vso nekdanjo blaginjo.

. . . da so bili sredi 18. stoletja v Novem mestu trije peki? „Vendar je bil," piše zgodovinar, „njihov obrt tako slab, da nekoč tri dni ni zakuril niti jeden peči." Ko jih je mestna gosposka zaradi tega prijela, so rekli, da ne morejo peči, ker zaradi pomanjkanja denarja in dela niti moke ne morejo kupiti. In res je našla oblast v njihovih shrambah le šest mernikov moke.

. . . da je zgodovinar Breckerfeld leta 1791 zapisal, da število rokodelcev ne zadošča potrebam Novega mesta? „Mnogi od njih da niso domačini, doma so iz druzih dežel, kjer vino ne raste. Vino je najbrže tudi ona vada, ki jih je izvabila, da so se tukaj naselili." Mož peresa očitno namiguje, da je dobra dolenjska kapljica oslabila rokodelsko zagnanost.

. . . da je leta 1785 novomeški magistrat trdil, da dve tretjini meščanov govorita nemški? Zaradi tega je magistrat gosposko prosil, naj dovoli v cerkvah mimo slovenskega tudi v nemškem jeziku pridigovati. Magistrat je gotovo pretiraval, ne zdi se namreč verjetno, da si dve tretjini meščanov, če sta bili res nemški, že do takrat ne bi mogli oskrbeti nemških pridig. Očitno še ena oblika nemškega pritiska na Slovence.

KAKO JE S STANOVANJI ZA MLADE?

Predsedstvo Občinskega sveta Zveze sindikatov Novo mesto in predsedstvo konference mladih delavcev pri Občinski konferenci Zveze socialistične mladine Novo mesto bosta v začetku februarja sklicala problemsko konferenco „Uresničevanje akcije gradnje stanovanj za delavce s posebnim pogledom na problematiko samskih stanovanj v občini Novo mesto".

V ŽARIŠČU

„Moralna spodbuda (ali pa še ta ne) ne sme biti več edini način stimulacije delovnega človeka. V naš sistem nagrajevanja moramo, če se hočemo še naprej razvijati z isto ali še večjo silovitostjo, vtkati tudi materialno, denarno spodbudo. Če ne bomo nagrajevali tudi ustvarjalnosti, iniciativnosti in dobrega dela, se ne smemo čuditi, ako se bo jugoslovanski razvoj spremenil v polževo napredovanje ali pa celo stopicanje na mestu," je med obiskom v novomeški občini več kot enkrat poudaril predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljak.

Kako razumeti te besede? Vzemimo dva inženirja, ki sta istih let, imata enako strokovno izobrazbo in opravljata nekako enako delo. Eden se trudi, izboljšuje delovni proces, drugi pa

„Ljubi mir"

opravlja svoje naloge sicer solidno, vendar rutinsko. Mika Špiljak je dejal, da bi ob mesecu dal prvemu recimo 6.000 din, drugemu pa 12.000. Prav tako se razume tudi, da bi njima podoben inženir, ki pa se sploh ne trudi, moral ob pogledu v modro ovojnico resnično razmisliti, ali bo delal ali pa si poiskal „boljše" opravilo.

Omenjeni trije inženirji so seveda samo primer, podobnega bi lahko navedli za šoferja, ki prevozi z enimi gumami 50.000 in ne samo (kot njegov tovariš) 30.000 kilometrov, skratka: na dlani je, da bi se dala najti merila vrednotenja dela za prav vsako delovno mesto. V neki tovarni (ni bilo v Novem mestu) so trije strokovnjaki s tehnološko izboljšavo prihranili kolektivu dve stari milijardi na leto. Po pravilniku bi morali dobiti 100 starih milijonov nagrade. Pa so se ji raje odpovedali. Zaradi tako imenovanega „ljubega miru" v hiši, če lahko tako krstimo najbolj umazano zavist, ki potem požene tudi neke vrste politične korenine.

Če nekdo po predpisih lenari (beri: dela samo tisto, kar resnično mora, da ga ne bi dali „na čevelj"), je vse lepo in prav. Skoraj trudil resnično po svojih najboljših močeh, predlagamo nagrado. Če pa mu jo že damo, se naravnost trudimo, da bo zares simbolična. Še najbolje pa je, če se ji odpove ali da v dobrodelne namene. Kje na svetu še lahko doživite kaj takega?

Bo kdo dejal: z dodatnim nagrajevanjem bi samo povečali socialne razlike, s tem pa ustvarjali politične probleme. Res? Star pregovor pravi: „Kdor ne dela, naj ne je." V novomeški občini bi se ta trenutek lahko zaposlilo 1000 novih delavcev. Morebiti pa tudi ne, če bi tisti, ki so že zaposleni delali več in bolje ter, seveda, za večji denar. Žal pa kaže, da imamo večinoma raje „ljubi mir".

MARJAN BAUER

Mora gora k Mohamedu?

Pred dnevi je eden jugoslovanskih tednikov ugotovil, da dobra tretjina televizijskih gledalcev z veliko muko sledi podnapisom tujih televizijskih nadaljevank ali filmov, s katerimi nas bolj ali manj uspešno zlasti ob sobotah in nedeljah pitajo televizijske hiše. Dejstvo, da dobršen del Jugoslovanov ne more slediti čisto navadnim podnapisom ki govore največ o tem, da nekdo nekoga ljubi ali ne ljubi, obožuje ali sovraži (sicer pa je stvar razvidna iz slike), je gotovo dobra osnova za vprašanje, kako povprečen Jugoslovan, Slovenec, Dolenjec ali Novomeščan razume druge, bolj zapletene zvrsti, s katerimi ga vsak dan zasipavajo tako imenovana sredstva obveščanja ali tisti, ki jih uporabljajo.

So, recimo, povprečnemu bralcu ali poslušalcu povsem razumljivi naslednji stavki, ki smo jih vzeli iz enega od dokaj številnih novomeških političnih gradiv?

„Seveda pa se tudi ob lastnem delovanju zavedamo nalog, ki nas še čakajo . . . Ob tem imamo v mislih tudi obveznosti vitalnega značaja . . . Prav tako bomo morali v prihodnosti posvetiti več pozornosti in sistematično reševati vsa vprašanja . . . Zlasti veliko pozornost moramo posvetiti izobraževanju ob delu in za delo . . . Prav tako nas čaka še veliko nalog na področju kulture . . . Seja je v tem smislu močno poživela aktivnost . . . Gre za organizem, ki vzpodbuja življenjske funkcije na vsah področjih . . . Registriramo pomembne premike . . . Enake ugotovitve gredo tudi vsebinskemu spektru, o katerem smo že govorili . . ."

Morebiti res drži, da povprečen televizijski gledalec ne more pismeno slediti dokaj povprečni ljubezenski zgodbi iz tujih logov, vprašanje pa je tudi, ali občan ne obupa že kar na začetku branja ali poslušanja, ki so namenjena tudi njemu in predvsem njemu.

Govor je o tako imenovanem političnem kiču, ne toliko po vsebini kot po obliki. Morebiti bi bila stvar veliko bolj preprosta, če bi, recimo, kmetijskemu individualnemu proizvajalcu rekli kmet, neposrednemu proizvajalcu delavec in tako dalje v tem smislu. Najbrž bi se dokaj pogosto veliko bolje razumeli, če bi tisti s tako imenovanega vrha kdaj pa kdaj uporabljali tudi preproste, pravzaprav lepe besede. Čeprav je govor samo o obliki – o vsebini smo si vsi enotni – gre pri vsem tem za nekakšno dvojno nepismenost. Nekdo seje učene besede, ki jih razume samo on ali njemu enaki, drugi pa jih žanje in ne razume. Zakaj sejati kleno zrnje, če ga nima kdo spremeniti v vsakdanji kruh? V modrostih izkušeni Arabci so nekoč dejali, da je moral Mohamed h gori in ne ona k njemu.

MARJAN BAUER

Mladinski turizem v novi luči

Samoupravni sporazum daje Mladinski turistični poslovalnici Novo mesto poglobljeno vsebino dela–Izleti in potovanja tudi za mladino, ki doslej ni imela priložnosti

Vse kaže, da bo Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto po „prijateljskem prepričevanju" res začela delati v pravem smislu te besede. Ne gre za to, da je doslej lenarila, toda novo vsebino dela in spodbudo ji je dal samoupravni sporazum o izvajanju in financiranju programa krepitve in razvoja mladinskega turizma v občini Novo mesto.

Tako zdaj Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto načrtuje, da bo v sodelovanju z Zavodom za šolstvo in vodstvi osnovnih šol letos priredila izlete za učence 16 osnovnih šol. Konkretno načrtujejo za osnovnošolce 256 izletov s 360 avtobusi; v okviru izvenšolskih dejavnosti bo 60 izletov, ob zaključku šolanja pa 16.

Povezali so se tudi z vodstvi srednjih šol, ki načrtujejo letos 28 potovanj z 62 avtobusi, za potrebe izvenšolskih dejavnosti 16 izletov z 19 avtobusi, da maturitetnih potovanj, ki jih bo letos sedem, niti ne omenjamo.

Ob podpori Zveze sindikatov in Zveze socialistične mladine bo Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto organizirala tudi izlete za mlade delavce; predvidenih je 60 potovanj s 120 avtobusi. V načrtu je tudi pripravljanje poceni dopustov za mlade delavce, turistična poslovalnica se bo povezala s krajevnimi skupnostmi, kjer je tudi obilo izletov željne mladine, da ne omenjamo dejstva, da se je poslovalnica skupaj s podpisniki samoupravnega sporazuma zavezala, da bo pri prirejanju izletov in uresničevanju ostale dejavnosti posebej skrbela za enakopravno vključevanje tudi tiste mladine, ki zaradi teh ali onih vzrokov nima priložnosti spoznavati ožje ali širše domovino.

Še več besed v „eter"

Novomeški radioamaterji so v nedeljo začeli redni občni zbor z zamudo zato, ker za sklepčnost na začetku ni bilo dovolj članov. Iz poročil pa je bilo razvidno, da je bila njihova dejavnost dokaj obsežna in pestra.

Aktivne so razne sekcije, udeležili so se akcije z vezisti NOV v Beli krajini in srečanja dolenjskih radioamaterjev v Brežicah, kjer so se zavzeli za večji razmah tehnične kulture, zlasti med šolsko in delavsko mladino. Na zboru so bili za to, da z inštrukcijami pomagajo, da bi se razmahnili radioamaterski klubi in krožki po šolah. Tako bo kot njihova sekcija delal klub z radijsko postajo na grmski osemletki.

V prihodnje bo Radioklub iz Novega mesta soudeležen ob 30. obletnici Ljudske tehnike in 120-letnici rojstva Nikole Tesle, člani pa bodo sodelovali tudi pri akciji „Kurir 76" in srečanju vezistov NOV in drugih tekmovanjih.

POSVET O DELAVSKI KONTROLI

Občinski sindikalni svet Novo mesto je priredil včeraj v sodelovanju s podružnico službe družbenega knjigovodstva Novo mesto, službo Uprave javne varnosti in občinsko komisijo za ugotavljanje izvora premoženja posvetovanje predsednikov, namestnikov in vodij samoupravne delavske kontrole v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela novomeške občine.

Novomeška kronika

PROMETNIM MILIČNIKOM nekateri priporočajo, naj se v svoji vnemi kdaj pa kdmj zmenijo tudi za promet na Zupančičevem sprehajališču ob Krki, kjer (izbrani) avtomobilisti kljub znaku vozijo po potki, ki je po še vedno veljavnih predpisih namenjena samo pešcem.

PRVI LETOŠNJI kolikor toliko pravi sneg, ki je tako razveselil šolarje (zapoznelo darilo dedka Mraza), ni prizanesel novomeškim avtomobilistom. Računajoč na dokaj mile zime, ki so jih bili vajeni zadnjih nekaj let, so večinoma pozabili na zimsko opremo. Vse to je povzročilo trke in povečan promet pri zavarovalnici Sava.

ČEBULA NA NOVOMEŠKEM TRGU je še kar naprej po 20 dinarjev kilogram, v trgovinah pa po 9. Obilo je zelene solate po 12 do 14 din, špinače po 20, cvetače po 15, česen je po 20 din kilogram. Jajca po 1,80 do 2 dinarja, jabolka in pomaranče imajo kljub različnim tržnim potem isto ceno: 10 dinarjev kila; hruške so po 14 do 15 din, limone pa po 12 do 18 dinarjev kilogram. Minuli teden so približno enake cene zabeležili tudi na tržnicah drugih slovenskih središč.

KRI JE DAROVALO 48 prebivalcev novomeške občine. Največ jih je bilo iz Novoteksa (19), IMV (10), Novolesa (6), bolnišnice (3), prav toliko je bilo gospodinj iz Velikih Brusnic, posameznikov pa so našteli sedem.

UMRLA STA: Janez Avguštin, soboslikar iz Gubčeve 31 (41 let), in Franc Dular, upokojenec iz Gotne vasi 49.

Ena gospa je rekla, da živi v Novem mestu tudi generalni direktor, ki ima tako neodložljive telefonske pogovore, da ga mora v sejni sobi kolektiva sprejeti njegov gost – predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije. Doslej je bilo v navadi, da sprejemajo goste gostitelji.

PROSTA DELOVNA MESTA!

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA
NOTRANJE ZADEVE SR SLOVENIJE
LJUBLJANA
Kidričeva 2

OBJAVLJA
naslednja prosta delovna mesta za delo za določen čas v počitniških domovih DEBELI RTIČ, SAVUDRIJA IN UMAG:

1. UPRAVNIKI – počitniških domov
2. VODJE KUHINJE
3. EKONOMI – ŠOFERJI
4. FINANČNI MANIPULANTI
5. SAMOSTOJNE KUHARICE
6. TOČAJKE
7. KUHINJSKE POMOČNICE
8. SERVIRKE
9. PERICE
10. SNAŽILKE

Delo bo trajalo od 1. 6. do 15. 9. 1976, razen za upravnike počitniških domov, ki bodo začeli z delom 1. 4. 1976.

Pismene ponudbe s podatki o strokovnih kvalifikacijah in delovnih izkušnjah pošljite v 15 dneh po objavi Republiškemu sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije v Ljubljani, Kidričeva 2.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Jugotanin
SEVNICA

Delovna organizacija JUGOTANIN Sevnica povečuje obseg proizvodnje. Potrebovala bo še več strokovnega kadra v razvojnem, tehničnem, splošnem, komercialnem in računovodskem sektorju.
Vabimo vas k sodelovanju, če imate visoko, višjo ali srednjo šolsko izobrazbo, predvsem pa delovne izkušnje za delo v navedenih sektorjih.
Če se boste odločili za sodelovanje, vas bomo seznanili z razvojem delovne organizacije, z delovnimi pogoji, z možnostmi nadaljnjega usposabljanja in še z vsemi ostalimi pogoji.

Prijave pošljite v roku 15 dni na naslov:
JUGOTANIN SEVNICA, Odbor za medsebojna razmerja, 68290 Sevnica, Hermanova 1

PROSTA DELOVNA MESTA

Trgovsko podjetje Sevnica p.o.
odbor za medsebojna razmerja

o b j a v l j a naslednja prosta delovna mesta za nedoločen čas:

– KNJIGOVODJA POTROŠNIŠKIH KREDITOV
– PET DELOVNIH MEST PRODAJALCEV

Pogoj:
– ekonomska srednja šola z dvema letoma prakse
– šola za prodajalce z enoletno prakso

Prijave za vpis z opisom dosedanje zaposlitve in dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovsko-splošni sektor podjetja, Glavni trg 25, 10 dni po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO

Kadrovska komisija pri svetu krajevne skupnosti Kostanjevica na Krki

r a z p i s u j e prosto delovno mesto

TAJNIKA KRAJEVNE SKUPNOSTI
Za prosto delovno mesto se zahteva:
1. srednja šolska izobrazba,
2. 5-letna praksa na vodilnem delovnem mestu v gospodarstvu ali družbenopolitični organizaciji,
3. moralna in politična neoporečnost.

Osebni dohodki po dogovoru.

Rok prijave: 1 dni po objavi razpisa oziroma do zasedbe delovnega mesta.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

NOVO! NOVO!
987
ZA AVTOMOBILISTE!

Sporočamo, da odslej v naši tehnično-turistični bazi na Otočcu razen dosedanjih storitev opravljamo še

PRANJE MOTORJEV S PARO
pod visokim pritiskom in MERIMO TER ODPRAVLJAMO PREVELIKE KOLIČINE CO V IZPUŠNIH PLINIH.

Hkrati priporočamo naše storitve:
– tehnične preglede osebnih vozil in motornih koles
– testiranje motorjev
– optične preglede preme
– krpanje gum in uravnovešanje koles
– opravljamo manjša popravila na vseh vrstah osebnih vozil
– menjamo olje in mažemo zglobe
– opravljamo vleko osebnih vozil
– dajemo vse vrste informacij o stanju cest in druge informacije, izdajamo mednarodna vozniška dovoljenja, zelene karte.

Delovni čas: vsak dan od 8. do 20. ure, tudi ob nedeljah in praznikih, razen za tehnične preglede, ki jih opravljamo le ob delavnikih, ob sobotah pa do 12. ure.

Za vse navedene storitve v naši bazi se priporoča:
AMZS Ljubljana, TTB OTOČEC,
telefon: 97 in 22-620

PROSTA DELOVNA MESTA!

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA
V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA KRŠKO

objavlja

1) dve prosti delovni mesti STROJNI KNJIGOVODJA
2) eno prosto delovno mesto STATISTIKA

Pogoji:
Pod 1 – ekonomska srednja šola, gimnazija ali tehnična srednja šola – šibki tok in eno leto ustreznih delovnih izkušenj;
Pod 2 – ekonomska srednja šola ali gimnazija in dve leti ustreznih delovnih izkušenj;

Pismene ponudbe naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh od dneva objave na naslov:
Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, podružnica Krško.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

PROSTA DELOVNA MESTA

slovenija avto

TOZD SERVIS KRŠKO
Bohoričeva 10

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

– BLAGAJNIK FAKTURIST

Pogoj: nepopolna srednja šola ali KV prodajalec z dvema letoma delovnih izkušenj in znanje strojepisja

– AVTOELEKTRIČAR

Pogoj: KV ali VKV avtoelektričar s tremi leti delovnih izkušenj
Kandidati naj pošljejo ponudbe v 15 dneh po objavi vodstvu Slovenija avta, TOZD servis Krško.

VPIS V ŠOLO!

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA
UNIVERZUM
Ljubljana, Parmova 39

Vpisuje do 5. marca 1976
v šolo za splošno izobraževanje ob delu (osemletko) za odrasle (5., 6., 7. in 8. razred). Seminar je enkrat tedensko. Za večjo skupino organiziramo seminar v delovni organizaciji.

Vpisujemo tudi v tečaje:
– za skladiščnike (pogoj: osemletka)
– za kontrolorje in preddelavce v kovinarski stroki
– strojepisni tečaj
– tečaj za stavce na IBM stavnih strojih (pogoj: osemletka)
– za tehniško risanje
– začetni in nadaljevalni tečaj za nemški in italijanski jezik
– za družbeno izobraževanje (v organizacijah združenega dela)
– tečaj poslovne korespondence.

Vpisovanje je na DOPISNI DELAVSKI UNIVERZI „Univerzum", Ljubljana, Parmova 39; vsak dan (tudi prvo soboto v mesecu), dopoldan od 7. do 14. ure in v torek popoldan do 18. ure.
Zahtevajte prospekt; svoj naslov napišite s tiskanimi črkami!

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

metalka

PRODAJNO SKLADIŠČE METLIKA – cesta bratstva in enotnosti 78 in PRODAJNO SKLADIŠČE LJUBLJANA – TOPNIŠKA 9

KERAMIČNE PLOŠČICE

GORENJE in JUGOKERAMIKA

15-45%
ceneje

Stalna prodaja keramičnih ploščic GORENJE in JUGOKERAMIKA v II. in III. kvaliteti
OBIŠČITE NAS IN SI OGLEJTE RAZSTAVLJENO BLAGO. ZAHTEVAJTE PODROBNEJŠE INFORMACIJE

Prodajno skladišče Metlika je odprto vsak dan od 7. do 18. ure, razen torka od 7. do 14. ure in petka do 13. ure.
Prodajno skladišče v Ljubljani je odprto vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah do 12.30 ure

Mačehovska solidarnost

Začasno financiranje družbenih dejavnosti na podlagi lanskega povprečja je pravzaprav klofuta prizadevanjem za samoupravno reševanje financiranja skupne porabe. Iz dneva v dan smo bliže izteku trimesečnega roka, pravih rešitev pa še ni „na obzorju".

V trebanjski občini ima izobraževalna skupnost velike težave, ker se po določilih republiške izobraževalne skupnosti v sistem solidarnosti vključuje le tako imenovani obvezni del programa izobraževanja. Zato se postavlja vprašanje financiranje Centra za izobraževanje in kulturo, sofinanciranje izobraževanja kmetov, varstvo vozačev in še marsikaj. Predstavniki izobraževalne skupnosti so na posvetovanju direktorjev in predsednikov delavskih svetov navzoče seznanili s svojim stabilizacijskim paketom. Interesnih dejavnosti učencev ne bodo črtali, šle naj bi na rovaš obremenitve učiteljev. Nadaljnja uganka so anuitete za zgrajene šolske objekte. Trebanjska občina se zavzema, da se jih vključi v sistem solidarnosti, saj bi sicer morali povečevati stopnje, ko imajo drugod že tako in tako nižje.

V hudi zagati je kulturna skupnost. Le-ta naj bi odvedla republiki nad milijon dinarjev, od tega samo za vzajemnost in pomoč 460.000 dinarjev, iz tega pa naj bi dobili nazaj le 74.000 dinarjev! Ob tem pa velja zapisati, da v vsej trebanjski občini ne premorejo dvorane, kjer bi lahko sprejeli v goste pravo poklicno gledališko skupino. Posebno v tem primeru vsekakor ni mogoče govoriti o solidarnosti.

A. ŽELEZNIK

Letos namerava mirenska Tovarna opreme na novo zaposliti še 70 delavcev. 50 jih potrebujejo za povečano proizvodnjo delov za prikolice in avtomobile, 20 pa na liniji za izdelovanje avtomobilskih oblog. Na sliki: pogled na serijsko izdelavo avtomobilskih dvigal. (Foto: Železnik)

Nič več v negotovosti, kaj delati

IMV na Mirni ima že 414 zaposlenih – V zadnjih dveh letih vložili 18 milijonov dinarjev

Mirenska IMV, tozd Tovarna opreme, je po številu zaposlenih največji kolektiv v trebanjski občini. V tovarni ocenjujejo minulo leto ugodno tudi zategadelj, ker so prišli do vseh potrebnih samoupravnih aktov. Izdelana je tudi sistemizacija vseh zaposlenih.

Rešeno je vprašanje osnovne proizvodnje za kovinski obrat. V njem je sedaj postavljena proizvodnja avtomobilskih dvigal, sklopk za priljubljene katrce in tretja kolesa za prikolice. To proizvodnjo imajo od lanskega julija. Gre za serijsko proizvodnjo, kjer si v okviru sodelovanja z Renaultom obetajo lepo bodočnost. Šivalnica za razno opremo avtomobilov in prikolic naj bi imela 120 zaposlenih. S svojimi izdelki naj bi pokrili vse potrebe tovarniške avtomobilske in prikoličarske industrije. Pridobitev je tudi oddelek elektroinstalacij za dostavna vozila, osebne avtomobile in prikolice. Pri tem delu ima sedaj kruh 40 delavcev. Dosti si obetajo od novih linij za visokofrekvenčno varjenje plastičnih oblog za osebna vozila. Zaenkrat krijejo tovarniške potrebe po teh oblogah, v končnih razgovorih so z Renaultom za dobavo 300 garnitur notranjih oblog za katrce in renault 12 dnevno. Ta oprema je veljala nad 10 milijonov dinarjev in naj bi letos dala želeni učinek. Okrog 5 milijonov je bilo vloženih v stroje za izdelavo raznih plastičnih profilov.

V vrsti proizvodnih prostorov je očitna že precejšnja stiska. Nadaljnji razvoj mirenske tovarne je zamišljen na rezervatu nad sedanjimi proizvodnimi prostori. Računajo, da so lani naredili že za okrog 130 milijonov vrednosti izdelkov. Direktor Maks Kurent meni, da so zadovoljivo popravili tudi osebne dohodke. Še predlani so imeli povprečje 2.296 dinarjev, lani pa 2.648 dinarjev. V tem mesecu nameravajo dohodke povečati še za 7 odst. Predvidena je tudi stimulacija za režijske delavce.

KOLINSKA: SPET PET ČLANOV

Mlada osnovna organizacija ZK v mirenski Kolinski, tozd Tovarna za predelavo krompirja, ne zanemarja sprejemanja novih članov ZK. Za sprejem imajo pripravljenih spet pet novih članov. V načrtu imajo še nadaljnje sprejeme.

Mladi niso brez dela

Na Čatežu je krajevna skupnost lani namenila za dejavnost mladih pet tisočakov

Lani so v Elmi – TOZD Elektromaterial na Čatežu ustanovili tudi mladinsko organizacijo. Predsednik te organizacije Ernest Ferfolja ima za delo v organizaciji vpisanih 28 članov. Za začetek so pripravili izlet v matično tovarno, da so bolje spoznali osrednji kolektiv, ki jim zagotavlja tako lep razvoj v oddaljenem Čatežu. Njihovi člani so bili vključeni tudi v okviru sindikata v delavske športne igre v občini. Sodelujejo tudi z vojaki iz Mokronoga.

„Predvsem delamo z roko v roki z vaško organizacijo. Tako smo pripravili plesne vaje, za učitelja smo poskrbeli kar med seboj. Skupna akcija je bila priprava igrišča, predvsem pa dostop do njega. Pot smo toliko uredili, da se lahko zapeljemo tja dol kar z avtomobili." Mladi do teh akcij v kraju pravzaprav niso imeli nobenega pravega razvedrila in rekreacije. Dovzetni so tudi za napotila v družbenopolitičnem delu, zato so predsednike minuli mesec poslali v mladinsko politično šolo v Trebnje.

Ernest Frfolja: „Skupaj z vaško mladinsko organizacijo si urejujemo mladinsko sobo, ki nam jo je odstopila tovarna."

Kdor dela, se ne boji ocene

ZK vztraja na oceni dela članov v vseh organizacijah

Že pred 5. sejo CK ZKS je bilo v trebanjski občini med osnovnimi organizacijami ZK čutiti veliko aktivnost. Sekretar komiteja občinske konference ZK Tone Žibert meni, da so se sestale vse osnovne organizacije. Sedaj se sestajajo ponovno.

Kot pomembno novost v delu osnovnih organizacij, pomembno za nadaljnjo organiziranost in idejno enotnost, opaža sekretar Žibert samoiniciativnost, s katero ob pregledovanju zaključkov 5. seje CK ZKS sprejemajo svoje zaključke. „Pozornost posvečajo zlasti angažiranosti komunistov, ocenjujejo, kdo od članov osnovne organizacije je dejaven v posameznih sredinah in kdo ni, kako poteka delo samoupravnih organov in delo družbenopolitičnih organizacij."

Tone Žibert: „Osnovne organizacije posvečajo pozornost temu, kako člani politično delajo v sredini, kjer živijo in delajo."

Vse to se kaže tudi v delu komiteja občinske konference ZK. Na seji v ponedeljek, 19. januarja, so s posebno pozornostjo obravnavali idejnopolitično usposabljanje članov, med drugim s pomočjo raznih stalnih oblik, kot so občinska politična šola, posvetovanja in predavanja ter osebno izobraževanje vsakega člana. Zavzemajo se za stalno usposabljanje vodstev in aktivistov vseh družbenopolitičnih organizacij, zato tudi podpirajo delovanje kluba samoupravljalcev. Ob tem se bodo lotili temeljitih priprav za kadrovanje v politično šolo CK ZKS kot najbolj dodelano obliko študija teorije in prakse marksizma.

Druge tako imenovane dnevne naloge, ki so jih komunisti poudarili v dosedanjih razpravah, je dejansko izvajanje ustavne organiziranosti v krajevnih skupnostih, združenem delu in občinski skupščini. Še večjo pozornost posvečajo sredinam, kjer doslej še ni osnovnih organizacij ZK. V tem hipu so pred ustanovitvijo osnovnih organizacij v trebanjskem tozdu novomeškega Gozdnega gospodarstva in v čateški Elmi. „Gre za načrtno sprejemanje v članstvo ZK, za kar so poklicane vse osnovne organizacije. Komite še posebno zadolžuje komuniste v trebanjski Kmetijski zadrugi za politično delo med kmeti in mladimi kmetijskimi proizvajalci.

Za usposabljanje komunistov v vodstvih osnovnih organizacij ZK in aktiviste v drugih družbenopolitičnih organizacijah pričenjamo jutri 55-urno občinsko politično šolo. Prijavljenih je 46 udeležencev. Med njimi je dosti mladih, ki jih v šolo pošilja vodstvo občinske organizacije Zveze socialistične mladine. Med nalogami, ki jim je komite dal rok za takojšnjo izvedbo, je izpeljava načrta družbene samozaščite in ocena obrambnih priprav v okviru splošnega ljudskega odpora.

ALFRED ŽELEZNIK

VELIKA LOKA: NOVA ZVEZA

Velika Loka je pridobila novo delavsko avtobusno progo. Avtobus odpelje izpred križišča v Veliki Loki pred 6. uro zjutraj, popoldne pred 14. uro in ob koncu popoldanske izmene. Avtobus povezuje še Šentrupert in Mokronog. Zlasti popoldanska vožnja pride marsikomu prav, če ima opravek v Trebnjem.

Manjka za končni zalet

Čužna vas in Velika Strmica gradita velik vodovod

Predsednik odbora za gradnjo vodovoda v Čužni vasi Lado Kotnik nima lahkega dela. Pri novomeškem Cestnem podjetju vozi nakladalnik v okolici Krškega, 45 km od doma. Zdoma je cele dni. Ko pa je doma, se posveča gradnji vodovoda.

Razen Čužne vasi naj bi dobila vodo še Velika Strmica. Ko so marca 1974 začeli, je znašal predračun 595 tisočakov. Vsega omrežja je več kot 7 km. „Fizična dela že nekako opravimo, denar je tisto, kar nas mori. Zadnjič sem izračunal, da so vaščani opravili že nad 6.000 delovnih ur. Kopanje je bilo težavno, svet je tod skalnat, zato ni šlo brez zamudnega vrtanja in razstreljevanja. Tri četrt vseh del je za nami. Prispevki občanov znašajo od 6.000 do 12.000 dinarjev, kar za te odročne kraje ni malo. Sedaj je potreben razen drobni material, ki ni poceni. Radi bi zbrali nekaj denarja, da bi spomladi lahko spet nadaljevali dela," pripoveduje Lado Kotnik.

K akciji so pritegnili 32 gospodarjev, med drugim večino vikendarjev. Za pomoč so se obrnili tudi na razne naslove zunaj kraja. Krajevna skupnost Trebelno jim ni mogla pomagati z drugim kot s štampiljko, da so bili oproščeni vsaj prometnega davka. Precejšnje breme je predstavljala nabava električnega kabla, s čimer bodo Čužno vas slednjič oskrbeli s trifaznim tokom, sicer še črpalke ne bodo mogli pognati. Električna napetost je sedaj še izredno slaba, upajo pa, da jim bo Elektro Krško priskrbel nov transformator. Lado upa, da bodo letos okrepili vsaj elektriko, kako pa bo z vodovodom, ne ve. „Če bi dobili od komunalnega sklada še kaj pomoči, bi imel upanje. Govor je tudi o solidarnostnem skladu krajevnih skupnosti. Vsekakor gre za največjo akcijo v teh krajih. Tudi v sedanji suši je marsikateri gospodar prisiljen voziti vodo po kilometer ali dva daleč."

PROSTORA ZA 40 DRUŽIN

Sindikalna organizacija IMV – tozd Tovarna opreme na Mirni skrbi tudi za rekreacijo zaposlenih. Lani so postavili štiri prikolice v Pakoštanu. Možnosti cenenega letovanja se je poslužilo le 25 družin, čeprav bi se jih lahko zvrstilo tudi 40. Na te ugodnosti ne gre pozabiti pri letošnjem načrtovanju dopusta.

Za Lada Kotnika pravijo vaščani, da je bil vedno med prvimi pri kopanju jarkov za vodovod. Številnih kilometrov, ki jih je prevozil, da je nabavil to ali ono, ne računa. Redke ure, ki jih preživi doma zaradi oddaljenega delovnega mesta, mora dobro obrniti, da postori še to in ono. Na sliki: med pripravo drv.

Denar za veselje otrok

Društvu prijateljev mladine je priskočilo na pomoč ob novoletni obdaritvi otrok le 29 delovnih kolektivov, organizacij in ustanov. Gre za denar po posebnem samoupravnem sporazumu, ki je med drugim namenjen tudi za letovanje socialno ogroženih otrok. Ker so za zadnjo obdaritev morali iskati celo posojilo, ni odveč potrkati na vest tistih, ki so „pozabili" na sprejeti samoupravni sporazum.

Svoje obveznosti niso pozabili in so prispevali naslednje vsote (v oklepajih): Dana (12.800), IMV – tozd Tovarna opreme (7.975), Kolinska – tozd Tovarna za predelavo krompirja (1.750), Donit Velika Loka (2.000), Trimo (11.400), Treles (1.840), Komunalno podjetje Trebnje (1.235), Stanovanjsko podjetje (1.400), uprava občinske skupščine (2.360), Mercator – tozd Gradišče (2.320), osnovna šola Trebnje (3.240), Veliki Gaber (840), Mirna (1.640), Šentrupert (720), Mokronog (1.240), ŽTP–prometna sekcija Novo mesto (680), Elektro Krško–obrat Mokronog (210), občinska izobraževalna skupnost (160), Kmetijska zadruga Trebnje (3.080), tozd Gozdarstvo Trebnje (1.040), Zdravstveni dom Trebnje (1.040), občinsko sodišče, temeljna kulturna skupnost, delavska univerza, občinska konferenca SZDL, ZK, ZSM in občinski sindikalni svet. Po dogovoru znaša prispevek 40 dinarjev na zaposlenega.

Mesto napredovalo le v komunali?

Kritične ocene krajevnega političnega aktiva Trebnjega o razmerah v mestu

15. januarja se je sestal politični aktiv mesta v širši sestavi, ki žal ni bila popolna, saj je razen vodij delegacij manjkal tudi sekretar sveta ZK. Oceniti so želeli sedanji trenutek v krajevni samoupravi in izmenjati mnenja o tem, kako uspešneje delati.

V neurejenem sistemu financiranja krajevne skupnosti se je svet KS razen občinske dotacije, ki praviloma prihaja šele konec leta, ko jim več mnogo ne hasne, skušal nasloniti na delovne organizacije. Zavzemali so se za pomoč v višini 1 odst. od bruto osebnih dohodkov. Nekaj časa ni bilo posebnega odziva, kar pa se je nazadnje dokaj zadovoljivo uredilo. Seveda so naleteli na gluha ušesa pri obratih in tozdih, ki imajo sedeže zunaj občine. Lani so s sodelovanjem občanov asfaltirali 10 ulic. Letos želijo ta asfalt zaščititi z zapornim slojem. V kraju čakajo na rešitev še tudi pločniki. V samem mestu namerava krajevna skupnost sodelovati pri obnovi kulturnega doma, če bi do tega prišlo, in dograditvi šolskega igrišča. Trebnje bi s tem pridobilo prvo igrišče v kraju.

Vrsta stvari je, ki bi morale biti v tako pomembnem središču drugačne. Slišati je bilo na primer pripombe o premajlini dejavnosti društev, da ni bilo že več let nobenega napredka v trgovini in gostinstvu. Opažajo, da delegati niso dobro organizirani, ni bilo primera, ko bi delegati iskali širšega mnenja med občani. Čutijo, da marsikateri kolektiv v krajevni skupnosti stoji ob strani. V razpravi je bilo večkrat slišati, kako bi morali kraji v Temeniški dolini delovati med seboj bolj povezano. Tudi dosedanje zbore občanov ocenjujejo kot premalo uspešne. Svetu ZK, ki bo moral narediti temeljitejši pregled nad razmerami v mestu, torej ne bo manjkalo dela.

A. Ž.

TREBANJSKE NOVICE

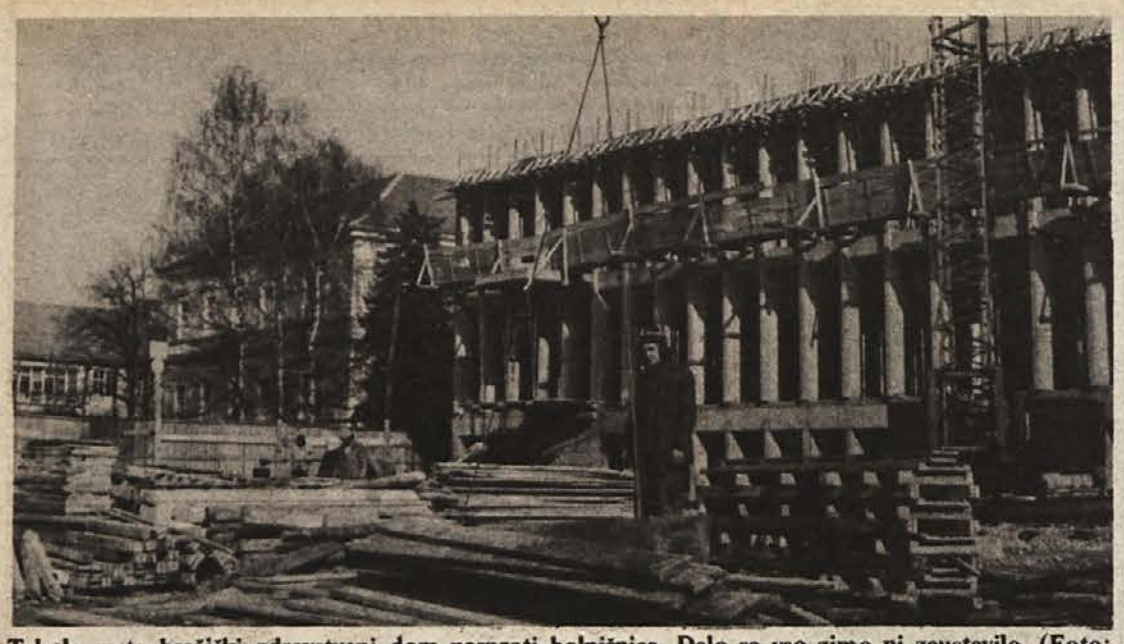

Takole raste brežiški zdravstveni dom nasproti bolnišnice. Delo se vso zimo ni zaustavilo. (Foto: Jožica Teppey)

V šolah marsikaj drugače

Lani je v brežiški občini uspešno končalo razred 99,08 odst. učencev

Vse osnovne šole v brežiški občini stremijo za tem, da bi čimprej vpeljale podaljšano bivanje kot prehodno obliko na poti do celodnevne šole. Pri tem se mnoge zaustavijo pred ovirami kot so pomanjkanje učiteljev, pomanjkanje učnega prostora in pomanjkanje stanovanj za prosvetne delavce. Vse to upočasnjuje pot do cilja; številke pa vendarle kažejo premike.

Tako je bilo lani vključenih v oddelke s podaljšanim bivanjem 239 učencev ali 9,1 odst. Ob zaključku šolskega leta se je pokazalo, da le trije med njimi niso izdelali. Letos je v podaljšano bivanje vključenih že 333 učencev ali 12,6 odst. šolarjev v občini. Na Bizeljskem imajo dva taka oddelka (lani enega), v Brežicah so jih pomnožili od pet na devet, v Cerkljah pa od treh na štiri. Če te številke izrazimo v odstotkih, potem je na Bizeljskem v oddelkih podaljšanega bivanja 23 odst. učencev, v Brežicah 18,4 odst. in v Cerkljah 45,9 odst.

Enoizmenski pouk so imele doslej te-le šole: Brežice s podružnico v Mrzlavi vasi, Cerklje ob Krki s podružnično šolo v Bušeči vasi, podružnična šola Kapele ter posebna šola Brežice. Dopolnilnega pouka je bilo v minulem šolskem letu deležnih 1293 učencev od skupnega števila 2636. Ta pouk je bil namenjen šolarjem, ki so težko sledili rednemu delu. Uspeh ni izostal, saj se doslej še ni zgodilo, da bi ob koncu leta uspešno končalo razred 99,08 odst. učencev.

Z odličnim uspehom je izdelalo razred 23 odst. otrok, s prav dobrim uspehom 30,5 odst., z dobrim uspehom 34,5 odst. in z zadostnim uspehom le 10 odst.

Lani so tudi vse šole v občini organizirale malo šolo. Otroke so poučevali učitelji in vzgojiteljice v otroških vrtcih. Tam, kjer ni varstvenih ustanov, so imeli učenci male šole po 200 ur vzgojnega dela.

V soboto na brežiški tržnici. Od mraza otrple kmetice komaj čakajo, da jim poide zaloga, ki so jo prinesle naprodaj. Ponudba je seveda manjša kot v drugih letnih časih. (Foto: Jožica Teppey)

Vleče jih čez mejo

V velikodolinskem šolskem okolišu že dolgo opažajo velik odliv slovenskih učencev v osnovno šolo onstran republiške meje. Računajo, da kar 40 odst. otrok z Jesenic, iz Obrežja, Breganskega sela in Nove vasi raje obiskuje pouk v Bregani, ker je pot krajša. Do šole na Veliki Dolini imajo otroci nekaj manj kot štiri kilometre pešačenja, zato nimajo pravice do prevoza z avtobusom. Domačini pa menijo, da bi v tem primeru morali narediti izjemo.

Zbor komunistov je na široko razpravljal o vzrokih šolanja na Hrvaškem in menil, da zasluži šola na meji Slovenije več pozornosti. Za sedaj imajo na Dolini še dvoizmenski pouk. Zelo je utesnjena kuhinja, saj meri komaj sedem kvadratnih metrov. Rešitev vidijo v prostorih prosvetnega doma, kjer je predvidena tudi adaptacija dvorane za pouk telesne vzgoje in za rekreacijo odraslih občanov. Za preureditev je letos namenjenih komaj 5000 dinarjev, to pa ne bo zadostovalo. Objekt naj bi na predlog obeh krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij pomagale sofinancirati tri interesne skupnosti: skupnost za vzgojo in izobraževanje, kulturna in telesnokulturna skupnost.

J. T.

Novo v Brežicah

POCENI PLAŠČI. – Zimski nakupi so mimo, in kdor je do zdaj vzdržal v lanskih čevljih in plašču, si bo raje omislil kaj novega za pomlad. Pocenitev je trenutno še največji magnet za kupce, zato jih trgovci privabljajo z znižanimi cenami. Pri Modi v Brežicah imajo kar lepo izbiro poceni plaščev, pa tudi za obutev obetajo pocenitve.

ČEZ MOST SAMO PEŠ. – Most čez Krko v Krški vasi spet popravljajo. Tokrat niti prazen avtobus ne sme peljati čezenj. Že od prejšnjega tedna dalje vozijo avtobusi za smer Novo mesto samo do Praha, tam pa obrnejo in nadaljujejo vožnjo po avto cesti do krškega odcepa in naprej do Križaja. Potnike, ki so namenjeni v Cerklje, pa čaka onstran mostu drug avtobus.

KRUH IZ NOVEGA MESTA. – Žito Ljubljana – tozd Imperial Krško je s 24. januarjem zaradi rekonstrukcije pekarne odpovedal peko kruha za Brežice. Potrošniki zaradi tega ne bodo prikrajšani, saj jim že dovažajo kruh iz Novega mesta. Imeli bodo vsaj priložnost poskusiti kakovost novomeškega kruha. Rekonstrukcija pekarne bo trajala verjetno ves februar.

POLNA KINO DVORANA. – V brežiškem kinu so v drugi polovici minulega tedna, v nedeljo in ponedeljek predvajali film Vatroslava Mimice „Seljačka buna". Ogledale so si ga vse šole, veliko zanimanje zanj pa so pokazali tudi odrasli gledalci iz vse občine. Obisk je bil izredno velik. Film o kmečkih uporih je posnelo podjetje Jadran film. Nekaj prizorov so posneli tudi na prostoru pred grajsko kletjo na Bizeljskem.

POČITNICE BREZ SNEGA. – Sneg se je tokrat izneveril ljubiteljem smučanja, ki so upali, da bo morda le pobelil smučišča v Pečicah. Zato šole niso mogle organizirati smučarskih tečajev v domači občini.

SPET TEKMOVANJA ZADRUŽNIKOV

Občinski odbor delavcev kmetijstva in živilske industrije v Brežicah je tudi letos sprejel v svoj program športne igre kmetijcev, ki jih organizirata Agraria in Slovin. Razen tega napovedujejo poleti tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov in kviz tekmovanje „Kaj veš o kmetijstvu" za mlade zadružnike.

BREŽIŠKE VESTI

Prav nič odlagati za jutri

Investicijam v gospodarske objekte se pridružujejo obetajoče naložbe v stanovanjsko gradnjo, šolstvo, otroško varstvo, ceste in vodovode

Občina Krško ima pred seboj izredno razgibano investicijsko leto. Vrednost investicij v nove proizvodne zmogljivosti in širjenje obstoječih gospodarskih objektov se bo povzpela nad milijardo dinarjev, naložbe v družbeni standard pa bodo dosegle vrednost 34,4 milijona dinarjev.

Do jeseni bo končana nova tovarna magnefitne celuloze, s katero bo kolektiv povečal proizvodnjo za 100 tisoč ton. Na Senovem bodo letos začeli graditi kartonažno tovarno. Zanjo je predvidenih nekaj nad 27 milijonov dinarjev. Dokončana bo plinska elektrarna v Brestanici in nadaljevalo se bo delo na gradbišču jedrske elektrarne.

Specializirano podjetje za industrijsko opremo SOP se propravljenih 98,5 milijona. Kolektiv Kovinarske je namenil za rekonstrukcijo 15 milijonov, Sigmat Brestanica pa 6,3 milijona dinarjev za pripravljenih 98,5 milijonov, Sigmat Brestanica pa 6,3 milijona dinarjev za proizvodne prostore v Velikem Podlogu, kjer bodo izdelovali plastične elemente za gradbeništvo. Metalna Senovo je namenila za rekonstrukcijo proizvodnih obratov, za postavitev skladišča in nakup opreme 12 milijonov, IGM Sava pa za modernizacijo proizvodnje in nove stroje 10 milijonov.

Žito – tozd Imperial Krško napoveduje za letos povečanje pekarne. Zdaj spečejo v njej 5.000 kg kruha, po razširitvi obrata pa bo dnevna peka kruha dosegla 10.000 kg. Labod – tozd Libna bo vložil v povečanje proizvodnje 16 milijonov, Transport Krško za nove delavnice 12 milijonov, Splošno mizarstvo pa 7,6 milijona za preselitev obratov v Brestanici in Krškem na novo lokacijo. SGP Pionir – tozd Togrel na Drnovem je namenil za nadaljevanje proizvodne hale 7 milijonov, večje investicije pa napovedujejo še za razširitev obrata Iskre v Kostanjevici in za gradnjo servisnih delavnic pri Agrokombinatu v Krškem.

Občani komaj čakajo na uresničenje obetajočih naložb v družbeni standard. Med njimi je dokončanje nadvoza v Krškem in osnovne šole v Leskovcu, gradnja vrtca na levem bregu Save, modernizacija 26 km lokalnih cest in položitev 22 km vodovodnega omrežja. Veliko obeta tudi stanovanjska izgradnja, saj bi po vseh predvidevanjih morali letos pridobiti 60 stanovanj v družbenem sektorju in 100 zasebnih stanovanjskih hiš.

J. T.

KOLIKO DELAVCEV PRI OBRTNIKIH?

Več kot pet in največ sedem delavcev smejo po novem letu zaposliti zasebni obrtniki, ki se ukvarjajo s popravili, vzdrževalnimi deli, z izdelovanjem po naročilu, oz. tisti, ki so za ta dela pogodbeno vezani na organizacije združenega dela. V krški občini velja to za ključavničarstvo, elektroinštalterstvo zidarstvo in fasaderstvo, pleskarstvo in sobno slikarstvo, za avtomehanično, cementninarsko in parketarsko stroko.

Med se ne cedi več

„Ali smo dovolj storili, da bi se stanje v čebelarstvu popravilo?" so se vprašali krški čebelarji na občnem zboru 18. januarja. Ugotovili so, da ne, saj sploh ne spregovorijo javno, ne nastopajo enotno in v časopisju, v radijskem in televizijskem sporedu pa je o čebelarstvu izrečenih ali zapisanih tako malo besed. Želijo si več razprav o potrebah čebelarstva v kmetijskih organizacijah in na raznih zborih, kjer sprejemajo družbene plane, med katerimi je tudi „zeleni načrt".

Člani čebelarske družine iz Krškega niso zadovoljni z odnosom trgovine in predelave do njihovega dela, saj jim za njihov trud zelo slabo plačujejo. Tudi pomoč čebelarjem v lanski slabi letini bi bila lahko učinkovitejša.

Spoznali so, da bi veliko perečih vprašanj lahko reševali v okviru občine in regije. Sodelovanje z Agrokombinatom bi bilo plodnejše, če bi prišli pred samoupravne organe s konkretnimi predlogi, zlasti kar zadeva zaščito čebel v času škropljenja in oranja. Skupaj bi laže propagirali sejanje medovite ajde na praznih njivah, pri gozdnem gospodarstvu pa bi se morali zavzeti za zaščito kostanja in akacije, ki dajeta glavno pašo čebelam v teh krajih.

Zaradi vsega tega so na občnem zboru predlagali povezavo čebelarskih družin s krajevnimi skupnostmi, družine pa naj bi ustanovile v občini še svoje društvo. Močno čebelarsko organizacijo želijo krški čebelarji tudi v republiki. Čebelarsko podjetje Medeks naj bi približalo svojo odkupno mrežo vsem čebelarjem in tesneje sodelovalo z Zvezo čebelarskih društev Slovenije. Na zboru so zahtevali tudi dobro in cenejše čebelarsko glasilo.

J. T.

MANJ BOLNIŠKIH IZOSTANKOV

Industrija gradbenega materiala Sava Krško je z nagrajevanjem stalnosti pri delu uspela zmanjšati izostanke zaradi bolezni na minimum. To je lep prispevek kolektiva k stabilizaciji. V delovni organizaciji prav zaradi tega ugovarjajo sindikalni listi za 1976. leto, ker ta predvideva izplačevanje dodatka za fluktuacijo samo za podjetja, iz katerih delavci bežijo, dodatka na stalnost pa ne pozna več.

KDAJ KULTURNI DOM?

V krški občini nameravajo letos začeti s pripravami na graditev vsaj enega kulturnega doma, razen tega pa se bodo lotili priprav na graditev prostorov za potrebe občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij. Mišljene so predvsem sejne dvorane, saj se morajo zdaj zbori občinske skupščine sestajati v različnih poslopjih.

Mika Špiljak v Kostanjevici, kjer si je minuli četrtek ogledal Formo vivo, vinogradniško zbirko kmetijskega muzeja Slovenije in galerijo, skozi katero ga je vodil akademik Božidar Jakac. (Foto: Jožica Teppey)

Krške novice

ŠE „DODATEK" – Krška podružnica „Ljubljanske banke" je pripravila svojim stanovanjskim varčevalcem še eno ugodnost. Tri milijone dinarjev so zagotovili na dodatna posojila, s katerimi naj bi zagotovili dokončanje že pričete gradnje novih ali razširitve starih hiš. Največje posojilo bo 5 starih milijonov, prednost pa bodo imeli tisti varčevalci, ki bodo izpraznili družbeno stanovanje, in seveda taki z manjšimi osebnimi prejemki.

„OBVEŠČEVALEC" – Ta teden je občinska konferenca ZSMS končno izdala že nekaj časa napovedovano prvo številko glasila, ki so ga imenovali „Obveščevalec". V njej je pregled pomembnejših dogodkov po zadnjem zasedanju članov konference, nekaj vesti o dejavnosti osnovnih organizacij, športna priloga ter pregled nekaterih najpomembnejših prihodnjih akcij.

ŽE OCENA – Komite OK ZKS je v začetku tedna razpravljal med drugim tudi o oceni pravkar minulih volilnih konferenc OO ZK, ki jo je izdelala komisija za orgar iranost in razvoj. Vse konference . spremljali tudi člani komiteja, zato so mnenju komisije lahko dodali tudi svoje sodbe.

KOLIKŠEN BO DOHODEK? – 153.400 ton izdelkov, ki naj bi jih to leto namenili prodaji, bi prineslo krški tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj" skoraj 987 milijonov dinarjev. Pri tem naj bi s celulozo zaslužili tretjino te vsote, drugi dve pa bo dala prodaja papirjev.

ŠE NAPREJ USPEŠNO – 3,3 milijona odkupljenih litrov mleka, 148 ton črnega ribeza in 700 oddanih pitancev – to so nekatere številke, s katerimi se lahko v minulem letu ponaša TOZD za kooperacijo krškega „Agrokombinata". Temu naj dodamo še podatek, da so v zasebni lasti obnovili že 460 ha vinogradov, ribeza je 68 ha in jagod 3, precej zaslužka pa so prinesle kmetovalcem še kumarice, ki so jih odkupili 260 ton.

KRŠKI TEDNIK

Šolniki za prelom s starim

Osnutek usmerjenega izobraževanja v občini pred javno razpravo — Odločitev o prednostih

V sevniški občini se skrbno pripravljajo na reformo šolskega sistema. Minuli teden so osnutek programa razvoja usmerjenega izobraževanja obravnavali občinski izvršni svet in delegati občinske izobraževalne skupnosti. Prevladalo je prepričanje, da se je treba tudi v izobraževanju učinkovito organizirati, sicer bodo drugod spet prehitevali in odvzemali šolajočo se mladino. Pripravljeni osnutek je usklajen v posavskih okvirih, kar je tudi sad dela skupne komisije.

Glede števila mladine, ki po osnovni šoli nadaljuje šolanje, je sevniška občina v primerjavi z ostalima posavskima občinama na repu. Koncept dolgoročnega razvoja Posavja nalaga izobraževanju velike naloge: nad 9.000 občanom je treba omogočiti srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Usmerjeno izobraževanje bo nesporno deležno tudi pomoči družbe.

Čeprav gre za povsem novo vsebino, si bodoče usmerjeno izobraževanje najlaže predstavljamo v prvi fazi kot nekakšno enotno dveletno srednjo šolo po osnovni šoli. S tem bi po eni strani nadaljnje šolanje približali domu šolarjev. Le-ti bi se morali poslej odločati za svoj poklic vsaj eno leto kasneje kot sedaj, ko se morajo neposredno po osnovni šoli. Izobraževanje bi bilo predvsem približano delu, odpadla bo sedanja pregrada, ki jo predstavlja npr. šolanje na gimnaziji ali tehnični šoli. Po novem naj bi imeli učenci možnost, da se lahko neposredno vključijo v delo po zaključku katerekoli stopnje izobraževanja.

Pri tehtanju možnosti za to izobraževanje imajo v Sevnici pogoje predvsem za prvo fazo usmerjenega izobraževanja (9. in 10. leto). Odpira se tudi možnost za drugo fazo v tekstilni oblačilni šoli. Največja ovira je prostorska stiska. Sestavljalci gradiva razmišljajo o prvi fazi usmerjenega izobraževanja (deveto leto) tudi v Mirenski dolini. Seveda bi morale šole tam ustrezno sodelovati. Začetne težave bi v mnogočem prebredli, če bi reorganizirali šolsko mrežo v občini. Izvršni svet se zavzema za povsem določne predloge, predvsem glede prednosti nalog. V tem trenutku bi bilo najbolj nujno združiti kadre, da bi oblačilna šola dobila verifikacijo.

A. ŽELEZNIK

TOZD ZA KOOPERACIJO: 30 PREDAVANJ

TOZD za kooperacijo pri sevniškem Kmetijskem kombinatu prireja po krajevnih skupnostih predavanja za kmetovalce. Računajo, da bodo v tej sezoni priredili 30 predavanj o gnojenju, zaščiti rastlin, pridelovanju krme in varstvu živine. Danes bo predavanje na Bučki. V ponedeljek bodo govorili o pridelovanju krme in krmljenju živine: v Tržišču ob 7,15, Šentjanžu ob 7.30 in Zabukovju ob 8,30. V sredo, 4. februarja, bo predavanje o zaščiti rastlin na Bučki, v četrtek pa na Studencu.

RAZLIKA ZA OPREMO IN IZBOLJŠAVE

Skupščina zdravstvene skupnosti je predlagala združenemu delu, da razliko, ki je nastala zaradi znižanja stopnje, združijo za razne naložbe v zdravstvenih domovih. V sevniški občini gre za okrog 820 tisočakov, ki bi še kako prav prišli zdravstvenemu domu v Sevnici in Krmelju. Za sevniški zdravstveni dom bi bilo nujno kupiti še nekaj opreme, v Krmelju bi potrebovali sanitetni avto, medicinsko opremo za reševalce, aparat za rentgensko slikanje zob, ravno tako bi bilo treba preurediti prostore.

KONČNO IGRIŠČE ZA SEVNIŠKO ŠOLO

Skupščina izobraževalne skupnosti je sprejela predlog izvršnega odbora, da bi šel izkupiček od prodanih avtobusov za gradnjo šolskega igrišča pri sevniški osnovni šoli. Denar od prodanih avtobusov – gre za 1,14 milijona dinarjev – je plod skrbnega gospodarjenja izobraževalne skupnosti, vendar bi bil še daleč premalo za vse potrebe šol v občini. Le-te so namreč na natečaj za ta denar prijavile kar za 2,57 milijona dinarjev zahtevkov! Sevniška šola, ki vsa leta od dograditve ne premore igrišča, bo morala ta denar vračati po desetinah tako, da se bo sčasoma spet nabral denar za posege drugod.

Kadrovske vrzeli

Minuli teden je republiška skupščina obravnavala uresničevanje kadrovske politike. Ta vprašanja so pregledali tudi na razširjeni seji komisije za volitve in imenovanja pri občinski skupščini v Sevnici v sodelovanju s koordinacijskim odborom za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL in komisije za spremljanje izvajanja družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini v ponedeljek, 19. januarja.

Po sprejemu družbenega dogovora o kadrovski politiki v sevniški občini prednjačijo pred vrsto občin v republiki. Kot ocenjujejo samo ravnanje po njem, ni nepravilnosti pri merilih za kadrovanje na vodilna in vodstvena delovna mesta, ravno tako se vsi podpisniki dosledno ravnajo po določilih ob ponovni izvolitvi vodilnih in strokovnih kadrov. Na bistven priliv strokovnjakov od drugod ne morejo računati, odhajanja v druge kraje je precej, vendar te selitve še ne ocenjujejo kot kritične. Nov način štipendiranja omogoča študij vsakomur. V občini je 368 štipendistov. Dostikrat delovne organizacije vseeno ne morejo najti želenih strok; v razpravi je bil omenjen primer, da med vsemi štipendisti ni niti enega študenta višje šole za socialne delavce.

Med pomanjkljivostmi omenjajo to, da največje delovne organizacije še sedaj ne premorejo sistemizacije delovnih mest. Do tega so se, zanimivo, lahko dokopali v manjših kolektivih kmalu po uveljavitvi družbenega dogovora. Pri izobraževanju zaposlenih opažajo, da se delavci lahko v vrsti kolektivov ob delu izredno izobražujejo celo pod ugodnejšimi pogoji, kot to predvideva družbeni dogovor. Pripravljeni programi razvoja šolstva in varstva šolske mladine z vso pozornostjo obravnavajo vse novosti s tega področja.

Letos v jeseni bodo na Bučki proslavili 35. obletnico prvega partizanskega napada na Dolenjskem. Minuli teden so se na Bučki sestali na pobudo krajevne skupnosti predstavniki sevniške in novomeške občinske skupščine ter KS Škocjan. Želja vseh je, da bi bila ob tej priliki bučenska krajevna skupnost povezana s svetom z asfaltom. Na sliki: predsednik KS Bučka Jože Kovačič (na desni stoji) otvarja sestanek. (Foto: Železnik)

Sevniški paberki

VESELI PREDAVANJA – Že vrsto let na Bučki ni bilo kakšnega kmetijskega predavanja. Predzadnjo sredo je sevniški Kmetijski kombinat pripravil predavanje o gnojenju. Priliko so izkoristili tudi za pogovor o razvoju kmetijstva v kraju. Kombinat priporoča kmetovalcem tega kraja kot dopolnilno dejavnost gojenje orehov. Kmetje opozarjajo na možnost melioracij okrog Štrita, kjer bi morala zemljiška skupnost najprej spraviti skupaj številne lastnike.

NE DOČAKAJO – Na Telčah bi zimo brez snega vaščani prav radi izkoristili za razna dela, potrebna pri gradnji telefona. Predvsem gre za kopanje jam za drogove in podobno. Žal nimajo sreče z delavci PTT, ki bi jim že morali pokazati, kod naj bi tekla trasa telefonske napeljave.

VEČ REDA – Na zadnji seji občinske skupščine pred novim letom so delegati kot osnutek sprejeli nov odlok o odlaganju smeti in odpadkov na območju občine. Nadaljnja poteza bo tudi na krajevnih skupnostih, ki naj bi določile smetišča, kamor naj bi občani odlagali odpadke v krajih, kjer ni organiziranega odvoza.

PRETANKA ODEJA – Vse je kazalo, da bo za začetek šolskih počitnic dovolj snega za smuko vsaj na Lisci. Predstavniki planinskega društva Lisca so v nedeljo ugotovili, da komaj 12-centimetrska odeja ni kaj prida za smuko. Smučarsko šolo so zato prisiljeni izvesti v poznejšem času, seveda če bo takrat na voljo kaj več snega. S šolami se dogovarjajo za izvedbo športnega dne ob taki priliki.

HLAPON SPET ZAŽIGA – Minuli četrtek so imeli boštanjski in sevniški gasilci spet precej dela, da so pogasili gozdni požar blizu Kobalovega mostu v dolini Mirne. Ogenj je nedvomno zanetila parna lokomotiva, ki je peljala predtem po dolini. Ob progi je namreč gorela trava tudi na več drugih mestih. Lani so imeli gasilci mirnejše urice, ker je železnica vpeljala dieselske lokomotive. Gasilci opažajo, da železnica ne čisti več varnostnih pasov.

VITOVEC: PREMALO ROK

Gradbeni odbor vodovoda Vitovec, ki si prizadeva zagotoviti zdravo pitno vodo za številne revne kraje v hribih nad Boštanjem, je v minulem letu nakupil večino materiala. S strojem so izkopali tudi okrog 5 km jarkov za cevovod. Ostaja še 3 km trase po izredno težavnem zemljišču. Razočarani so bili tudi nad obljubami občinske mladinske organizacije, ki naj bi poslala delovno brigado. Domačini so pripravili hrano, brigade pa od nikoder. Pravijo, da vreme ne more služiti za izgovor, saj so sami delali na določeni dan.

PROGE IZLETNIKU

Izletnik bo v najkrajšem času v mestu zgradil tudi avtobusno postajo. V občinsko središče naj bi poslej vodilo kar 13 avtobusnih prog, marsikatera krajevna skupnost pa želi še nove proge.

ŠE DELA S PRAVILI – Lani bi morala vsa društva uskladiti svoja pravila z določili novega zakona o društvih. Pri tem je bilo uspešnih le okrog 10 društev, kar okrog 60 pa jih mora še določneje poskrbeti za svoje temeljne listine.

SEVNIŠKI VESTNIK

Sejemska tradicija še živi, kljub vse večjim sistematičnim odkupom v hlevih samih rejcev. Na zadnjem mokronoškem sejmu v soboto, 17. januarja, je bilo precej manj živali kot pa morebitnih kupcev ali samo oglednikov. Posebno malo je bilo prašičev. (Foto: Železnik)

V jasli ne pokladajo „prazne" krme

Zadovoljive ugotovitve hranilne vrednosti silažne krme — Aprila ocena reje

Pri trebanjski kmetijski zadrugi ima pospeševalec inž. Alojz Zupančič rezultate o oceni hranilne vrednosti osmih silažnih vzorcev, kolikor so jih dali v preiskavo kmetje.

Inž. Zupančič je na splošno zadovoljen s hranilno vrednostjo in lastnostmi pregledanih silaž. Kmetje v glavnem silirajo v stolpnih silosih, nekaj je tudi koritastih. Pri zadrugi ugotavljajo, da so kmetje dobro poučeni o načinu siliranja koruze. Vse bolj se širi prepričanje, da se da iz silažne koruze pridobiti največ hranilnih snovi. Vzorci sena sami po sebi opozarjajo na vrsto pomanjkljivosti. Nekaj je k temu pripomoglo lansko deževje, pa tudi slaba založenost tal s fosforjem. V sezoni 1973-1974 je bila uporaba umetnih gnojil večja kot sedaj. Kmetje so trosili že po 170 kg gnojil na hektar. Če se letos gnojila spet ne bodo podražila, bodo kmetje vsekakor bolj upoštevali številna navodila strokovnjakov, da se varčevanje pri gnojilih ne izplača. Kmetje so za travnike v preteklosti dostikrat raje posegali po nitromonkalu, ker je učinek hitreje viden. Miselnost se počasi spreminja. Zlasti po nitrofoskalu bi morali po mnenju inž. Zupančiča bolj seči.

Pri preiskanih vzorcih koruze silaže so ugotovili 13 gramov prebavljivih beljakovin na kilogram silaže in 160 gramov škrobne vrednosti. Vzorci travne silaže so navrgli 31 gramov beljakovin in 120 gramov škrobne vrednosti.

Pospeševalna služba spremlja krmljenje na petih kmetijah. Namen tega je ugotoviti, ali domača krma zadostuje ali pa bi bilo treba dodajati razne snovi. Ti rezultati bodo na razpolago aprila. Tudi o dosedanjih ugotovitvah so se tehtneje pogovorili na predavanjih za kmetovalce.

A. Ž.

Več zadovoljstva?

Čeprav je Franc Koželj iz Knežje vasi lani oktobra dopolnil že 87. leto, še rad postori to in ono okrog hiše. Srečali smo ga, kako je napravljal kolje.

Ubadal se je s smrekovimi vejami, ki dajo sicer dosti dela, ko pa so enkrat olupljene, je to kolje, da je kaj. Sicer pa je že od mladih nog navajen na malo. Rodil se je v Podšumberku, v mladosti je zahajal k mizarjem, zato mu teh spretnosti še danes ne manjka. „V Knežji vasi smo po malem dokupovali nekaj njiv, da smo se pošteno preživljali," pripoveduje o svojem življenju. Z bridkostjo se spominja leta 1921, ko je pogorel. „Ravno nov kozolec smo naredili, pa je šlo vse, še orodje mi je vzel ogenj. Nisem imel gozda, da bi prišel do potrebnega lesa za obnovo, vendar smo se s pomočjo vaščanov le izvlekli," se spominja tistih težkih časov.

napredek. „Ljudje tako gradijo, da je kaj. Škoda, da mladi toliko odhajajo za drugim zaslužkom, stari namreč sami težko delajo na zemlji. Res je velika razlika med tistim, kar je bilo nekdaj, in tem, kar je danes. Redko je bil nekoč na mizi bel kruh. Vendar človek dostikrat opazi, da ljudje vseeno niso bolj zadovoljni," razmišlja Koželjev ata, ki vedno skrbi, da so pri hiši dobre grablje, košare, poklada prašičem in – pazi na dom, kot pravi sam.

A. Ž.

Franc Koželj iz Knežje vasi kljub dopolnjenim 87. letom še prizadevno skrbi za kolje in vrsto drobnih stvari pri hiši.

Takole razstavijo na asfalt izven trgovine odpadno embalažo na ljubo vetru in mimoidočim. Za takole „snago" med bloki je minuli teden poskrbela Dolenjkina trgovina v Ulici Gubčeve brigade 8.

SINDIKAT IZOBRAŽUJE NA TREH KRAJIH

Občinski sindikalni svet pripravlja prek Centra za izobraževanje in kulturo seminarje za sindikalne aktiviste. Seminarji so namenjeni nadrobnemu seznanjanju z nalogami organizacije, obdelali naj bi tudi gospodarjenje v združenem delu, vlogo članov v družbeni samozaščiti in splošnem ljudskem odporu. Pripravili bodo skupno 20 ur predavanj na Mirni, v Mokronogu in Trebnjem.

VSAKA PODPORA DOBRODOŠLA

Pred nedavnim je vodovodnemu odboru v Čužni vasi priskočil na pomoč tudi občinski odbor Rdečega križa z 2.500 dinarji. Občinski komunalni sklad je doslej pomagal enkrat s 40.000 in drugič z 10.000 dinarji, kmetijska zadruga Trebnje s 4.500 dinarji, kmetijsko gospodarski odbor Mokronog s 1.300 dinarji in novomeško Cestno podjetje s 1.000 dinarji.

Iz kraja v kraj

ZDELAN ASFALT – Ni samo stari mirenski most tisto, kar vzbuja negodovanje Mirenčanov. Tudi asfaltni sloj skozi kraj je že hudo zdelan. Vse kaže, da utegne spomladansko kipenje še posebno slabo prestati. Skozi kraj je že precej ostrih lukenj, ne manjka jih tudi proti Trebnjemu.

KOT DA JIH NI – Trebanjski krajevni skupnosti lani ni uspelo zbrati prispevkov, s katerimi so nameravali asfaltirati cesto in parkirišča pri pokopališču. Računali so na 200 dinarjev od gospodinjstva. Namesto pričakovanih 600 so razumevanje pokazali le 104, zato je akcija padla v vodo.

PAST ZA PEŠCE – Na vogalu Ulice heroja Slaka ob asfaltiranju ni bila položena rešetka v cestišče. Namesto te imajo desko. Ker pa je na vsakem kraju krajša, kot je odprtina, je vse skupaj past za gležnje pešcev.

LARFARIJA KMALU NA SVETLEM – Glasilo mokronoških larfarjev naj bi letos izšlo že 1. februarja, tako da ga bo lahko do samega karnevala vsakdo prejel, se nasmejal in morda tudi jezil, če se bodo na njegov račun smejali drugi. Časopis naj bi kot po navadi segel po novice tudi v druge kraje.

SUH VODOVOD – Vaščanom Gornjih Jesenic njihov vodovod kaj malo služi. V januarski suši si niso mogli kaj prida pomagati, saj je v ceveh večinoma zrak namesto vode. V Dolnjih Jesenicah ves čas dobro shajajo s svojo vodo.

IGRA ZA OTROKE – Predzadnji petek je gostovalo v Trebnjem ljubljansko Mladinsko gledališče. Ob podpori kulturne skupnosti in trebanjske osnovne šole so uprizorili dvoje predstav. Gostovali so s Ptički brez gnezda

TREBANJSKE NOVICE

Na take skoke ni nihče računal

Občani so ponekod razočarani nad programom javnih del, ampak ni še vseh upov konec — Za največ neuresničenih gradenj so krive hude podražitve

„Je v programu zapisano, pa ni narejeno! Obljubili so nam na sestanku, preden smo sprejemali samoprispevek, pa še čakamo . . .“ Take pripombe občanov je zadnje čase precejkrat slišati, vendar je to le ena plat medalje.

Plan občinskih javnih del je bil sprejet leta 1972 za pet let in bo torej končan šele prihodnje leto. Ko so takrat planirali asfaltiranje cest, gradnjo vodovodov in drugih objektov, so računali po takrat veljavnih cenah, torej iz leta 1971, ko je bil plan v zasnovi. Vsak pa ve, da se je odtlej posebno gradbeni material nekajkrat podražil, kar jih je veliko izkusilo na lastni koži. Razumljivo torej, da je prva leta uresničevanja programa delo potekalo hitreje in bolj otipljivo, kot pa je to mogoče zadnji dve leti. Za isti denar se naredi veliko manj: namesto kilometra nove ceste samo dvesto metrov. Tak je približen izračun zaradi podražitev.

Kljub velikim skokom cen pa je — predvsem po zaslugi izredne prizadevnosti občanov in njihovega prostovoljnega dela — program javnih del le uspel, vsaj v važnejših točkah. Od 13 predvidenih cestnih modernizacij, za katere je bilo predvideno 17.460 dinarjev, je ostalo 5 gradenj na papirju, za ostale, že opravljene v celoti ali pa samo delno, je bilo porabljenih 35.657.706 dinarjev, vrh vsega je še za blizu 2 milijona dinarjev dolga.

Podobno se je zgodilo pri neuresničenih točkah iz programa gradnje vodovodov in kanalizacije pa z ostalimi deli. Največ vroče krvi je zaradi prahu in jam, ki se še vedno drže ceste Semič—Štrekljevec, zaradi vodovoda v Tušev dol in ceste proti Stražnjemu vrhu pa mosta v Dobličah in ceste skozi Gribljе. Razumeti je občane teh krajev, če so nejevoljni, kajti čakanja se enkrat vsak naveliča, ne kaže pa pri tem izgubljati živcev. Samo vpiti na sestankih: „Zahtevamo, kar je zapisano!“ je zelo enostavno, upoštevati je treba podražitve in pa, da je še leto dni časa do izteka programa.

R. B.

UREDITI VARSTVO SPOMENIKOV!

Varstvo spomenikov in spominskih znamenj v občini je precej neurejeno. Čeprav obstoji formalen dogovor med temeljno kulturno skupnostjo, temeljno izobraževalno skupnostjo, Zvezo borcev in občinsko skupščino, se bosta, kot kaže, za to morali bolj zavzeti občina in TKS. Ta pereči problem bosta obravnavali na eni letošnjih sej. Takoj pa je treba urediti vprašanje vzdrževanja osrednjega belokranjskega spomenika na Gričku. Za to je zadolžena temeljna kulturna skupnost v sodelovanju s KS Črnomelj.

SEMIČ BO DOBIL ZDRAVSTVENI DOM

Semič bo končno dobil tako potrebni zdravstveni dom. Graditi ga bodo začeli letos. Zemljišče, na katerem bo stal zdravstveni dom, je že odkupljeno, izdelan je tudi idejni projekt. Glavni projekt so naročili in bo v kratkem narejen. Investitor tega pomembnega objekta je zdravstveni dom Novo mesto. Predračunska vrednost semiškega zdravstvenega doma skupaj z opremo je štiri in pol do pet milijonov dinarjev.

PREDPISI NE DAJO

Do februarja traja mrtva sezona na kmetih, zato bi bil zdaj najlepši čas za razna javna dela in prostovoljne akcije. Marsikje občanom to uspe, marsikje ne. Nenavaden primer je Tušev dol, kjer bi lahko dobili vodo, ampak so ovire. Odcep za vas v dolžini 2 km je prehud zalogaj, da bi ga s prostovoljnim delom spravilo skupaj nekaj hiš, pač pa so ljudje pripravljeni poskrbeti za 300 m trase. Material za vodovod je tudi že nabavljen in leži na OKP, del pa ne morejo začeti, ker zahteva novi zakon vnaprej zagotovljena sredstva, kar pa za taka dela, ki se opravljajo s samoprispevkom, ni možno. Tako čakajo, da se bo nateklo dovolj denarja od samoprispevkov. Medtem pa bo zrasla pšenica in koruza, potem bodo pa rili po njivah.

O DRUŽBENI SAMOZAŠČITI

V četrtek, 22. januarja, je v Črnomlju zasedala občinska konferenca SZDL. Konferenca je bila problemska, saj je obravnavala le družbeno samozaščito. Vabili so tudi vse predstavnike organov, ki imajo v občini opraviti s SLO in tovrstno dejavnostjo.

„Kadar je priložnost, takrat je treba kupiti,“ še vedno velja za cement. Prejšnji četrtek so pri Dolenjki v Črnomlju dobili pošiljko, ki je kljub zimi dobro šla v promet. Kdor se pripravlja na gradnjo, zdaj dela zalogo, ker se je bati, da spomladi cementa spet ne bo. (Foto: R. Bačer)

Črnomaljski drobir

ZEMLJIŠČE PRIPRAVLJENO — Na Čardaku, kjer se je posebno družbena gradnja močno razmahnila in kjer je v načrtu gradnja še več novih blokov, so odkupili nov kompleks zemljišča. Tako zaradi zemlje ne bo ovir, da ne bi mogli začeti gradnje. Na solidarnostna stanovanja čaka še veliko ljudi.

PRESENETLJIV ODZIV — V nedeljo, 18. januarja, je AMD Črnomelj organiziralo predavanje s filmom o novostih zakona o cestnem prometu. Kljub nedeljskemu dopoldnevu je bil obisk presenetljivo dober. Šoferji amaterji so dokazali, da želijo biti na tekočem, četudi brez „tekočine“.

ZA PLAKETE GRE — Jutri bodo na 14. seji vseh zborov skupščine občine Črnomelj sklepali tudi o predlogu odloka o postopku in pogojih za podelitev plaket občine Črnomelj. Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja je za člane žirije za podelitev plaket predlagala: Darko Čop, Antona Fabjana, Ano Jakše, Antona Marentiča, Mirka Miheliča, Ivana Požeka, Stojana Šonca, ing. Vlada Vardijana in Janeza Žuniča.

NI DENARJA — Čeprav so načrti za pločnik in javno razsvetljavo ob cesti, ki pelje od hotela Lahinja do črnomaljske Iskre, narejeni, ne kaže, da se bo to lahko v kratkem uredilo. Volja je, samo denarja, žal, ni . . .

UMRL JE Jože Kure iz Ulice 21. oktobra 15a, star 55 let.

Črnomaljski poročevalec

Težave TTKS

Ko so 1974 v Črnomlju ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost, so se ljudje, ki so vneti za to področje človeškega delovanja, zagnano vrgli na delo, saj je vse kazalo, da bodo v telesni kulturi končno lahko dosegli množičnost. O tem, kako so njihovi uspehi in načrti sedaj v nevarnosti, je pripovedoval tajnik črnomaljske TTKS Stevo Vidović:

„Pri organizaciji smo končno dosegli, kar smo želeli: imamo dvodomno skupščino in izvršni odbor, ki ima odbore za rekreacijo, za šolski šport in za tekmovalni šport. Da bi telesno kulturo res dali najširšim množicam, smo se odločili, da bomo po krajevnih skupnostih organizirali razna tekmovanja. Lepe uspehe smo dosegli tudi pri osnovnošolski mladini, za katere smo med drugim lani organizirali tudi belokranjsko rokometno ligo. Tak način dela nam zagotavlja, da bomo sčasoma dobili več dobrih tekmovalcev, kvantiteta namreč daje kvaliteto.

Vse naše načrte in dosedanje uspehe pa resno ogroža hudo pomanjkanje denarja. Ko smo 1974 ustanovili TTKS, smo dobili 0,51 odst. od bruto osebnih dohodkov in tako se je nateklo nad milijon dinarjev; lani je ta stopnja znašala le še 0,33 odst., za letos pa napovedujejo celo 0,24 odst., tako da nam res ne bo ostalo nič denarja za vlaganje

v objekte za množični šport. Brez tega pa je tako, kot bi imeli zvezane roke.“

A. BARTELJ

Krepiti občanovo varnostno zavest

Občane seznaniti z varnostnimi razmerami — IO mora pripraviti osnutek družbenega dogovora o družbeni samozaščiti — Pogosteje sodelovati z zdomci

Metliška občinska konferenca SZDL je pripravila minuli četrtek problemsko konferenco o družbeni samozaščiti, udeležili pa so se je člani forumov in organov vseh družbenopolitičnih organizacij, predstavniki delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, splošnega ljudskega odpora in drugi. Zbranim sta o uresničevanju družbene samozaščite govorila Julij Planinc, član koordinacijskega odbora pri RK SZDL, in načelnik novomeške UJV Niko Bricelj.

Govornika sta navzoče seznanila s podatki o emigrantskih organizacijah, diverzantskih skupinah, številnih sovražno nastrojenih časopisih, RTV in radijskih oddajah, o notranjem sovražniku ipd. in opozorila na agente, ki imajo še vedno lahek dostop do naših gospodarskih skrivnosti in objektov. Poudarila sta, da je samozaščita stvar vseh občanov, ne samo poklicnih organov, in da je prvi cilj družbene samozaščite krepitev občanove varnostne vesti.

Razprava, ki je sledila uvodnima razlagama, je dokazala, da se občani zavedajo svoje naloge pri uresničevanju samozaščite, veliko dela pa seveda čaka komuniste. V občini je večina organizacij ZK predelala sklepe 13. seje predsedstva CK ZKJ, vendar bo potrebno posihmal sklepe tudi uresničevati in v programe osnovnih organizacij vnašati naloge s področja družbene samozaščite. Občani so omenili tudi vlogo samoupravne delavske kontrole, ki ponekje še vedno ni zaživela.

Ob koncu dobro zastavljene in zanimive konference, ki sta jo z mnogimi primeri popestrila oba govornika, so udeleženci sprejeli enotne sklepov. Z njimi obvezujejo vse občane, predvsem pa družbenopolitične organizacije, samoupravne interesne skupnosti, odbore in komisije za družbeno samozaščito, SLO itd., da so poslej na področju organiziranja in uresničevanja družbene samozaščite delavnejši. Konferenca je dala organizacijam vse nalog in opozorila na nepravilnosti pri organiziranju SLO in družbene samozaščite v nekaterih delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

J. PEZELJ

GRADAC: MESTO PRESENEČENJ

Letošnji pust bo šele 2. marca, vendar se v Gradcu že čuti predpustna mrzlica. Predvsem pri članih „Društva gradaških mačkov“, ki tudi letos pripravljajo v svojem sprevodu vrsto presenečenj. Lani je Belokranjce obiskal sam Kissinger, letos pa bodo mački bolj korajžni, tako da bo mesto ob Lahinji za vse, ki ga bodo v času sprevoda obiskali, „mesto presenečenj“ Zaenkrat so organizatorji obelodanili en sam podatek: „Maček“ s spremstvom se bo radovednežem predstavil 29. februarja okoli 14. ure.

DIPLOMA ZA KOLEKCIJO SPALNIH SRAJC

23. januarja so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprli letošnji sejem mode, na katerem je razstavljala tudi metliška Beti in dobila za kolekcijo spalnih srajc in pižam iz 100-odstotnega bombaža diplomo Ljubljanski zmaj. Priznanje je metliškim tekstilcem podelila ljubljanska mestna skupščina za ocenjevanje izdelkov tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije pri Gospodarskem razstavišču.

Kovačija umira

„Seveda mi je težko,“ ... zapel v prijetni belokranjščini gradaški kovač Stanko Strugar, „ko opažam, da ... kladivo za moje roke iz dre... va v dan težje. Pa kaj ne ... bilo! Dvainšestdeseto leto ... sem si naložil, pesem kovaškega nakovala pa poslušam ... skoraj nepretrgoma od le... Upokojen sem, pa kar ... morem brez konj, brez drobnih popravil. Toda tudi če ... hotel delavnico enkrat ... vselej zakleniti, mi ne ... uspelo. Nemalokrat se ... zgodilo, da so me kmeč... tudi iz tople postelje potegnili v kovačijo. In tako „... jem“ po dve, tri ure ... dan . . .“

Pri svoji pripovedi je ... upokojeni kovač nekoliko žalosten. Zavoljo tega, ... bo takrat, ko bo dokončno izpregel, kot pravi sam, ... vačijo vzel hudič. Mladina ... navdušena za kovaški poklic. Avtomobili, elektrika ... podobno, to da jih vabi, pa ... vi stari mojster. Nekaj deset... letij nazaj je bilo drugače. Strugarjev oče ve povedati, da je „napolnil“ z „gum... vozovi vse okoliške vasi ... da še sedaj vozijo, tako dobro jih je napravil.

„Škoda,“ je nadaljeval ... pripoved upokojeni kovač, „ker nimam naslednika. ... enega je v tem koncu ved... nekaj dela. Če ne podkuje... konj, popravljam kmečko orodje in podobno. Ko bo... prenehal, bodo imeli oko... ški vrsto preglavic, upam ... da bom le dobil dobrega ... slednika . . .“

V centru mesta so pred dnevi odprli novo gradbišče, na katerem naj bi zraslo poslopje za kemično čistilnico. V prostore, kjer je metliška čistilnica sedaj, se bo vselila pred kratkim zaprta prodajalna „Kokre“. Na sliki: pogled na novo metliško gradbišče.

Brez noš, a že vadijo

Pri metliškem mladinskem klubu bo poslej delala folklorna skupina — Vabijo vse, ki radi plešejo

Odkar je metliška Zveza socialistične mladine Slovenije dobila novo vodstvo, se je v dobrih dveh mesecih mladinski organizaciji marsikaj spremenilo. Od pogovorov in načrtov mladi prehajajo k delu. Tako se je pred kratkim sestal izvršni odbor metliškega mladinskega kluba in sestavil podroben delovni program za prihodnja dva meseca.

Na sestanku so bili tudi člani folklorne skupine, ki so se do sedaj lahko izkazali le z voljo za ohranjevanje starih belokranjskih plesov. Člani so večkrat prosili za prostor, kjer bi se lahko zbirali in vadili, vendar nikoli niso uspeli. Zavoljo tega so se na srečanju mladih plesalcev in članov mladinskega kluba dogovorili, da bo folklorna skupina odsihmal vadila v prostorih mladinskega kluba, ki ga dobro vodi Janez Žele. Da bi bilo sodelovanje kar najboljše, so sklenili, da bodo „plesalci“ odslej sekcija pri klubu. Z delom so že pričeli, žal pa je skupina brez potrebnih belokranjskih noš. Vodstvo sekcije zato prosi vse nekdanje člane, da sposojene noše čimprej vrnejo in tako omogočijo nemoteno vadbo njihovim mlajšim tovarišem. „Folkloristi“ bodo poskrbeli, da se bo metliškemu plesnemu ansamblu priključilo kar največ mladink in mladincev, ustanovili pa bodo tudi tamburaško skupino, ki bo mlade plesalce spremljala na treningih in nastopih.

Ob koncu sestanka so se člani folklorne skupine dogovorili, da bodo vodstvo skupine še naprej zaupali Janku Bračiki.

O UREJEVANJU VRTOV

Metliško Hortikulturno društvo je minuli četrtek pripravilo mikavno predavanje o urejevanju vrtov. Ob 17. uri se je v dvorani metliške občinske skupščine zbralo kar precej gospodinj, ki jim je ing. Jože Štrgar s pomočjo diapozitivov prikazal vse prednosti in lepote dobro in sodobno urejenih vrtov.

Sprehod po Metliki

O DELAVNOSTI RIBNIŠKE DRUŽINE JE BILO PISANO, vendar priložnostne ribiče zanima, če se bodo lahko kupile dovolilnice za ribolov v recepciji Hotela Bela krajina. Takšna je bila navada v preteklosti in prav bi bilo, če bi bilo tako tudi v prihodnje. V hotelu so nam povedali, da izletniki že vprašujejo po dovolilnicah, zato bo treba zadevo čimprej rešiti.

O DELU TURISTIČNEGA DRUŠTVA je zadnje čase bolj malo slišati. Društvo sicer obstaja, se pa premalo vključuje v delo in življenje v občini. Prav in lepo bi bilo, ako bi se s porajajočo turistično sezono prebudilo tudi turistično društvo.

KADROVSKA KOMISIJA PRI KOMITEJU Občinske konference ZKS je razpravljala prejšnji teden o problemih kadrovske politike v občini, o evidentiranju kandidatov za vodilne funkcije ter o kadrovski politično šolo.

V BETI SO SE KONČALE ... konference osnovnih organizacij ... in sindikata. Na konferencah so ... tično spregovorili o delu v letu ... ter sprejeli nove naloge. Udeležba ... zborih je bila mnogoštevilna, ... ve pa pestre in konstruktivne.

V MLADINSKEM KLUBU ... BILA prejšnjo nedeljo ura pra... za najmlajše. Med otroki in stari... vzbudila zamisel veliko pozor... Skupino, ki pripoveduje otro... pravljice in jim prikazuje diap... vodi Metka Jagodič, vzgojitelj... otroškega vrtca. Ure pravljic ... vsako drugo nedeljo.

metliški tednik

Organizacija ZK tudi na gimnaziji

Glavni nalogi: idejna vzgoja in sprejemanje novih članov

Sredi januarja smo tudi na gimnaziji Kočevje ustanovili osnovno organizacijo ZK. Organizacija bo spremljala pomembne svetovne in domače dogodke. Skrbela bo za krepitev samoupravnih odnosov na šoli in ideološko vzgojo. Zavzemala se bo za ustrezno kadrovanje v vse organe šole, pa tudi za sprejemanje novih članov v ZK.

Naša organizacija je trenutno številčno zelo šibka, zato bomo v kratkem sprejeli v naše vrste več dijakov, predvsem četrtošolcev. Sprejem bo nagrada in spodbuda za delo. Komunisti so lahko le najboljši. Novi člani bodo obiskovali seminar, ki ga bo organiziral občinski komite ZK.

Skrb za idejno vzgojo mladih je ena osnovnih nalog osnovne organizacije. Pri tem bo pomagal tudi marksistični krožek, ki ga bodo obiskovali predvsem mladi komunisti. Marksistični krožek na gimnaziji sicer že deluje, vendar zanimanje zanj ni zadovoljivo.

Osnovna organizacija ZK bo v bodoče seznanjala vse dijake na mladinskih urah z resolucijami in sklepi partijskih kongresov, ki se nanašajo na vzgojo in izobraževanje in samoupravni sistem na šolah, pa tudi z občinskim statutom, srednjeročnim razvojem občine itd.

To je samo del nalog, ki jih bomo morali komunisti opraviti letos in v prihodnjih letih. Zavedamo se, da niso lahke. Za njihovo uresničevanje bo potrebno veliko truda in časa. Vemo, da se bomo lahko izkazali kot pravi komunisti samo s poštenim delom in doslednostjo.

DARJA ŠKORJANEC

NOV CENIK KOPANJA

Krajevna skupnost Kočevje-mesto je minuli teden sprejela nov cenik za kopanje v novem zaprtem bazenu. Ura in pol kopanja velja za otroke od 7. do 10. leta starosti 10 din (do 7. leta je zastonj). Za dijake in druge šolarje, za organizirano kopanje članov sindikata in društev (nad 10 oseb), za skupine tujih gostov (nad 40 oseb) po 15 din na osebo. Za ostale in vse, ki niso iz kočevske občine, pa velja vstopnica 20 din. Cene veljajo za 90 minut kopanja. Mesečna karta za neomejeno število kopanj velja 200 din za osebo.

Potrebno je zaposliti ljudi

Razprava o predlogu samoupravnega sporazuma, na podlagi katerega bi združevali sredstva za izgradnjo male industrije v manj razvitih krajevnih skupnostih občine Kočevje, je pokazala, da si tudi v Koprivniku želijo manjši obrat. Po oceni krajevne skupnosti imajo prebivalci tega oddaljenega in odročnega kraja precej težav z zaposlovanjem. Še večje težave bodo, ko bo ŽKGP – Kmetijsko gospodarstvo začelo izvajati sanacijski program, ki predvideva ukinitev kmetijskih obratov v oddaljenih vaseh ali zmanjšanje števila zaposlenih.

Krajevna skupnost predlaga, naj bi vsa gospodarska vprašanja, ki se nanašajo na zaposlene v Koprivniku, reševali v sodelovanju z njimi. Pri tem je treba upoštevati, naj bi ostalo v vasi čimveč prebivalcev.

Več je potrebno napraviti tudi za boljše in pametnejše izkoriščanje kmetijskih zemljišč. Občani razumejo, da nastajajo v vsakem proizvodnem procesu težave, vendar jih je treba načrtno in prožno reševati, ne pa čakati, da bodo postale težave skoraj nerešljive.

–v

POVSOD ONESNAŽENJE

Smog se zadnje dni pojavlja posebno v jutranjih urah ob megli in v mraku tudi v Kočevju, vendar še v količinah, ki ne pretegajo zdravju škodljive mere. Povsod po svetu velja najvišja dopustna mera 0,3 miligrama žveplenega dvokisa na kubični meter. Kočevje je razporejeno v III. skupino krajev, se pravi tistih, katerih ozračje še nima škodljivih količin smoga.

Res pa je, da se iz raznih obratov širi smrad, ki ga ne moremo istovetiti s smogom, čeprav je zelo neprijeten. Širi se iz silosov, klavnice, kemične itd. Množijo se tudi nova, črna smetišča okoli hiš, v Gaju med jelšami, pri šoli, za NAMO, kjer je bil nekdaj zid vrtnarije, ob Rinži, proti Rudniku in drugod. Zdaj, ko je na Rinži led, se tudi zelo lepo vidi, kateri stanovalci imajo navado metati odpadke in razno šaro kar v Rinžo. Razstava teh smeti je zdaj na ledu. Ko bo topleje, bo iz vseh divjih smetišč smrdelo.

Za čisto okolje in zrak bo treba več narediti, saj je samo dogovarjanje premalo. Kazni bi le koristile in naučile nevzgojene občane.

–ko.

Strokovnjaki ob strani

V krajevni skupnosti Rudnik–Šalka vas v kočevski občini že od lani deluje 24-članski koordinacijski odbor, v katerega so vključeni delegati vseh krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Na skupnih posvetih podrobno in kritično obravnavajo vse pereče gospodarske in druge zadeve ter skušajo uskladiti delo vseh organizacij.

Precej težav imajo z vključevanjem strokovnjakov v delo organizacije in organov krajevne skupnosti. Večina se jih obnaša, kot da jih ne zanima delo v tej krajevni samoupravi in se ga izogibajo, oziroma se ne vključujejo vanj. Sklenili so, da bodo tudi te občane seznanili o pomenu družbenega dela in jih skušali pritegniti, saj bi lahko prav oni največ pripomogli pri napredku v krajevni skupnosti.

Sicer pa v tej krajevni skupnosti kritično ocenjujejo delo na vseh področjih. Težave imajo, ker jim primanjkuje denarja. Vendar so prebivalci pripravljeni vedno pomagati, če gre za reševanje pomembnih gospodarskih in drugih zadev v krajevni skupnosti.

–v

IZ POLJANSKE DOLINE

BOLJŠE CESTE – Odkar imajo v Poljanski dolini novega cestarja – to je Peter Kastelic iz Kovače vasi – na cesti ni več toliko lukenj, kot jih je bilo prej. Še lani so bile na cesti od Brezovice do Predgrada tako globoke luknje, da bi v njih lahko sadili krompir; seveda, če bi bila cesta malo mehkejša.

SLABŠI ŠOFERJI – Vse od Mozlja do Brezovice smo bili prisiljeni voziti za tovornjakom NM 250–10, ker se nam kljub našemu trobljenju in nakazovanju, da ga želimo prehiteti, ni hotel umakniti. Vendar bi še vse šlo, če ne bi vozil tako počasi, kot da vozi jajca, v resnici pa je peljal le ena vrata.

POGOSTI POŽARI – Letos so predgrajski gasilci že trikrat gasili in sicer vedno travo in grmovje, ki se je vnelo iz neznanega vzroka. Dvakrat je gorelo pri Jelenji vasi in enkrat pri Lipi. Bilo pa je še več podobnih manjših požarov, ki so jih pogasili občani sami.

EN SAMEC MANJ – V Poljanski dolini ni več 62 samskih fantov, ki iščejo neveste, ampak le še 61. Eden se je namreč po novem letu poročil. Upamo, da bodo v novem letu tudi ostali imeli več sreče.

ENAKO UČENCEV – Lansko šolsko leto je obiskovalo šolo v Predgradu 16 otrok, letos pa jih je spet prav toliko. Učenci 1. in 2. razreda obiskujejo pouk skupaj, 3. in 4. razreda pa spet skupaj. Uči jih učitelj Franc Šeligo.

PREVEČ DIVJADI – Končno so tudi lovski in drugi strokovnjaki ugotovili, da je divjadi preveč, zato so zvišali načrt odstrela za jelenjad in ta, zvišani načrt, kot smo zvedeli v Predgradu, tudi že izpolnili.

Drobne iz Kočevja

NA LED ALI V BAZEN – Zimske počitnice so tu. Kaj bodo počeli otroci, če ne bo snega? Smučarski tečaji, ki so bili med počitnicami že tradicija, bodo odpadli. Načrt bo treba spremeniti in izkoristiti sedanjo razmere, predvsem novi plavalni bazen in led na Rinži, če bo še držal čez počitnice, ker se že poznaja odjuga. Se najbolje pa bi bilo, bi zapadel sneg, ki bi poskrbel za najcenejšo in najbolj množično rekreacijo in športno vadbo.

– Jaz se ne hodim kopat, ker sem predebel in se ne bi rad kazal, dokler ne shujšam.

– Jaz pa zato, ker sem preveč suh – v denarnici.

ENAJSTICA V KOČEVJU – V 3. kolu športne napovedi je bilo v Jugoslaviji izžrebanih skupno 9 dvanajstic, od tega ena v Sloveniji in sicer v Kranju. Enajstic je bilo izžrebanih kar 250, od tega v Sloveniji 21, med njimi ena v Kočevju. Znesek dobitka v Kočevju je 6.724 din. To je kar lepa vsota.

VSI HOČEJO VOZITI – Avto–moto društvo Kočevje je pričelo za to leto s pripravljalnimi tečaji za kandidate motornih vozil. Prvi letošnji tečaj za 35 kandidatov se je že pričel. Tečaje imajo, kot običajno, v domu telesne kulture. Za tečaje v februarju in marcu je že dovolj prijav, za tečaje v aprilu pa je nekaj mest prostih. Torej je tudi letos za tečaje za vozniške izpite zelo veliko zanimanje.

SEKS NA ULICI – Nasilnež s seksualnimi naklepi grozi ženskam tudi v Kočevju. Napada jih kasno zvečer, ko se mestni vrvež malo umiri, posebno v okolici Šeškove ulice in Samopostrežne trgovine. Bilo bi prav, da bi se pobrigali za početje tega „tiča" in ga spravili na varno. Je mlajši človek, brkat in precej dolgin las. Do sedaj se ni pripetilo kaj hujšega, ni pa izključeno, da se še ne bo.

Včasih potok, zdaj gnojnica

V Kočevju poteka ob Ljubljanski cesti izkopan kanal, ki pri odcepu Ljubljanske ceste za Mahovnik prečka cesto, teče čez travnik, prečka nato še Rožno ulico in se pri stari elektrarni izliva v Rinžo. Ta potoček je bil še nedolgo popolnoma čist. Otroci, ki so se z mamicami sprehajali po Rožni ulici, so radi ob njem postajali in metali kamenčke vanj.

Danes ob potočku nihče več ne postaja. Po njegovi strugi namreč ne teče več čista voda, ampak umazana brozga, ki že na daleč smrdi kot gnojnica.

Prav bi bilo, da bi odgovorni organi ugotovili, kaj je vzrok za tako stanje, krivce kaznovali in dosegli, da bo ta potoček spet čist. Gnojnica gotovo zastruplja tudi ribe v Rinži.

Skupnost za varstvo okolja ni mogla doseči reda in ga tudi ne bo. Proti vsem skrunilcem narave je treba kazensko postopati. Narava namreč ni last posameznika, da bi jo lahko uničeval.

J. PRIMC

DELATI ZAKONITO

Pred kratkim so imeli člani sindikalne podružnice na osnovni šoli Kočevje letno skupščino. Pregledali in pogovorili so se o uspehih in neuspehih dela sindikalne podružnice v minulem letu ter o programu dela za letos. Poudarili so, da je treba vzroke slabih pojavov zatirati in se tudi v bodoče boriti za zakonitost dela, ter da morajo samoupravni organi tesno sodelovati s sindikatom.

V. I.

IZ ŠOLE POČITNIŠKI DOM?

Na nedavnem zboru volivcev za območje vaškega odbora Gora v ribniški občini so med drugim razpravljali tudi o nadaljnji usodi stavbe stare šole, za katero se zanima več interesentov. Najresnejši ponudnik je krajevna skupnost Poljane–Ljubljana, ki bi uredila prostore šole v svoj počitniški dom. Pozimi bi to stavbo uporabljali za organizacijo smučarske šole v naravi za učence osnovnih šol, skoz ostali del leta pa za oddih odraslih, predvsem upokojencev. Krajevna skupnost Poljane–Ljubljana je pobratena s krajevno skupnostjo Sodražica, kamor sodi tudi območje Gore.

NOVI RIBIČI

Ribiška družina Ribnica je pred kratkim organizirala izpite za svoje nove člane. Opravljalo ga je 17 kandidatov, uspešno pa ga je položilo 15. Pred izpiti je bil seminar, na katerem sta predavala Vesna Lavrič iz Ribnice in Karel Tekavec, ki je član izpitne komisije Zveze ribiških družin. Razen kandidatov za ribiče so se udeležili seminarja tudi člani mladinske sekcije ribiške družine Ribnica, ki ima 104 člane in 31 članov mladinske sekcije.

Potokom krademo vodo

Ribiči opozarjajo: imamo vedno več vodovodov, v potokih pa zmanjkuje vode – Uničujemo naravo

Večji ribnik namerava urediti ribiška družina Ribnica pri Ortneku, kjer je ribnik včasih že bil. To bo nov objekt, pomemben za razvoj turizma. Računajo, da se bo vloženi denar in trud kmalu povrnil, saj bodo ribe tudi prodajali na domačem trgu.

Ribiči so na nedavnem občnem zboru opozorili še na druge stvari, ki so zelo pomembne za vse občane, opazijo pa jih najbolj prav ribiči, ki so največ ob vodah. Zaradi izgradnje vodovodov je na območju ribniške občine v potokih in rekah vedno manj vode. Zaradi zadnjih sušnih zim je vodna gladina še nižja. Nekaterih potočkov v delu leta celo ni več, čeprav so včasih v njih vse leto lovili ribe.

Žalostno je tudi, da postaja voda smetišče. Vanje mečejo ljudje razne odpadke, ki jih je v gospodinjstvih vedno več. Ti odpadki potem onesnažujejo vode, kvarijo videz okolja, razen tega pa tudi zmanjšujejo požiralnike, zaradi česar so vedno pogostejše poplave. O vsem tem so ribiči obvestili občinsko skupščino, ki bi morala storiti kaj več za učinkovitejše varstvo voda in sploh narave.

Pri tem ne bi smeli pozabiti na kemično onesnaževanje voda in onesnaževanje z odplakami. Zaradi takega onesnaževanja poginjajo ribe, zdaj še čiste vode pa se bodo spremenile v smrdeče kanale, če ne bomo prej ukrenili.

Število članov RD Ribnica hitro narašča. Zdaj šteje družina že nad 100 članov, medtem ko jih je ob ustanovitvi bilo le 24. Ribiči niso le tisti, ki plenijo vode, ampak vanjo pridno vlagajo ribe, varujejo vode in sploh naravo, saj so prav oni glavni varuhi okolja in pobudniki akcij za ohranitev čiste narave. Žal pa pristojni organi premalo upoštevajo opozorila ribičev.

Ribniški ribiči so pred kratkim sprejeli sklep, da bodo letos opravili v korist svoje ribiške družine, se pravi v korist rib in voda, s katerimi upravljajo, vsak po 10 prostovoljnih delovnih ur. Kdor teh ur ne bo opravil, bo moral v zameno vplačati odgovarjajočo vsoto denarja v blagajno RD.

M. G. in J. P.

Še enkrat: Zdaj pa preveč

Poročilo iz Ribnice o obratovanju kina v dveh dvoranah je na prvi pogled povsem v redu. Če pa trezneje premislimo o položaju, ki je nastal z otvoritvijo nove kino dvorane v domu JLA, ugotovimo, da je do tega moralo priti. Res bi se bilo potrebno o tem prej pogovoriti, vendar taka rešitev, kot jo predlaga dopisnik Dolenjskega lista št. 3 z dne 15. januarja verjetno ni prava.

Vsi stari Ribničani dobro poznajo zgodovino svojega kina. Bivše telovadno društvo Sokol v Ribnici je imelo poleg ostalih dejavnosti tudi kino odsek, ki je nad 30 let prinašal društvu denar, saj se je moralo samo vzdrževati. Tedaj društva niso dobivala dotacij niti jih ni podpirala družba, kakor jih danes. Tako je kino Sokola in kasneje Partizana prinašal društvu dohodek, hkrati pa je odigral veliko vzgojno in kulturno vlogo. Dohodek kina je torej pripomogel k razvoju telesne kulture v Ribnici.

Menim, da niti ni potrebna razprava, v kateri dvorani naj bi zdaj vrteli filme, kje so sedeži udobnejši in primerneje razporejeni itd., saj vse to niso dovolj močni razlogi, da bi prenehal delovati kino, ki je nad 35 let nudil Ribničanom in okolici dostojen delež kulture.

Ugotovitev v članku „Zdaj pa preveč" ni pravilna. Prostora za društveno življenje ni nikjer preveč, četudi imajo ti objekti zaledje samo z okoli 6000 prebivalcev. Obratujeta naj oba kina! Predvajata naj dobre filme, pa obiskovalcev ne bo manjkalo! Prirejajo naj matineje, matineje s športnimi filmi, strokovno-poučne filme za šolsko mladino in to ne v rednem programu obratovanja kina, ampak naj na posebnih predstavah, ki bodo prinesle dodatni zaslužek obema kinomatografoma. Če bodo cene zmerne in filmi kakovostni, se ni bati, da bi bil en ali drug kino prazen, razen če bosta imela predstave hkrati (na isti dan). Saj zdaj vedno trdimo, da se mladina nima kam dati. Tak način dela bi zagotavljal obstoj obeh kinov.

Torej vprašanje, katera dvorana bo zmagala, sploh odpade. Prepričan sem, da se bodo odgovorni trezno pogovorili, kar bo v korist obeh lastnikov kinodvoran in v zadovoljstvo občanov.

ANDREJ ARKO-JOHANOV

ALI ŽE VEŠ . . .

. . . da je več ko 140 let, odkar so (leta 1836) zgradili pri „Rokah" odcep makadamske ceste od Žlebiča do Sodražice? Ta cesta je bila velikega gospodarskega pomena, saj je zbližala trge in vasi v Ribniški dolini.

. . . da je bil pred 80 leti (1896) zgrajen odtočni kanal potoka Bistrice od Rusovega mlina pri Brežah do požiralnikov Tentera? Namen kanala je razbremeniti Bistrico ob poplavah.

. . . da se bo letos izteklo 70 let, odkar je bilo v Ribnici ustanovljeno telovadno društvo Sokol, ki je bilo steber vse telesne kulture in narodnostne napredne misli v ribniško-kočevski dolini?

. . . da je pričela v Dolenji vasi pri Ribnici pred 130 leti (1846) s poukom redna ljudska šola? Razred je bil v zasebni hiši.

. . . da bo minilo letos 30 let, odkar je bila zgrajena osnovna šola v Šušjah?

Pasji predpisi

Na zadnji seji je občinska skupščina Ribnica sprejela tudi odlok o prekrških zoper javni red in mir, ki ima tudi več „pasjih" določil. V mestnih naseljih, celo po blokih in stolpičih, je namreč vedno več psov, ki včasih motijo sosede ali onesnažujejo okolico stavb. Oglejmo si nekaj določil, ki govore o psih oziroma njihovih lastnikih.

Psi čuvaji morajo biti privezani. Če pes z lajanjem ali drugače moti okolico, potem lahko pristojni upravni organ odredi, da mora lastnik psa odstraniti v roku 30 do 90 dni.

Z denarno kaznijo 100 do 500 din se kaznuje, kdor vodi psa (ali druge živali) v javne lokale ali na prireditve v zaprtih prostorih; kdor ni odstranil v predpisanem roku psa, ki moti okolico; kdor ima odvezanega psa čuvaja in kdor ni izobesil tablice „hud pes", če ima takega psa.

Seveda bodo lastniki in ljubitelji psov trdili, da so ti predpisi preveč strogi, spet drugi občani, ki jih psi nadlegujejo, da so premili. Oboje se morajo zavedati, da je treba v skupnosti živeti pač tako, da čim manj vznemirjaš in škoduješ sosedom oziroma soobčanom, saj boš le tako živel v slogi in prijateljstvu.

J. P.

REGULIRATI POTOK?

Prebivalci Loškega potoka menijo, da je poplavam pri njih vzrok predvsem ker potok, ki teče skozi travniško polje, ni reguliran, ker ima zelo vijugasto strugo in ker so zamašeni požiralniki. Želijo torej, da bi potok čimprej regulirali.

Spet drugi opozarjajo, da bo treba prej narediti študijo o vodah in poplavah v vsej občini. Če bi nekaj uredili brez dobre študije, bi se lahko zgodilo, da bi prišlo potem do pomanjkanja vode ali poplav drugod. Študijo o vodah v ribniški občini izdeluje Vodna skupnost Ljubljanica–Sava, delali pa jo bodo še najmanj dve leti. Bolje je namreč prej vse dobro proučiti, kot narediti nekaj napak.

Ribniški zobotrebci

UKINJENI DAVEK – Na zadnji seji občinske skupščine je bil na predlog delegatov ukinjen davek od izdelave mišelovk in podganolovk.

IZZIVAJO NEVARNOST – V ribniški občini naletiš pogosteje kot drugod na kolesarje, ki vozijo po cesti vštric, ali pešce, ki hodijo posamič ali v skupinah po desni namesto po levi strani ceste. Največ takih primerov je, ko hodijo oziroma se vozijo v službo ali šole in nato spet domov. Ni tudi bistvenih razlik med mladino in starejšimi občani – oboji radi delajo take napake, ki so lahko zanje usodne. Do nesreče sicer ne bo prišlo na preglednem delu ceste, pač pa je nevarneje na ovinkih, če vozniku zapre umik na levo drugo vozilo, na desni pa so pešci ali kolesarji. Če voziš počasi, še lahko ustaviš in preprečiš najhujše, sicer pa se tako srečanje lahko zelo žalostno konča.

PREKUPČEVALCI – Razen tega so delegati predlagali, da je treba ostreje nastopati proti prekupčevalcem suhe robe in drugega blaga. Opozorili so, da obrtniki delajo in malo zaslužijo, prekupčevalci pa zaslužijo največ, ker se izognejo plačilu davka, kljub temu pa izdelke prodajajo tako drago, kot da pravično plačujejo davke. Takih prekupčevalcev sicer ni veliko, vendar so delegatje kljub temu zahtevali, da je treba čimprej uvesti red.

OLAJŠAVE ZA NOVE OBRTNIKE – Obrtniki, ki začno prvikrat opravljati obrtno dejavnost, imajo nekatere olajšave. Tako novi obrtniki storitvene obrti, razen avtoprevoznikov, eno leto ne plačujejo davka, gostilničarji po eno leto le polovico davka. Vendar velja pri gostilničarjih olajšava le za tiste, ki prodajajo tudi toplo hrano in imajo najmanj dve sobi, v katerih lahko turisti prenočujejo.

– Po čem sklepaš, da pri nedavni delitvi solidarnostnih stanovanj, ki je sprožila vrsto govoric in kritik, morda le ni bilo vse v redu?

– Ker še vedno nisem dobil pojasnila o tej zadevi, ki so mi ga pri samoupravni stanovanjski skupnosti obljubili že pred dvajsetimi dnevi.

KOČEVSKE NOVICE

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 29. januarja – Valerij
Petek, 30. januarja – Martina
Sobota, 31. januarja – Janez
Nedelja, 1. februarja – Brigita
Ponedeljek, 2. februarja – Marija
Torek, 3. februarja – Blaž
Sreda, 4. februarja – Andrej
Četrtek, 5. februarja – Agata

LUNINE MENE

31. januarja ob 7.20 uri – mlaj

KINO

BREŽICE: 30. in 31. 1. ameriški barvni film Safti v Afriki.

ČRNOMELJ: 30. 1. ameriški barvni film Super fly. 1. 2. ameriški barvni film Šerif iz Klana. 4. 2. francoski barvni film Cesar in Rozalija.

KOSTANJEVICA: 1. 2. ameriški barvni film Črnobrada pošast.

KRŠKO: 31. 1. in 1. 2. nemški film Apači. 4. 2. jugoslovanski film Predstava Hamleta v Mrduši donji.

METLIKA: Od 29. 1. do 1. 2. italijanski barvni film Veliki revolveraš. Od 30. 1. do 1. 2. ameriški barvni film Teksas ekspres.

MIRNA: 31. 1. in 1. 2. nemški film Ljubezen je le beseda.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 30. 1. do 2. 2. italijanski barvni film Puntarski profesor. Od 3. do 5. 2. italijanski barvni film Moškost.

RIBNICA: 31. 1. in 1. 2. ameriški barvni film Mafija proti inšpektorju Tibsu.

SEVNICA: 31. 1. in 1. 2. ameriški film Metulji so svobodni. 4. 2. film Junaki risanega filma.

TREBNJE: 31. 1. in 1. 2. italijanski barvni kavbojski film Danes meni, jutri tebi.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IŠČEMO žensko za tedensko čiščenje stanovanja. Oglasite se na naslov: Kupec, Kristanova 30/IV nad., Novo mesto.

BRIVSKO- FRIZERSKO pomočnico sprejme salon Lavrinšek, Krško. Hrana in stanovanje preskrbljena.

SPREJMEM 2 KV pleskarja in soboslikarja. Za samce možnost stanovanja. Primeren osebni dohodek zagotovljen. Oglasite se na naslov: Zlatko Jurajevčič, Železničarska 12, Črnomelj.

IŠČEMO pošteno žensko, do 55 let starosti (lahko je tudi upokojenka), katera bi šla gospodinjit k dobro vpeljani kmečki družini. Brezplačna hrana in stanovanje, ostalo po dogovoru. V poštev pridejo tudi mlajše. Oglasite se na naslov: Kristina Pokorn, Žabnica 28, p. 64209 Žabnica.

ZAPOSLITEV dobi mlad fant za delo pri stroju. Odslužen vojaški rok. Ponudbe pod „OBRTNIK“.

VARSTVO za 8-mesečnega otroka iščem v Slovenski vasi pri Šentrupertu ali v okolici Mokronoga. Nujno! Dora Lovše, Martinja vas 35.

IŠČEM starejšo žensko ali mlajšo upokojenko za gospodinjo na manjšem kmečkem gospodarstvu, za dobro plačilo. Pismene ponudbe na naslov: Jože Muršak, Kamnik 61240, Tineta Zajca 4.

SPREJMEM delavca za priučitev krovskih del ali priučenega tesarja. Plača po dogovoru. Javite se na naslov Stane Ponderk, Grablovičeva 32, Ljubljana ali na telefon 325-723.

FRIZERSKO učenko sprejmem. Slavka Južnič, Drska 53, Novo mesto.

SLUŽBO IŠČE

IŠČEM kakršnokoli osemurno zaposlitev. Ponudbe na upravo lista pod „VESTNA“.

STANOVANJA

ODDAM sobo v Bršlinu dvema ali trem dekletom. Naslov v upravi lista (246/76).

IŠČEM neopremljeno sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Amalija Kolarič, Šenoina 15, 43300 Koprivnica.

IŠČEM opremljeno sobo v Novem mestu ali bližnji okolici, grem za sostanovalca. Marko Klipa, tovarna zdravil „KRKA“ – kadrovski sektor, Novo mesto.

Motorna vozila

UGODNO prodam dobro ohranjen, redno vzdrževan ford transit, letnik 1969, nosilnost 1.500 kg, s povečanim kasonom ter pregrinjalom. Interesenti si vozilo lahko ogledajo od 19. do 24. januarja 1976 v Banja Loki 7, 61335 Nova sela pri Kočevju.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1975. Marjan Černe, Nad mlini 18, Novo mesto.

PRODAM traktor Zetor 25. Marjan Turk, Mali Cerovec 2, Stopiče.

PRODAM osebni avto Diana, letnik 1970, in štedilnik Kuepperbusch. Alojz Jerič, Irča vas 22, Novo mesto.

PRODAM FIČKA, letnik 1969, za 5.500,00 din, menjalnik, verige in zastavo 101, letnik 1973, vse po ugodni ceni. Telefon (068) 22-554.

FORD CAPRI 1500/69, odlično ohranjen, ugodno prodam. Telefon (064) 25-561, interna 34.

PRODAM traktor Porsche 25 KM s kosilnico in motor fiat 615 z menjalnikom. Cena po dogovoru. Ogled vsak dan popoldne. Marjan Ferenčak, Željno 12 a, Krška vas.

ZASTAVO 750 Luxe, letnik 1975, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Gril, Kandijska 1, Novo mesto.

PRODAM uporabno kosilnico LAWERDA za traktor Zetor 2511. Jože Cizelj, Glogov brod 5, 68253 Artiče.

UGODNO prodam ŠKODO 1000 MB, letnik 1969. Jože Pavlin, Drejčetova pot 22, Novo mesto.

PRODAM FIAT 750 v dobrem stanju. Jože Pust, Trška gora 29, Otočec.

POCENI PRODAM Zastavo 1300. Račič, Pod Trško goro 45, Novo mesto.

UGODNO PRODAM NSU 1000, neregistriran, tehnično brezhiben. Ogled vsak dan popoldne. Mačkovec 6, Novo mesto.

PRODAM tovorni avto MERCEDES v voznem stanju (nosilnost 5 ton). Vili Šiško, Kržišče 16, Raka.

PRODAM dobro ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1966, registrirano za leto 1976. Alojz Pucelj, Na Tratah 9 (Žabja vas), Novo mesto.

PO DELIH prodam Zastavo 750. Ogled vsak dan v Žabji vasi 15.

PRODAM

UGODNO prodam zaščitno pregrinjalo (cerado) za avto Zastava 750. Poizve se: Glavni trg 18 v brivnici.

PRODAM stabilni bencinski motor (8 KM) in kompresor (6 atmosfer) za lakiranje. Franc Novak, Brezina 10, Brežice.

PO ZELO ugodni ceni prodam rabljeno točilno mizo z nerjavečim koritom in bojlerjem. Naslov v upravi lista (238/76).

PRODAM obrezan suh smrekov les srednje velikosti. Naslov v upravi lista (242/76).

PRODAM kuhinjsko mizo s 4 stoli in garderobno steno. Majde Šilc 20, stan. 26, Novo mesto.

POCENI PRODAM malo rabljeno kostanjevo kolje za vinograd pri Ždinji vasi. Naslov v upravi lista (249/76).

PRODAM kombiniran otroški voziček in zibelko. Milena Plankar, Kotarjeva 6, Novo mesto.

PRODAM breje krave in telice, stare nad sedem mesecev. Gorenja vas 12, pri Šmarjeti.

PRODAM 2 štedilnika (električnega in na drva). Milan Popovič, Volčičeva 14, Novo mesto.

PRODAM SPALNICO, črno-beli televizor in stabilizator. Hočevar, Kristanova 24, Novo mesto.

PRODAM kombiniran plinsko-električni štedilnik in dva bojlerja (50 in 8-litrski). Telefon 22-962 vsak dan od 19. do 20. ure.

PRODAM kvalitetno seno. Ivan Žičkar, Vihre 1 pri Leskovcu.

PRODAM levi vzidljivi štedilnik. Falkner, Jerebova 6, Novo mesto.

PRODAM diatonično 4-vrstno harmoniko, 3 krat glašeno, dobro ohranjeno. Hrovatič, Stranska vas 1, Novo mesto.

PRODAM 30 „špirovcev“, dolgih 5,50 m, ali jih zamenjam za suhe smrekove plohe. Janez Tomc, Novo mesto, telefon 21-276 do 15. ure.

PRODAM večjo količino belokranjskega črnega vina. Naslov v upravi lista (271/76).

PRODAM 5 novih gum „Tigar“ 145 SR 13, po 600 din, montiranih na platišča za Zastavo 101. Resni kupci dobe naslov v upravi lista.

PRODAM popolnoma nov 15-colski gumi voz. Franc Tratar, Hrastovica 21, Mokronog.

PRODAM oljno peč EMO 8 po zelo ugodni ceni. Mirtek, Kristanova 10, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM rabljen ali star avto, lahko je tudi povojni tip. Ponudbe z opisom in ceno pošljite na naslov: Marko Kobe, 68342 Stari trg ob Kolpi 33.

KUPUJEM KOŽE domačega zajca, kožuharje po najvišjih cenah. Strojim, barvam in izdelujem vse vrste krzna. Viktor Berič, krznar, Komenskega ul. 36, Ljubljana.

KUPIM prikolico za osebni avto. Naslov v upravi lista (239/76).

KUPIM zmrzovalno skrinjo ali omaro. Alojz Mirt, Lokve 25, Brestanica.

KUPIM rabljen betonski mešalec in suhe smrekove plohe. Janez Tomc, Novo mesto, telefon 21-276 do 15. ure.

V NOVEM MESTU kupim novejšo hišo. Naslov v upravi lista (273/76).

POSEST

PO UGODNI CENI prodam približno 1 ha zemlje, oddaljene 3 km od Kostanjevice na Krki (Zavode). Poleg parcele je cesta. Lepa sončna lega, primerno za vinograd in vikend. Ponudbe pod šifro „LEPA LEGA“.

PRODAM vinograd v velikosti 6 arov v Malkovcu. Anton Fišter, Trubarjeva 7, Trebnje.

PRODAM vinograd v Vinjem vrhu s shrambo. Dostop z avtom, elektrika v bližini, primerno za vikend. Naslov v upravi lista (229/76).

PRODAM vikend v začetni fazi v Podzemlju. Naslov v upravi lista (230/76).

PRODAM parcelo v velikosti 8 arov ob glavni cesti v bližini Brežic. Vodovod na parceli. Vprašajte ob nedeljah pri Jožetu Ferenčaku, Boršt 4, Cerklje.

PRODAM vinograd z zidanico za Starim gradom. I. Jevnikar, Otočec 21.

PRODAM njivo v bližini Šentjerneja. Vprašajte pri Gorišku, Dobravica 13.

V NAJEM ODDAM vinograd in zidanico na Debencu. Lahko tudi za več let. Viktor Zaplatar, Mokronog 113.

PRODAM gozd v Štravberku. Poizve se pri Poldetu Peru, Čadraže 10, Šmarješke Toplice.

PRODAM kmetijo na Dolenjskem (3 ha zemlje). Ponudbe na upravo lista pod „Na soncu“.

NA LEPEM kraju prodam 24 a vinograda v Grčevju. Ogled vsak dan. Martin Pleško, Otočec 40.

PRODAM 14 arov vinograda in zidanico v Malkovcu. Dovoz z vsakim vozilom, voda in elektrika v bližini, cena ugodna. Naslov v upravi lista (269/76).

PREKLICI

JOŽE MIHALIČ, Vel. Brusnice 18, prepovedujem delanje kakršnekoli škode po posestvu Jožice Volčjak iz Amerike. Obenem prepovedujem tudi delanje škode po moji parceli pri Lumpertu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

OBVESTILA

S 1. JANUARJEM SEM ODPRL SAMOSTOJNO ROLETARSKO OBRT. IZDELUJEM VSE VRSTE ROLET, IZVRŠIM TUDI VSA PRIPADAJOČA POPRAVILA IN MONTAŽO. LOJZE MEDLE, ŽABJA VAS 47 (pri transformatorju). CENJENIM STRANKAM SE PRIPOROČAM.

IZDELUJEM ROLETE, LESENE, PLASTIČNE ŽALUZIJE 25, 35 in 50 MM. OPRAVLJAM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KDOR NAROČA NA OSNOVI TEGA OGLASA, DOBI 4% POPUSTA OD FAKTURNE VREDNOSTI. NAROČILA SPREJEMAJO: ROLETARSTVO, TITOVA 180, LJUBLJANA, TELEFON 53-984 in 20-487, IGNAC PRIJATELJ, KRŠKO, KVEDROVA 8, TELEFON (068) 71-776, IN BOGO RADI, NOVO MESTO, ŽABJA VAS 15.

RAZNO

INŠTRUKTORJA matematike in fizike iščem za 1. gimnazijo redno vsak petek popoldne. Naslov v upravi lista (247/76).

POROČNI PRSTANI! – Ženin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ODDAM garažo na Ragovski. Telefon 21-657.

MOŠKI s posestvom išče zdravo in pošteno vdovo od 45 do 55 let za skupno življenje. Naslov v upravi lista (258/76).

MOGOČE ste preprosti, sami ali na majhnem posestvu od 37 do 40 let ter vam bogastvo ni pogoj. Oglasite se pod „DOLENJSKA“.

70-LETNI UPOKOJEN vdovec z malo kmetijo sprejme preprosto upokojenko za kuhanje. Plača po dogovoru. Zaželena je slika. Naslov v upravi lista pod šifro „SAM SEM“.

ORGANISTA z lastno opremo išče ansambel s stalnim angažmajem (vsako soboto). Ponudbe: pismeno na upravi DL ali osebno v soboto v Šmarjeških Toplicah.

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

ČESTITKE

DOBRI in skrbni mami MARIJI ŠTAMFELJ iz Prečne pri Novem mestu voščijo vse najboljše za 50. rojstni dan in še mnogo srečnih in zdravih let v krogu družine mož Franci in otroci: Cvetka, Branka, Zdenka, Franci, Bojan, Mija, Žani in Mira z možem Jožetom.

DRAGEMU JOŽETU ŠEGI, ki začasno živi v tujini, želi za 26. rojstni dan vse najboljše, da bi se zdrav in srečno vrnil v svoj rojstni kraj, njegova Cilka.

LJUBEMU možu in očku FRANCU BARTOLJU iz Kettejevega drevoreda 49 za dvojno praznovanje veliko sreče in zdravja ter da bi kmalu okreval, želi žena Kristina, sin Franci, hčerki Joži in Fani z Jožetom.

ZAHVALE

Ob smrti dobrega moža in očeta

LEOPOLDA BEVCA

iz Straže 14 pri Šentrupertu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam lajšali bolečine ob nepričakovani izgubi. Posebna zahvala sosedom za nesebično pomoč, sorodnikom in znancem za tolažilne besede in izrečeno sožalje. Hvala za podarjene vence, župniku za opravljeni obred, pevcem in tov. Strmoletu za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Marija, sin Jože z ženo Milko, sinovi Stane, Polde in Tone z družinami

ALOJZ GORENC, Šentjernej, se iskreno zahvaljujem vsemu zdravniškemu osebju interne bolnišnice v Novem mestu, ki mi je s svojim strokovnim znanjem in plemenitostjo uspešno opravilo operacijo. Enaka zahvala velja tudi strežnemu osebju za skrbno nego. Hvaležni pacient Alojz Gorenc.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 15. do 21. januarja so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Žura iz Družinske vasi – Aleša, Danica Bradač iz Prečne – Saša, Ivana Paskvalis iz Zabukovja – Marjanco, Marija Može iz Dolža – Sašo, Justina Pavček iz Gornjih Kamenc – Katarino, Marjeta Šribar iz Krmelja – Aleksandra, Milka Furšt iz Vrhovega – Suzano, Stanislava Škof iz Črešnjevca – Antona, Viktorija Kos iz Zaloga – Sonjo, Mimica Šuštarič iz Prilozja – Antona, Marija Novak iz Dolenje vasi – Aleša, Ljubica Kostevc iz Senovega – Sebastjana, Ljubica Jakša z Vinjega vrha – Boštjana, Angela Škedelj z Vrha – Marjana, Jožica Šuklje iz Dolnje Lokvice – Ireno, Terezija Tomaževič iz Črnomlja – Dejana, Majda Starič iz Radne vasi – Boštjana, Martina Frantar iz Brezovice – Natašo, Emilija Potočar iz Dolnjega Polja – Matejo, Danica Radolovič iz Prečne – Belindo, Jožica Mežič iz Malega Podloga – Tatjano, Vera Jakša iz Giršičev – Damjana, Milena Smolič iz Vrbovcev – Jožeta, Ivanka Tekavec iz Tuševega dola – Majo, Marija Kopina iz Klenovika – deklico, Antonija Padaršič iz Gornjega Gradišča – dečka, Jožefa Trinkaus iz Hinj – dečka, Andželka Skubic iz Črnomlja – dečka in Angela Kušljan iz Šentjerneja – dečka.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre, svakinje in tete

ANE GUTMAN

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pokojnico spremili k njenemu zadnjemu počitku, ji poklonili vence in cvetje. Posebna zahvala zdravnikom in strežnemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice, posebej sestri Micki Avguštinovi za njeno požrtvovalnost, sostanovalcem za večkratno pomoč, župniku Petru in dekanu Ilcu za opravljeni obred ter pevcem za občuteno zapete žalostinke. Hvala sindikatu Laboda in vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoči: brat France z družino

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani smrti našega dragega moža, očeta, brata, strica in svaka

ŽANA MURNA

z Malkovca št. 9

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste pokojniku darovali vence in cvetje in ga tako množično spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala dr. Leopoldu Levstiku iz Zdravstvenega doma Krmelj, pljučnemu oddelku bolnice Novo mesto ter Onkološkemu inštitutu v Ljubljani. Zahvaljujemo se tudi organizacijam ZB Tržišče, Krmelj in Sevnica, občinski skupščini Sevnica, gasilskim društvom iz Tržišča, Telč, Krmelja in Šentjanža, osnovni šoli Tržišče, kolektivom „Gorjanci“ iz Novega mesta, konfekciji Krim Ljubljana. Hvala govornikom Ivanu Pungarčarju, Leonu Močanu, Marjanu Mirtu in Francu Lipuvšku za poslovilne besede, pevskemu društvu iz Mokronoga, godbi na pihala iz Trebnjega in vsem praporščakom. Iskrena hvala župniku za opravljeni obred ter sosedom Marjanu Poljšaku, Lojzetu Udovču in Ivanu Pungarčarju. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Anica, sinova Izidor in Ivan, hčerki Cvetka in Bernardka, brat Jože, sestri Pepca in Fanika ter vsi nečaki in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti

FRANCA MIHALIČA

iz Irče vasi 3

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali pokojniku vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo osebju novrološkega oddelka bolnice Novo mesto, dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje, ZZB Novo mesto, Društvu upokojencev Novo mesto, podjetju Novoles Straža, godbi, pevcem ter govornikoma za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Marija in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestre in tašče

KATARINE AŠ

iz Gor. Straže

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za pismena in ustna sožalja, za podarjeno cvetje ter vsem, ki so našo mamo spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Živkoviču, zdravnikom in strežnemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnice in internemu oddelku, ZB iz Straže, ženam iz Straže, govornicama za ganljive besede ob odprtem grobu. Posebno se zahvaljujemo Metodi Kržanovi in tov. Mariji Senici iz Gor. Straže za nesebično pomoč v času bolezni.

Žalujoči:
sin Tone z družino ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100–601–10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21–227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 30. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Za šolarje. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih potoch. 12.10 Revija orkestrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Slavko Čepin: Pitanje mladih govedi na paši. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansamblom Maksa Kumra. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop-pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 31. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.47 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Mihaela Černe: Pridelovanje zelene. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Pogovor s poslušalci. 19.40 Minute z ansamblom Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 1. FEBRUARJA: 8.07 Radijska igra za otroke – Marjan Marinc: Pravljica o dobrem kralju. 8.52 Skladbe za mladino. 9.05 Še pomnite, tovariši . . . 10.05 Prvič, drugič, tretjič. 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 17.50 Radijska igra: Ena ptička odletela. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Skupni program JRT – studio Novi Sad. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 2. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.40 Slovenske ljudske pesmi v priredbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti: Vrt v februarju. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtiljak". 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Kulturna kronika. 18.20 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansamblom bratov Avsenik. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 3. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol – Koper. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Popevke brez besed. 12.30 Kmetijski nasveti – mag. Jože Osvald: Prihodnost pridelovanja koruze na Primorskem. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 Iz dela Glasbene mladine Slovenije. 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtiljak". 18.05 V torek nasvidenje. 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansamblom Slavka Žnidaršiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Tonska lirika Iva Petiča. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 4. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 9.25 Zapojmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Franc Šivic: Potrebe po našem pašnem katastru. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto vrtiljak". 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora RTV Ljubljana. 18.05 Po potoch odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z ansamblom Weekend. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 5. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam. 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Marija Turk: Obrezovanje jablan in hrušk. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 Iz glasbenih šol – Postojna. 14.40 Med šolo, družino in delom. 14.45 „Vrtiljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.05 Naš gost. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansamblom Silva Štingla. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska poezija v pesmih za glas in spremljavo. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 29. JANUARJA: 16.00 – 16.35 – Napoved programa, Povejmo na glas, Poročila, Nove plošče RTB – 16.35 – 16.45 – Aktualnost tedna – 16.45 – 17.00 – Obvestila in reklame – 17.00 – 18.00 – Glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA, 31. JANUARJA: 16.00 – 16.20 – Napoved programa – Radijska univerza – Iz naše pretekle zgodovine – 16.20 – 17.00 – Jugoton vam predstavlja – Kronika – 17.00 – 17.20 – Med mladimi ustvarjalci – Iz glasbene šole – 17.20 – 18.00 – Obvestila in reklame – Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA, 1. FEBRUARJA: 10.30 – 12.00 – Napoved programa – Uvodnik radia Brežice: Družbena samozaščita in mi – Domače zanimivosti – Za naše kmetovalce – Nedeljski magnetofonski zapis – Obvestila in reklame – Iz sporeda naših kinematografov – 12.00 – 15.00 – Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 3. FEBRUARJA: 16.00 – 16.30 – Napoved programa, Poročila – Iz produkcije RTV Ljubljana – Iz naše matične knjižnice – 16.30 – 17.00 – Športni pregled – Obvestila in reklame – Ta teden v kinu Brežice – 17.00 – 18.00 – Mladi za mlade

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. 1. do 10. 1. 1976 so v brežiški porodnišnici rodile: Nada Pavlin iz Brežic – deklico, Štefica Kupres iz Cerja – dečka, Marija Ogorevc iz Sevnice – Romana, Mirjana Nikl iz Rud – deklico, Dragica Petravič iz Strmca – deklico, Veronika Vovčko iz Dovškega – Zdravka, Zalka Tončinič iz Samobora – Danijelo, Anica Mladkovič iz Cerkelj – Borisa, Jana Keresman iz Bedra – dečka, Barica Roščak iz Farkaševca – dečka, Anka Finta iz Samobora – Ivana, Olga Piltaver iz Krške vasi – dečka, Darinka Skrbinac iz Brdovca – Željko, Jadranka Kovačič iz Podvrha – Kristino, Marica Otmačič iz M. Jazbine – deklico, Rezika Križetič iz Luga – dečka, Vegelj Jožefa iz Šentlenarta – Martino, Biserka Kereša iz Bregane – Jasminko in Anica Kostevc iz Blatnega – Antona. ČESTITAMO!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 30. I. – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bg) – 16.55 Pred zimskimi olimpijskimi igrami (Lj) – 17.25 Križem, kražem (Lj) – 17.35 Glasbena pravljica (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Zbori sveta: Grčija, barvna oddaja (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Cesta in mi (Lj) – 18.50 Kako bomo živeli jutri: Stanovanja v mestu prihodnosti (Lj) – 19.15 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Teversenove pravljice – oddaja TV Sarajevo (Lj) – 20.30 Propagandna oddaja (Lj) – 20.35 Grafične tehnike: Rojstvo grafike (Lj) – 21.05 TV dnevnik (Lj) – 21.20 Propagandna oddaja (Lj) – 21.25 Šerif v New Yorku – serijski barvni film (Lj)

SOBOTA, 31. I. – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bg) – 16.35 Po belih in črnih tipkah (Lj) – 17.10 Tajna pota mamil – barvna dokumentarna oddaja (Lj) – 18.05 Obzornik (Lj) – 18.20 Mozaik (Lj) – 18.25 David Copperfield – serijski barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski zunajepolitični komentar (Lj) – 20.00 TV Zehtnik, humoristična oddaja (Lj) – 20.30 Mc Kannovo zlato – celovečerni film (Lj) – 21.55 TV dnevnik (Lj) – 22.10 Jazz (Lj)

NEDELJA, 1. FEBRUARJA: 8.05 Poročila (Lj) – 8.10 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju – III. del barvne oddaje (Lj) – 8.40 Nekoč je bila hiša – barvna nadaljevanka (Lj) – 9.55 625 (Lj) – 10.35 Otroška matineja: Mojstri stare japonske obrti, Ariel – barvni oddaji (Lj) – 11.25 Moazik (Lj) – 11.30 Kmetijska oddaja (Sarajevo) – 12.20 Poročila (do 12.25) (Lj) – Nedeljsko popoldne: Pravljica iz lutkarjevega vozička: O prebrisanem sosedu – Otroški sirkus Billyja Smarta – Okgorli svet – Pred zimskimi olimpijskimi igrami (Lj) – 16.55 Poročila (Lj) – 16.40 Košarka PARTIZAN : RADNIČKI – prenos (Z/II–Lj) – V odmoru Propagandna oddaja (Lj) – 18.15 Risanka (Lj) – 18.20 Hišica v preriji – serijski barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 V. Kovačević: Kapelski kresovi – barvna oddaja TV Zgb (Lj) – 21.15 Od kartuma do Port Sudana – barvna oddaja (Lj) – 21.50 Športni pregled (Bgd) – 22.10 TV Dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 2. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) – 14.10 TV v šoli (do 16.00) (Zgb) – 17.15 Pravljica iz lutkarjevega vozička: O lončarju in carju – barvna oddaja (Lj) – 17.40 Mala čudesa velike prirode, barvna oddaja (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Marksizem v teoriji in praksi: Vloga ženske v samoupravni interesni družbi (Lj) – 18.30 Mozaik (Lj) – 18.35 Odločamo (Lj) – 18.45 Zdravo mladi (Zgb) – 19.10 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 D. Jovanović: Sobota dopoldan – TV drama (Lj) – 20.50 Propagandna oddaja (Lj) – 21.25 Mozaik kratkega filma (Lj) – . . . TV Dnevnik (Lj)

TOREK, 3. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) – 14.10 TV v šoli (do 16.00) (Zg) – 16.30 Mihec iz Loenneberga – serijski barvni film (Lj) – 16.55 Olimpijske igre Innsbruck – hokej: ZDA: JUGOSLAVIJA – barvni prenos (EVR–Lj) – V I. odmoru Obzornik – v II. odmoru Propagandna oddaja (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Diagonale (Lj) – 20.50 Propagandna oddaja (Lj) – 20.55 G. Flaubert: Vzgoja srca – barvna nadaljevanka (Lj) – 21.50 TV Dnevnik (Lj)

SREDA, 4. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) – 14.25 OI Innsbruck: Začetek olimpiade, barvni prenos do 16.00 (EVR–1) – 17.20 T. Pavček: Čenčarija – barvna oddaja (Lj) – 17.30 Mojstri stare japonske obrti (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Narodna glasba – oddaja TV Beograd (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Od vsakega jutra raste dan (za JRT) (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Film tedna: Jakob lažnivec – barvni film (Lj) – 21.40 Propagandna oddaja (Lj) – 21.45 TV Dnevnik (Lj) – 22.00 OI Innsbruck: Filmski pregled – barvni prenos do 22.30

ČETRTEK, 5. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 12.20) (Bgd) – 12.25 OI Innsbruck: Smuk, barvni prenos do 14.00 (EVR–Lj) – 14.40 Filmski pregled z OI Innsbruck – barvni posnetek (Lj) – 15.10 Tek na 30 km, Sankanje, Hitrostno drsanje, barvni posentek Z OI Innsbruck (Lj) – 16.10 Propagandna oddaja (Lj) – 16.15 Smuk – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 17.15 Risana oddaja (Lj) – 17.30 Ema – II. del oddaje Ariel iz serije Tako so živeli (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Mozaik (Lj) – 18.20 Po odisejevih sledeh – barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Balzacova velika ljubezen – barvna nadaljevanka (Lj) – 21.00 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.10 Četrtkovi razgledi: Avstrija danes (Lj) – 22.20 TV Dnevnik (Lj) – 22.35 Filmska burleska (Lj) – 23.00 OI Innsbruck: Filmski pregled, barvni prenos do 23.30 (EVR–Lj)

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Ivan Hrovat, član KZ Krka Novo mesto; Jože Kocjančič, Jože Šmajdek, Marija Vrček, Jože Cekuta, Rozalija Planinšek, Janez Umek, Jože Murn, Marija Novak, Marija Škedelj, Rihard Resnik, Alojz Kramar, Jože Kočjaž, Danica Hrastar, Boris Dolinar, Rudi Redek, Jože Pirh in Slavka Cujnik, člani Novoteksa Novo mesto; Jože Pirc, Franc Pestotnik, Alojz Jaklič, Srečko Jordan, Jože Avguštin, Anica Jurman, Jože Šenica, Jože Plantan, Jože Vrtar, Jože Rabzelj, Franc Saje, Marjan Dragman, Anton Vidmar, Anica Vodišek, Darinka Količ, Andrej Šporar, Alojz Jakše, Branko Murn, Terezija Kralj, Slavko Kregar, Viktor Lukan, Zvone Pirc, Franc Zupančič, Anton Bobnar, Stane Šenica, Vika Fabjan, Andrej Strajnar, Ana Šiler, Anton Šoba, Anton Vidmar, Franc Vovko, Stanislav Kocmut, Jože Pokole, Marica Fifolt, Jože Grabnar, Slavko Turk, Martin Kužnik, Brane Mitak in Stane Kumelj, člani Novolesa Straža; Marija Dulc, Jože Krese, Mladen Štampalija, Marjana Bašelj, Alojz Bevc, Milena Mrvar, Antonija Potočar, Anton Kralj in Fanika Mrak, člani Krke – tovarne zdravil Novo mesto; Polde Jerman, Marija Radič, Jože Smrekar, Stanka Bakšič, Valči Arko, Marija Koščak, Majda Dular, Zdenko Tekstor, Slavka Žagar in Slavka Turk, člani Laboda Novo mesto; Jože Klobučar, član Novomontaže Novo mesto; Avgust Poglajen, Milan Goršin, Vinko Mikec in Peter Gazvoda, člani IMV Novo mesto; Alojz Šalehar, Marija Klobučar, Vinko Šuštaršič, Miha Lokošek, Jožica Kumer, Rafko Lindič in Franc Šketa, člani Industrije obutve Novo mesto; Ivan Vidic, Jože Stipanič in Milan Jamnikar, člani Pionirja Novo mesto; Jelka Ilič, Nežka Drčar in Anica Murgl, članice SDK Novo mesto; Dominik Duh, Tilka Markovič, Majda Vojsk, Marija Glavan, Ivan Brumat, Drago Celič, Nada Anastasev, Niko Padevski, Franc Beg in Karel Nahtigal, člani SOB Novo mesto; Franc Avguštin, član VP 1394 Novo mesto; Anica Štampalija, članica Šolskega centra za gostinstvo Novo mesto; Tone Erjavec, član Iskre Novo mesto; Ivan Gorenc in Jože Prešeren, člana Elektro Novo mesto; Anton Povše, član Dolenjke Novo mesto; Anton Jereb, član Novotehne Novo mesto.

labod labod labod labod

F. S. FINŽGAR 29

PREROKOVANA

In zdaj je razumela tisti njegov proseči pogled, ki se mu je smejala in mu ga celo zamerila. Takrat namreč jo je tako pogledal, ko je prihajal tisti veliki lepi financar Ceglar često k njim nadzirat žganjekuho. In vselej se je mudil dolgo v hiši in Franca mu je stregla in se živo smejala njegovim dovtipom, da je donelo skozi okno, kar je Blaža tako neznansko bolelo. Tiho je krotil bolečino in besedice ji ni rekel; le kadar je odšel financar, so jo prosile njegove oči – a ona se jim je smejala. Res, takole je gledal v Galiciji pred smrtjo. In preden je izdihnil, se je nasmehnil in s smehom naročil: „Vem, Franca, da sem bil premalo postaven in premalo fantovski zate. Toda ljubil sem te – sedaj pa si prosta."

„Nikoli, Blaž!"

Franca je polglasno kriknila in planila s stola, roke je razmaknila, kakor bi hotela k njemu, krvavečemu še iz mrtvega srca, da mu priseže zvestobo v vsaki misli in da ga mrtvega poprosi: Odpusti! Toda Blaža ni bilo, iz somraka so gledale pogače in kosi mesa. Franci se je vse to tako zastudilo, da je bežala iz shrambe in nehote zaloputnila vrata.

Teta, ki je pomivala pred pečjo, se je preplašena ozrla.

„Vrata so mi ušla," se je izgovorila Jančarica. „Saj se tudi tako ženeš za pogrebščino, kakor se ni treba. Navsezadnje prideš ljudem v zobe, češ komaj je čakala, da je izdihnil."

„In če bi nič ne pripravila, kaj bi potem rekli? " je zavrnila Jančarica teto nekam pikro.

Teta se je obrnila v pomijnik in godla skozi škrbaste čeljusti nerazumljive besede.

Franca je odšla v hišo in začela zlagati iz predalnika obleko za otroke na mizo, za vsakega posebej. Otroci so sedeli krog peči in jo tiho opazovali. Mati je pa govorila vmes:

„To je za Ferjana, to za Micko, to za Blažka in, Janezek, ti pojdeš tudi. Ampak pazite na obleko! In molite v cerkvi! Če atova duša še kaj trpi, morebiti zavoljo vas. Kolikokrat ste bili nepokorni in ste ga ujezili in sedaj se morda duša vica." Potem je porazdelila mrtvaške svečke in jih položila na oblekice, vsakemu svojo. Pretipala je žepe in vtaknila vsakemu vanj rutico in molek. Nato je sedla za vogel mize in si podprla glavo ter čakala tete za molitev.

Po molitvi je stopila Micka k mami, jo potegnila za krilo, da se je sklonila in ji nastavila uho. Mati je zardela in družini takoj na glas razodela:

„Micka pravi, da pojde jutri k obhajilu za ata."

Vsi so se ozrli na Micko in za hip je zavladal molk v hiši. Teta je povzela prva besedo in rekla:

„Bog govori po otroku in atova duša ga je naprosila. Ne samo Micka, pojdimo vsi!"

Ferjan in Blaž sta se takoj pridružila:

„Jaz tudi, jaz tudi!"

Celo Roman begunec se je oglasil: „Ja także" in takoj popravljal slovenski: „Jaz tud', jaz tud'."

„Slišiš, Franca, Bog govori, sem rekla, kakor je Kristus napovedal: Zahvaljen, Oče, ki si to razodel malim in skril velikim."

Teta je bila ganjena do solz. Poiskala je v žepu trdno zadrgnjen mošnjiček, izbrala iz njega štiri desetice in jih razdelila otrokom:

„Da boste darovali jutri za ata."

Franca ni mogla izpregovoriti nobene besede. Tiščalo jo je v prsih, hrepenela je, da bi bila sama, in težko čakala, da je spravila otroke spat. Tudi sama je legla. Toda z odprtimi očmi je zrla v steno. Migotanje plamenčka pred podobo je razpenjalo poskakujoče sence po hiši. In vse sence so ji govorile sama očitanja, dokler se ni raztopila duša v kesu in so pritekle na blazino solze in ji zaklopile oči . . .

Drugo jutro so šli Jančarjevi tako zgodaj na faro, da so morali vzeti s seboj luč. Nihče ni govoril, razen Janezka, ki je spočetkoma bral prazne besede in slednjič, ko mu ni nihče odgovarjal, utihnil še sam. Franca je bila čudovito mirna. Kakor bi bila šla skozi vice to noč, kamor jo je poklical nedolžni glas otrokov, se ji je zdelo. Podvizala se je, da bi čimprej slišala: Pojdi, vse je odpuščeno. Njen obračun z Bogom se ji je zdel tako jasen in tako natančen, kakor ga še ni doživela.

Samo enkrat je pomislila v skrbi, če naprošena kuharica pride pravi čas, da bo vse v redu, ko se vrnejo. Ali še to misel je kot prazno nečimrnost odgnala in hrepeneče čakala, samo čakala, kot človek, ki je pregledal do zadnje pičice težke obračune in ve, da je ni zmote, ter čaka samo Gospodove besede: Prav, dobri in zvesti!

Preden se je pričelo opravilo, so prihajali povabljeni sosedje in sorodniki. Ženske, vse črno oblečene, so šle takoj v cerkev, moški so se ustavili pred vrati in se ozirali na uro v zvoniku. Čudili so se mnogim, ki niso bili povabljeni in so prišli. Ko je udarila ura, so bile klopi zasedene za čuda na gosto.

Sredi med klopmi pa je stala tumba, žalostno so gorele sveče na črnih svečnikih, z votlimi očmi je gledala smrt po cerkvi.

Zvonček je zapel, a orgle niso zabučale v žalnih glasih – kako neki, ko je počival tudi organist v tuji zemlji. Ta molk je pretresel ljudstvo. Prižgali so žalne lučke, ovili krog rok molke in vsakdo je, gnan od skrivne sile, pokleknil, sklonil glavo in pričel moliti.

Vtem zazvončka za obhajilo.

Iz prve klopi, tik ob tumbi, se je dvignila Jančarica, za njo otroci s teto, begunec – in vsi so pokleknili pred oltar.

Ljudje so dvignili glave.

Za Jančarjevimi je pokleknila še Lojza in nekaj žensk na desno in na levo. Po cerkvi se je oglasilo med množico:

„Glejte, Jagnje božje . . ."

Roke so trkale na prsi. Plameni sveč so ostrmeli in poslušali. In strmeli so ljudje in se čudili: „Kako ga je ljubila!" In ni ga bilo, ki bi bil sodil drugače.

Zvonovi so odzvonili, skozi cerkvena vrata je zadišalo po kadilu, ki je v gostih oblakih, prosevanih od sončnih žarkov, valovilo po mirnem cerkvenem zraku. Ljudje so zamišljeno, počasi prihajali iz cerkve. Zadnja je prišla Jančarica z otroki.

Matic jo je prvi zagledal in zdela se mu je tako sveta in čista, da si je ni upal nagovoriti.

„Torej, prosim, kar pridite za mano. Jaz moram hitro domov, da uredim. Andrej," se je obrnila do brata, posestnika na njenem rodnem domu, „ti poskrbi in jih pripelji." Ob tem, ko so iskale njene oči brata, je zadela s pogledom za hip ob Matica. Matic je čakal tega trenutka in če ne z besedo, vsaj z očmi bi ji rad povedal, da ga srce boli kot njo, da se mu smili, da je molil vso mašo in da bi se bil najrajši razjokal, ko jo je videl tako pri obhajilu. Toda Franca se ni za hip ustavila ob njem. Umaknila mu je oči: Matic je dobro opazil, kako se je zarezala na obrazu preko svetega miru resna poteza, ki je takoj izginila, ko je nagovorila brata. Ali kljub temu je Matic bral v tej gubici: „Stran!" Presunilo ga je, da ga je zabolelo na sredi duše in da je preslišal vprašanje kajžarja Luke, dasi mu ga je zastavil drugič. Zato ga je Luka sunil:

„Kaj si gluh, ka-li? "

„Gluh, kakopa! Le kako moreš po taki žalosti koj trobezljati kot baba."

„Ee – enkrat mu je za smrt zapisano. Mar boš ti vekomaj? "

Portret tega tedna

Ko bi le bili vsi taki...

Zadnjo nedeljo dopoldne je bilo in sneg je ponehaval naletavati. Med hojo po betežnem novomeškem mostu in doli po strmini Pugljeve ulice pa sem imel v mislih daljni poletni dan, ko sem po taisti poti stopal proti kopališču na Loki. In tam pod živopisnim Bregom je mož, gol do pasu in zagorel od sonca ves poten mešal zidarsko malto. Obraz so mu krasili nenavadno košati brki, ob leni Krki pa je stala hiša, ki jo je dvigal in širil. Brkati mož je bil Ivan Pezelj in k njemu sem bil namenjen zadnjo nedeljo. Zaradi tegale zapisa. Hiša, dvignjena in razširjena, je t opel dom, ki ga je Pezelj postavil z lastnimi rokami. O sebi ni hotel veliko govoriti, raje je hvalil ljudi in svet, iz njegovih besed pa sem razbral, da je mož dejanj, značajen mož, domala poosebljeno delo, zategadelj dvomim, da mi bo uspelo spraviti na papir o njem vsaj delček tistega, kar bi rad.

„Ličan sem, doma iz Gospića."

V revni kmečki družini je bil najstarejši fant med dvanajstimi otroki. Stežka se je izučil za peka in ker ni bilo moke doma, je pekel kruh po vsej stari Jugoslaviji. Spoznal je trpko življenje in se povezal z naprednimi ljudmi. Vojna ga je zatekla v Smederevu in precej se je za pol leta znašel v nemškem taborišču. Pobegnil je, se prebil do doma in začel delati za vstajo. Skojevec Pezelj je spomladi 1942 stopil v partizane, jeseni istega leta postal komunist in zaveden, preudaren in hraber bojeval boj za svobodo. Vedel je, za kaj se bori! Osvoboditev je dočakal s 4. armado v Trstu.

Prekaljen v bitkah je postal starešina JLA in enajst let služboval v raznih slovenskih mestih. Upokojil se je in sedeminpetdesetega leta prišel z družino v dolenjsko metropolo. In nikar ne mislite, da se je začel greti na osojnih upokojenskih klopeh ali kaj takega!

„Brez dela ni jela!"

Veliko spoznanj o obračanju sveta Pezelj podkrepi z jedrnatimi ljudskimi reki. Na čelo vsega pa postav lja delo. Kajpak je čisto brez pomena naštevati vse tisto, česar se je že dotaknila njegova roka, kar je oblikovala in prestavila z dežja pod streho; koliko njegovih besed je že zadelo v polno, ko je vstal in povzdignil glas na primernih mestih, to je domala v vseh družbenopolitičnih organizacijah, kar jih imamo; kolikokrat je poravnal od neurja razrito cesto ob hiši ali oklestil grmovje na pobočju Brega. In še dandanes vstaja zgodaj zjutraj in se odpravlja na delo v vojaško pošto. Med vojaki, mladimi ljudmi, se počuti kot med lastnimi otroki, ki jih je vzgojil, spravil do kruha.

„Meni ni bilo nič podarjenega, pa si prizadevam, da bi storil kar največ; ne zase, za vse! Kako zadovoljen sem, ker me vsak pogled okoli znova prepriča, da smo v kratkih desetletjih storili korak, ki se ga ne da izmeriti, tako ogromen je!"

Razdaja se, pot poti in čas udejanja Ivan Pezelj, ki že misli, kaj bi storil jutri. Trenutke oddiha pa preživlja ob vodi, strasten ribič je. Ob delu in ribolovu najdeva zadnja leta zadovoljstvo tudi pri brajdi ob hiši. Lansko jesen mu je že rodila nekaj litrov vina, s katerim pa ne misli izpirati grenkega okusa v ustih, saj ga mož, predan napredku, ne pozna, ampak nazdravljati novim dosežkom.

Ko sem se vračal domov, ni več snežilo, in spomnil sem se misli, ki jo je zadnjič nekdo izrekel o Ivanu Pezlju. Takole gre: „Ko bi le bili vsi taki kot on, pa bi že imeli pod streho – komunizem!"

DRAGO RUSTJA

Jugoslovanski košarkarji v Novem mestu

V sredo ob 18.30 ekshibicijska tekma v košarki med jugoslovansko olimpijsko reprezentanco in zveznim ligašem Olimpijo iz Ljubljane — V predtekmi: mladinci Novoteksa in Olimpije

Za novomeško športno prireditev leta bi lahko proglasili košarkarsko tekmo med jugoslovansko olimpijsko reprezentanco in ljubljansko Olimpijo, ki bo v novi športni dvorani v Novem mestu v sredo, 4. februarja, ob 18.30. V predtekmi se bosta pomerili mladinski ekipi Novoteksa in ljubljanske Olimpije, se pravi ekipi, ki tvorita vrh slovenske mladinske košarke.

Košarkarska reprezentanca Jugoslavije bi v anketi o možnostih za medalje prav gotovo med ljubitelji in poznavalci športa v Jugoslaviji prišla na prvo mesto. Reprezentanca, ki je svojo moč dokazala na številnih prireditvah doma in v svetu, ekipa, ki svoje znanje neprenehoma potrjuje na velikih tekmah in prvenstvih, uradni evropski prvak in druga z zadnjega svetovnega prvenstva v Portoriku – to je Jugoslavija v košarki danes.

Med vsemi medaljami, ki so jih prinesle našemu športu generacije košarkarjev, manjka samo ena – zlata olimpijska. O olimpijskem zlatu so sanjale generacije naših košarkarjev od dne, ko se je začel jugoslovanski pohod v Rimu, kjer smo kljub visokemu porazu z Američani prvič pokazali svetu svoje znanje. Odtlej smo premagali vse nasprotnike, tudi neugodne Sovjete in Američane, vendar pa do zlata še nismo prišli. V Muenchnu so neskončno ameriško nadvlado v tem športu spodnesli Sovjeti v tistih znanih treh sekundah podaljšane tekme v finalu z zlatim košem. Aleksandra Belova, v Montrealu želimo in upamo, da bi to uspelo nam. Konkurenca bo hujša kot kdajkoli, pa vendar reprezentant Dražen Dalipagić junaško napoveduje: „Prepričan sem, da smo lahko olimpijski prvaki!"

Reprezentančne priprave kandidatov za olimpijski jugoslovanski dres so se že začele in zvezni trener Mirko Novosel je v telefonskem razgovoru za Dolenjski list pred tekmo v Novem mestu povedal: V Zagrebu so zbrani reprezentanti, ki so trenutno pri vojakih in ki pravzaprav predstavljajo zanesljive potnike v Montreal. Naše priprave so se že začele, ker ne smemo ničesar prepustiti naključju, če hočemo doseči zastavljene cilje!"

Ni skrivnost in tudi Novosel tega ne zanika, da je večin potnikov že znanih: v Montreal bo bržkone potovala ekipa, ki je lani v Beogradu osvojila evropsko zlato. Samo namesto Tvrdića, kapetana ekipe, ki se je poslovil od reprezentančnega dresa, bo moral Novosel poiskati novega igralca.

In kdo bo nastopil v Novem mestu? V Novo mesto bodo zanesljivo prišli: Ćosić in Jelovac, udarna centra reprezentance, krilna igralca Šolman in Kapičić, mimo njiju tudi večkratni reprezentant Ivković, seveda pa ne gre prezreti tudi Slavnića, igralca, ki daje ton igri naše reprezentance.

Tekmo med reprezentanco Jugoslavije in Olimpijo pripravlja novomeški košarkarski klub Novoteks kot uvod v novo prvenstveno sezono v slovenski ligi. Najkvalitetnejša slovenska liga starta namreč letos prvič v dvoranah, njen začetek pa je prihodnjo soboto, 7. februarja, ko bodo Novomeščani gostovali na Jesenicah.

Trener Novosel: „Novo mesto bo videlo dobro košarko!"

V sredo bodo igrali: Slavnić, Ćosić in Šolman

Tekmo med Jugoslavijo in Olimpijo so finančno podprla tudi nekatera podjetja (IMV, Krka, Novoteks, Novoles, Pionir, Labod, Industrija obutve, Novograd in Dolenjski list). Ker je število vstopnic omejeno, opozarjamo privržance košarke, da jih je mogoče dobiti v predprodaji pod arkadami Mladinske knjige na Glavnem trgu v Novem mestu in sicer po 30 din stojišča in po 50 din sedišča.

J. S.

DOLENJA VAS: DOBRA KOŠARKARSKA VRSTA

Po kvaliteti bi lahko košarkarska vrsta iz Dolenje vasi igrala v kateri koli conski košarkarski ligi. Žal pa košarkarski klub sploh ne obstaja, in sicer zaradi več razlogov. Košarkarji iz Dolenje vasi ne dobijo finančne podpore, čeprav so že večkrat prosili le za zneske, s katerimi bi plačali potne stroške. To je še toliko bolj čudno, ker fantje brez težav že nekaj časa premagujejo kočevsko košarkarsko vrsto, ki je nastopala v II. košarkarski ligi. Razen tega ima vrsta prostor, kjer lahko trenira in nastopa.

Spet ptice na razstavi

Kočevje: pot do kakovosti je težka, dolga in draga

Letošnja razstava ptic v Kočevju, ki so jo odprli 24. januarja, trajala pa bo samo še danes, je podobna vsem prejšnjim. Običajni obiskovalci jo ocenjujejo celo kot korak nazaj, medtem ko člani Društva za varstvo in vzgojo ptic zatrjujejo, da je vendar korak naprej.

Kot napredek omenjajo predvsem papige skobčevke, ki jih je eden izmed članov društva kupil v Nemčiji. Od ostalih skobčevk se razlikujejo po izrazitih in lepo razporejenih črnih pikah na vratu.

Razstavljalci opozarjajo tudi na to, da jih ne kaže soditi prestrogo, saj so šele pred dvema letoma začeli s selekcijsko službo (društvo je staro komaj 5 let) in v tako kratkem času se ni dalo doseči izjemne kakovosti. Gojitev ptic je razmeroma draga, kar ovira hitrejše doseganje rezultatov.

Društvo organizira tudi ocenjevanje ptic, ki ga vodijo zvezni sodniki. Na zadnje ocenjevanje je prineslo 11 članov društva 107 kanarčkov. Pri čopastih kanarčkih sta bila najbolje ocenjena kanarčka Antona Južniča in Staneta Hočevarja, pri rumenih pa sta dobila enako število točk ptici Jožeta Bahuna in Antona Južniča.

Letos razstavlja 23 članov društva 155 kanarčkov, 63 papig, 3 papigezebrice in 42 golobov.

J. P.

Volk je padel

Kolpska dolina res skoraj divjina

Na skupnem lovu so bili pred kratkim lovci Kolpske doline in Delnic. Sreča se je nasmehnila lovcu Mladenu Abramoviču, po domače Kapovemu Mladenu, iz Grbajela pri Kužlju. Na Malem vrhu nad Kolpo na hrvaški strani mu je pred puško prilomastil krvoločen volk. Lovec Mladen je pomeril in sprožil. Težko ranjeni volk se je kotalil še kakšnih 500 m po strmini proti Kolpi. Lovec ga je dohitel tik nad cesto ob Kolpi in mu zadal še smrtonosni strel. Volk, težak 37 kg, je obležal pičel kilometer od Mladenovega doma.

Doma v Grbajelu ga je imel nato na „razstavi" še nekaj dni, nato pa ga je podaril lovski družini Delnice. Za nagrado ga je Lovska zveza Delnice oprostila za dve leti plačevanja lovske članarine, ki bi znesla okrog 600 din.

V našo lepo Kolpsko dolino prihajajo za zdaj, kot vidimo, predvsem krvoločni volkovi in druga divjad, za njo pa seveda v glavnem le še lovci in ribiči, ki jih privablja čista Kolpa.

J. KRIŽ

Ris na visoki lovski preži?

14. januarja letos, ko je sonce zahajalo (v Kočevju zahaja pozimi sonce že med 14. in 15. uro), sem se odpravil v goro za Mestni vrh. Dospel sem do medvedjega krmišča, kamor sem hodil večkrat opazovat. Vso zimo hodi medved tja, le čez novoletne praznike je odnehal, ko je bilo krmišče na sveže založeno s koruznim zrnjem in svežim mesom.

Dva dni prej tega mesa še ni bil načel. Zdaj nisem maral tavati okoli medvedje pojedine, marveč sem se odpravil mimo nje k preži. Prišel sem do kakih petnajst metrov visoke lestve, ki se izteguje na debelo hojo. Zgoraj, v obrši, je pokrita in napol zaprta lovska preža, ki je iz daljave videti kakor kolibica na drevesu. Blizu vznožja lestve sem zagledal sveže načeto goveje stegno s hrbtenico, ki si ga je noč ali dve predtem privlekel medved, da bi ga tu v miru snedel, zakaj na poseki, kjer mu polagajo krmo, je bilo zanj menda preveč svetlo in izpostavljeno.

Vzpenjal sem se po visoki lestvi in se začudil, ko sem nekje na njeni sredini našel obgrizeno, v stopnico zataknjeno goveje rebro. Mislil sem si, da je bila tu spet tista medvedka z dvema mladičema iz minulega leta in da se zdaj hodijo z jestvinami poigravat tudi po lestvi in na prežo. Ko sem priplezal do vrha, pa sem zagledal na „štantu" kopico kosti.

„Ta je pa lepa!" sem si mislil. „Doslej so tu zgoraj čepeli lovci in oprezali, kaj počnejo medvedi zdolaj, zdaj pa že tudi medvedje splezajo na ‚štant', se gostijo in oprezujejo, kdaj pridejo lovci."

Večer je bil nenavadno lep in miren. Ko so zadnji sončni žarki izginili z najvišjih dreves na Mestnem vrhu, sem zaslišal brnenje avtomobila, ki je kmalu utihnilo. Gozd je bil tako miren, da sem slišal šepetanje ljudi na kakih 500 metrov. Vedel sem, da prihaja lovec Ivan Grajš in še nekdo z njim. Nisem se zmotil. Z njim je prihajal ljubitelj narave, predsednik občinskega sindikalnega sveta Tone Šercer.

Nato smo sedeli na preži, poslušali v tihi gozd, posrebrenz mesečno svetlobo, in oprezali. Precej dolgo nismo ničesar slišali. Nato pa je nekaj za našimi hrbti zašelestelo. Koraki so se bližali in na pot je stopil kosmatinec. Dospel je pod krošnjo, postal, težko dihal, vlekel zrak in oprezal, da bi dognal kaj sumljivega. Nič ni posumil. Počasi se je bližal deblu, na katerem smo prej sedeli, in prišel na svežo sled mojih tovarišev. Čudno, da ni pobegnil, saj jo včasih rad odkuri celo, če je sled že nekaj ur stara. Korak za korakom se je bližal stegnu, nato pa ga je začel jesti. Trgal je velike zrezke in goltal, dokler se ni najedel. Nato je mirno odšel.

Še dolgo smo sedeli na preži, pa ni bilo ničesar več. Preden smo se dvignili, je izkušeni lovec Ivan Grajš začel ugibati, da bi na prežo utegnil prihajati ris. Menili smo, da bomo našli kako medvedjo ali risjo dlako, in dognali, kaj prihaja gor. Vendar ob svetilki nismo našli ničesar. Zdaj smo se lotili pregledovanja kosti in po sledovih ostrih zob je Grajš sklepal, da na prežo ne hodi medved, marveč ris. Prejkone je to resnica.

TONE OŽBOLT

KAMION V AVTOBUS

21. januarja ponoči se je prometna nesreča pri Dobravi končala z materialno škodo 40.000 dinarjev, medtem ko poškodovanih ni bilo. Zgodilo se je, ko je proti Brežicam vozil avtobus Vinko Mlakar iz Brežic, v gozdu pa je naproti pripeljal s kamionom Slavko Zajc iz Župelevca. Voznik tovornjaka je na poledeneli cesti zaviral, pri tem pa ga je zaneslo in je prišlo do trčenja z avtobusom.

Takih hišic na drevju je precej tudi v neposredni bližnji in celo v samem mestu Kočevje. Verjetno so jih zgradili otroci po vzorcu lovcev, ki nekako tako delajo preže. (Foto: Primc)

UGLEDNOST NA SODOBEN NAČIN

Jožič Repič je bil zasut z modrimi kuvertami, s katerimi so ga vabili na mladinske sestanke, na zbore delovnih ljudi, na razgovore samoupravnih interesnih skupnosti, da, celo delegat v občinski in republiški skupščini je bil. Če bi ga takole iznenada vprašali, v katerih organih in organizacijah je več kot navaden član, bi težko naštel vse svoje funkcije.

In Jožič Repič ni bil eden tistih, ki bi se pustil imenovati, ker se mu zdi položaj prijeten, ampak se je povsod zagrizel v delo in le res huda bolezen mu je preprečila, da je manjkal na sestanku. Zadnje čase pa je opazil, da ga obliva neprijeten znoj, ko zagleda v poštarjevi roki modro ovojnico, in samemu sebi ni hotel priznati, da postane v takšnih trenutkih celo nekoliko omotičen.

To nenavadno počutje se mu je pričelo pojavljati, ko je spoznal Tineta Prilizca, lepo rejenega gospoda, živečega prav tako v Repičevi dragi. Repiču se je zdelo čudno, da ga je opazil šele tisti trenutek, ko mu je nekdo močno zapiskal za hrbtom in ko se je pokazala iz črnega mercedesa rdeča in zabuhla glava:

„Ja, Repič, kako pa hodiš po cesti? Skoraj bi te podrl."

„Si ti, Tine Prilizec? Greva na nekaj konkretnega, ko sem še živ."

In sta šla.

„Kako kaj živiš, Repič?"

„No ja. Dela je več kot preveč. Sestanki. Problemi na vseh koncih in krajih. Ceste, vrtci, šole, kulturni domovi, vodovod, elektrika. Reševati je treba, če se hočemo razviti iz zaostalosti. Pa ti, Prilizec?"

„Sami problemi. Delov za avto ne morem dobiti. Moral bi nekaj zame najti. Toda to ni važno. Elektrikar me nateguje že dva meseca, da mi bo prišel vstavit števec v vikend. Naj ga vzame vrag! Pa žlebov za hišo ni dobiti nikjer. Čakam že dve leti. Saj res, kakšen avto imaš?"

„Sem brez avtomobila."

„Jaz ne bi mogel biti. Ne bi mogel biti, ti pravim, Repič. Imaš hišo?"

„Stanovanje mi obljubljajo že vrsto let, pa nič od tega. Bo že."

„Kaj pa počitniška hišica? Si jo nabavil?"

„Mi še na kraj pameti ne pride. Zadnjič sem bil na dopustu, ko sem peljal otroke v kolonijo. To je bilo pred sedmimi leti. Saj veš, kako je poleti, ko zmanjka vode po vaseh. Nekdo mora tudi to reševati."

„Mimogrede, Repič, koliko let šteješ?"

„Takole, Prilizec, blizu štirideset jih bo."

„Blizu štirideset in še vedno pešačiš? Me pa res zanima, kaj si delal ves ta čas!"

TONI GAŠPERIČ